

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۲

آزمون
پنجم
حضورى

تجربى | رياضى | انسانى

دفترچه شماره ۱

سال تحصیلی
۱۴۰۱-۱۴۰۲

آزمون آزمایشی خیلیسبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• شماره داوطلبی:

• نام و نام خانوادگی:

• مدت پاسخ‌گویی: ۸۵ دقیقه

• تعداد سؤال: ۸۵

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۲۷ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۵ سؤال	۲۱	۳۵	۱۳ دقیقه
۳	زبان و ادبیات فارسی (اختصاصی)	۳۰ سؤال	۳۶	۶۵	۳۰ دقیقه
۴	علوم اجتماعی	۲۰ سؤال	۶۶	۸۵	۱۵ دقیقه

Azmoon.kheilisabz.com

ریاضی و آمار: ریاضی و آمار (۲): صفحه‌های ۱ تا ۲۰، ریاضی و آمار (۳): صفحه‌های ۴۵ تا ۶۸

۱- گزاره‌های «p: ۱۳ عددی اول است و ۹ عددی مربع کامل است» و «q: اگر $۵^۲ = ۳^۲ + ۲^۲$ ، آن‌گاه $۴۱۲۵ = ۶۵^۲$ » مفروض‌اند. ارزش کدام گزاره زیر با بقیه متفاوت است؟

$$p \Leftrightarrow q \quad (۱) \quad p \vee \sim q \quad (۲) \quad p \Rightarrow \sim q \quad (۳) \quad p \wedge q \quad (۴)$$

۲- سعید یک گزاره و سه هم‌ارزی نوشته که در زیر آمده است. به هر کدام که درست است سه امتیاز مثبت و به هر کدام که غلط باشد یک امتیاز منفی می‌دهیم؛ مجموع امتیازات کدام است؟

الف) این که $\sqrt{۲}$ عددی گنگ است شرط لازم و کافی است برای $۵۵ > ۱ - ۷^۲$.

$$p \wedge (p \vee q) \equiv p \quad (ب)$$

$$\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q \quad (پ)$$

$$\sim p \Rightarrow q \equiv p \vee q \quad (ت)$$

$$(۱) \quad ۱۲ \quad (۲) \quad ۴ \quad (۳) \quad ۸ \quad (۴) \quad \text{صفر}$$

۳- علی، میثم، احمد و محسن بازیکنان تیم بسکتبال هستند. با توجه به گزاره‌های زیر و ارزش آن‌ها، کدام فرد

ارزش	گزاره
نادرست	علی بلندترین فرد است یا میثم کوتاه‌ترین قدر را دارد.
نادرست	اگر علی از محسن بلندتر باشد، آن‌گاه احمد بلندترین فرد نیست.

کوتاه‌ترین قدر را دارد؟

(۱) علی

(۲) میثم

(۳) احمد

(۴) محسن

۴- ارزش گزاره $(p \Leftrightarrow p) \Rightarrow r \vee \sim r$ کدام است؟

$$T \quad (۱) \quad F \quad (۲) \quad \text{هم‌ارزش با } r \quad (۳) \quad \text{هم‌ارزش با } \sim r \quad (۴)$$

۵- اگر ارزش گزاره $[(p \vee q) \wedge r] \Rightarrow q$ نادرست باشد، ارزش کدام گزاره زیر نادرست است؟

$$\sim r \quad (۱) \quad (\sim q \vee p) \Rightarrow \sim r \quad (۲) \quad (p \wedge \sim r) \vee (\sim q) \quad (۳)$$

$$(\sim p \Leftrightarrow q) \wedge (r \Rightarrow p) \quad (۴) \quad (q \wedge p) \Rightarrow r \vee \sim p \quad (۳)$$

۶- اگر گزاره‌های p و $\sim q$ هم‌ارزش باشند و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش گزاره $(r \Rightarrow q) \wedge p$ کدام است؟

$$(۱) \quad \text{همواره درست} \quad (۲) \quad \text{همواره نادرست} \quad (۳) \quad \text{هم‌ارزش با } r \quad (۴) \quad \text{هم‌ارزش با } \sim r$$

محل انجام محاسبات

۷- p, q و r سه گزاره دلخواه هستند. کدام گزینه با گزاره $(p \Rightarrow q) \Leftrightarrow (q \Rightarrow r)$ هم‌ارز است؟

$$(1) (p \Rightarrow q) \vee (q \Rightarrow r)$$

$$(2) (p \Rightarrow q) \Rightarrow r$$

$$(3) (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)$$

$$(4) p \Rightarrow r$$

۸- برای آن که استدلال زیر، مغالطه باشد، کدام گزینه باید در جاهای خالی قرار گیرد؟

مقدمه ۱: اگر شنبه تعطیل شود، آن‌گاه به سینما می‌روم.

مقدمه ۲: **A**

نتیجه: **B**

$\left. \begin{array}{l} A: \text{به سینما رفتیم.} \\ B: \text{شنبه تعطیل شد.} \end{array} \right\} (2)$	$\left. \begin{array}{l} A: \text{شنبه تعطیل شد.} \\ B: \text{به سینما می‌روم.} \end{array} \right\} (1)$
$\left. \begin{array}{l} A: \text{به سینما نرفتیم.} \\ B: \text{شنبه تعطیل نشد.} \end{array} \right\} (4)$	$\left. \begin{array}{l} A: \text{شنبه تعطیل نشد.} \\ B: \text{به سینما نرفتیم.} \end{array} \right\} (3)$

۹- جمله «تفاضل مربع دو برابر عددی از چهار برابر آن عدد، برابر با $\frac{1}{p}$ است.» را به زبان ریاضی می‌نویسیم. کدام تساوی زیر می‌تواند معادل با آن باشد؟

$$(1) 8x^2 - 8x + 1 = 0 \quad (2) 8x^2 - 8x - 1 = 0 \quad (3) 4x^2 - 8x + 1 = 0 \quad (4) 4x^2 - 8x - 1 = 0$$

۱۰- در حل معادله زیر، بین کدام مراحل اشتباه رخ داده است؟

$$\underbrace{2x^2 - 16x + 6 = 0}_{(1)} \xrightarrow{\div 2} \underbrace{x^2 - 8x = -3}_{(2)} \xrightarrow{+16} \underbrace{x^2 - 8x + 16 = -3 + 16}_{(3)} \Rightarrow \underbrace{(x-4)^2 = 13}_{(4)}$$

$$\Rightarrow \underbrace{x-4 = \sqrt{13}}_{(5)} \Rightarrow \underbrace{x = 4 + \sqrt{13}}_{(6)}$$

(۱) از (۱) به (۲)

(۲) از (۲) به (۳)

(۳) از (۳) به (۴)

(۴) از (۴) به (۵)

۱۱- یکی از جملات دنباله $a_n = \frac{4n+8}{2n-23}$ برابر با ۱۶- است. جمله بعدی آن کدام است؟

$$(1) -50 \quad (2) -52 \quad (3) 50 \quad (4) 52$$

۱۲- در رابطه بازگشتی $a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1$ ، اگر $a_7 = 4$ باشد، جمله هفتم دنباله کدام است؟

$$(1) 271 \quad (2) 272 \quad (3) 273 \quad (4) 274$$

محل انجام محاسبات

۱۳- در یک دنباله حسابی با جمله اول ۲۵- و اختلاف مشترک ۷، جمله نهم کدام است؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۳۱ (۳) ۳۸ (۴) ۴۵

۱۴- در یک دنباله حسابی، جملات هفتم و دهم به ترتیب ۲۳ و ۵۱ هستند. جمله شانزدهم این دنباله کدام است؟

- (۱) ۱۰۴ (۲) ۱۰۵ (۳) ۱۰۶ (۴) ۱۰۷

۱۵- علی در حال تمرین برای یک مسابقه است. زمان انجام اولین تمرینش ۲۴/۵ دقیقه شد. قرار است در هر تمرین

نسبت به تمرین قبلی، زمان را ۹ ثانیه کم تر کند. در تمرین چندم زمانش را به ۲۰ دقیقه می‌رساند؟

- (۱) بیست و نهم (۲) سی‌ام (۳) سی و یکم (۴) سی و دوم

۱۶- در دنباله با رابطه بازگشتی $a_n = a_{n+1} + 6$ ، اگر مجموع جملات سیزدهم تا هفدهم برابر با ۸۵ باشد، جمله بیستم

این دنباله کدام است؟

- (۱) -۱۱ (۲) -۱۲ (۳) -۱۳ (۴) -۱۴

۱۷- در یک دنباله حسابی مجموع جملات سوم، هفتم و هشتم برابر ۵۴ است. اگر جمله دهم این دنباله برابر ۳۸ باشد،

اختلاف مشترک این دنباله کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶

۱۸- جملات دنباله $ab - 2, 1 - ab, \frac{b}{a}, a + b$ جملات متوالی یک دنباله حسابی هستند. $a + b$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

۱۹- در یک دنباله حسابی مجموع سه جمله سوم از ۲ برابر مجموع سه جمله دوم، ۲۱ واحد کم تر است. جمله دوم کدام است؟

- (۱) ۷ (۲) ۲۱ (۳) ۱۱ (۴) ۱۸

۲۰- بین دو عدد ۵ و ۷۱، k عدد را طوری درج کرده‌ایم که همه اعداد تشکیل دنباله حسابی افزایشی دهند. اگر اختلاف

اولین و آخرین عدد درج شده ۶۰ باشد، k کدام است؟

- (۱) ۲۱ (۲) ۲۲ (۳) ۲۳ (۴) ۲۴

محل انجام محاسبات

اقتصاد: صفحه‌های ۵۶ تا ۱۰۴

۲۱- اطلاعات زیر مربوط به یک جامعه فرضی در سال گذشته است، با توجه به این اطلاعات:

۱	جمعیت غیرفعال	۷۵,۰۰۰ نفر
۲	جمعیت شاغل	۶۸,۰۰۰ نفر
۳	جمعیت بیکار	۱۲,۰۰۰ نفر

الف) نرخ بیکاری چند درصد است؟

ب) اگر یک شرکت خدماتی با ۱,۲۰۰ نیروی شاغل، اعلام ورشکستگی کند و کل نیروهای خود را از کار برکنار کند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد؟

پ) با فرض جمعیت بیکار برابر با ۱۲,۰۰۰ نفر، چند نفر باید جذب بازار کار شوند تا نرخ بیکاری به زیر ۱۰٪ برسد؟

۱) الف) ۲۱ درصد / ب) ۱۶ درصد کاهش خواهد یافت. / پ) بیش از ۴۰۰۰ نفر

۲) الف) ۲۱ درصد / ب) ۳ درصد کاهش خواهد یافت. / پ) بیش از ۶۱۰۰ نفر

۳) الف) ۱۵ درصد / ب) ۱/۵ درصد افزایش خواهد یافت. / پ) حداقل ۴۰۰۱ نفر

۴) الف) ۱۵ درصد / ب) ۲۱ درصد افزایش خواهد یافت. / پ) حداقل ۳۴۵۲ نفر

نام کشور	کالا	لبنیات (واحد)	تلویزیون (واحد)
اسکاتلند		۲۷۰	۱۸
کره جنوبی		۲۱	۵۴
مکزیک		۱۵۰	۳۶

۲۲- سه کشور اسکاتلند، کره جنوبی و مکزیک مفروض است. اگر هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردار باشند و اگر هر سه کشور همه عوامل تولید را با اشتغال کامل به کار بگیرند، کالاهای جدول روبه‌رو را تولید خواهند کرد. (لبنیات و تلویزیون در هر سه کشور با قیمت‌های یکسان تولید می‌شوند.)

الف) هزینه فرصت تولید هر واحد تلویزیون برای کشور اسکاتلند کدام است؟

ب) با فرض نبودن هزینه حمل‌ونقل، کدام گزینه توجیه اقتصادی دارد؟

۱) الف) از دست دادن مزایای تولید ۱۵ واحد لبنیات / ب) مکزیک لبنیات را از کشور اسکاتلند تهیه کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، کره جنوبی منابع کمیاب خود را به تولید تلویزیون اختصاص دهد و لبنیات مورد نیاز خود را از اسکاتلند وارد کند.

۲) الف) از دست دادن مزایای تولید ۱۵ واحد لبنیات / ب) اسکاتلند لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، مکزیک منابع کمیاب خود را به تولید لبنیات اختصاص دهد و تلویزیون مورد نیاز خود را از کشور کره جنوبی وارد کند.

۳) الف) از دست دادن مزایای تولید ۲۷۰ واحد لبنیات / ب) مکزیک لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از اسکاتلند وارد کند، کره جنوبی منابع کمیاب خود را به تولید تلویزیون اختصاص دهد و لبنیات مورد نیاز خود را از مکزیک وارد کند.

۴) الف) از دست دادن مزایای تولید ۲۷۰ واحد لبنیات / ب) اسکاتلند لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، مکزیک منابع کمیاب خود را به تولید لبنیات اختصاص دهد و تلویزیون مورد نیاز خود را از کشور اسکاتلند وارد کند.

محل انجام محاسبات

۲۳- عبارات کدام گزینه بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

(الف) چرادولت‌ها در طول تاریخ و در شرایط گوناگون، بر خوردهای گوناگون و گاه متعارضی بامسئله تجارت بین‌الملل داشته‌اند؟
(ب) گاهی کشورها برای حمایت از و، تعرفه‌های گوناگونی بر وضع می‌کنند.

(پ) کشورها برای تعامل قدرتمند با دیگر کشورها چه باید بکنند؟

(۱) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها/ (ب) پیمان‌های تجاری - گسترش روابط اقتصادی با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی دارند - صادرات برخی از کالاها/ (پ) میان بهره‌برداری از مزیت‌های موجود و خلق مزیت‌های جدید، به خلق مزیت‌های جدید به عنوان یک انتخاب بهینه اقدام کنند.
(۲) الف) ویژگی‌های متفاوت کشورها از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی متفاوت/ (ب) صنایع داخلی - کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر - واردات برخی از کالاها/ (پ) از اقتصاد تک‌محصولی فاصله بگیرند، چرا که این اقتصاد شکننده و آسیب‌پذیر است.

(۳) الف) ویژگی‌های متفاوت کشورها از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی متفاوت/ (ب) پیمان‌های تجاری - گسترش روابط اقتصادی با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی دارند. صادرات برخی از کالاها/ (پ) از اقتصاد تک‌محصولی فاصله بگیرند و مزیت‌های نسبی در همه زمینه‌های تولیدی ایجاد کنند.

(۴) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها/ (ب) صنایع داخلی - کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر - واردات برخی از کالاها/ (پ) میان بهره‌برداری از مزیت‌های موجود و خلق مزیت‌های جدید، دست به انتخاب بهینه بزنند.

۲۴- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست سؤالات زیر است؟

(الف) تلاش دولت برای تضمین وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم برای مبادله بین افراد چگونه صورت می‌گیرد؟

(ب) هدف دولت از وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقررات اقتصادی، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
(پ) درخصوص راه‌های درآمدزایی دولت عبارت نادرست کدام است؟

(ت) کدام گزینه ارتباط بین دولت، بنگاه‌ها و خانوارها را در جریان چرخشی بازار به درستی بیان می‌کند؟

(۱) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف/ (ب) تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است/ (پ) درآمدهایی که دولت از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند، می‌تواند منبع درآمدی پایدار برای آینده باشد./ (ت) دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات به شمار می‌رود.
(۲) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش/ (ب) جلوگیری از شرایطی که به مبادلات تقاضاکنندگان بازار کالا و خدمات آسیب می‌زند./ (پ) در صورتی که درآمد حاصل از فروش منابع نفت، صرف هزینه‌های جاری کشور شود، در این صورت نسل بعد از این عملکرد متضرر خواهد شد./ (ت) خانوارها در بازار عوامل تولید به عنوان تقاضاکننده فعالیت می‌کنند و هزینه عوامل تولید را می‌پردازند.

(۳) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش/ (ب) نظارت بر فعالیت‌های اقتصادی کسب و کارها و تولیدکنندگان/ (پ) زمانی که دولت مردم را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری خود شریک می‌کند، از محل سود این طرح‌ها، سرمایه‌گذاران را نیز در بهره‌مندی از سود شریک می‌کند./ (ت) بنگاه‌ها از خریداران بزرگ در بازار کالا و خدمات هستند و از این طریق درآمد کسب می‌کنند.

(۴) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف/ (ب) فراهم کردن زمینه تخصیص‌های بهینه از محل منابع ملی برای بازیگران اقتصادی کشور/ (پ) درآمد حاصل از فروش دارایی‌هایی مانند نفت، با قیمت محصولات نوسان می‌کند و قابل تحریم است./ (ت) دولت با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

محل انجام محاسبات

۲۵- اطلاعات ارائه شده در جدول روبه‌رو مربوط به مراحل تولید فرش دستباف است. با توجه به داده‌های جدول و این که نرخ

۱	قیمت فروش در «رنگری»	۱۲,۰۰۰ تومان
۲	قیمت فروش در «بافندگی»	۲۴,۰۰۰ تومان
۳	قیمت فروش در «قالیشویی»	۲۸,۰۰۰ تومان
۴	قیمت فروش توسط فروشنده	۳۶,۰۰۰ تومان

مالیات بر ارزش افزوده ۲۵ درصد در نظر گرفته شده است:

الف) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم چه قدر است؟
ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله چهارم چند تومان است؟

پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده چه قدر است؟

۱) الف) ۶۰۰۰ تومان / ب) ۷۰۰۰ تومان / پ) ۹۰۰۰ تومان / ۲) الف) ۶۰۰۰ تومان / ب) ۲۰۰۰ تومان / پ) ۹۰۰۰ تومان
۳) الف) ۸۰۰۰ تومان / ب) ۷۰۰۰ تومان / پ) ۲۳۰۰۰ تومان / ۴) الف) ۸۰۰۰ تومان / ب) ۲۰۰۰ تومان / پ) ۲۳۰۰۰ تومان

۲۶- کدام گزینه به درستی کامل‌کننده عبارتهای زیر است؟

الف) همواره در بازارهای بین‌المللی مشاهده می‌شود که برخی محصولات، به ویژه محصولات که احتمالاً دارای هویت چندملیتی می‌باشند.

ب) تفاوت کشورهای از نظر پایه بده - بستان دو کشور یا صادرات و واردات آنها را تشکیل می‌دهد.

پ) مونتاژ کالاهای یک شرکت آلمانی در کشور چین به به عنوان یکی از علل تجارت میان کشورها اشاره دارد.

۱) الف) از تقاضای بالایی در جهان برخوردارند / ب) صرفه اقتصادی تولید یک محصول در یک کشور نسبت به کشوری دیگر / پ) تفاوت کشورهای از نظر دسترسی یا به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص

۲) الف) از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره‌مند هستند / ب) منابع و عوامل تولید محصولات بین کشورها / پ) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها

۳) الف) از تقاضای بالایی در جهان برخوردارند / ب) منابع و عوامل تولید محصولات بین کشورها / پ) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها

۴) الف) از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره‌مند هستند / ب) صرفه اقتصادی تولید یک محصول در یک کشور نسبت به کشوری دیگر / پ) تفاوت کشورهای از نظر دسترسی یا به‌کارگیری فناوری

۲۷- کدام گزینه پاسخ درست سؤالات زیر است؟

الف) انجام مبادلات از طریق حواله‌های ارزی بین‌المللی به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟

ب) در رابطه با نقش اصلی پول می‌توان گفت:

پ) این که ارزش پولی یک کیلو برنج ایرانی حدوداً سه برابر برنج هندی است، بیانگر کدام وظیفه پول به عنوان ابزار مبادلات می‌باشد؟

۱) الف) وسیله پرداخت‌های آینده / ب) نقش اصلی پول در مبادلات مشخص نمودن ارزش کالاها و خدمات است. / پ) وسیله سنجش ارزش

۲) الف) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش / ب) نقش اصلی پول در مبادلات ایجاد سهولت در مبادلات است. / پ) وسیله حفظ ارزش

۳) الف) وسیله پرداخت‌های آینده / ب) نقش اصلی پول در مبادلات ایجاد سهولت در مبادلات است. / پ) وسیله سنجش ارزش

۴) الف) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش / ب) نقش اصلی پول در مبادلات مشخص نمودن ارزش کالاها و خدمات است. / پ) وسیله حفظ ارزش

محل انجام محاسبات

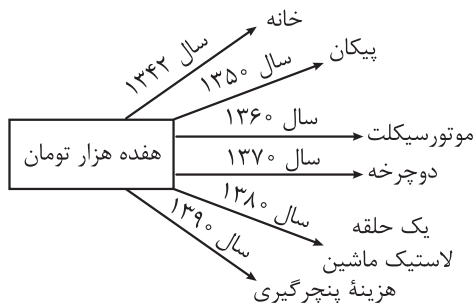
۲۸- کدام گزینه در رابطه با مفاهیم مرتبط با تورم، پیامدها و علل پیدایش آن درست است؟

- (۱) یکی از علل اصلی تورم، نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد است که این فزونی عرضه بر تقاضا به صورت افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بروز می‌کند.
- (۲) در صورتی که بانک مرکزی اقدام به چاپ اسکناس نماید و تولید نتواند همگام با افزایش نقدینگی رشد کند، سطح عمومی قیمت‌ها با شتاب ثابتی افزایش خواهد یافت.
- (۳) در صورتی که نرخ ارز در کشوری طی چندین سال از ثبات نسبی برخوردار باشد، می‌تواند منجر به کاهش نرخ تورم و به دنبال آن کاهش سطح عمومی قیمت‌ها در آن کشور شود.
- (۴) در کشور ما، افزایش درآمدهای نفتی (اگرچه گاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک کرده است)، باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی شده است که پیامد آن پیدایش تورم است.

۲۹- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست سوالات زیر است؟

- الف) سیاست پولی انبساطی در چه شرایطی به کار گرفته می‌شود؟
- ب) در رابطه با اصطلاح «سیاست بازار باز»، و رابطه آن با سیاست‌های پولی و نهاد عمل‌کننده، کدام گزینه درست است؟

- (۱) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش عرضه، میزان پول در دست مردم کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) خرید «اوراق مشارکت» از مردم به عنوان سیاست پولی انقباضی و از طریق مجمع عمومی بانک‌ها
- (۲) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش تولید و به دنبال آن افزایش درآمد کل، میزان پول در دست مردم افزایش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش، کاهش خواهد یافت. / ب) خرید «اوراق مشارکت» از مردم به عنوان سیاست پولی انبساطی و از طریق مجمع عمومی بانک‌ها
- (۳) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش نرخ بیکاری و کاهش نرخ اشتغال، میزان پول در دست مردم کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) فروش «اوراق مشارکت» به مردم به عنوان سیاست پولی انقباضی و از طریق بانک مرکزی
- (۴) الف) در شرایطی که به دلیل کاهش تقاضا برای کالا و خدمات، میزان نقدینگی در گردش کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) فروش «اوراق مشارکت» به مردم به عنوان سیاست پولی انبساطی و از طریق بانک مرکزی

۳۰- با توجه به نمودار تصویری روبه‌رو، در رابطه با قدرت خرید پول:

الف) نتیجه کاهش قدرت خرید پول، کدام است؟

ب) پول در مقابل چه چیزی ارزش خود را حفظ نکرده است؟

پ) یکی از دلایل مهم کاهش قدرت خرید پول جامعه چیست؟

ت) رابطه پول با چه چیزی یک رابطه غیرمستقیم است؟

ث) چرا گفته می‌شود قدرت خرید پول دستخوش تغییر است؟

ج) قدرت خرید پول جامعه وابسته به چیست؟

۱) الف) تورم / ب) افزایش نقدینگی / پ) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه / ت) حجم پول در گردش / ث) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است. / ج) قدرت موازنه پرداخت‌های خارجی آن است.

۲) الف) تورم رکودی / ب) افزایش نقدینگی / پ) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه / ت) سطح عمومی قیمت‌ها / ث) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است. / ج) سطح عمومی قیمت‌ها

۳) الف) تورم رکودی / ب) سطح عمومی قیمت‌ها / پ) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه / ت) حجم پول در گردش / ث) چون یک واحد پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند. / ج) قدرت موازنه پرداخت‌های خارجی آن است.

۴) الف) تورم / ب) سطح عمومی قیمت‌ها / پ) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه / ت) سطح عمومی قیمت‌ها / ث) چون یک واحد پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند. / ج) سطح عمومی قیمت‌ها

۳۱- به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدام نوع بیکاری اشاره دارد؟

• شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.

• بیکاری‌ای که به دلیل عدم تطابق مهارت است.

• این نوع بیکاری که در هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.

• کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

• شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند.

۱) اصطکاک‌ی - اصطکاک‌ی - ساختاری - دوره‌ای - ساختاری ۲) ساختاری - ساختاری - اصطکاک‌ی - فصلی - اصطکاک‌ی

۳) ساختاری - اصطکاک‌ی - دوره‌ای - فصلی - ساختاری ۴) اصطکاک‌ی - ساختاری - دوره‌ای - اصطکاک‌ی - اصطکاک‌ی

۳۲- با توجه به نمودار زیر کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام منحنی مربوط به صاحبان کسب و کار می‌باشد؟

ب) در دستمزد ۱۱ میلیون تومان، مجموع دریافتی نیروی کار چه قدر است؟

پ) در کدام دستمزد بیشترین پرداختی به نیروی کار صورت می‌گیرد؟

۱) الف) منحنی عرضه (S) / ب) ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان /

پ) در دستمزدهای بالاتر از تعادل

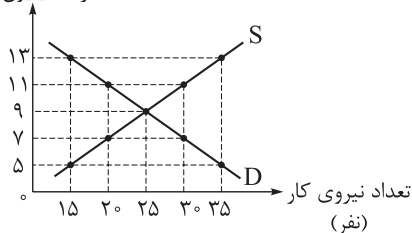
۲) الف) منحنی عرضه (D) / ب) ۳۳,۰۰۰,۰۰۰ تومان /

پ) در دستمزدهای بالاتر از تعادل

۳) الف) منحنی تقاضا (D) / ب) ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان / پ) در دستمزد تعادلی

۴) الف) منحنی تقاضا (S) / ب) ۳۳,۰۰۰,۰۰۰ تومان / پ) در دستمزد تعادلی

دستمزد (میلیون تومان)

محل انجام محاسبات

۳۳- کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

(ب) در سراسر جهان نزدیک به نفر در به سر می‌برند.

(پ) در شاخص فقر مطلق،

(ت) با توجه به مفهوم فقر می‌توان گفت که محاسبه تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده، سخت و شاید ناممکن است.

(۱) الف) بررسی هر یک از افراد مطابق با شرایط ناحیه، منطقه محل سکونت و میزان نیازمندی‌های آن‌ها/ب) ۳ / ۱ میلیارد نفر -

فقر مطلق/پ) ارزش دلار، از طریق محاسبه تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید/ت) نسبی

(۲) الف) بررسی هر یک از افراد مطابق با شرایط ناحیه، منطقه محل سکونت و میزان نیازمندی‌های آن‌ها/ب) ۴ / ۱ میلیون نفر -

فقر نسبی/پ) ارزش دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید PPP محاسبه می‌شود./ت) مطلق

(۳) الف) مقایسه نیازمندی‌های افراد یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای رفع نیازها/ب) ۴ / ۱ میلیارد نفر - فقر مطلق/پ) ارزش

دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید PPP محاسبه می‌شود./ت) نسبی

(۴) الف) مقایسه نیازمندی‌های افراد یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای رفع نیازها/ب) ۳ / ۱ میلیون نفر - فقر نسبی/

پ) ارزش دلار، از طریق محاسبه تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید./ت) مطلق

۳۴- درست (د) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در رابطه با انواع مالیات‌ها در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی به مالیات بر فروش بعدی اضافه می‌شود.

به عبارت دیگر کالا و خدمات نهایی و واسطه‌ای مشمول پرداخت مالیات‌اند.

(ب) در مالیات بر دارایی که شاید بتوان گفت مهم‌ترین نوع مالیات است، درآمد و ثروت اشخاص مبنای مالیات است.

(پ) در کشورهایی که مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده

و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

(ت) انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه

می‌کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی دریافت می‌کند.

(ث) مالیات بر مصرف، نهایتاً توسط تولیدکنندگان و فروشندگان پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به

عهده مصرف‌کننده نهایی است.

(۱) غ - غ - غ - غ - د (۲) غ - غ - د - د - غ (۳) د - د - د - د - غ (۴) د - د - د - غ - د - غ

۳۵- جدول روبه‌رو بیانگر قیمت سه نوع کالا در یک سال معین است.

چنانچه درصد تورم در قیمت این کالاها برابر باشد، قیمت کالای A و B

به ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال چند ریال است؟

(۱) ۹,۵۵۰,۹۲۶ - ۵,۶۵۰,۲۰۰

(۲) ۹,۳۱۲,۷۱۰ - ۶,۶۵۰,۳۰۰

(۳) ۹,۹۵۲,۹۵۶ - ۶,۶۵۰,۳۰۰

(۴) ۹,۹۵۲,۹۵۶ - ۵,۶۵۰,۲۰۰

قیمت کالا	ابتدای سال (به ریال)	انتهای سال (به ریال)
A	۶,۵۰۵,۲۰۰	؟
B	؟	۸,۶۴۴,۸۰۶
C	۱,۱۲۰,۲۰۰	۱,۷۱۳,۹۰۶

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی: علوم و فنون ادبی (۳): صفحه‌های ۶۸ تا ۸۲، علوم و فنون ادبی (۱): صفحه‌های ۲۱ تا ۳۰، ۸۸ تا ۹۶،
علوم و فنون ادبی (۲): صفحه‌های ۱۲ تا ۱۹

۳۶- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

(لمعات: فخرالدین عراقی) (المعجم فی معاییر اشعار العجم: نجم‌الدین رازی) (جامع‌التواریخ: خواجه رشیدالدین فضل‌الله)
(مجالس سبعه: سعدی) (مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد: نجم‌دایه) (عشاق‌نامه: مولوی) (تاریخ جهانگشا: شمس‌قیس رازی)

(۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

۳۷- کدام عبارت در مورد جامی «کاملاً» درست است؟

- (۱) معروف‌ترین شاعر قرن نهم است و بهارستان را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
- (۲) جامی کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار نوشته است.
- (۳) جامی مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که مرصادالعباد یکی از آنهاست.
- (۴) موضوع کتاب نفحات‌الانس، ذکر احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی است.

۳۸- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در عهد بازماندگان تیمور، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت.
- (۲) پس از تیمور، شاهرخ شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار داد و از هنرمندان خوشنویس، نقاش و شاعر حمایت کرد.
- (۳) در زمان بایسنقر میرزا، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.
- (۴) در عهد تیموریان، ادبیات رونقی تازه و بنیادی گرفت، اما کتاب‌های تحقیقی این دوره، عمدتاً سطحی و تقلیدی بود.

۳۹- انتساب چند اثر به پدیدآورنده مقابل آن نادرست است؟

(دستور زبان عشق: قیصر امین‌پور) (طوفان در پرانتز: هوشنگ ابتهاج) (گوشواره عرش: سلمان هراتی)
(آینه‌های درداز: هوشنگ گلشیری) (مدار صفردرجه: احمد محمود) (مهاجر کوچک: محمدرضا سرشار)
(جای پای خون: سید مهدی شجاعی)

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۰- کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات، نادرست است؟

- (۱) خواجهی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم است. در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز به سبک عراقی است.
- (۲) ابن یمین شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
- (۳) از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت و زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص مانند حافظ و خواجه به سستی گرایید.
- (۴) خواجهی کرمانی و سلمان ساوجی هر دو به شیوه داستان‌های نظامی، مثنوی سروده‌اند.

۴۱- اطلاعات مقابل همه آثار کاملاً درست است؛ به جز

- ۱) موش و گربه: در این منظومه، عبید زاکانی ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.
- ۲) جمشید و خورشید: در قالب مثنوی و سروده سلمان ساوجی است، به شیوه داستان‌های نظامی.
- ۳) تاریخ گزیده: نوشته حمدالله مستوفی است و تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را در بر می‌گیرد.
- ۴) اخلاق الاشراف: در این منظومه نیز عبید زاکانی با طنز ماندگار خود به نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی پرداخته است.

۴۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد «کاملاً» درست است؟

- ۱) نثر قرن هفتم به دو جریان ساده‌نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و پیچیده‌نویسی در آثاری مثل تاریخ و صاف گرایش دارد.
- ۲) تاریخ جهانگشا در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان بابک خرم‌دین نوشته شده است.
- ۳) خواجه رشیدالدین فضل‌الله وزیر غازان خان و اولجایتو بود. اقدام مهم او تأسیس عمارت ربع رشیدی در اصفهان است.
- ۴) نثر المعجم فی معاییر اشعار العجم در مقدمه ساده و در اصل کتاب مصنوع و عالمانه است و موضوعات آن عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر است.

۴۳- کدام گروه از شاعران و نویسندگان بعد از انقلاب، به همان روال گذشته متأثر از ادبیات جهان به فعالیت خویش ادامه دادند؟

- ۱) سید علی موسوی گرمارودی، سید حسن حسینی و نصرالله مردانی
- ۲) هوشنگ ابتهاج، سلمان هراتی و علیرضا قزوه
- ۳) سید علی موسوی گرمارودی، حمید سبزواری و قیصر امین‌پور
- ۴) هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی و علی‌محمد افغانی

۴۴- با اطلاعات داده‌شده در کدام گزینه، جدول زیر به ترتیب «الف»، «ب» و «ج» به درستی تکمیل می‌شود؟

ویژگی اثر	نام نویسنده	نام اثر
نخستین رمان تاریخی	محمدباقر میرزا خسروی	«الف»
نخستین رمان اجتماعی	«ب»	تهران مخوف
«ج»	حسن مقدم	جعفرخان از فرنگ برگشته

- ۱) شمس‌الدین و قمر - مرتضی مشفق کاظمی - مجموعه داستان کوتاه
- ۲) شمس و طغرا - مرتضی مشفق کاظمی - نخستین نمایش‌نامه معاصر
- ۳) شمس‌الدین و قمر - زین‌العابدین مراغه‌ای - مجموعه داستان کوتاه
- ۴) شمس و طغرا - زین‌العابدین مراغه‌ای - نخستین نمایش‌نامه معاصر

۴۵- آرایه‌های مقابل کدام ابیات تماماً درست است؟

الف) ذره‌ای خالی از آن خورشید عالم سوز نیست	لاله را فانوس شمع طور می‌دانیم ما (تشبیه - تلمیح)
ب) ملاحظ‌های هر چهره از آن دریاست یک قطره	به قطره سیر کی گردد کسی کش هست استسقا (تناقض - استعاره)
ج) بغل واکرده چون زخم از جگر خونم به راه افتاد	به قصد خون من چون تیغ آن بی‌باک بردارد (مجاز - مراعات نظیر)
د) دل ز شب زلف تو دیدرخ هم‌چو روز	زین شب و روز او نهان همچو سحر می‌رود (تشبیه - متناقض‌نما)
- (۱) الف - ج
(۲) ب - د
(۳) الف - ب
(۴) ج - د

۴۶- آرایه‌های «استعاره، تلمیح، تشبیه، واژه‌آرایی و متناقض‌نما» به ترتیب در کدام ابیات، یافت می‌شوند؟

الف) پرتو روی چو ماه تو در آن زلف سیاه	راستی را چه شب تیره و خوش مهتابی است
ب) بتی که طرّه او مجمع پریشانی است	لب شکرشکنش گوهر بدخشانی است
ج) ز شام زلف سیه چون نمود طلعت صبح	زمانه گفت که ای عاشقان، سپیده دم است
د) گر بگذرد ز جوشن جانم عجب مدار	پیکان غمزه تو که چون تیر آرش است
ه) راستی را ز لطافت چو روان می‌گردی	گویا سرو روان تو روانی دگر است
- (۱) ب - د - ه - الف - ج
(۲) ج - د - الف - ه - ب
(۳) د - الف - ه - ب - ج
(۴) الف - د - ج - ب - ه

۴۷- کدام گزینه آرایه‌های بیت «از بناگوش تو و زلف توام آمد به یاد/ چون دمید از پرده شب، روی سیمین فام صبح» را به درستی معرفی می‌کند؟

- (۱) لف و نشر مرتب - تشبیه - تضاد - مجاز
(۲) تناقض - تشخیص - تشبیه - تضاد
(۳) لف و نشر - تشبیه - استعاره مکنیه - مجاز
(۴) لف و نشر نامرتب - استعاره مکنیه - تشبیه - تضاد

۴۸- آرایه‌های «تضمین، تشبیه، متناقض‌نما، مجاز و استعاره مصرّحه» به ترتیب در کدام یک از ابیات زیر به کار رفته است؟

الف) رواست نرگس مست ار فکند سر در پیش	که شد ز شیوه آن چشم پُرعتاب، خجل
ب) ای گلبن جوان! بر دولت بخور که من	در سایه تو بلبل باغ جهان شدم
ج) صائب این آن غزل عارف روم است که گفت	چون عیان جلوه دهد چهره، گمان برخیزد
د) بنه بر طاق نسیان، زهد را چون شیشه خالی	درین موسم که سنگ از لاله، جام آورد مستان را
ه) در خرابی بود عمارت دل	خانه دل ز عشق آباد است
- (۱) ج - ه - د - الف - ب
(۲) ب - الف - ه - د - ج
(۳) ب - د - ه - ج - الف
(۴) ج - الف - ه - د - ب

۴۹- آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به جز

(۱) صبا به یاد گلستان خاطرش هر روز	بسا که گل به سر گلستان فرو ریزد (تشبیه - واج آرایی)
(۲) خصم تو چون سخن به زبان سنان کند	ساکت شود چو تیغ تو بیرون کشد زبان (تضاد - استعاره)
(۳) ور بر چمن ز گلبن جودت وزد نسیم	بر جای برگ گل ورق زر دمد ز خار (لف و نشر - مجاز)
(۴) خامی چومن بین سوخته و آتش ز جان افروخته	گر پخته‌ای خامی مکن وان پخته در ده خام را (متناقض نما - واژه آرایی)

۵۰- اگر ابیات زیر را به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، مجاز، واژه آرایی، استعاره و واج آرایی» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

(الف) ای پسر دی رفت و فردا خود ندانم چون بود	عاشقی ورزیم وزین به در جهان خود کام نیست
(ب) عشق بازی را تحمل باید؛ ای دل، پای دار	گر ملالی بود، بود و گر خطایی رفت، رفت
(ج) نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس	ملالت علما هم ز علم بی عمل است
(د) خم ابروی تو در صنعت تیراندازی	برده از دست هر آن کس که کمانی دارد
(ه) ز سرو قد دلجویت مکن محروم چشمم را	بدین سر چشمه اش بنشان که خوش آب روان دارد

(۱) ج - ب - ه - د - الف	(۲) د - ج - ه - الف - ب
(۳) د - الف - ب - ه - ج	(۴) ج - ه - الف - ب - د

۵۱- در همه گزینه‌ها، هر دو آرایه «تشبیه و استعاره» وجود دارد؛ به جز

(۱) محراب ابرویت بنما تا سحرگهی	دست دعا برآرم و در گردن آرم
(۲) دهان تنگ شیرینش مگر مهر سلیمان است	که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین دارد
(۳) تنت را دید گل گویی که در باغ	چومستان جامه را بدید برتن
(۴) به بحر غم چو فتادی بشوی دست ز ساحل	که این محیط سراسر میان کناره ندارد

۵۲- برای سرودن یک شعر «حماسی» و یک شعر «شاد و طرب‌انگیز» به ترتیب وزن و آهنگ کدام ابیات زیر را پیشنهاد می‌کنید؟

(الف) عجب داری از سالکان طریق	که باشند در بحر معنی غریق
(ب) ما را سری ست با تو که گر خلق روزگار	دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
(ج) دل در هم و خاطر به غم و سینه به تاب است	شهری به خروش است و جهانی به عذاب است

(۱) ب - ج	(۲) الف - ج
(۳) ب - الف	(۴) الف - ب

۵۳- «وزن شعر» و «درون مایه» کدام بیت از ابیات زیر با هم تناسب ندارند؟

- (۱) به بوی نافه‌ای کاخر صبا زان طره بگشاید / ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دل‌ها
 (۲) دشمن اگر دوست شود چند بار / صاحب عقلش نشمارد به دوست
 (۳) برآرم به شبگیر از این باره گرد / ببینید آسیب روز نبرد
 (۴) قهرش همه رحمت شد زهرش همه شربت شد / ابرش شکرافشان شد تا باد چنین بادا

۵۴- در کدام گزینه وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی کامل دارد؟

- (۱) ساقی به نور باده برافروز جام ما / مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما
 (۲) نیست کسی را نظر به حال کس امروز / وای به مرغی که ماند در قفس امروز
 (۳) مست رود نگار من در بر و در کنار من / هیچ مگو که یار من باکرم است و باوفا
 (۴) چگونه گذارم بر این روزگار / تو از من جدا و من از دل جدا

۵۵- در همه گزینه‌ها قافیه درونی یافت می‌شود؛ به جز

- (۱) تا به دل و جان مرا آفت جانان رسید / بس که ز جانان به من رنج دل و جان رسید
 (۲) دی به دریغ اندرون ماه به میغ اندرون / رنگ به تیغ اندرون شاخ زد و آرمید
 (۳) زاغ بیابان گزید خود به بیابان سزید / باد به گل بر بزید گل به گل اندر غزید
 (۴) سرکش بر بست رود باربیدی زد سرود / وز می سوری درود سوی بنفشه رسید

۵۶- حروف اصلی قافیه در کدام بیت «مصوّت + صامت + صامت» است؟

- (۱) دیری است که دلدار پیامی نفرستاد / نوشت کلامی و سلامی نفرستاد
 (۲) دریای شورانگیز چشمان تو زیباست / جایی که باید دل به دریا زد، همین جاست
 (۳) بر این رزمگه‌شان به جنگ آوریم / خود ایدر زمانی درنگ آوریم
 (۴) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟ / منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست؟

۵۷- کدام بیت، ذوقافیتین نیست؟

- (۱) حيله آموزان جگرها سوخته / فعل‌ها و مکرها آموخته
 (۲) ساز کن مطرب به یاد خسرو مسعود عود / باده ده ساقی چو فرّ مملکت افزود زود
 (۳) دل در سر زلف یار بستم / وز نرگس آن نگار رستم
 (۴) چون پیکر نیم‌مرده گرمیم هنوز / چون موم به هم‌فشرده نرمیم هنوز

۵۸- کدام بیت دارای ردیف، فاقد حروف الحاقی و تابع قاعده ۲ است؟

- (۱) بوی گل و بانگ مرغ برخاست
 هنگام نشاط و روز صحراست
 (۲) آن را که بر زبان صفت روی او رود
 در هر سخن ز خود رود اما نکورود
 (۳) ای سنبل زلف سیهت چین همه بر چین
 از داغ تو شد نافه جگرسوخته در چین
 (۴) مرنجان آن غریب ناتوان را
 کسی دشمن ندارد دوستان را

۵۹- قافیه در کدام گزینه دارای حروف الحاقی است؟

- (۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
 تا بگویم شرح درد اشتیاق
 (۲) بر شکر او ننشسته مگس
 نی مگس او شکرآلود کس
 (۳) جمله معشوق است و عاشق پرده‌ای
 زنده معشوق است و عاشق مرده‌ای
 (۴) یتیمی که ناکرده قرآن درست
 کتبخانه چند ملت بشت

۶۰- قافیه کدام گزینه طبق الگوی «مصوّت + صامت + حروف الحاقی» نیست؟

- (۱) درکشیده به جای زتاری
 برقعی از پزند گلناری
 (۲) در آن مینوی میناگون چمیدند
 فلک را رشته در مینا کشیدند
 (۳) رسیدند آن بتان با دلنوازی
 بر آن سبزه چو گل کردند بازی
 (۴) شه چو بر رهگذر بلا را دید
 ازدها شد که ازدها را دید

۶۱- همه ابیات زیر، به جز گزینه بر مفهومی یکسان دلالت دارند.

- (۱) به رسته هنر و کارخانه دانش
 متاع‌هاست، بیا تا شویم بازرگان
 (۲) چو بگرویم به کرباس خود، چه غم داریم
 که حله حلب ارزان شده‌ست یا که گران
 (۳) چه زن، چه مرد، کسی شد بزرگ و کامروا
 که داشت میوه‌ای از باغ علم در دامان
 (۴) چو آب و رنگ فضیلت به چهره نیست چه سود
 ز رنگ جامه زربفت و زیور رخشان

۶۲- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) آب حیات را به خضر باز می‌دهم
 حمال بار منت اهل سخا نیم
 (۲) زیر بار منت گردون دوتا گردیده‌ام
 همچو ماه نو مرا تا یک لب نان داده‌اند
 (۳) به نان خشک قناعت کنیم و جامه دلق
 که بار محنت خود به که بار منت خلق
 (۴) قد نهال، خم از بار منت ثمر است
 ثمر قبول مکن، سرو این گلستان باش

۶۳- بیت زیر با کدام گزینه ارتباط مفهومی دارد؟

- «هر کجا دردی است درمانیش هست
 (۱) درد می‌گردد دوا چون کامرانی می‌کند
 (۲) صبر درد بی‌دوا را عاقبت درمان کند
 (۳) هر که در بزم خیال آمد خیال‌اندیش رفت
 (۴) هر که از درد طلب شکوه کند نامرد است»
- درد عشق است آن که درمانیش نیست»
 می‌کشی ناز طیب و منت درمان چرا
 ناامیدی خضر ره شد رهرو گمراه را
 چاره این درد بی‌درمان ندارد هیچ کس
 عشق دردی است که درمان هزاران درد است

۶۴- مفهوم کدام گزینه به بیت «آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا / بی وفا حالا که من افتاده‌ام از پا چرا» نزدیک‌تر است؟

- (۱) عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست
 (۲) نازنینا ما به ناز تو جوانی داده‌ایم
 (۳) وه که با این عمرهای کوتاه بی‌اعتبار
 (۴) نوش‌دارویی و بعد از مرگ سهراب آمدی
- من که یک امروز مهمان توام فردا چرا
 دیگر اکنون با جوانان ناز کن با ما چرا
 این همه غافل‌شدن از چون منی شیدا چرا
 سنگدل این زودتر می‌خواستی حالا چرا

۶۵- مفهوم کدام گزینه با مفهوم ابیات زیر تناسب بیشتری دارد؟

- «محترم آنگهی تواند بود
 وان که محتاج خلق شد خوار است
 (۱) بزرگی نماند بر آن پایدار
 (۲) خلق را از هم است حاجت و خواست
 (۳) گرتومی خواهی که در چشم آیی ای سلمان چواشک
 (۴) گر آرزوی عزت جاوید بایدت»
- که از ایشان به مالش استغناست
 گرچه در علم بوعلی سیناست»
 که مردم به چشم نمایند خوار
 آن که محتاج خلق نیست خداست
 اولت در چشم مردم خوار می‌باید شدن
 برکن دل از جهان که متاعی است مختصر

جامعه‌شناسی: جامعه‌شناسی (۳): صفحه‌های ۵۴ تا ۷۰، جامعه‌شناسی (۲): صفحه‌های ۱ تا ۴۵

۶۶- عبارات کدام گزینه، تماماً درباره جهان انسانی و ابعاد آن، نادرست می‌باشند؟

(۱) وقتی فرد، براساس اندیشه خود با دیگران رفتار می‌کند، وارد محدوده جهان ذهنی می‌شود. - عقاید و اخلاقیات افراد در پی جهان فرهنگی متناسب با خود می‌باشند. - هر آن چه با اندیشه و عمل انسان به وجود بیاید، به جهان فرهنگی تعلق دارد. (۲) دانسته‌ها، تجربیات و اخلاقیات افراد مربوط به بخش فرهنگی جهان اجتماعی می‌باشند. - وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، در محدوده جهان فردی قرار دارد. - متفکران مسلمان جهان انسانی را به جهان تکوینی محدود می‌دانند. (۳) کسانی که جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند، جهان ذهنی و طبیعی را در مقابل هم قرار می‌دهند. - ابعاد روانی و اخلاقی انسان‌ها، مربوط به جهان ذهنی می‌باشند. - وجود جهان تکوینی، وابسته به خواست و اراده انسان نیست. (۴) وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده جهان فردی قرار دارد. - متفکران مسلمان، از وجود سه جهان سخن می‌گویند. - جهان ذهنی انسان‌ها دارای هویت فرهنگی است و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها می‌باشد.

۶۷- علت «دخل و تصرف فرهنگ‌ها در جهان تکوینی به عنوان ماده‌ای خام»، «سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی از علوم

انسانی و اجتماعی» و «رفتار حکیمانه جهان تکوینی با افراد و جوامع انسانی»، به ترتیب کدام است؟

(۱) از دست رفتن استقلال جهان تکوینی در مقابل جهان ذهنی - هویت طبیعی و مادی ذهن افراد و فرهنگ جامعه - کسب شناخت صحیح انسان درباره عالم و آدم (۲) مهم‌تر دانستن جهان فرهنگی نسبت به جهان ذهنی و تکوینی - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی - حکمت و خواست خداوند سبحان (۳) تبعیت جهان ذهنی و تکوینی از فرهنگ افراد و جوامع - محدود دانستن جهان تکوینی به جهان طبیعت - توجه به مسئولیت فرد در برابر فرهنگ و جامعه (۴) تعامل سازنده جهان‌های فردی، تکوینی و فرهنگی با یکدیگر - اعتقاد به فقدان تفاوت بین علوم طبیعی و انسانی - هویت توحیدی افراد و فرهنگ جامعه

۶۸- فقدان کدام یک از ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی، به ترتیب موجب «فراهم شدن زمینه ظلم بر انسان»، «بحران‌های

روحي و روانی» و «نفوذ سلطه گران» می‌شود؟

(۱) عدالت و قسط - معنویت - حریت و آزادی (۲) مسئولیت و تعهد - عقلانیت - مسئولیت (۳) آزادی - معنویت - مسئولیت و تعهد (۴) آزادی - مسئولیت و تعهد - معنویت

۶۹- به ترتیب، کدام گزینه درباره «گونه اول فرهنگ جهانی» درست نیست و در خصوص «جهان تکوینی» درست است؟

(۱) ارزش‌ها، عقاید یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است. - متفکران مسلمان با محدود کردن آن به طبیعت، جهان تکوینی را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. (۲) نگاه سلطه‌جویانه ندارد و از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی سخن می‌گوید. - پیش از انسان وجود داشته و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان‌هاست. (۳) با عبور از مرزهای جغرافیایی، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - هر چیزی که با اندیشه و عمل انسان‌ها شکل بگیرد، می‌تواند در گستره این جهان قرار گیرد. (۴) دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند و در خدمت گروه خاصی عمل می‌کند. - متفکران مسلمان، طبیعت را مانند فوق طبیعت، بخشی از جهان تکوینی می‌دانند.

۷۰- پاسخ هر یک از سؤالات زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

• قوم شکست خورده در اثر تهاجم نظامی، در چه صورت می تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد؟

• موفقیت های استعمار قدیم، ناشی از کدام عامل بود؟

• در استعمار نو، دولت استعمارگر از چه طریقی، بازار و سیاست کشورهای مستعمره را کنترل می کند؟

• چرا مردم جامعه تغلب، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند؟

(۱) ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم - پیشرفت در زمینه دریانوردی - با اتکا به قدرت اقتصادی خود - خوار و مقهور کردن دیگران

(۲) داشتن فرهنگ غنی و قوی - پیشرفت در فنون نظامی - دولت های دست نشانده - نیاز به یکدیگر برای غلبه بر اقوام دیگر

(۳) حفظ هویت فرهنگی - اشغال نظامی - اقتصاد صنعتی - جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود

(۴) برخورداری از عمق و غنای فرهنگی - ابزارهای سیاسی و اقتصادی - سازمان های اقتصادی و سیاسی بین المللی - بقای خود

۷۱- هر یک از موارد زیر، ویژگی چه کسانی و کدام جریان است؟

• استفاده از کودتای نظامی برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود

• از بین رفتن مقاومت فرهنگی منطقه تحت تصرف اقتصادی و نظامی

• شیفته غلبه بر سایر ملل و جوامع

• هجوم به عقاید، باورها و ارزش های یک فرهنگ

(۱) استعمار نو - استعمار فرانسه - فرهنگ سلطه و استکبار - امپریالیسم فرهنگی

(۲) امپریالیسم سیاسی - تهاجم فرهنگی - امپراتوری و شاهنشاهی - ناتوی فرهنگی

(۳) استعمار نو - امپریالیسم فرهنگی - مردم جامعه تغلب - استعمار فرانسه

(۴) دولت های دست نشانده - امپریالیسم - مدینه جاهله فارابی - فرهنگ سلطه

۷۲- عبارات درست در رابطه با «استبداد استعماری» و «عصر بیداری اسلامی» کدام است؟

(۱) قدرت سیاسی جوامع اسلامی از طریق سازش با دولت های غربی، به شکل استبداد استعماری درآمد. - در جهان اسلام، در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب، مقاومت هایی شکل گرفت که ریشه در فرهنگ استعمار داشت.

(۲) دارای هویتی غیراسلامی بود اما پشتوانه ای خارج از جهان اسلام نداشت. - متفکران جهان اسلام، خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کردند.

(۳) از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می کرد و می کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. - انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است.

(۴) برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. - امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود، مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگی جهانی اسلام آغاز کرده است.

۷۳- در پدید آمدن هر یک از موارد زیر، کدام عامل نقش داشته است؟

• تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل

• شکل‌گیری امپراتوری و شاهنشاهی

• آشکارنشدن ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی در دوره خلافت به طور کامل

(۱) فرهنگ‌های جبرگرا و غیرمسئول - حضور مستقیم سربازان - غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان و خوارزمشاهیان

(۲) سلب قدرت مقاومت از آدیان - غلبه و تهاجم فرهنگی و نظامی - عملکرد سیاسی و نظامی حاکمان کشورهای مسلمان

(۳) قطبی‌شدن جهان و فقدان عدالت - کشورگشایی و فتوحات - نمایان‌شدن ارزش‌ها و عقاید جاهلی در فرهنگ اسلامی

(۴) فقدان ویژگی مسئولیت در فرهنگ جهانی - قدرت نظامی و سیاسی - وابستگی استبداد به قدرت و سلطه جهان غرب

۷۴- در ارتباط با مفهوم «روشنگری» کدام‌یک از فرایندهای زیر درست است؟

(۱) افول حس‌گرایی، نفی تجربه و نفی عقل و وحی - بحران معرفت‌شناختی - دئیسم و محدودشدن روش معرفت

و شناخت به سکولاریسم و اومانیزم

(۲) روشنگری عقل‌گرای سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی - عدم پذیرش مرجعیت وحی - اعتقاد به خدایی بدون

برنامه برای هدایت و سعادت بشر

(۳) همراهی روشنگری در معنای عام با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی - استفاده از تمامی روش‌های کسب

شناخت - ارائه تفسیری مدرن از انسان و جهان هستی

(۴) شکل‌گرایانه روشنگری در قرون هجدهم و نوزدهم - پیدایش نوعی علم تجربی سکولار - ناتوانی علم در

داوری ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی و پدیدآمدن دانش ابزاری

۷۵- به ترتیب، عبارت درست در رابطه با «اومانیزم» و «سکولاریسم» کدام است؟

(۱) حقوق بر مبنای اندیشه اومانیزمی، براساس خواسته‌ها، عادات و تمایلات افراد شکل می‌گیرد. - سکولاریسم آشکار

شامل باورها و فلسفه‌هایی است که بخشی از باورهای معنوی را در خدمت اهداف دنیوی قرار می‌دهد.

(۲) از آن‌جا که انسان بخشی از جهان هستی است، اومانیزم از نتایج منطقی سکولاریسم است. - رویکرد گزینشی جهان

غرب به ابعاد معنوی، سبب رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است.

(۳) مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب و به معنای انکار ابعاد غیرمادی هستی است. - در این رویکرد،

همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این‌جهانی می‌شود.

(۴) در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق، بروز و ظهور یافته است. - در جهان غرب، در نتیجه

توجیه رفتار دنیوی براساس اندیشه اومانیزم، سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است.

۷۶- به ترتیب هر یک از موارد زیر، چه نتیجه‌ای در پی دارد؟

• پذیرش عقاید و ارزش‌ها توسط انسان‌ها

• سازش قدرت‌های قومی و قبیله‌ای با دولت‌های غربی

• نگاه غیرتوحیدی به انسان

• افول حس‌گرایی

(۱) حاکمیت دین حق در آینده بشر - تبدیل استبداد قومی به استبداد استعماری - محسوب کردن انسان به عنوان موجودی صرفاً این‌جهانی - تبدیل علم به دانش ابزاری

(۲) ورود عقاید و ارزش‌ها به عرصه فرهنگ بشری - از بین رفتن مظاهر فرهنگ اسلامی - تأکید بر بعد جسمانی در هنر دوران اومانیسم - ناتوانی فرهنگ در داوری درباره ارزش‌ها

(۳) جلوه و نمود تاریخی عقاید و ارزش‌ها - پیوند قدرت سیاسی جامعه اسلامی با قدرت استعمارگران - مجازبودن انسان برای هرگونه تصرف در موجودات دیگر - از دست رفتن ملاک تشخیص خوب و بد

(۴) سعادت و عزت انسان‌ها - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب - توجه به خواسته‌ها و تمایلات شخصی در حقوق - بحران معرفت‌شناختی در فرهنگ معاصر غرب

۷۷- علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه بیان شده است؟

• تقسیم‌شدن جهان به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی

• تصرف مواد خام و بازارهای کشورهای دیگر

• حذف مظاهر فرهنگ اسلامی در استبداد استعماری

(۱) نگاه سلطه‌جویانه فرهنگ جهانی به سایر جوامع - اشغال سرزمین‌های خارجی - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب

(۲) فراتر رفتن فرهنگ از مرزهای جغرافیایی - امپریالیسم اقتصادی - تأمین نیازهای فرهنگی و سیاسی غرب توسط استبداد استعماری

(۳) نگاه سلطه‌جویانه فرهنگ جهانی به سایر جوامع - پیشرفت در تجارت - تأمین نیازهای اقتصادی در دوره استبداد ایلی و قومی و استبداد استعماری

(۴) نگاه سلطه‌جویانه فرهنگ جهانی نسبت به سایر اقوام - قدرت اقتصادی یک کشور - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی غرب

۷۸- مفاهیم مرتبط با «مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی»، «تعریف انسجام اجتماعی»، «نزدیکی بیشتر عامل سازمان

با نوعی از ابزارهای اعمال قدرت» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) مالکیت - پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی - قدرت تشویقی

(۲) سازمان - پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی - قدرت تشویقی

(۳) مالکیت - پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی - قدرت اقناعی

(۴) سازمان - پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی - قدرت اقناعی

۷۹- جامعه‌شناسی تفسیری، چگونه به مطالعه علمی ارزش‌های سیاسی می‌پردازد؟

- (۱) عدم ارائه ملاک و معیاری برای تشخیص خوب از بد و درست از غلط - دست‌شستن از آرمان‌دواری ارزشی پدیده‌های انسانی - فروکاستن سیاست به پدیده‌های مادی و فاقد معنا
- (۲) اکتفا به توصیف و فهم قدرت و ارزش‌های سیاسی - مادی و محسوس دانستن ارزش‌های سیاسی و ارزش‌زدایی از آن‌ها - منفعل ساختن انسان‌ها در برابر وضع موجود
- (۳) نقد و بررسی ارزش‌های سیاسی با ملاک‌های خوب و بد - فروکاستن مفهوم قدرت به پدیده‌های مادی، محسوس و فاقد معنا - تمرکز بر ذهنیت‌ها و عدم امکان فهم وجوه محسوس قدرت
- (۴) معنادار و ارزشی دانستن پدیده‌های قدرت و سیاست - تمرکز بر ذهنیت‌ها و ناتوانی در بررسی وجوه محسوس و واقعی سیاست و قدرت - بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی

۸۰- به ترتیب پاسخ هر یک از سؤالات زیر کدام است؟

- چرا جامعه‌شناسان انتقادی رویکردهای تبیینی و تفسیری را محافظه‌کار می‌دانند؟
 - چرا جامعه‌شناسی تبیینی ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند؟
 - بررسی و مطالعه فرهنگ‌ها با رویکرد تفسیری چه نتیجه‌ای را به دنبال دارد؟
- (۱) منفعل کردن انسان در برابر وضعیت موجود - معنازدایی و ارزش‌زدایی از قدرت و سیاست - ناتوانی از دریافت صحیح از معنای پدیده‌های اجتماعی و سیاسی در فرهنگ‌ها
- (۲) ناتوانی در کسب ملاک و معیاری برای ارزیابی و داوری علمی ارزش‌های انسانی - منحصر کردن علم به علوم تجربی - درگیری علوم اجتماعی به مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده به دلیل تعدد و تنوع فرهنگ‌ها
- (۳) منحصر کردن علم به علوم تجربی و ناتوانی در ارائه راهکار برای رسیدن به وضع مطلوب - بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی - معنادار دانستن ارزش‌های اجتماعی و توصیف آن‌ها
- (۴) عدم ارائه راهکار در جهت بهبود وضعیت موجود - ناتوانی در مطالعه و بررسی وجوه محسوس و واقعی ارزش‌های سیاسی - از دست رفتن مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها

۸۱- به ترتیب هر یک از عبارات زیر، مربوط به کدام به کدام بخش جدول است؟

منابع یا عوامل قدرت	ویژگی
شخصیت	ب
مالکیت	پ
سازمان	الف

- بیشتر با قدرت تشویقی قرابت دارد.
 - در جوامع نخستین قدرت بدنی منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود.
 - شکوهی به فرد عامل قدرت می‌دهد که همان اراده اوست.
 - در شرکت‌های بزرگ بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.
- (۱) پ - ب - الف
- (۲) ب - پ - ب - الف
- (۳) ب - ب - پ - الف
- (۴) پ - ب - ب - پ

۸۲- هر یک از موارد زیر، چگونه و یا چه زمانی شکل گرفتند؟

- ظاهر اسلامی گرفتن فرهنگ جاهلی در دوره اسلامی
- استعمار نو و استفاده از ابزارهای اقتصادی برای استعمار
- اعتقاد به دست‌وپاگیر بودن ارزیابی‌های اخلاقی نسبت به قدرت
- بحران معرفت‌شناختی در فرهنگ و جهان غرب

- (۱) پس از فتح مکه توسط مسلمانان - پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره طی قرن بیستم - در دوره اخیر و در جهان مدرن - پایان قرن بیستم
- (۲) در عصر نبوی تا فتح مکه - با پی‌بردن کشورهای مستعمره به خطر جوامع غربی - با توسعه و گسترش کاربرد ارزش‌های واسطه‌ای - قرن‌های نوزدهم و بیستم
- (۳) غلبه قدرت‌های سلجوقی و مغول - با اشغال نظامی و سیاسی جوامع ضعیف - در دوره اخیر و در جهان مدرن - به دنبال نادیده‌گرفتن جایگاه شهود در شناخت حقیقت
- (۴) بعد از دوران خلافت - به دنبال از بین رفتن مقاومت فرهنگی جوامع ضعیف - به دنبال آشکارشدن نتایج منفی توسعه قدرت - پس از افول حس‌گرایی و نفی عقل و وحی در فرهنگ غرب
- ۸۳- عبارات زیر را از لحاظ درستی یا نادرستی، بررسی کنید.

- متفکران مسلمان، جهان طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار داده و از چهار جهان سخن می‌گویند.
 - فرهنگ‌های جبرگرا، منجر به بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر می‌شوند.
 - پیرشدن جمعیت از مسائلی است که پاسخگویی به آن مربوط به سطح دوم عقلانیت می‌باشد.
 - یکی از ابعاد سیاست، ضمانت اجرای رفتارها است که امروزه به قانون کاهش یافته است.
- (۱) ن - د - د - د (۲) د - د - ن - ن (۳) ن - ن - د - د (۴) ن - ن - د - ن

۸۴- به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام مفاهیم هستند؟

«تنها راه‌هایی از نظام سرمایه‌داری و مصائب آن از نظر مارکس»، «نتیجه همزیستی انسان‌ها و زندگی جمعی آنان»، «علت اختلاف‌ها و تضادها میان انسان‌ها در زندگی اجتماعی»، «شبیخون و ناتوی فرهنگی»

- (۱) اصلاح ساختار نظام سرمایه‌داری - پیدایش مسائل مشترک نیازمند به تصمیم‌گیری جمعی - تفاوت‌های میان افراد - استعمار نو
- (۲) تغییر بنیادین نظام سوسیالیستی - آشکارشدن تفاوت‌های میان افراد - پیدایش مسائل مشترک نیازمند تصمیم‌گیری جمعی - استعمار فرهنگی
- (۳) انقلاب طبقاتی - پیدایش مسائل مشترک نیازمند به تصمیم‌گیری جمعی - تفاوت‌های میان افراد - استعمار فرانو
- (۴) انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران - آشکارشدن تفاوت‌های میان افراد - پیدایش مسائل مشترک نیازمند تصمیم‌گیری جمعی - امپریالیسم فرهنگی

۸۵- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

- چرا انسان‌ها نمی‌توانند صرفاً به منفعت مادی و لذت ناشی از ارزش‌های واسطه‌ای قانع باشند؟
 - ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اجتماعی در نظام جمهوری اسلامی، بر چه مبنایی شناخته و معین می‌شوند؟
 - ناسیونالیسم، وابستگی به چه عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند؟
- (۱) ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت - احکام اسلامی - سرزمین و قوم
 (۲) اندیشیدن انسان به معنا و ارزش هر پدیده در برخورد با آن - عقل و وحی - ملت و سرزمین
 (۳) نزاع و کشمکش پیرامون ارزش‌های واسطه‌ای - خواست مردم - قوم و نژاد
 (۴) شک و تردید بنیادی نسبت به قدرت، ثروت و دانش - مبانی مشروعیت - زبان و ملیت

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ‌نامه این آزمون را که شامل درس‌نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

هم‌چنین شما می‌توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید. برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی‌های آزمون‌های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۲

آزمون
پنجم
حضور

تجربی | ریاضی | انسانی

دفترچه شماره ۲

سال تحصیلی
۱۴۰۱-۱۴۰۲

آزمون آزمایشی خیلی‌سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• شماره داوطلبی:

• نام و نام خانوادگی:

• مدت پاسخ‌گویی: ۸۵ دقیقه

• تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

مدت پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
۲۳ دقیقه	۱۰۵	۸۶	۲۰	زبان عربی	۱
۲۵ دقیقه	۱۲۰	۱۰۶	۱۵	تاریخ	۲
	۱۳۵	۱۲۱	۱۵	جغرافیا	۳
۲۲ دقیقه	۱۵۵	۱۳۶	۲۰	فلسفه و منطق	۴
۱۵ دقیقه	۱۷۵	۱۵۶	۲۰	روان‌شناسی	۵

Azmoon.kheilisabz.com

عربی، زبان قرآن: عربی، زبان قرآن (۳): صفحه‌های ۳۷ تا ۴۳، عربی، زبان قرآن (۱): صفحه‌های ۷۱ تا ۸۲، عربی، زبان قرآن (۲): صفحه‌های ۱ تا ۱۶

عَيِّنِ الْأَصْحَاحَ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوِ الْمَفْهُومِ أَوْ التَّعْرِيبِ (۸۶-۹۴):

۸۶- ﴿هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا﴾:

- (۱) او شما را از زمین بیافرید و برای عمارت و آبادانی آن برگمارد!
- (۲) اوست که شما را از زمین به وجود آورد و خواست که شما آن را آباد کنید!
- (۳) او شما را از زمین پدید آورد و خواستار آباد کردن آن از شما شد!
- (۴) اوست که زمین را برای شما پدید آورد و آبادی آن را از شما خواست!

۸۷- «إِنْ كَانَتْ فِي غُرْفَةِ الْمَسَافِرِ نَوَاقِصُ فَعَلَيْهِ أَنْ يُخْبِرَ مَسْئُولَ الْاِسْتِقْبَالِ لِكَيْ يَتَّصِلَ بِالْمُشْرِفِ!»:

- (۱) اگر در اتاق مسافر کمبودهایی باشد، باید مسئول پذیرش باخبر شود تا با مدیر داخلی تماس بگیرد!
- (۲) چنانچه کمبودهایی در اتاق مسافر باشد، باید مسئول پذیرش را خبر کند تا با مدیر داخلی تماس بگیرد!
- (۳) اگر کمبودهایی در اتاق مسافر بود، مسئول پذیرش باید مدیر داخلی را از آن‌ها باخبر سازد!
- (۴) هرگاه کمبودهایی در اتاق مسافر باشد، او باید مسئول پذیرش را خبر کند تا مدیر داخلی برسد!

۸۸- «مَنْ حَرَّمَ عَلَى نَفْسِهِ فِي الْخُلُوعَةِ مَا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ هُوَ اتَّقَى النَّاسَ!»:

- (۱) آن‌که در خلوت بر خود حرام کرده آن‌چه را که خداوند بر بندگان خود حرام نموده، او باتقواترین مردمان است!
- (۲) اگر کسی آن‌چه را که خدا بر بندگانش حرام کرده، در خلوت بر خودش حرام نماید، اوست از مردمان باتقوا!
- (۳) هر کس آن‌چه را که خداوند برای بندگان در خلوت حرام کرده، تحریم کند، او پرهیزگارترین مردم است!
- (۴) کسی که در خلوت خود حرام نماید چیزی را که خدا برای عبادت‌کنندگان حرام کرده، پرهیزگارترین مردم است!

۸۹- «لَمْ يَكُنْ هَذَا الرَّجُلُ الْمُخَيَّبَ يَأْمَلُ أَنْ يَعِيشَ عَشْرَ سِنَوَاتٍ أُخْرَى حَتَّى يَرَى ثَمْرَةَ جَهْدِهِ فِي تَعَلُّمِ الْفُنُونِ!»: این مرد ...

- (۱) نادان، امید نداشته است که ده سال دیگر زندگی کند تا بتواند ثمره کوشش خود را در یادگرفتن هنرها ببیند!
- (۲) مأیوس، امید نداشت که ده سال دیگر زندگی کند تا نتیجه تلاش خود را در یادگیری هنرها ببیند!
- (۳) افسرده، امیدوار نبود تا ده‌ها سال زندگی کند و ثمره تلاش خویش را در یاددادن هنرها مشاهده کند!
- (۴) ناامید، برای این‌که ده سال دیگر زندگی کند تا نتیجه کوشش خود در یادگرفتن هنر را ببیند، امیدوار نیست!

۹۰- «كَانَتْ أَسْتَطِيعُ إِلَّا أَوَّاصِلَ أَعْمَالِي الصَّعْبَةِ وَ لَكِنْ لَمْ أَفْعَلْ ذَلِكَ وَ لَمْ أَهْتَمَّ بِشَيْءٍ إِلَّا أَهْدَافِي!»:

- (۱) می‌توانستم فقط به کارهای سختم ادامه دهم، اما آن را انجام ندادم و فقط به اهدافم توجه کردم!
- (۲) می‌توانستم به کارهای سخت خود ادامه ندهم، اما چنین نکردم و به چیزی جز اهدافم توجه نکردم!
- (۳) می‌توانم به کارهای سختم ادامه ندهم، اما آن کار را انجام نمی‌دهم و به چیزی جز هدف‌هایم توجه نمی‌کنم!
- (۴) می‌توانستم فقط به کارهای سخت خودم بپردازم، اما چنین نکردم و فقط به هدف‌هایم توجه کردم!

۹۱- عَيْنَ الصَّحِيح:

- (۱) علی امتداد الأنابیب توجد أعمدة الاتصالات: در امتداد لوله‌ها، ستون‌های مخابرات را می‌یابی!
- (۲) لا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا فَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ: بر زمین از روی غرور قدم مزن، چه خداوند خودپسند را دوست نمی‌دارد!
- (۳) جَادِلُوا الَّذِي ضَلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِطَرِيقٍ يَكُونُ أَحْسَنُ: با آن‌که از راه الله گمراه گردیده، به طریقه‌ای که نکوتر است، بحث کنید!
- (۴) مَا أَرْضَى الْمُؤْمِنَ رَبَّهُ بِشَيْءٍ بِمِثْلِ الصَّمْتِ: پروردگار مؤمن با چیزی همانند سکوت راضی نمی‌شود!

۹۲- عَيْنَ الْخَطَأ:

- (۱) بعض الأعمال تستغرق وقتاً طويلاً و لكن تُثمر سريعاً: برخی کارها وقت زیادی می‌گیرند، ولی به سرعت نتیجه می‌دهند!
- (۲) يا بائع الملابس، أسعار هذه السراويل غالية: ای فروشنده لباس‌ها، قیمت‌های این شلوارها گران است!
- (۳) ما أسرع مرَّ عمر الإنسان ليته يفهم قيمته: گذر عمر انسان چه شتابان است، کاش او ارزش آن را بفهمد!
- (۴) أخذت يد ابنتي وقبيلتها وأجلستها عندي: دست دخترم را گرفتم و او را بوسیدم و او نزد من نشست!

۹۳- «کارگران نفت را از چاه‌ها استخراج می‌کنند تا به پالایشگاه‌ها منتقل شود!» عَيْنَ الصَّحِيح:

- (۱) يَسْتَخْرِجُ الْعَمَالُ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ وَيَنْقُلُونَهُ إِلَى الْمَوَانِي!
- (۲) النَّفْطَ الَّذِي يَسْتَخْرِجُهُ الْعَمَالُ مِنَ الْآبَارِ يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَافِي!
- (۳) الْعَمَالُ يَسْتَخْرِجُونَ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ حَتَّى يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَافِي!
- (۴) يَسْتَخْرِجُونَ الْعَمَالُ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ حَتَّى يَنْقُلُوهُ إِلَى الْمَوَانِي!

۹۴- عَيْنَ الصَّحِيح فِي مَفْهُومِ هَذِهِ الْعِبَارَةِ: «تُعَرَّفُ الْأَشْيَاءُ بِأَضْدَادِهَا»

- (۱) مدتی معکوس باشد کارها شحنه را دزد آورد، بر دارها
- (۲) چون تنگ و سخت کرد بر او روزگار جامه فراخ، تنگ شود بر تنش
- (۳) بد ندانی تا ندانی نیک را
- (۴) هر چه از حد بگذرد، ناچار گردد ضد آن

● عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنِ الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۹۵ - ۹۷):

۹۵- ﴿جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ﴾:

- (۱) جَادِلْ: فعل أمر - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من باب مفاعلة - متعد / فعل و فاعل و مفعوله «هم»
- (۲) أَحْسَنُ: مفرد - مذكر - اسم تفضيل (مؤنثه «حسنى») - معرب - نكرة / خبر و مرفوع بالضمّة
- (۳) أَعْلَمُ: فعل ماضٍ - للمفرد المذكر الغائب أو للغائب - مصدره على وزن «إفعال» / خبر
- (۴) ضَلَّ: فعل ماضٍ - للغائب - مجرد ثلاثي - حروفه الأصلية: «ض ل ل» - متعد / فعل و فاعل و الجملة فعلية

۹۶- «إِعْلَمَ بَأَنَّ خَيْرَ إِخْوَانٍ أَقْدَمَهُمْ!»:

- (۱) إِعْلَمَ: فعل أمر - للمخاطب - مزيد ثلاثي من باب إفعال - معلوم / فعل و فاعل و الجملة فعلية
- (۲) خير: مفرد - مذكر - اسم تفضيل - معرب / اسم أن و منصوب بالفتحة
- (۳) الإخوان: اسم - مثنى (مفرد: «الأخ») - معرّف بآل - معرب / مضاف إليه و مجرور بالألف
- (۴) أقدم: مفرد - مذكر - اسم تفضيل - من مصدر «إقدام» - مبني / خبر أن و مرفوع بالضمّة

۹۷- «الآبار حُفْرَةٌ عميقةة يُستخرج منها الماء أو التَّفَطُّ بنفقات كثيرة!»:

- (۱) الآبار: جمع تكسير و مفرد «بئر» و هي مؤنث - معرّف بآل - معرب / مبتدأ و خبره «عميقةة»
- (۲) يُستخرج: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الزائدة ثلاثة - معلوم / فعل و فاعله محذوف
- (۳) الماء: مفرد - مذكر - جمعه المكسّر: «مياه» - معرب - معرّف بآل / نائب الفاعل و مرفوع
- (۴) نفقات: جمع سالم للمؤنث (مفرد: «نَفَق») و جمعه المكسّر: «الأنفاق» - معرفة / مجرور بحرف الجرّ

۹۸- عَيَّنَ الخَطَأَ عن ضبط حركات الحروف:

- (۱) الميناءَ مكانًا على ساحلِ البحارِ نشاهدُ الشَّفَنَ جَنَبَهُ!
- (۲) يُنْقَلُ التَّفَطُّ عَبْرَ النَّاقِلَاتِ الكَبِيرَةِ إِلَى البُلدانِ الصَّنَاعِيَةِ!
- (۳) مَوْعِدُ الفَطُورِ مِنَ السَّاعَةِ السَّادِسَةِ وَ النِّصْفِ إِلَى التَّاسِعَةِ!
- (۴) هَذَا المَكْتَبُ فِي خوزستان أكبرَ المَكاتبِ فِي العالَمِ القَدِيمِ!

۹۹- عَيَّنَ الصَّحِيحَ عن المفردات:

- (۱) حَبَّرَهَا الرِّسُولَ بَيْنَ الإقامَةِ مَعَهُ مُعَزِّزَةً أَوْ العودَةَ إِلَى قومها. (متضادّ) ← المَهان، الرِّجوع
- (۲) فِي السَّنَةِ الخامسة من الحرب وقعتْ أسيراً بَيدَ العَدُوِّ العِراقِيِّ. (جمع) ← الأَسرى، العُدوان
- (۳) فِي بَعْضِ البُلدانِ يُستخدَمُ التَّفَطُّ لمعالجة الأَمراضِ الجَلديَّةِ. (مفرد) ← البَلد، المَريض
- (۴) عَلَيْنَا أَنْ نَتواضَعَ أَمامَ الأَساتذَةِ وَ الأَقباءِ وَ كَلَّ مِنْ حَوْلنا. (مفرد) ← الأَسَاز، القَريب

۱۰۰- عَيَّنَ فِعلاً يُقْرَأُ مَجْهُولاً:

- (۱) يَحِبُّ الآبَاءُ وَ الأمَّهاتِ رُؤيةَ أولادهم فِي أحسن حال!
- (۲) تَبَدُّ الأَسعارِ مِنْ خَمسة وَ أربَعين أَلْفاً!
- (۳) إنزَعَجَ رَسولُ اللَّهِ ﷺ وَ قال: لِمَ تَفَرِّقُ بَينَ أَطفالِكَ؟!
- (۴) عَيَّنَ غَضَّتْ عَن مَحارِمِ اللَّهِ لِن تَكُونَ باكيةَ يَوْمِ القِيامَةِ!

۱۰۱- عَيَّنَ ما فِيهِ اسمُ التفضيل:

- (۱) «قَد أَفْلَحَ المُؤمِنونَ الَّذينَ هُم فِي صَلاتِهِم خاشعون»
- (۲) كَلَّفَتْ بوظائفِ صعبةِ فِي أيامِ صغري!
- (۳) هُوَ أَصَبَحَ مِنْ أَغنياءِ العالَمِ بِبِيعِ اختراعِهِ!
- (۴) أَكْرَمَ الَّذينَ يَتَقَرَّبونَ إِلَى اللَّهِ لاكتسابِ رِضاة!

۱۰۲- عین ما لیس فیہ اسم المكان:

- (۱) أرى أولادي في ساحة المنزل و هم مشغولون بحلّ المسألة!
- (۲) كنت أشتغل في مطبعة شهيرة تُطبّع صحفّ فيها!
- (۳) هناك موانع كثيرة للإنسان في سبيله إلى التقدّم!
- (۴) للعشاء سذهب إلى أحد المطاعم الخلّابة في شارع جميل!

۱۰۳- عین الخطأ فی استخدام اسم التفضیل:

- (۱) جبل دماوند من أعلى الجبال في العالم!
- (۲) جبل دماوند غلّيا من جبل دنا!
- (۳) لله الأسماء الحسنى ندعوه بها!
- (۴) أفضل تلميذات هذا الصفّ أختي الصغرى!

۱۰۴- عین ما لم یذکر فیہ المستثنى منه:

- (۱) تُصنّع في هذا المصنّعى مشتقّات التفظ المختلفة إلا المَطْط!
- (۲) لم یُنشد قصيدة عن عظمة طاق كسرى أحدًا إلا خاقانیا و البحتری!
- (۳) لم یغرس جدّي في هذه المزرعة الصغيرة إلا فسائل جوز!
- (۴) لا یشارك زملاؤنا اليوم في المباراة إلا اثنتين منّا!

۱۰۵- عین «إلا» أستخدمت للتأكيد:

- (۱) قبل الوالد أبناءه عند دخولهم المسجد إلا بنته الصغيرة!
- (۲) اعتنق رسول الله كلّ من أسره المسلمون إلا واحداً منهم!
- (۳) لا تغصّوا عيونكم في الدنيا إلا عن ما حرّمه الله!
- (۴) لنشارك جميعنا في المباريات الرياضيّة إلا كرة المنضدة!

تاریخ: تاریخ (۳): صفحه‌های ۹۲ تا ۹۸، تاریخ (۲): صفحه‌های ۱ تا ۴۱

۱۰۶- کدام توصیف درباره کتاب «تاریخ بیهقی» درست است؟

- (۱) روایت تاریخ ایران از دوره اساطیری تا زمان حیات مؤلف
- (۲) از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای درباره تاریخ غزنویان
- (۳) شرح زندگی مفاخر و مشاهیر محلی به قلم ابوالفضل بیهقی
- (۴) یکی از نمونه‌های تک‌نگاری به اشاره سلطان محمود غزنوی

۱۰۷- اگر پژوهشگری بخواهد به مناسبات اخلاقی میان مردم و فرمانروا در برهه‌ای از تاریخ پی ببرد، بهتر است به کدام کتاب مراجعه کند؟

- (۱) قابوس‌نامه عنصرالمعالی
- (۲) تاریخ عالم‌آرای عباسی
- (۳) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک
- (۴) المسالک و الممالک ابن خردادبه

۱۰۸- ارزش و اعتبار کدام‌یک از خبرها و روایت‌های تاریخی زیر بیشتر است؟

- (۱) مکان دقیق رویداد ذکر شده باشد.
- (۲) با فاصله زمانی مشخص روایت شده باشد.
- (۳) راوی، خود مستقیماً شاهد وقوع رویداد بوده باشد.
- (۴) روایت‌کننده، خبر واقعه را از منبعی موثق نقل کرده باشد.

۱۰۹- کدام مورد را هم در زمره معایب و هم در زمره مزایای «تاریخ‌نگاری روایی» برشمرده‌اند؟

- (۱) فقط بر یک موضوع خاص یا طبقه ویژه‌ای از مردم تمرکز دارد.
- (۲) هیچ نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌شود.
- (۳) ترتیب وقوع حوادث و توالی زمانی رویدادها مورد توجه قرار نمی‌گیرد.
- (۴) گریزی از انتخاب و گزینش نیست و همه جنبه‌های خبر دیده نمی‌شود.

۱۱۰- علت ظاهری مخالفت و دشمنی سران مشرک با پیامبر (ص) و مسلمانان چه بود؟

- (۱) متزلزل شدن موقعیت تجاری شهر مکه
- (۲) احساسات دینی و اعتقاد راسخ به بت‌ها
- (۳) تعصبات و رقابت‌های قبیله‌ای و طایفه‌ای
- (۴) حسادت به پیامبری فردی از قبیله بنی‌هاشم

۱۱۱- هدف مشرکان مکه از محاصره اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم چه بود؟

- (۱) ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها بگذارند.
- (۲) ازدواج و هرگونه ارتباط اقتصادی با مسلمانان ممنوع شود.
- (۳) پیامبر و یاران او، مکه را به مقصد شعب ابی‌طالب ترک کنند.
- (۴) تازه‌مسلمانان، اسلام را رها کرده و به کیش پدران خود بازگردند.

۱۱۲- مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس یک نظام اجتماعی و سیاسی منسجم در چارچوب دین اسلام چه بود؟

- (۱) تشکیل نیروی نظامی به دنبال نزول آیات جهاد
- (۲) تغییر قبله مسلمانان از بیت‌المقدس به کعبه
- (۳) امضای پیمان صلح حدیبیه با مشرکان
- (۴) تنظیم پیمان‌نامه عمومی مدینه

۱۱۳- کدام عبارت‌ها درباره جنگ «بدر» درست‌اند؟

- (الف) پیامبر برخلاف نظر خویش، پذیرفت که خارج از شهر با دشمن بجنگند.
- (ب) پیروزی مسلمانان در این جنگ، موقعیت قریش را در منطقه حجاز تضعیف کرد.
- (پ) فرماندهی سپاه قریش را ابوسفیان و فرماندهی سپاه اسلام را اسامه بن زید برعهده داشت.
- (ت) پیامبر، شرط آزادی هر اسیر باسواد را آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین نمود.

- (۱) ت - الف (۲) پ - ت (۳) الف - ب (۴) ب - ت

۱۱۴- در اوایل قرن بیستم، برنامه انگلستان برای کاهش هزینه‌های اعمال نفوذش در ایران و سایر نقاط جهان چه بود؟

- (۱) حضور مستقیم انگلیسی‌ها در منطقه
- (۲) ارسال نیرو از هندوستان به سایر نقاط
- (۳) استفاده از نیروهای نظامی دست‌نشانده
- (۴) انعقاد قرارداد دوجانبه همکاری با روسیه

۱۱۵- به ترتیب از چه کسانی به عنوان مهره‌های نظامی و سیاسی کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ یاد می‌شود؟

- (۱) رضاخان - آبرون ساید
- (۲) سید ضیاء - رضاخان
- (۳) رضاخان - سید ضیاء
- (۴) آبرون ساید - رضاخان

۱۱۶- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری، سوءاستفاده از نام آزادی را می‌دانست.»

- (۱) ابزاری برای رسیدن رضاخان به قدرت
- (۲) فرصتی برای اشاعه فرهنگ غربی و مظاهر آن
- (۳) بهانه‌ای برای ترویج جمهوری‌خواهی و مشروطه‌طلبی
- (۴) وسیله‌ای برای افزایش نفوذ غرب‌گرایان سکولار در اداره کشور

۱۱۷- علت اصلی پیشنهاد صاحب‌نظران و نمایندگان مجلس برای احداث خط آهن شرق به غرب در ایران توسط رضاشاه چه بود؟

- (۱) تسهیل دسترسی انگلیسی‌ها به منابع نفت ایران
- (۲) عبور آسان نیروهای انگلیسی برای رسیدن به هند
- (۳) اتصال ایران به خط اصلی تجارت بین آسیا و اروپا
- (۴) جابه‌جایی آسان تر ارتش ایران در صورت ورود متفقین

۱۱۸- کدام اقدام رضاشاه آن چنان خشم عمومی مردم را برانگیخت که در قبال اقدام متفقین برای برکناری و تبعید وی،

صدای اعتراضی برنخاست؟

- (۱) انباشت سرمایه شخصی
- (۲) صدور فرمان کشف حجاب
- (۳) سرکوب قیام میرزا کوچک‌خان
- (۴) قدغن کردن عزاداری برای سیدالشهداء

۱۱۹- روشنفکران غرب‌گرای هم‌عصر رضاخان، ترقی و پیشرفت کشور را در گرو چه می‌دانستند؟

- (۱) نابودی دین و سنن اصیل ایرانی
- (۲) برقراری نظام جمهوری به جای سلطنت
- (۳) انجام اصلاحات اداری و بازسازی وزارتخانه‌ها
- (۴) ممنوع نمودن دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی

۱۲۰- رضاشاه با چه هدفی درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود؟

- (۱) جلوگیری از نفوذ اندیشه کمونیسم روس‌ها به داخل ایران
- (۲) اجرای دستور انگلیسی‌ها مبنی بر مساعدت به آلمان جنگ‌زده
- (۳) یافتن متحدی جدید برای مقابله با سیاست‌های انگلیس در ایران
- (۴) استفاده از دانش و سرمایه آلمانی‌ها برای اصلاح نظام اداری و سیاسی

جغرافیا: جغرافیا (۳): صفحه‌های ۵۹ تا ۶۶، جغرافیا (۲): صفحه‌های ۱ تا ۳۶

۱۲۱- در رابطه با نواحی جغرافیایی، کدام گزینه دربردارنده معنای «وحدت‌یابی» است؟

- (۱) در هر ناحیه، میان عناصر طبیعی و انسانی همگونی نسبی وجود دارد.
- (۲) تقسیم‌بندی نواحی برای شناخت بهتر و آسان‌تر آن‌ها همان وحدت‌یابی است.
- (۳) هر ناحیه به درجه‌ای از همگونی رسیده که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود.
- (۴) میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی وجود دارد که مطالعه این شباهت‌ها را وحدت‌یابی می‌گویند.

۱۲۲- ناحیه‌بندی بر چه اساسی صورت می‌گیرد؟

- (۱) برنامه‌ریزی صحیح برای نواحی مختلف
- (۲) ویژگی‌های طبیعی و انسانی نواحی
- (۳) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان
- (۴) هدف جغرافی‌دان از ناحیه‌بندی

۱۲۳- تصاویر داده‌شده کدام یک از انواع روابط میان انسان و نواحی را نشان می‌دهند؟

(ب)

(الف)

- (۱) (الف) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند؛ (ب) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.
- (۲) (الف) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند؛ (ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.
- (۳) (الف) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند؛ (ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.
- (۴) (الف) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند؛ (ب) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.

۱۲۴- با توجه به ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا، هر یک از موارد زیر به ترتیب

بیانگر ویژگی کدام منطقه است؟

(الف) دو ماه بدون باران

(ب) استپ‌های بیابانی

(پ) علفزارهای کوتاه‌قد

- (۱) (الف) مراتع مداری؛ (ب) حاشیه صحرای؛ (پ) ساوان متراکم
- (۲) (الف) حاشیه صحرای؛ (ب) بیابان صحرای؛ (پ) ساوان پراکنده
- (۳) (الف) مراتع بارانی؛ (ب) ساوان پراکنده؛ (پ) حاشیه صحرای
- (۴) (الف) ساوان متراکم؛ (ب) حاشیه صحرای؛ (پ) مراتع مداری

۱۲۵- عبارت زیر به کدام یک از ویژگی‌های نواحی جغرافیایی اشاره دارد؟

«مهاجرت روستاییان از یک ناحیه کشاورزی در پی وقوع خشکسالی یا سیاست‌های دولت»

- (۱) وسعت نواحی متفاوت است.
- (۲) مرزهای نواحی قابل تغییرند.
- (۳) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.
- (۴) مرزهای سیاسی بر مرزهای طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

۱۲۶- موارد کدام گزینه از نظر «کانون فشار» مشابه‌اند؟

- (۱) منطقه معتدله؛ منطقه جنب حاره
- (۲) منطقه قطبی؛ از مدار رأس‌السرطان تا حوالی عرض صفر درجه
- (۳) حوالی عرض ۶۰ درجه جنوبی؛ ناحیه صفر درجه تا حوالی عرض ۲۳ درجه شمالی
- (۴) حوالی عرض ۲۳ درجه جنوبی تا حوالی عرض ۶۰ درجه جنوبی؛ منطقه استوایی

۱۲۷- کدام گزینه در ارتباط با تصویر زیر نادرست است؟

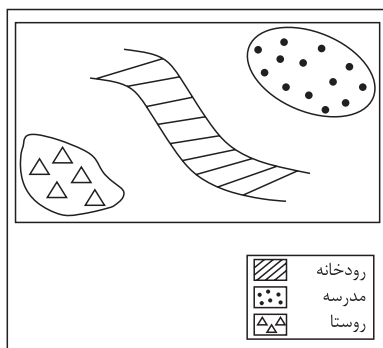
- (۱) در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود.
- (۲) دمای توده هوا پس از صعود، پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود.
- (۳) ابرهای تشکیل‌شده در این فرایند از نوع کومولوس هستند.
- (۴) این نوع بارندگی بیشتر در نواحی مرتفع رخ می‌دهد.

۱۲۸- براساس طبقه‌بندی آب‌وهوایی «کوپن»، به ترتیب (از راست به چپ) پوشش گیاهی نواحی D و C از کدام نوع است؟

- (۱) جنگل‌های بارانی استوایی - جنگل‌های مخروطی سردسیری
- (۲) جنگل‌های مخروطی سردسیری - جنگل‌های خزان‌دار
- (۳) جنگل‌های خزان‌دار - جنگل‌های سوزنی‌برگ
- (۴) جنگل‌های سوزنی‌برگ - جنگل‌های بارانی استوایی

۱۲۹- کدام بیابان‌های سرد در اثر «دوری از منابع رطوبتی» پدید آمده‌اند؟

- (۱) پاتاگونی، گبی و ترکستان
- (۲) ترکستان و پاتاگونی
- (۳) تکه‌ماکان و گبی
- (۴) گبی، پاتاگونی و تکه‌ماکان

۱۳۰- با توجه به شکل مقابل، بهترین پیشنهاد برای احداث مسیر رفتن

دانش‌آموزان از روستا به مدرسه کدام است؟

- (۱) ترکیبی از مسیر طولانی و کوتاه با احداث پل کوتاه روی رودخانه
- (۲) ترکیبی از مسیر کوتاه و طولانی با احداث پل بلند روی رودخانه
- (۳) ساخت طولانی‌ترین مسیر بدون احداث پل
- (۴) ساخت کوتاه‌ترین مسیر بدون احداث پل

۱۳۱- کدام عبارت‌ها در رابطه با «شاخص انحراف» در احداث مسیرهای حمل‌ونقل درست‌اند؟

- (الف) شاخص انحراف از تقسیم طول مسیر مستقیم بر مسیر قابل احداث به دست می‌آید.
- (ب) شاخص انحراف یک مسیر با هزینه‌های احداث آن رابطه مستقیم دارد.
- (پ) هرچه شاخص انحراف بیشتر باشد، احداث راه آسان‌تر است.
- (ت) شاخص مطلوب یعنی بدون هیچ‌گونه انحراف.

- (۱) الف - ت (۲) ب - پ (۳) الف - ب (۴) ب - ت

	ماهان	فردوس	پشت‌رود	دره‌شور	امیریه
ماهان	۰	۲۱	۷۸	۷۱	۴۷
فردوس	۲۱	۰	۵۷	۵۰	۶۸
پشت‌رود	۷۸	۵۷	۰	۶۹	۵۳
دره‌شور	۷۱	۵۰	۶۹	۰	۱۱۸
امیریه	۴۷	۶۸	۵۳	۱۱۸	۰

اعداد به کیلومتر است.

۱۳۲- با توجه به ماتریس مقابل، به ترتیب بهترین و بدترین شهرها از حیث دسترسی به شهر «پشت‌رود» کدام‌اند؟

- (۱) فردوس - امیریه
- (۲) امیریه - ماهان
- (۳) ماهان - دره‌شور
- (۴) دره‌شور - فردوس

۱۳۳- در ارتباط با عواملی که در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل مورد توجه قرار می‌گیرند، کدام موارد درست‌اند؟

- (الف) بین قیمت انرژی مصرف‌شده در یک شیوه حمل‌ونقل با هزینه حمل، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.
 - (ب) نوع سواحل از نظر بریدگی یا مخاطرات محیطی بر احداث و مدیریت بندرگاه‌ها تأثیر می‌گذارد.
 - (پ) با توسعه وسایل حمل‌ونقل هیبریدی، مصرف سوخت‌های فسیلی کاهش یافته است.
 - (ت) میزان حوادث در حمل‌ونقل هوایی بیش از سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است.
 - (ث) هر چه حجم محموله بیشتر باشد، هزینه حمل آن بیشتر می‌شود.
- (۱) الف - ب - پ (۲) ب - پ - ت (۳) پ - ت - ث (۴) پ - ث - الف

۱۳۴- «پرهیز از سبقت و سرعت غیرمجاز» به حوزه کدام فعالیت برای حفظ ایمنی حمل‌ونقل مربوط می‌شود؟

- (۱) استفاده از روش‌ها و راهکارهای خاص برای پایش و نظارت بر حمل‌ونقل
- (۲) وضع قوانین و مقرراتی که موجب رعایت نکات ایمنی می‌شود.
- (۳) استفاده از تجهیزات ویژه در امر حمل‌ونقل
- (۴) تقویت فرهنگ ایمنی

۱۳۵- همه گزینه‌ها درباره «حمل‌ونقل چندوجهی» درست است؛ به جز:

- (۱) به حمل‌ونقل چندوجهی، حمل‌ونقل چندمنظوره هم گفته می‌شود.
- (۲) استفاده از حمل‌ونقل چندوجهی در مدیریت زمان و هزینه به طور چشمگیری مؤثر است.
- (۳) در این نوع از حمل‌ونقل، از شیوه‌هایی که دارای همخوانی هستند استفاده می‌شود؛ مانند جاده‌ای و ریلی.
- (۴) امروزه برنامه‌ریزان در تلاش‌اند که در برنامه‌های مختلف، به جای یک نوع حمل‌ونقل از شیوه‌های متفاوت استفاده نمایند.

فلسفه و منطق: فلسفه (۲): صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸، منطق: صفحه‌های ۶۲ تا ۷۱، فلسفه (۱): صفحه‌های ۵۰ تا ۵۷

۱۳۶- قضیه «هر معلمی دلسوز است» با قضیه «بعضی معلمان دلسوزند» چه رابطه‌ای دارد؟

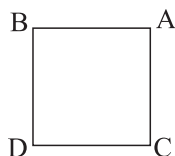
- (۱) متداخل متداخل متضاد
(۲) متناقض متداخل متضاد
(۳) متضاد متداخل متناقض
(۴) متناقض متداخل متناقض

۱۳۷- اگر بخواهیم ادعای کسی که می‌گوید: «همه درختان جماد هستند.» را رد کنیم، از کدام گزینه می‌توانیم استفاده کنیم؟

- (۱) کذب متداخلش (۲) کذب متناقضش (۳) کذب متضادش (۴) صدق عکس مستوی‌اش

۱۳۸- اگر بدانیم که قضیه (الف) غلط است و با همین آگاهی به قطعیت صدق قضیه (ب) برسیم، به ترتیب جایگاه (الف) و (ب)

در مربع تقابل زیر، کدام است و متناقض (ب) چیست؟

(۱) $D - A$ - موجبه جزئیه

(۲) $C - D$ - سالبه جزئیه

(۳) $C - B$ - سالبه کلیه

(۴) $A - B$ - سالبه جزئیه

۱۳۹- در کدام گزینه صادق بودن هر دو قضیه ممکن است؟

- (۱) هر انسانی جاندار است - هر جاندار انسان است.
(۲) بعضی اسب‌ها قهوه‌ای هستند - هیچ اسبی قهوه‌ای نیست.
(۳) هر دانشجویی دیپلمه است - بعضی دانشجویان دیپلمه هستند.
(۴) هیچ شکلاتی شور نیست - هر شکلاتی شور است.

۱۴۰- در کدام گزینه مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی وجود دارد؟

- (۱) تعداد زیادی از دانش‌آموزان از معلم فلسفه راضی نیستند - اما سعید از ایشان تعریف می‌کرد! - می‌دونم.
(۲) همه همکلاسی‌هایم در دانشگاه قبول شدند. - پس حمید؟! - استثناها رو خودم می‌دونم.
(۳) دیروز رفتیم کوه و همه معلم‌ها همراهان آمده بودند، غیر از آقای اکبری که مریض بودند.
(۴) دیشب همه تکلیف‌هایم را نوشتم. - ولی تکلیف منطق رو ننوشتی! - راست می‌گی.

۱۴۱- در رابطه با احکام قضایا، کدام عبارت درست است؟

- (۱) عکس مستوی عکس مستوی عکس مستوی یک قضیه موجبه کلیه، باز هم موجبه کلیه است.
(۲) از صدق یک قضیه سالبه جزئیه می‌توانیم به کذب یک قضیه موجبه جزئیه پی ببریم.
(۳) اگر قضیه «هر الف ب است» و متداخلش کاذب باشند، قضیه «هیچ الف ب نیست» صادق است.
(۴) اگر سور و نسبت در میان دو قضیه یکسان باشند، آن‌ها با هم رابطه تقابل دارند.

۱۴۲- در کدام گزینه، مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است؟

- (۱) همه چاقوها برنده هستند؛ پس بعضی برنده‌ها چاقو هستند.
(۲) هیچ قارچی برگ ندارد؛ پس هیچ برگ‌داری قارچ نیست.
(۳) بعضی درختان میوه می‌دهند؛ پس بعضی میوه‌دهندگان درخت‌اند.
(۴) هر استادی علاقه‌مند به دانشجو است؛ پس بعضی دانشجویان علاقه‌مند به استادند.

۱۴۳- کدام مورد را می‌توان به عنوان یکی از نشانه‌های اعتبار شناختی که از حس حاصل می‌شود، به حساب آورد؟

- (۱) شناخت قوانین طبیعت و پی‌بردن به امور طبیعی (۲) پایه‌گذاری سایر دانش‌ها براساس یافته‌های آن
(۳) شناخت تفاوت‌ها و تمایزها (۴) تقویت ایمان و کمال‌طلبی افراد

۱۴۴- با توجه به وجود خطاهایی در شناخت حسی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) آگاه‌شدن انسان از خطای خود، از موارد توجیه‌کننده امکان شناخت است.
(۲) این قبیل خطاها منجر به سلب اعتماد ما از این نوع شناخت می‌شود.
(۳) کماکان با وجود این خطاها، شناخت حسی مبنای زندگی ما و بهره‌بردن از اشیای طبیعی است.
(۴) برای آگاهی از خطای صورت‌گرفته و اصلاح آن همین حواس یاری‌دهنده ما خواهد بود.

۱۴۵- به ترتیب صحیح و غلط بودن هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- افلاطون اولین دانشمندی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد.
- نیروی عقل علاوه بر استفاده از حواس بیرونی می‌تواند حالات درونی نفس را شناسایی کند و به کشف علل پیدایش آن‌ها برسد.
- یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت عقلی، توانایی عقل در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها است.
- شناخت عقلانی همان کاربردهای عقل است.

- (۱) ص - غ - ص - ص (۲) ص - ص - غ - غ
(۳) غ - ص - غ - غ (۴) غ - غ - ص - ص

۱۴۶- در رابطه با «شناخت شهودی»، کدام مورد درست است؟

- (۱) به شناخت قلبی، همان معرفت یا شناخت شهودی می‌گویند که در آن حقایق را با چشم خود می‌بینیم.
(۲) قلب یا دل اگرچه ابزاری است که همه انسان‌ها به صورت بالقوه دارای آن هستند، ولی در برخی از انسان‌ها در راستای شناخت، بالفعل نمی‌شود.
(۳) وحی الهی یک ابزار شناختی است که مخصوص پیامبران بوده و غیر پیامبران از آن بهره‌ای ندارند.
(۴) یکی از راه‌های رسیدن به شناخت شهودی در انسان‌ها، شناسایی حالات درونی آن‌ها می‌باشد.

۱۴۷- کدام ویژگی، وحی الهی را از سایر انواع شناخت متمایز می‌کند؟

- (۱) عدم نیاز به سیر و سلوک (۲) شناخت قوانین کل هستی
(۳) خطاناپذیری (۴) بی‌واسطه‌بودن

۱۴۸- کدام گزینه درباره عقل به معنای موجود برتر و متعالی درست است؟

- (۱) ارسطو بر همین مبنا استدلال‌های تجربی را از استدلال‌های عقلی محض، جدا نمود.
(۲) این معنا از عقل در دوره دوم حاکمیت کلیسا، به خاطر آشنایی اروپاییان با آثار ابن سینا مورد توجه قرار گرفت.
(۳) فلاسفه الهی، بسیاری از فرشتگان الهی را همان عقول می‌دانند که در عالم عقل به سر می‌برند.
(۴) این نوع از موجودات علاوه بر بهره‌مندی از استدلال‌های عقلی از طریق شهود به معرفت دست می‌یابند.

۱۴۹- کدام مورد را می‌توان به عنوان عبارتی صحیح از نظر «هراکلیتوس» در مورد عقل، به شمار آورد؟

- (۱) وجود وحدتی حقیقی در عالم و جهان
- (۲) عقل صرفاً حقیقتی متعالی است که جهان تجلی آن می‌باشد.
- (۳) عقل مبنای تقسیم‌بندی انواع دانش است.
- (۴) تغییر و تحول دائمی در معنای عقل

۱۵۰- کدام مورد در نقطه مقابل نظر ارسطو پیرامون عقل است؟

- (۱) عدم دستیابی عقل به واقعیت تحت هیچ شرایطی، به نظر اوگوست کنت
- (۲) مجردبودن عقل که قوه استدلال انسان است، در نظر اندیشمندان دوره رنسانس
- (۳) انتزاعی بودن مفاهیم عقلی در عین ابتدای آن بر تجربه، در نظر دکارت
- (۴) عدم وجود استدلال عقلی مستقل از تجربه در نظر فرانسیس بیکن

۱۵۱- کدام گزینه در حوزه کارکرد عقل عملی است؟

- (۱) تشخیص افعال اختیاری انسان از افعال غیراختیاری وی
- (۲) فهم لزوم خیرخواهی برای هم‌نوعان
- (۳) شناخت فواید احسان به والدین
- (۴) شناخت بنیان‌های علم اخلاق

۱۵۲- پاسخ درست هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- عقل در کدام کاربرد و مقصد خود، بیانگر همان کاربرد رایج بین مردم است؟
- آن حقیقتی که هراکلیتوس از آن به معنای یک وجود متعالی، نطق، سخن و کلمه یاد می‌کند چیست؟
- ارسطو با کدام توصیف از عقل، توانست تصویر روشن‌تری از آن عرضه کند؟

- (۱) به عنوان دستگاه تفکر و استدلال - لوگوس - ذاتی انسان
- (۲) به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده - عقل مجرد - ابزار اکتسابی انسان
- (۳) به عنوان دستگاه تفکر و استدلال - عقل مجرد - ذاتی انسان
- (۴) به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده - لوگوس - ابزار اکتسابی انسان

۱۵۳- علت اصلی به انزوا کشیده شدن دین در رنسانس چیست؟

- (۱) تأثیر کتاب‌های ابن سینا و ابن رشد بر حکمای مسیحی
- (۲) تعارض مبانی اولیه کلیسا با تعقل
- (۳) تلاش برای تبیین عقلی مسائل دینی مسیحیت
- (۴) تصاحب جایگاه دین در جامعه، توسط عقل

۱۵۴- با توجه به بررسی تاریخ دوره رنسانس، یگانه مرجع تشخیص صحت یا عدم صحت در آن دوران چه بود؟

(۱) دین و مبانی کلیسای کاتولیک

(۲) عقل، که در آن دوران جایگاه ممتازی پیدا کرده بود.

(۳) محدوده کارآمدی عقل که مورد توافق همگان بود.

(۴) روش تجربی و بی‌توجهی به عقل محض

۱۵۵- کدام گزینه مقایسه درستی از دیدگاه کنت و بیکن درباره عقل محض ارائه می‌دهد؟

(۱) بیکن عقل محض را پذیرفته بود و به همراهی آن با تجربه تأکید داشت، اما کنت عقل محض را واقع‌نما نمی‌دانست.

(۲) بیکن عقل محض را محدود به ریاضیات می‌دانست، اما کنت آن را بتی ساخته‌شده به دست فیلسوفان قدیمی می‌دانست.

(۳) به اعتقاد کنت عقل محض می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد را اثبات کند، اما بیکن به کلی آن را نفی می‌کرد.

(۴) کنت عقل محض را یک امر ذهنی ناتوان در نشان‌دادن واقعیت می‌دانست و بیکن دوری از آن را امری ضروری می‌دانست.

روان شناسی: صفحه‌های ۸۸ تا ۱۳۳

۱۵۶- در فرایند خرید اینترنتی، رمز دوم پویا برای علی پیامک شده است. علی سعی می‌کند با نگاه کردن به رمز دوم آن را به خاطر بسپارد و با خواندن آن برای سعید و محدثه از آن‌ها نیز کمک می‌خواهد. سعید آن را بلندبلند تکرار می‌کند و محدثه تلاش می‌کند تا بین اعداد، الگوی آشنایی پیدا کند. به ترتیب سعید و محدثه کدام نوع رمزگردانی را به کار گرفته‌اند و کدام عبارت درباره تفاوت رمزگردانی آن‌ها درست است؟

- (۱) سعید: فقط شنیداری، محدثه: شنیداری و دیداری - رمزگردانی سعید پایدارتر است.
- (۲) سعید: شنیداری و حسی، محدثه: فقط معنایی - رمزگردانی سعید با خطای بیشتری همراه است.
- (۳) سعید: فقط شنیداری، محدثه: شنیداری و معنایی - رمزگردانی محدثه پایدارتر است.
- (۴) سعید: شنیداری و حسی، محدثه: فقط دیداری - رمزگردانی محدثه با خطای بیشتری همراه است.

۱۵۷- ضرب‌المثل‌های زیر اشاره به کدام‌یک از خطاهای حافظه دارد؟

- دروغگو کم حافظه است.
- دو سال سربازی رفته یه عمر خاطره می‌گه.
- (۱) حذف کردن - فراموشی
- (۲) حذف کردن - حافظه کاذب
- (۳) حافظه کاذب - فراموشی
- (۴) حافظه کاذب - حافظه کاذب

۱۵۸- مادر سیمین از او می‌خواهد با دقت به اخبار گوش بدهد و نکات مهم آن را برایش بازگو کند. سیمین کارهای دیگر را رها می‌کند و پس از گوش کردن به اخبار وقتی مادرش برمی‌گردد، خلاصه آن را برایش می‌گوید. در این موقعیت، عملکرد سیمین دربرگیرنده کدام فرایند بوده است؟

- (۱) رمزگردانی جزءبه‌جزء
- (۲) اندوزش در کوتاه‌مدت
- (۳) استنباط از اطلاعات
- (۴) شکل‌گیری حافظه

۱۵۹- راننده آژانس در حال رانندگی است که مسافر از او می‌خواهد در کنار اداره پست توقف کند. به دلیل این که راننده روز قبل هم به اداره پست رفته بود، به راحتی مکان آن را پیدا می‌کند و کنار آن توقف می‌کند. پس از آن، ماشین راننده علی‌رغم چندین بار استارت‌زدن روشن نمی‌شود و او طبق اطلاعاتی که از مکانیک‌ها شنیده، به خاطر می‌آورد که باید سوئیچ را خارج کرده و ماشین را مجدداً روشن کند. این توضیحات بیشترین ارتباط را با کدام‌یک از موضوعات حافظه دارد؟

- (۱) انواع حافظه با توجه به زمان بازیابی
- (۲) تقسیم‌بندی حافظه با توجه به نوع اطلاعات
- (۳) حافظه با توجه به نوع رمزگردانی
- (۴) تفاوت ظرفیت یا گنجایش اندوزش

۱۶۰- اگر برای فردی ۲۰ کلمه را بخوانیم و بلافاصله بعد از بیان آخرین کلمه از او بخواهیم آن‌ها را تکرار کند، حداکثر تعداد کلمه‌ای که می‌تواند به یاد آورد چه قدر است؟ و اگر به او ۱۰ دقیقه فرصت دهیم تا آن‌ها را تکرار کند و سپس بیان کند، حداکثر چند کلمه می‌تواند به یاد آورد؟

- (۱) ۹ کلمه - ۲۰ کلمه (۲) ۷ کلمه - ۹ کلمه (۳) ۵ کلمه - ۷ کلمه (۴) ۱۱ کلمه - ۱۵ کلمه

۱۶۱- درستی (د) یا نادرستی (ن) گزاره‌های زیر در کدام گزینه مشخص شده است؟

- رمزگردانی بیشتر مطالب به صورت دیداری است.
 - آزمون مکرر، موجب افزایش نشانه‌های بازیابی می‌شود.
 - یادگیری جدید مانع یادآوری یادگیری‌های گذشته می‌شود.
 - پرهیز از توجه پراکنده، مشکلات مربوط به عدم ذخیره‌سازی را کاهش می‌دهد.
- (۱) د - د - د - ن (۲) ن - ن - ن - د (۳) ن - د - د - ن (۴) د - ن - ن - د

۱۶۲- با توجه به مطالب مربوط به حافظه، چرا ابینگهوس در تحقیقاتش از واژه‌های بدون معنا استفاده کرد و با توجه به آزمایش او در کدام بازه زمانی، شدت فراموشی کم‌تر از سایر موارد است؟

- (۱) به دلیل جلوگیری از رمزگردانی معنادار و تأثیر آن در بهبود حافظه - بین ۲ تا ۵ روز بعد از یادگیری
- (۲) به دلیل جلوگیری از تداخل معنای واژگان با یکدیگر - بین ۱ تا ۸ ساعت بعد از یادگیری
- (۳) به دلیل جلوگیری از رمزگردانی معنادار و تأثیر آن در بهبود حافظه - بین ۸ تا ۲۴ ساعت بعد از یادگیری
- (۴) به دلیل جلوگیری از تداخل معنای واژگان با یکدیگر - بین ۱ تا ۲ روز بعد از یادگیری

۱۶۳- به منظور بهبود عملکرد حافظه، کدام راهکار کم‌تر توصیه می‌شود؟

- (۱) افزایش تعداد آزمون‌ها در طول یک ماه
- (۲) ایجاد فاصله بین یادگیری‌های مختلف
- (۳) استفاده از معانی چندگانه و مختلف برای به حافظه سپردن
- (۴) مرور مطالب پس از گذشت ۸ ساعت از یادگیری

۱۶۴- نیما علاقه زیادی به درس روان‌شناسی ندارد و مطالب آن را فقط به شکل سطحی حفظ می‌کند و در اکثر اوقات از مطالعه پاورقی‌ها صرف نظر می‌کند. با این وجود با انگیزه کسب رتبه بالا، مطالب تدریس شده را بلافاصله پس از پایان کلاس مرور می‌کند. کدام یک از عوامل فراموشی در عملکرد نیما تأثیرگذار نیست؟

- (۱) تداخل اطلاعات
- (۲) گذشت زمان
- (۳) عدم رمزگردانی
- (۴) عوامل عاطفی

۱۶۵- در یک آموزشگاه نقاشی، مربی برای آموزش سه رنگ اصلی (آبی، زرد و قرمز)، شکل‌ها و میوه‌های مختلفی را در هر رنگ به بچه‌ها نشان می‌دهد. در جلسات بعد، به آن‌ها ساختن رنگ‌های فرعی را با استفاده از رنگ‌های اصلی آموزش می‌دهد. مثلاً برای ساخت رنگ سبز، رنگ زرد و آبی و برای ساخت رنگ بنفش، رنگ آبی و قرمز را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد تا خودشان آن‌ها را با هم ترکیب کنند. به ترتیب در «آموزش هر رنگ با استفاده از شکل‌ها و میوه‌های مختلف» و «شناختن رنگ‌های فرعی با استفاده از تفاوت آن‌ها در رنگ‌های سازنده‌شان» کدام یک از روش‌های بهبود حافظه به کار گرفته شده است؟

- (۱) استفاده از چند روش حرکتی - تمایزبخشی
- (۲) بسط معنایی - ساماندهی مطالب
- (۳) استفاده از چند روش حرکتی - ساماندهی مطالب
- (۴) بسط معنایی - تمایزبخشی

۱۶۶- کدام یک از جملات زیر در مورد «یکی از شگفت‌آورترین پدیده‌های شناختی انسان» نادرست است؟

- (۱) نوزادان در اولین روز تولد قادر به تشخیص بوی مادرانشان از سایر افراد هستند.
- (۲) در ظرفیت برخی از انواع حافظه هیچ محدودیتی وجود ندارد، ولی در ظرفیت حافظه معنایی و رویدادی محدودیت وجود دارد.
- (۳) روش بارش فکری ۵ مرحله دارد که مرحله آخر آن انتخاب راه حل‌های جایگزین است.
- (۴) مفهوم حافظه کاری نشان‌دهنده این موضوع است که حافظه را نمی‌توانیم صرفاً براساس زمان تقسیم‌بندی نماییم.

۱۶۷- عبارات زیر به ترتیب، نشان‌دهنده کدام یک از عوامل مؤثر بر حل مسئله است؟

- دانش‌آموزی هنگام امتحان دادن، سوالاتی را که پاسخ آن‌ها را به یاد نمی‌آورد، با ضربدر علامت‌گذاری می‌کند تا در پایان دوباره آن‌ها را بخواند.
- افرادی که در انجام محاسبات ریاضی سرعت عمل بیشتری دارند، تست‌های درس فیزیک را بهتر حل می‌کنند.
- معلمی با این استدلال که خودش در زمان تحصیل پس از تنبیه شدن عملکرد بهتری داشته، دانش‌آموزانش را تنبیه می‌کند.

(۱) اثر نهفتگی - اثر تجربه گذشته - اثر انتقال

(۲) اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله - نادیده گرفتن مسئله برای مدتی خاص

(۳) نادیده گرفتن مسئله برای مدتی خاص - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی

(۴) نوع نگاه به مسئله - اثر تجربه گذشته - اثر انتقال

۱۶۸- کدام یک از گزینه‌های زیر، شرایط مطرح‌شده در مسئله برج هانوی را به درستی تشریح می‌کند؟

- (۱) در هر بار حرکت، سه صفحه را می‌توان حرکت داد.
- (۲) یک صفحه با اندازه بزرگ‌تر نمی‌تواند روی یک صفحه با اندازه کوچک‌تر قرار بگیرد.
- (۳) برای حل این مسئله باید با استفاده از روش تحلیلی، گام به گام به هدف رسید.
- (۴) در وضعیت مطلوب باید صفحه‌ها از بالا، به ترتیب بزرگ به کوچک در میله وسط قرار بگیرند.

۱۶۹- عبارات کدام گزینه به ترتیب گزاره‌های زیر را تکمیل می‌کنند؟

- بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، دارند.
- ناکامی موجب می‌شود.
- ناتوانی در حل مسئله، وضعیت ناخوشایندی به نام ناکامی را ایجاد می‌کند.

(۱) مشکلات عاطفی - فشار روانی - عاطفی

(۲) ضعف در مهارت‌های حل مسئله - پرخاشگری - عاطفی

(۳) ناتوانی در کنترل پرخاشگری - فشار روانی - شناختی

(۴) فشارهای روانی منفی - پرخاشگری - شناختی

۱۷۰- کدام عبارت درباره «حل مسئله» درست است؟

- (۱) زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که هدف به طور دقیق روشن نباشد.
- (۲) بسیاری از مردم از مسئله تصور مثبتی ندارند، زیرا ناکامی حاصل از آن برایشان قابل تحمل نیست.
- (۳) بین اطلاعات موجود در حافظه افراد و آمادگی آن‌ها برای حل مسئله، رابطه مستقیمی برقرار است.
- (۴) مهم‌ترین دلیل اهمیت حل مسئله، تحت کنترل بودن آن است.

۱۷۱- «یک شرکت نوپای داخلی در زمینه تولید تلفن همراه، برای رقابت با شرکت‌های مشابه خارجی، از تولید قطعاتی

شروع می‌کند که تکنولوژی لازم برای ساخت آن‌ها را در اختیار دارد.» این شرکت، برای حل مسئله از کدام شیوه

استفاده کرده است؟

- (۱) خردکردن
- (۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب
- (۳) بارش مغزی
- (۴) شروع از آخر

۱۷۲- در چه صورت مجهولات پیرامون انسان به جای تهدید، به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل خواهند شد؟

- ۱) در صورتی که بتوانیم اصول و قوانین آموخته‌شده‌مان را به موقعیت‌های دیگر هم تعمیم دهیم.
- ۲) در صورتی که اقدامات مشخص و استانداردی برای رسیدن به هدفمان وجود داشته باشد.
- ۳) در صورتی که بتوانیم با توجه به شرایط موجود بهترین راه حل رسیدن به هدف را پیدا کنیم.
- ۴) در صورتی که بتوانیم راه‌های موجود را به درستی ارزیابی کنیم و بهترین راه را انتخاب کنیم.

۱۷۳- یک تیم فوتبال در امر گل‌زنی مشکل دارد و مربی تصمیم می‌گیرد از تاکتیک‌های تغذیه مهاجم هدف استفاده کند. او برای امتحان این روش یک دیدار دوستانه برای این تیم در نظر می‌گیرد. با توجه به مطالب ذکرشده، مربی کدام

مراحل حل مسئله را سپری کرده است؟

- ۱) ارزیابی راه حل - به‌کارگیری راه حل مناسب - تشخیص مسئله
- ۲) بازبینی و اصلاح راه حل - ارزیابی راه حل - انتخاب راه حل‌های جایگزین
- ۳) تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه حل - به‌کارگیری راه حل مناسب
- ۴) به‌کارگیری راه حل مناسب - ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل

۱۷۴- راه حل ارائه‌شده در کدام گزینه مربوط به روش‌های مبتنی بر نیازسنجی واقعی است؟

- ۱) پیداکردن یک کتاب در میان قفسه‌های کتابخانه با توجه به رنگ جلد آن
- ۲) چیدن قطعات لگو در کنار هم براساس مراحل ارائه‌شده در دفترچه راهنمای آن
- ۳) تخمین میزان مایحتاج برای یک مهمانی با استفاده از تجربیات مهمانی‌های گذشته
- ۴) تلاش برای قبولی در رشته مورد نظر از طریق افزایش تدریجی رتبه در آزمون‌های آزمایشی

۱۷۵- کدام یک از مسائل زیر، مسئله پیچیده‌تری محسوب می‌شود؟

- ۱) چگونه می‌توان نوع بیماری سرطان را تشخیص داد؟
- ۲) چگونه می‌توان طول عمر بیمار مبتلا به سرطان را افزایش داد؟
- ۳) علت ابتلای افراد به بیماری سرطان چیست؟
- ۴) شیمی‌درمانی چه عوارضی را در افراد مبتلا به سرطان ایجاد می‌کند؟

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	حامد حسین خانی - علی شہرابی - سعید عزیزخانی - مہران موحدی
اقتصاد	امیرحسین بلیلی - سعید بہروزی فر - سارا شریفی - مہدی ضیایی - احمد منصور
علوم و فنون ادبی	سعید احمدپور - محمد امیرسلیمانی - کوروش بقائی راوری - بہناز رحیمی - مینا سعیدی ملک - زہرا صادقی - مہدی ضیایی - ابولفضل غلامی - ابولفضل قاضی - بہنام کیانی - یعقوب کیانی - افشین محی الدین
جامعہ شناسی	فرشته انصاری - پیمان بیگدلی - سید ہانی رکن الدینی - سعید ستودہ مہر - فاطمہ صفری - محمدابراہیم مازنی - فروغ نجمی تیموریان
عربی	نوید امساکی - ولی برجی - کیارش پورمہدی - بہروز حیدرکی - آریا ذوقی - میثم شریفی - کاظم غلامی
تاریخ	سکینہ سادات سعیدیان - مبین غلامی نژاد - علیرضا کاہیدوند - ملیحہ گرجی - زہرا نعمتی - علی نیک آبادی
جغرافیہ	علیرضا کاہیدوند - نگار مروتی - زہرا نعمتی - آذر نوری - علی نیک آبادی
فلسفہ و منطق	علی اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - منوچہر ستینہ - محمدجواد سہدہی - مجید قدرتی پور - شبیر قنبری - احمد منصور - فیروز نژادنجف
روان شناسی	سجاد پازوکیان - مہدی جاہدی - سیمین زاہدی - سید ضحی سکاکی - محمدابراہیم مازنی

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامہ	کارشناسان علمی - محتوایی	ویپر استاران بہ ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شہرابی	علی شہرابی	علی شہرابی	مرتضی محمدی نژاد	زہرا جالیونس - زہرا فتحی - محسن فراہانی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مہسا عفتی - مہدی ضیایی	سعید بہروزی فر - کوثر صادقی
علوم و فنون ادبی	کوروش بقائی راوری	ابولفضل قاضی	مہدی کرانی	جمال طباطبائی نژاد - سعید ہمایونفر	الہہ آرنی حصاری - نواب رحیمی پور - فرہاد علی نژاد
جامعہ شناسی	حبیبہ صالح نژاد	محمدابراہیم مازنی	محمدابراہیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان - آریتا بیدقی	سعید ستودہ مہر - علی سلوکی - فاطمہ صفری
عربی	کوروش بقائی راوری	کاظم غلامی	آریا ذوقی	جمال الدین ہنرور - امیرحسین ثابتی - حسام حاج مؤمن	سمانہ رحمانی - مہدیہ زندیہ - کوثر صادقی
تاریخ	زہرا نعمتی	زہرا نعمتی	زہرا نعمتی	حامد یاری - علیرضا کاہیدوند - محمدعلی معصومی	سعید ستودہ مہر - علی نیک آبادی
جغرافیہ	زہرا نعمتی	زہرا نعمتی	علیرضا کاہیدوند	بہروز یحیی - مہتاب ناصرہ - محمدعلی معصومی	ریحانہ شعبان زادہ - علی نیک آبادی
فلسفہ و منطق	محمدجواد سہدہی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانیور - منوچہر ستینہ	مہدی بادامہمہ - پرگل رحیمی - فرہاد علی نژاد - احمد منصور
روان شناسی	سیدہ ضحی سکاکی	سیدہ ضحی سکاکی	سیدہ ضحی سکاکی	محسن پیرحسینلو - محمدجواد حیدر - سیمین زاہدی - مہدی جاہدی	کوثر صادقی - فرہاد علی نژاد

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

ریاضی

ریاضی و آمار: ریاضی و آمار (۲): صفحه‌های ۱ تا ۲۰، ریاضی و آمار (۳): صفحه‌های ۴۵ تا ۶۸

تست و پاسخ ۱

گزاره‌های «p: ۱۲ عددی اول است و ۹ عددی مربع کامل است» و «q: اگر $۳^۲ + ۲^۲ = ۵^۲$ ، آن گاه $۶۵^۲ = ۴۱۲۵$ » مفروض‌اند. ارزش کدام گزاره زیر با بقیه متفاوت است؟

$$p \wedge q \text{ (۴)}$$

$$p \Rightarrow \sim q \text{ (۳)}$$

$$p \vee \sim q \text{ (۲)}$$

$$p \Leftrightarrow q \text{ (۱)}$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ ، اگر p نادرست باشد، ارزش q مهم نیست و ارزش کل گزاره درست می‌شود.

درس نامه ●● جدول زیر ارزش ترکیب دو گزاره در ۴ حالت اصلی را نشان می‌دهد:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
T	T	T	T	T	T
T	F	F	T	F	F
F	T	F	T	T	F
F	F	F	F	T	T

(دوشرطی) (شرطی) (فصلی) (عطفی)

پاسخ تشریحی گام اول: ارزش گزاره‌های p و q را تعیین می‌کنیم:

● p: ۱۲ عددی اول است و ۹ عددی مربع کامل است $\xleftarrow{T \wedge T}$ درست

● q: اگر $۳^۲ + ۲^۲ = ۵^۲$ ، آن گاه $۶۵^۲ = ۴۱۲۵$ $\xleftarrow{F \Rightarrow ?}$ درست
غلطه ولی لازم نیست بررسی شه!

تذکر نباید وقتتان را برای بررسی درستی یا نادرستی گزاره $۶۵^۲ = ۴۱۲۵$ تلف می‌کردید! چون در گزاره شرطی، وقتی مقدم نادرست باشد، ارزش کل گزاره به انتفای مقدم درست است.

گام دوم: با توجه به درستی هر دو گزاره p و q، ارزش گزاره‌های هر چهار گزینه را پیدا می‌کنیم:

$$\textcircled{۱} p \Leftrightarrow q \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \quad \textcircled{۲} p \vee \sim q \equiv T \vee F \equiv T \quad \textcircled{۳} p \Rightarrow \sim q \equiv T \Rightarrow F \equiv F \quad \textcircled{۴} p \wedge q \equiv T \wedge T \equiv T$$

پس ارزش گزاره ۳ با بقیه متفاوت است.

تست و پاسخ ۲

سعید یک گزاره و سه هم‌ارزی نوشته که در زیر آمده است. به هر کدام که درست است سه امتیاز مثبت و به هر کدام که غلط باشد یک امتیاز منفی می‌دهیم: مجموع امتیازات کدام است؟

(الف) این که $\sqrt{۲}$ عددی گنگ است شرط لازم و کافی است برای $۵۵ > ۷^۲ - ۱$. (ب) $p \wedge (p \vee q) \equiv p$

(پ) $\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$ (ت) $\sim p \Rightarrow q \equiv p \vee q$

(۴) صفر

(۳) ۸

(۲) ۴

(۱) ۱۲

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره قوانین جبر گزاره‌ها (یا همان هم‌ارزی‌های مهم) را حتماً بلد باشید.

درس نامه ۱ بیان گزاره به زبان فارسی

بیان فارسی	بیان ریاضی	گزاره
q یا p	$p \vee q$	فصلی
q و p	$p \wedge q$	عطفی
اگر p آن‌گاه q	$p \Rightarrow q$	شرطی
p نتیجه می‌دهد q را		
اگر p آن‌گاه q و برعکس	$p \Leftrightarrow q$	دوشرطی
p اگر و تنها اگر q		
p شرط لازم و کافی است برای q		

درس نامه ۲ قوانین مهم جبر گزاره‌ها که باید آن‌ها را بلد باشیم در جدول زیر آورده‌ایم.

فرم ریاضی		اسم قانون	
$p \vee q \equiv q \vee p$	$p \wedge q \equiv q \wedge p$	جاب‌جایی	۱
$p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r$	$p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$	شرکت‌پذیری	۲
$p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r)$	$p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$	پخشی	۳
$\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$	$\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$	دمورگان	۴
$p \vee (p \wedge q) \equiv p$	$p \wedge (p \vee q) \equiv p$	جذب	۵
$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$		تبدیل شرطی به فصلی	۶

پاسخ تشریحی هر مورد را در یک گام بررسی می‌کنیم:

گام اول: گزاره دوشرطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند. بیان «p شرط لازم و کافی است برای q» بیان فارسی گزاره دوشرطی است. ارزش p و q را در گزاره داده‌شده تعیین می‌کنیم: «این‌که $\sqrt{2}$ عددی گنگ است» شرط لازم و کافی است برای $55 > 7^2 - 1$ ؛ پس «الف» نادرست است:

$$T \Leftrightarrow F \equiv F$$

گام دوم: در عبارت $p \wedge (p \vee q)$ ، اولاً p تکرار شده و ثانیاً علامت‌ها متفاوت است (یکی \vee و دیگری \wedge)؛ پس این هم‌ارزی همان قانون جذب است که جوابش می‌شود «گزاره‌ای که تکرار شده»، پس «ب» درست است.

گام سوم: هم‌ارزی $\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$ قانون دمورگان است؛ پس «پ» درست است.

گام چهارم: گزاره شرطی $\square \Rightarrow \square$ با گزاره فصلی $\square \vee \square$ هم‌ارز است؛ پس هم‌ارزی $p \Rightarrow q \equiv p \vee q$ درست است.

گام پنجم: موارد «ب»، «پ» و «ت» درست و مورد «الف» نادرست بود، پس:

$$8 = 9 - 1 = (3 \times 3) - (1 \times 1) = (\text{تعداد نادرست}) - (\text{تعداد درست}) = (3 \times 3) - (1 \times 1) = \text{مجموع امتیازات}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۳

علی، میثم، احمد و محسن بازیکنان تیم بسکتبال هستند. با توجه به گزاره‌های زیر و ارزش آن‌ها، کدام فرد کوتاه‌ترین قد را دارد؟

ارزش	گزاره
نادرست	علی بلندترین فرد است یا میثم کوتاه‌ترین قد را دارد.
نادرست	اگر علی از محسن بلندتر باشد، آن‌گاه احمد بلندترین فرد نیست.

(۱) علی

(۲) میثم

(۳) احمد

(۴) محسن

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره گزاره اول را به شکل $p \vee q$ و گزاره دوم را به شکل $r \Rightarrow s$ بنویسید.

درس نامه •• یک جمله مهم در مورد هر کدام از ترکیب‌های مهم:

(۱) گزاره فصلی $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند.

(۲) گزاره عطفی $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره درست باشند.

(۳) گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی نادرست است که p (مقدم) درست و q (تالی) نادرست باشد.

(۴) گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند.

پاسخ تشریحی گام اول: ارزش گزاره $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند.

گزاره «علی بلندترین فرد است یا میثم کوتاه‌ترین قد را دارد.» نادرست است، پس:

• p نادرست است. ← پس ← علی بلندترین فرد نیست. (۱)

• q نادرست است. ← پس ← میثم کوتاه‌ترین فرد نیست. (۲)

گام دوم: ارزش گزاره $r \Rightarrow s$ فقط زمانی نادرست است که r درست و s نادرست باشد.

گزاره «اگر علی از محسن بلندتر باشد، آن‌گاه احمد بلندترین فرد نیست.» نادرست است، پس:

• r درست است. ← پس ← علی بلندتر از محسن است. ← پس ← علی کوتاه‌ترین فرد نیست. (۳)

• s نادرست است. ← پس ← احمد بلندترین فرد است. (۴)

گام سوم: با توجه به (۲)، (۳) و (۴) نتیجه می‌گیریم:

(۲) میثم کوتاه‌ترین فرد نیست.
(۳) علی کوتاه‌ترین فرد نیست. ← قطعاً کوتاه‌ترین فرد، محسن است.
(۴) احمد بلندترین فرد است.

تست و پاسخ ۴

ارزش گزاره $r \vee (r \Rightarrow p) \Leftrightarrow p$ کدام است؟

(۴) هم‌ارزش با r (۳) هم‌ارزش با r

F (۲)

T (۱)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره گزاره $T \Rightarrow \bigcirc$ با گزاره \bigcirc هم‌ارز است.

درس نامه ●● جدول زیر ارزش ترکیب دو گزاره در ۴ حالت اصلی را نشان می‌دهد:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
T	T	T	T	T	T
T	F	F	T	F	F
F	T	F	T	T	F
F	F	F	F	T	T

(دوشرطی) (شرطی) (فصلی) (عطفی)

پاسخ تشریحی گام اول: چون ارزش دو طرف گزاره دوشرطی $p \Leftrightarrow p$ یکسان است، پس ارزش آن درست است:

$$\underbrace{(p \Leftrightarrow p)}_T \Rightarrow r \vee \sim r \equiv (T \Rightarrow r) \vee \sim r$$

گام دوم: ارزش گزاره $T \Rightarrow r$ با ارزش r یکسان است (وقتی r درست است، ارزش $T \Rightarrow r$ هم درست است و وقتی r نادرست است، ارزش $T \Rightarrow r$ هم نادرست است).

$$\underbrace{(T \Rightarrow r)}_r \vee \sim r \equiv r \vee \sim r$$

گام سوم: از بین r و $\sim r$ یکی درست و یکی نادرست است، پس ارزش ترکیب فصلی‌شان درست است.

$$r \vee \sim r \equiv T$$

تست و پاسخ ۵

اگر ارزش گزاره $(p \vee q) \wedge r \Rightarrow q$ نادرست باشد، ارزش کدام گزاره زیر نادرست است؟

$$(1) (\sim q \vee p) \Rightarrow \sim r \quad (2) (p \wedge \sim r) \vee (\sim q) \quad (3) (q \wedge p) \Rightarrow r \vee \sim p \quad (4) (\sim p \Leftrightarrow q) \wedge (r \Rightarrow p)$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره گزاره شرطی $\square \Rightarrow \square$ فقط در حالتی نادرست است که \square درست و \square نادرست باشد. گزاره عطفی $\square \wedge \square$ هم فقط زمانی درست است که \square و \square درست باشند.

درس نامه ●● یک جمله مهم در مورد هر کدام از ترکیب‌های مهم:

(۱) گزاره فصلی $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند.

(۲) گزاره عطفی $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره درست باشند.

(۳) گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی نادرست است که p (مقدم) درست و q (تالی) نادرست باشد.

(۴) گزاره دوشرطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند.

پاسخ تشریحی گام اول: گزاره شرطی $\underbrace{[(p \vee q) \wedge r]}_{\text{مقدم}} \Rightarrow \underbrace{q}_{\text{تالی}}$ نادرست است، پس باید مقدم درست و تالی نادرست باشد.

● از نادرست بودن تالی به این نتیجه می‌رسیم که q نادرست است.

● مقدم یعنی $(p \vee q) \wedge r$ باید درست باشد. گزاره عطفی $(p \vee q) \wedge r$ زمانی درست است که هر دو گزاره $p \vee q$ و r درست باشند؛ پس r هم درست است.

از درست بودن $p \vee q$ (با توجه به نادرست بودن q) نتیجه می‌گیریم p هم درست است.

● ارزش هر سه گزاره را داریم: $r \equiv T$ ، $q \equiv F$ ، $p \equiv T$.

- گام دوم: ارزش گزاره‌های هر چهار گزینه را پیدا می‌کنیم:
- ① $(\sim q \vee p) \Rightarrow \sim r \equiv (T \vee T) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$
- ② $(p \wedge \sim r) \vee (\sim q) \equiv (T \wedge F) \vee (T) \equiv F \vee T \equiv T$
- ③ $(q \wedge p) \Rightarrow (r \vee \sim p) \equiv (F \wedge T) \Rightarrow (T \vee F) \equiv F \Rightarrow T \equiv T$
- ④ $(\sim p \Leftrightarrow q) \wedge (r \Rightarrow p) \equiv (F \Leftrightarrow F) \wedge (T \Rightarrow T) \equiv T \wedge T \equiv T$

پس ارزش گزاره ④ نادرست است.

تست و پاسخ ۶

اگر گزاره‌های p و q و $\sim q \Rightarrow p$ هم‌ارزش باشند و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش گزاره $(r \Rightarrow q) \wedge p$ کدام است؟

- (۱) همواره درست (۲) همواره نادرست (۳) هم‌ارزش با r (۴) هم‌ارزش با $\sim r$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره برای p دو حالت در نظر بگیرد (یک بار p درست و یک بار p نادرست).

پاسخ تشریحی گام اول: ارزش گزاره‌های p و $\sim q \Rightarrow p$ یکسان است. دو حالت در نظر می‌گیریم:

(۱) اگر p درست باشد، برای آن که $\sim q \Rightarrow p$ هم درست باشد باید $\sim q \equiv T$ و در نتیجه $q \equiv F$ باشد.

(۲) اگر p نادرست باشد، در گزاره شرطی $\sim q \Rightarrow p$ چون مقدم نادرست است، پس ارزش کل گزاره درست است و این حالت غیرممکن می‌شود.

پس فقط حالت (۱) قبول است: $q \equiv F$ و $p \equiv T$

گام دوم: با توجه به $p \equiv T$ و $q \equiv F$ ، ارزش گزاره $(r \Rightarrow q) \wedge p$ را در دو حالت r درست و r نادرست پیدا می‌کنیم:

(۱) درست r : $(r \Rightarrow q) \wedge p \equiv (T \Rightarrow F) \wedge T \equiv F \wedge T \equiv F$

(۲) نادرست r : $(r \Rightarrow q) \wedge p \equiv (F \Rightarrow F) \wedge T \equiv T \wedge T \equiv T$

در هر دو حالت، ارزش گزاره داده‌شده مخالف با ارزش r شد؛ پس گزاره داده‌شده با $\sim r$ هم‌ارز است.

تست و پاسخ ۷

p ، q و r سه گزاره دلخواه هستند. کدام گزینه با گزاره $(q \Rightarrow r) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ هم‌ارز است؟

- (۱) $(p \Rightarrow q) \vee (q \Rightarrow r)$ (۲) $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ (۳) $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)$ (۴) $p \Rightarrow r$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای حل بعضی از سوالات گزاره‌ها، رسم جدول ارزش‌گذاری بسیار وقت‌گیر است (مثلاً زمانی که ۳ گزاره داریم)؛ چاره‌ای

جز تسلط به قوانین مهم جبر گزاره‌ها نداریم.

درس‌نامه قوانین مهم جبر گزاره‌ها که باید آن‌ها را بلد باشیم در جدول زیر آورده‌ایم.

اسم قانون	فرم ریاضی
۱ جابه‌جایی	$p \wedge q \equiv q \wedge p$ $p \vee q \equiv q \vee p$
۲ شرکت‌پذیری	$p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$ $p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r$
۳ بخشی	$p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$ $p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r)$
۴ دمورگان	$\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$ $\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$
۵ جذب	$p \wedge (p \vee q) \equiv p$ $p \vee (p \wedge q) \equiv p$
۶ تبدیل شرطی به فصلی	$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$

گام اول: جای گزاره دوشروطی $\square \Leftrightarrow \square$ می نویسیم $(\square \Rightarrow \square) \wedge (\square \Rightarrow \square)$:

$$(p \Rightarrow q) \Leftrightarrow (q \Rightarrow r) \equiv [(p \Rightarrow q) \Rightarrow (q \Rightarrow r)] \wedge [(q \Rightarrow r) \Rightarrow (p \Rightarrow q)]$$

گام دوم: دو گزاره شرطی داخل کروشه‌ها داریم. به کمک هم‌ارزی $\square \Rightarrow \square \equiv \sim \square \vee \square$ ، هر دو را به صورت فصلی می‌نویسیم:

$$[(p \Rightarrow q) \Rightarrow (q \Rightarrow r)] \wedge [(q \Rightarrow r) \Rightarrow (p \Rightarrow q)] \equiv [\sim(p \Rightarrow q) \vee (q \Rightarrow r)] \wedge [\sim(q \Rightarrow r) \vee (p \Rightarrow q)]$$

$$[\underbrace{\sim(p \Rightarrow q)}_{\sim p \vee q} \vee \underbrace{(q \Rightarrow r)}_{\sim q \vee r}] \wedge [\underbrace{\sim(q \Rightarrow r)}_{\sim q \vee r} \vee \underbrace{(p \Rightarrow q)}_{\sim p \vee q}]$$

گام سوم: حالا در چهار پرانتز باز هم از هم‌ارزی گام ۲ استفاده می‌کنیم:

گام چهارم: دو پرانتز اولیه داخل هر کروشه را به کمک قانون دموگان ساده می‌کنیم:

$$[\underbrace{\sim(\sim p \vee q)}_{p \wedge \sim q} \vee \underbrace{(\sim q \vee r)}_{q \wedge \sim r}] \wedge [\underbrace{\sim(\sim q \vee r)}_{q \wedge \sim r} \vee \underbrace{(\sim p \vee q)}_{p \wedge \sim q}] \equiv [(p \wedge \sim q) \vee (\sim q \vee r)] \wedge [(q \wedge \sim r) \vee (\sim p \vee q)]$$

گام پنجم: چون علامت بین پرانتزها و علامت داخل پرانتز دوم یکسان است، می‌توانیم پرانتزهایش را برداریم:

$$[(p \wedge \sim q) \vee (\sim q \vee r)] \wedge [(q \wedge \sim r) \vee (\sim p \vee q)] \equiv [(p \wedge \sim q) \vee \sim q \vee r] \wedge [(q \wedge \sim r) \vee \sim p \vee q]$$

پرانتزها قابل برداشتن

$$[(p \wedge \sim q) \vee \sim q \vee r] \wedge [(q \wedge \sim r) \vee q \vee \sim p] \equiv (\sim q \vee r) \wedge (q \vee \sim p)$$

گام ششم: از قانون جذب استفاده می‌کنیم:

$$(\underbrace{\sim q \vee r}_{q \Rightarrow r}) \wedge (\underbrace{\sim p \vee q}_{p \Rightarrow q}) \equiv (q \Rightarrow r) \wedge (p \Rightarrow q)$$

گام هفتم: دو گزاره فصلی را به شرطی تبدیل می‌کنیم:

تست و پاسخ

برای آن که استدلال زیر، مغالطه باشد، کدام گزینه باید در جاهای خالی قرار گیرد؟

مقدمه ۱: اگر شنبه تعطیل شود، آن‌گاه به سینما می‌روم.

مقدمه ۲: A

نتیجه: B

- (۱) A: شنبه تعطیل شد. B: به سینما می‌روم.
 (۲) A: به سینما رفتیم. B: شنبه تعطیل شد.
 (۳) A: شنبه تعطیل نشد. B: به سینما رفتیم.
 (۴) A: به سینما نرفتیم. B: شنبه تعطیل نشد.

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره کتاب درسی دو استدلال (قیاس استثنایی و مغالطه) را در این بخش به همراه فرم ریاضی‌شان آورده است؛ آن‌ها را بلد باشید.

خودت حل کنی بهتره مقدمه ۲ و نتیجه در مغالطه، به ترتیب تالی و مقدم هستند.

درس نامه در جدول زیر فرم فارسی و ریاضی دو استدلالی که کتاب درسی به آن‌ها اشاره کرده است را می‌بینید:

فرم ریاضی	فرم فارسی	استدلال
$[(p \Rightarrow q) \wedge p] \Rightarrow q$	مقدمه ۱: اگر p آن‌گاه q مقدمه ۲: p نتیجه: q	قیاس استثنایی
$[(p \Rightarrow q) \wedge q] \Rightarrow p$	مقدمه ۱: اگر p آن‌گاه q مقدمه ۲: q نتیجه: p	مغالطه

پاسخ تشریحی گام اول: با توجه به مقدمه ۱، گزاره‌های p و q را پیدا می‌کنیم: اگر شنبه تعطیل شود، آن گاه به سینما می‌روم.

$$\left. \begin{array}{l} A \text{ (مقدمه ۲): به سینما رفتیم.} \\ B \text{ (نتیجه): شنبه تعطیل شد.} \end{array} \right\} \text{گام دوم: پس باید در } A \text{ و } B \text{ به ترتیب } q \text{ و } p \text{ را قرار دهیم:}$$

تست و پاسخ ۹

جمله «تفاضل مربع دو برابر عددی از چهار برابر آن عدد، برابر با $\frac{1}{p}$ است.» را به زبان ریاضی می‌نویسیم. کدام تساوی زیر می‌تواند معادل با آن باشد؟

$$(۱) \quad 8x^2 - 8x + 1 = 0 \quad (۲) \quad 8x^2 - 8x - 1 = 0 \quad (۳) \quad 4x^2 - 8x + 1 = 0 \quad (۴) \quad 4x^2 - 8x - 1 = 0$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره قواعد و اصطلاحات تبدیل «جملات فارسی به ریاضی» و برعکس را بلد باشید؛ در حل معادلات هم به آن‌ها نیاز دارید.

خودت حل کنی بهتره برای تبدیل عبارت «مربع دو برابر عددی» به ریاضی، اول عددمان را ۲ برابر و بعد مربع می‌کنیم.

درس نامه ۱. در تبدیل جملات فارسی به زبان ریاضی، چند اصطلاح پرکاربرد داریم که در جدول زیر آورده‌ایم:

اسم اصطلاح	معنی	مثال با x
قرینه	پشت عدد، منفی می‌گذاریم.	-x
معکوس (وارون)	جای صورت و مخرج را عوض می‌کنیم.	$\frac{1}{x}$
مربع (مجذور)	توان ۲	x^2
مکعب	توان ۳	x^3
جذر	رادیکال	\sqrt{x}
نصف، ثلث، ربع و خمس	به ترتیب $\frac{1}{2}$ ، $\frac{1}{3}$ ، $\frac{1}{4}$ و $\frac{1}{5}$ عددی	$\frac{x}{2}$ ، $\frac{x}{3}$ ، $\frac{x}{4}$ و $\frac{x}{5}$

درس نامه ۲. وقتی می‌خواهیم عبارات فارسی را به ریاضی تبدیل کنیم، از سمت چپ به راست عمل می‌کنیم.

مثلاً در عبارت «**مربع** **ثلث** عددی»، اول **ثلث** و بعد **مربع** را اثر می‌دهیم:

مرحله ۲ \Rightarrow $\left(\frac{x}{3}\right)^2 = \frac{x^2}{9}$ **مربع**: $\frac{x}{3}$ **ثلث**: $\frac{x}{3} \Rightarrow$ عدد اولیه

پاسخ تشریحی گام اول: عدد مورد نظر را x می‌گیریم.

گام دوم: مربع دو برابر x می‌شود $(2x)^2$ یا $4x^2$.

گام سوم: تفاضل A از B می‌شود B - A، پس تفاضل مربع دو برابر عددی از چهار برابر آن عدد یعنی $4x^2 - 4x$.

گام چهارم: تفاضل مربع دو برابر عددی از چهار برابر آن عدد، برابر با $\frac{1}{p}$ است:

$$4x^2 - 4x = \frac{1}{p} \xrightarrow{\times 2} 8x^2 - 8x = 1 \Rightarrow 8x^2 - 8x + 1 = 0$$

تست و پاسخ ۱۰

در حل معادله زیر، بین کدام مراحل اشتباه رخ داده است؟

$$\underbrace{2x^2 - 16x + 6 = 0}_{(1)} \xrightarrow{-6} \underbrace{x^2 - 8x = -3}_{(2)} \xrightarrow{+16} \underbrace{x^2 - 8x + 16 = -3 + 16}_{(3)} \Rightarrow \underbrace{(x-4)^2 = 13}_{(4)}$$

$$\Rightarrow \underbrace{x-4 = \sqrt{13}}_{(5)} \Rightarrow \underbrace{x = 4 + \sqrt{13}}_{(6)}$$

(۱) از (۱) به (۲) (۲) از (۲) به (۳) (۳) از (۳) به (۴) (۴) از (۴) به (۵)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره کتاب درسی در تمرینات آخر درس ۲ از فصل ۱ یازدهم، چند تمرین از اشتباهات محاسباتی رایج آورده است. یک بار آن‌ها را نگاه کنید.

خودت حل کنی بهتره اگر $A^2 = B$ و $B > 0$ باشد، آن‌گاه $A = \pm\sqrt{B}$.

پاسخ تشریحی معادله درجه دوم داده شده به روش مربع کامل حل شده است؛ فقط در مرحله‌ای که به تساوی به فرم $A^2 = B$ رسیده، باید

نتیجه می‌گرفت $A = \pm\sqrt{B}$ (با توجه به شرط $B > 0$)؛ پس از مرحله (۴) به (۵) اشتباه رخ داده است.

اصلاح شده آن به شکل مقابل است: $(x-4)^2 = 13 \Rightarrow x-4 = \pm\sqrt{13} \Rightarrow x = 4 \pm \sqrt{13}$

تست و پاسخ ۱۱

یکی از جملات دنباله $a_n = \frac{4n+8}{2n-23}$ برابر با -16 است. جمله بعدی آن کدام است؟

(۱) -50 (۲) -52 (۳) 50 (۴) 52

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره اول باید $\frac{4n+8}{2n-23}$ را مساوی با -16 قرار دهید تا n به دست آید.

درس نامه .. دنباله

- دنباله تابعی است که دامنه آن اعداد طبیعی است.
- ضابطه هر تابع را به صورت $f(x) = \text{☁}$ نشان می‌دادیم، ولی در دنباله ضابطه را به صورت $a_n = \text{☁}$ نشان می‌دهیم.
- به $a_n = \text{☁}$ جمله عمومی دنباله می‌گوییم. برای به دست آوردن جملات آن باید به جای n ، اعداد ۱، ۲، ۳ و ... را قرار دهیم. مثلاً در دنباله $a_n = n^2 + 3n$ ، برای به دست آوردن جمله چهارم باید $n = 4$ را در آن قرار دهیم: $a_4 = 4^2 + 3(4) = 16 + 12 = 28$
- برای آن که تشخیص دهیم کدام جمله دنباله $a_n = \text{☁}$ برابر با k است، باید معادله $\text{☁} = k$ را حل کنیم. جواب‌های طبیعی این معادله قابل قبول اند.

پاسخ تشریحی گام اول: جمله عمومی دنباله را برابر با -16 قرار می‌دهیم:

$$a_n = -16 \Rightarrow \frac{4n+8}{2n-23} = -16 \xrightarrow{\text{فاکتور از ۴}} \frac{4(n+2)}{2n-23} = -16 \xrightarrow{\text{ساده کردن به ۴}} \frac{n+2}{2n-23} = -4$$

جمله دهم برابر -16 بوده. $\Rightarrow n = 10 \Rightarrow 9n = 90 \Rightarrow n + 2 = -8n + 92 \Rightarrow n = 10$ طرفین وسطین

گام دوم: جمله بعدی یعنی جمله یازدهم را می‌خواهیم. $n = 11$ را در جمله عمومی قرار می‌دهیم:

$$a_n = \frac{4n + 8}{2n - 23} \xrightarrow{n=11} a_{11} = \frac{4(11) + 8}{2(11) - 23} = \frac{52}{-1} = -52$$

تست و پاسخ ۱۲

در رابطه بازگشتی $a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1$ ، اگر $a_3 = 4$ باشد، جمله هفتم دنباله کدام است؟

۲۷۴ (۴)

۲۷۳ (۳)

۲۷۲ (۲)

۲۷۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره دنباله با رابطه بازگشتی از سال ۹۹ تا ۱۴۰۱ جزء سوالات کنکور بوده، پس از آن غافل نشوید!

خودت حل کنی بهتره جای n به ترتیب ۳، ۴، ۵ و ۶ قرار دهید.

درس نامه ••• رابطه بازگشتی

بعضی وقت‌ها به جای جمله عمومی، رابطه بین دو جمله متوالی (یا سه جمله متوالی) از دنباله را به ما می‌دهند. به این مدل رابطه‌ها، رابطه بازگشتی می‌گوییم. معمولاً برای به دست آوردن هر جمله‌ای باید تمام جملات قبل از آن را به دست آوریم.

دو جمله متوالی در دنباله را معمولاً با « a_n و a_{n+1} » یا « a_{n-1} و a_n » نشان می‌دهیم.

• مثلاً رابطه $a_{n+1} = 2a_n$ یعنی هر جمله‌ای ۲ برابر جمله قبلی‌اش است. حالا برای نوشتن جملات این دنباله، باید جمله اول (یا یکی از جملات) را داشته باشیم. با فرض $a_1 = 3$ ، جملات را می‌نویسیم:

۳, ۶, ۱۲, ۲۴, ۴۸, ...

• بعضی وقت‌ها هم نوشتن بقیه جملات نیاز به جای‌گذاری مرحله‌به‌مرحله مقدار n دارد. مثلاً در رابطه $a_{n+1} = a_n + n^2 - 1$ با فرض $a_1 = 5$ ، برای نوشتن سایر جملات باید جای n به ترتیب ۱، ۲، ۳ و ... را قرار دهیم:

$$a_{n+1} = a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=1} a_2 = a_1 + 1^2 - 1 = 5 + 1 - 1 = 5$$

$$a_{n+1} = a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=2} a_3 = a_2 + 2^2 - 1 = 5 + 4 - 1 = 8$$

$$a_{n+1} = a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=3} a_4 = a_3 + 3^2 - 1 = 8 + 9 - 1 = 16$$

$$a_{n+1} = a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=4} a_5 = a_4 + 4^2 - 1 = 16 + 16 - 1 = 31$$

⋮

پاسخ تشریحی گام اول: در رابطه بازگشتی $a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1$ با فرض $a_3 = 4$ ، جای n به ترتیب ۳، ۴، ۵ و ۶ را قرار می‌دهیم تا به

$$a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=3} a_4 = 2a_3 + 3^2 - 1 = 2(4) + 9 - 1 = 8 + 9 - 1 = 16$$

a_7 برسیم:

$$a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=4} a_5 = 2a_4 + 4^2 - 1 = 2(16) + 16 - 1 = 32 + 16 - 1 = 47$$

$$a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=5} a_6 = 2a_5 + 5^2 - 1 = 2(47) + 25 - 1 = 94 + 25 - 1 = 118$$

$$a_{n+1} = 2a_n + n^2 - 1 \xrightarrow{n=6} a_7 = 2a_6 + 6^2 - 1 = 2(118) + 36 - 1 = 236 + 36 - 1 = 271$$

تست و پاسخ ۱۳

در یک دنباله حسابی با جمله اول ۲۵- و اختلاف مشترک ۷، جمله نهم کدام است؟

۴۵ (۴)

۳۸ (۳)

۳۱ (۲)

۲۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

ریاضی

خودت حل کنی بهتره از جمله اول، به اندازه ۸ تا d جلو بروید تا به a_9 برسید.

درس نامه •• دنباله حسابی

به دنباله‌ای که به هر جمله آن نسبت به جمله قبلی‌اش یک مقدار ثابت اضافه شده باشد، دنباله حسابی می‌گوییم.

به این مقدار ثابت، «اختلاف مشترک» یا «قدرنسبت» می‌گوییم و آن را با d نشان می‌دهیم.

جملات دنباله حسابی به صورت روبه‌رو هستند:

$$a_1, a_1 + d, a_1 + 2d, a_1 + 3d, \dots$$

به جمله nام دنباله، جمله عمومی می‌گوییم که از رابطه $a_n = a_1 + (n - 1)d$ به دست می‌آید.

مثلاً: $a_8 = a_1 + 7d$ یا $a_{12} = a_1 + 11d$ یا $a_{95} = a_1 + 94d$

پاسخ تشریحی گام اول: جمله نهم را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم: $a_9 = a_1 + 8d$

گام دوم: $a_1 = -25$ و $d = 7$ را در آن قرار می‌دهیم: $a_9 = -25 + 8(7) = -25 + 56 = 31$

تست و پاسخ ۱۴

در یک دنباله حسابی، جملات هفتم و دهم به ترتیب ۲۳ و ۵۱ هستند. جمله شانزدهم این دنباله کدام است؟

۱۰۷ (۴)

۱۰۶ (۳)

۱۰۵ (۲)

۱۰۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره همیشه استفاده از فرمول‌های ابتدایی دنباله حسابی مناسب نیست؛ بعضی وقت‌ها برای حل سریع‌تر نشان لازم است روابط

تکمیلی‌شان را بلد باشید.

خودت حل کنی بهتره به اختلاف بین شماره جملات دقت کنید.

درس نامه •• محاسبه a_n با داشتن a_m و d

اختلاف بین جملات a_n و a_m یک دنباله حسابی برابر با $(n - m)$ تا d است، یعنی: $a_n - a_m = (n - m)d$

مثلاً: $a_{25} - a_{21} = (25 - 21)d = 4d$ یا $a_{10} - a_7 = (10 - 7)d = 3d$

تساوی‌های بالا را به شکل‌های دیگری هم می‌توانیم بنویسیم:

● جای $a_{10} - a_7 = 3d$ می‌توانیم بنویسیم $a_{10} = a_7 + 3d$ ؛ یعنی اگر از جمله a_7 ، ۳d جلوتر برویم به a_{10} می‌رسیم.

● جای $a_{25} - a_{21} = 4d$ می‌توانیم بنویسیم $a_{25} = a_{21} + 4d$ ؛ یعنی اگر از جمله a_{21} ، ۴d جلوتر برویم به a_{25} می‌رسیم.

$$a_7, a_8, a_9, a_{10}$$

$$\uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow$$

$$+d \quad +d \quad +d$$

پاسخ تشریحی گام اول: اختلاف جملات هفتم و دهم برابر با ۳ تا d است:

یعنی:

$$a_{10} - a_7 = (10 - 7)d \Rightarrow 51 - 23 = 3d \Rightarrow 28 = 3d \Rightarrow d = \frac{28}{3}$$

$$a_{10}, a_{11}, a_{12}, a_{13}, a_{14}, a_{15}, a_{16}$$

$$\uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow$$

$$+d \quad +d \quad +d \quad +d \quad +d \quad +d$$

گام دوم: اگر از جمله دهم، ۶ تا d جلو برویم به جمله شانزدهم می‌رسیم:

یعنی:

$$a_{16} = a_{10} + 6d = 51 + 6\left(\frac{28}{3}\right) = 51 + 56 = 107$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۱۵

علی در حال تمرین برای یک مسابقه است. زمان انجام اولین تمرینش $24/5$ دقیقه شد. قرار است در هر تمرین نسبت به تمرین قبلی، زمان را ۹ ثانیه کم تر کند. در تمرین چندم زمانش را به 20 دقیقه می‌رساند؟

$$d = -9$$

- (۱) بیست و نهم
(۲) سی ام
(۳) سی و یکم
(۴) سی و دوم

پاسخ: گزینه ۳

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

خودت حل کنی بهتره زمان تمرینات، جملات یک دنباله حسابی با $d = -9$ هستند.

نکته اگر جمله اول و n ام یک دنباله حسابی را داشته باشیم و تعداد جملات را بخواهیم از رابطه زیر استفاده می‌کنیم:

$$n = \frac{a_n - a_1}{d} + 1 \text{ یا } n = \frac{\text{جمله اولی} - \text{جمله آخری}}{\text{اختلاف مشترک}} + 1$$

مثلاً اگر تعداد جملات دنباله ۸، ۱۱، ۱۴، ... و ۹۲ را بخواهیم، داریم:

$$\text{تعداد} = \frac{\text{اولی} - \text{آخری}}{d} + 1 = \frac{92 - 8}{3} + 1 = \frac{84}{3} + 1 = 29$$

پاسخ تشریحی

گام اول: $24/5$ دقیقه و 20 دقیقه را به ثانیه تبدیل می‌کنیم:

$$\begin{cases} 1470 \text{ ثانیه} \xrightarrow{\times 60} 24/5 \text{ دقیقه} \\ 1200 \text{ ثانیه} \xrightarrow{\times 60} 20 \text{ دقیقه} \end{cases}$$

گام دوم: وقتی در هر تمرین ۹ ثانیه زمان نسبت به تمرین قبلی کم شود، اعداد با هم تشکیل یک دنباله حسابی با $d = -9$ می‌دهند:

$$1200, \dots, 1452, 1461, 1470$$

$$\begin{matrix} \curvearrowright & \curvearrowright \\ -9 & -9 \end{matrix}$$

گام سوم: برای به دست آوردن تعداد تمرین‌ها، از رابطه گفته شده در نکته استفاده می‌کنیم:

$$\text{تعداد} = \frac{\text{جمله اولی} - \text{جمله آخری}}{\text{اختلاف مشترک}} + 1 = \frac{1200 - 1470}{-9} + 1 = \frac{-270}{-9} + 1 = 30 + 1 = 31$$

پس در تمرین سی و یکم، زمانش به 20 دقیقه (1200 ثانیه) می‌رسد.

تست و پاسخ ۱۶

در دنباله با رابطه بازگشتی $a_n = a_{n+1} + 6$ ، اگر مجموع جملات سیزدهم تا هفدهم برابر با ۸۵ باشد، جمله بیستم این دنباله کدام است؟

$$-11(1) \quad -12(2) \quad -13(3) \quad -14(4)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره فرم کلی رابطه بازگشتی دنباله حسابی (و هندسی) را بلد باشید؛ ممکن است ندانستن آن، زمان حل مسئله‌تان را زیاد کند.

خودت حل کنی بهتره رابطه $a_{n+1} - a_n = d$ مربوط به یک دنباله حسابی با اختلاف مشترک d است.

درس نامه ۱۰۱. رابطه بازگشتی دنباله حسابی

در تعریف دنباله حسابی داریم «اختلاف دو جمله متوالی همواره مقداری ثابت است که به اختلاف مشترک دنباله معروف است». اگر دو جمله متوالی را a_n و a_{n+1} بگیریم، اختلافشان باید d باشد:

$$a_{n+1} - a_n = d$$

پس رابطه بازگشتی دنباله حسابی به صورت $a_{n+1} - a_n = d$ یا $a_{n+1} = a_n + d$ می‌باشد.

مثلاً در دنباله حسابی $\dots, 19, 15, 11, 7$ که $d = 4$ است، رابطه بازگشتی به صورت $a_{n+1} - a_n = 4$ یا $a_{n+1} = a_n + 4$ با شرط $a_1 = 7$ می‌باشد.

درس نامه ۲۰۲. مجموع تعدادی فرد دنباله حسابی

اگر تعدادی فرد جمله متوالی را در دنباله حسابی با هم جمع کنیم، حاصل برابر با تعداد جملات ضربدر جمله وسطی می‌شود:

جمله وسطی \times تعداد = مجموع تعدادی فرد جمله متوالی

مثلاً حاصل $a_5 + a_6 + a_7$ که مجموع سه جمله متوالی است برابر با حاصل ضرب تعداد (یعنی ۳) در جمله وسط (یعنی a_6) است:

$$a_5 + a_6 + a_7 = 3 \times a_6$$

\downarrow \downarrow
 جمله جمله
 وسط وسط

چند نمونه دیگر هم ببینید:

$$a_{12} + a_{13} + a_{14} + a_{15} + a_{16} = 5 \times a_{14} = 5a_{14}$$

\downarrow \downarrow
 جمله جمله
 وسط وسط

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 + a_8 + a_9 = 9 \times a_5 = 9a_5$$

\downarrow \downarrow
 جمله جمله
 وسط وسط

$$a_{n+1} - a_n = -6$$

پاسخ تشریحی گام اول: از رابطه $a_n = a_{n+1} + 6$ نتیجه می‌گیریم:

پس این رابطه مربوط به یک دنباله حسابی با $d = -6$ است.

گام دوم: مجموع جملات سیزدهم تا هفدهم (که تعدادشان فرد است) برابر با تعداد جملات ضربدر جمله وسط است:

$$a_{13} + a_{14} + a_{15} + a_{16} + a_{17} = 5 \times a_{15}$$

\downarrow \downarrow
 جمله جمله
 وسط وسط

$$5a_{15} = 85 \Rightarrow a_{15} = 17$$

این مقدار برابر با ۸۵ شده، پس:

گام سوم: حالا با داشتن $a_{15} = 17$ و $d = -6$ جمله بیستم را می‌خواهیم؛ باید ۵ تا d جلو برویم:

$$a_{20} = a_{15} + 5d = 17 + 5(-6) = 17 - 30 = -13$$

تست و پاسخ ۱۷

در یک دنباله حسابی مجموع جملات سوم، هفتم و هشتم برابر ۵۴ است. اگر جمله دهم این دنباله برابر ۳۸ باشد، اختلاف مشترک این دنباله کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره همه چیز را بر حسب a_1 و d بنویسید.

$$a_3 + a_7 + a_8 = 54$$

پاسخ تشریحی گام اول: مجموع جملات سوم، هفتم و هشتم یک دنباله حسابی ۵۴ است:

$$(a_1 + 2d) + (a_1 + 6d) + (a_1 + 7d) = 54$$

آن‌ها را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

$$3a_1 + 15d = 54 \xrightarrow{\div 3} a_1 + 5d = 18$$

ساده می‌کنیم:

$$a_6 = 18$$

$a_1 + 5d$ همان a_6 است، پس:

گام دوم: با داشتن $a_6 = 18$ و $a_{10} = 38$ ، راحت می‌توانیم d را پیدا کنیم.

$$a_6 \quad a_7 \quad a_8 \quad a_9 \quad a_{10}$$

\uparrow \uparrow \uparrow \uparrow
 $+d$ $+d$ $+d$ $+d$

اختلاف جملات ششم و دهم برابر با ۴ تا d است:

$$a_{10} - a_6 = (10 - 6)d \Rightarrow 38 - 18 = 4d \Rightarrow 20 = 4d \Rightarrow d = 5$$

یعنی:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

تست و پاسخ ۱۸

جملات دنباله $a, \frac{b}{2}, 1-ab, 11, 3-2ab$ جملات متوالی یک دنباله حسابی هستند. $a+b$ کدام است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره اگر سه جمله متوالی یک دنباله حسابی را داشته باشیم، وسطی برابر با میانگین اولی و سومی است.

درس نامه سه جمله متوالی دنباله حسابی

اگر x, y و z سه جمله متوالی یک دنباله حسابی باشند، با توجه به تعریف اختلاف مشترک دنباله حسابی، باید $y-x$ و $z-y$ هر دو، برابر با d باشند و با هم برابرند:

$$y-x=z-y \Rightarrow 2y=x+z \Rightarrow y=\frac{x+z}{2}$$

یعنی برای سه جمله متوالی دنباله حسابی داریم:

میانگین جمله قبلی و بعدی اش = جمله وسطی

پاسخ تشریحی گام اول: سه عدد $11, 1-ab$ و $3-2ab$ سه جمله متوالی یک دنباله حسابی اند؛ پس وسطی برابر با میانگین اولی و سومی است:

$$11 = \frac{(1-ab) + (3-2ab)}{2} \Rightarrow 11 = \frac{4-3ab}{2} \xrightarrow{\times 2} 22 = 4-3ab \Rightarrow 3ab = -18 \Rightarrow ab = -6$$

گام دوم: با جای گذاری $ab = -6$ ، جملات را می نویسیم:

$$a, \frac{b}{2}, \underbrace{1-ab}_7, \underbrace{11}_{15}, \underbrace{3-2ab}_{15}$$

گام سوم: از سه جمله $15, 11, 7$ می فهمیم که $d=4$ است. از $7, 4$ تا 4 به عقب می رویم تا $\frac{b}{2}$ و a به دست آیند:

$$a, \frac{b}{2}, 7 \Rightarrow \begin{cases} \frac{b}{2} = 7-4 \Rightarrow \frac{b}{2} = 3 \Rightarrow b = 6 \\ a = 7-4-4 \Rightarrow a = -1 \end{cases}$$

گام چهارم:

$$a+b = -1+6 = 5$$

تست و پاسخ ۱۹

 a_7, a_8, a_9

در یک دنباله حسابی مجموع سه جمله سوم از ۲ برابر مجموع سه جمله دوم، ۲۱ واحد کم تر است. جمله دوم کدام است؟

 a_4, a_5, a_6

۱۸ (۴)

۱۱ (۳)

۲۱ (۲)

۷ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره جمله وسطی \times تعداد = مجموع تعدادی فرد جمله متوالی

درس نامه مجموع تعدادی فرد جمله متوالی در دنباله حسابی

اگر تعدادی فرد جمله متوالی را در دنباله حسابی با هم جمع کنیم، حاصل برابر با تعداد جملات ضربدر جمله وسطی می شود:

جمله وسطی \times تعداد = مجموع تعدادی فرد جمله متوالی

مثلاً حاصل $a_7 + a_6 + a_5$ که مجموع سه جمله متوالی است برابر با حاصل ضرب تعداد (یعنی ۳) در جمله وسط (یعنی a_6) است:

$$a_7 + a_6 + a_5 = 3 \times a_6$$

\downarrow جمله وسط
 \downarrow تعداد

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیابان سبز

ریاضی

چند نمونه دیگر هم ببینید:

$$a_{12} + a_{13} + a_{14} + a_{15} + a_{16} = 5 \times a_{14} = 5a_{14}$$

\downarrow \downarrow
 جملهٔ جملهٔ
 تعداد وسط

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 + a_8 + a_9 = 9 \times a_5 = 9a_5$$

\downarrow \downarrow
 جملهٔ جملهٔ
 تعداد وسط

$$a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, a_8, a_9$$

سه جملهٔ سوم سه جملهٔ دوم

پاسخ تشریحی گام اول: سه جملهٔ دوم یعنی a_4 تا a_6 و سه جملهٔ سوم یعنی a_7 تا a_9 :

گام دوم: مجموع سه جملهٔ دوم و مجموع سه جملهٔ سوم را به کمک رابطهٔ درس نامه حساب می‌کنیم:

$$\text{مجموع سه جملهٔ دوم} = a_4 + a_5 + a_6 = 3 \times a_5 = 3a_5$$

\downarrow \downarrow
 جملهٔ جملهٔ
 تعداد وسط

$$\text{مجموع سه جملهٔ سوم} = a_7 + a_8 + a_9 = 3 \times a_8 = 3a_8$$

\downarrow \downarrow
 جملهٔ جملهٔ
 تعداد وسط

گام سوم: مجموع سه جملهٔ سوم از ۲ برابر مجموع سه جملهٔ دوم، ۲۱ واحد کم‌تر است؛ پس:

$$3a_8 = 6a_5 - 21 \xrightarrow{\div 3} a_8 = 2a_5 - 7$$

$\underbrace{\hspace{10em}}_{3a_8} = 2 \times \underbrace{\hspace{10em}}_{3a_5} (\text{مجموع سه جملهٔ دوم}) - 21$

گام چهارم: a_8 و a_5 را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

$$a_8 = 2a_5 - 7 \Rightarrow a_1 + 7d = 2(a_1 + 4d) - 7 \Rightarrow a_1 + 7d = 2a_1 + 8d - 7 \Rightarrow a_1 + d = 7$$

$$a_2 = 7$$

گام پنجم: $a_1 + d$ همان a_2 است که برابر با ۷ شده:

تست و پاسخ ۲۰

بین دو عدد ۵ و ۷۱، k عدد را طوری درج کرده‌ایم که همهٔ اعداد تشکیل دنبالهٔ حسابی افزایشی دهند. اگر اختلاف اولین و آخرین عدد درج شده ۶۰ باشد، k کدام است؟

۲۴ (۴)

۲۳ (۳)

۲۲ (۲)

۲۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره اولین و آخرین واسطه را $d + 5$ و $71 - d$ بگیرد.

درس نامه •• درج واسطهٔ حسابی

منظور از درج واسطهٔ حسابی بین دو عدد a و b این است که تعدادی عدد بینشان قرار دهیم به طوری که همهٔ این اعداد با هم تشکیل یک دنبالهٔ حسابی بدهند:

$$a, \underbrace{\bigcirc, \bigcirc, \dots, \bigcirc}_{\text{واسطه‌های حسابی}}, b$$

اگر بین دو عدد a و b ، به تعداد k واسطهٔ حسابی درج کنیم، اختلاف مشترک از رابطهٔ $d = \frac{b-a}{k+1}$ به دست می‌آید.

$$d = \frac{27-7}{4+1} = \frac{20}{5} = 4$$

مثلاً اگر بین دو عدد ۷ و ۲۷، چهار واسطهٔ حسابی درج کنیم، آن‌گاه:

واسطه‌های حسابی

$$7, 11, 15, 19, 23, 27$$

\uparrow \uparrow \uparrow \uparrow \uparrow
 +۴ +۴ +۴ +۴ +۴

اعداد را می‌نویسیم:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

پاسخ تشریحی گام اول: بین دو عدد ۵ و ۷۱، k واسطه حسابی درج می کنیم:

$$۵, \underbrace{\bigcirc, \bigcirc, \dots, \bigcirc}_{k \text{ واسطه حسابی}}, ۷۱$$

گام دوم: با فرض این که اختلاف مشترک d باشد، جمله بعدی ۵ و جمله قبلی ۷۱ به ترتیب $۵ + d$ و $۷۱ - d$ می شوند:

$$۵, \underbrace{\bigcirc}_{\substack{\text{اولین واسطه} \\ \downarrow}}, \underbrace{\bigcirc}_{\substack{\text{آخرین واسطه} \\ \downarrow}}, \dots, \underbrace{\bigcirc}_{\substack{\text{آخرین واسطه} \\ \downarrow}}, \underbrace{\bigcirc}_{\substack{\text{اولین واسطه} \\ \downarrow}}, ۷۱$$

گام سوم: اختلاف اولین و آخرین واسطه ۶۰ است، پس:

$$(۷۱ - d) - (۵ + d) = ۶۰ \Rightarrow ۶۶ - ۲d = ۶۰ \Rightarrow ۲d = ۶ \Rightarrow d = ۳$$

گام چهارم: با داشتن $d = ۳$ ، $a = ۵$ و $b = ۷۱$ ، k را پیدا می کنیم:

$$d = \frac{b-a}{k+1} \Rightarrow ۳ = \frac{۷۱-۵}{k+1} \Rightarrow ۳ = \frac{۶۶}{k+1} \Rightarrow ۳k+۳=۶۶ \Rightarrow ۳k=۶۳ \Rightarrow k=۲۱$$

اقتصاد: صفحه‌های ۵۶ تا ۱۰۴

تست و پاسخ ۲۱

۱	جمعیت غیرفعال	۷۵,۰۰۰ نفر
۲	جمعیت شاغل	۶۸,۰۰۰ نفر
۳	جمعیت بیکار	۱۲,۰۰۰ نفر

اطلاعات روبه‌رو مربوط به یک جامعه فرضی در سال گذشته است، با توجه به این اطلاعات:

الف) نرخ بیکاری چند درصد است؟

ب) اگر یک شرکت خدماتی با ۱,۲۰۰ نیروی شاغل، اعلام ورشکستگی کند و کل نیروهای خود را از کار برکنار کند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد؟

پ) با فرض جمعیت بیکار برابر با ۱۲,۰۰۰ نفر، چند نفر باید جذب بازار کار شوند تا نرخ بیکاری به زیر ۱۰٪ برسد؟

۱) الف) ۲۱ درصد/ب) ۱۶ درصد کاهش خواهد یافت./پ) بیش از ۴۰۰۰ نفر

۲) الف) ۲۱ درصد/ب) ۳ درصد کاهش خواهد یافت./پ) بیش از ۶۱۰۰ نفر

۳) الف) ۱۵ درصد/ب) ۱/۵ درصد افزایش خواهد یافت./پ) حداقل ۴۰۰۱ نفر

۴) الف) ۱۵ درصد/ب) ۲۱ درصد افزایش خواهد یافت./پ) حداقل ۳۴۵۲ نفر

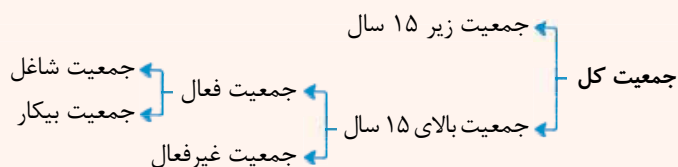
پاسخ: گزینه ۲

(درس ۸ - اشتغال و بیکاری)

مشاوره بچه‌ها این مبحث از سال ۹۹ به کتاب درسی اضافه شده و بسیار مهم هم هست؛ بنابراین احتمال مواجه شدن با اون در

کنکور بسیار زیاد هست.

درس نامه ●● برای حل مسئله بیکاری همیشه از درخت‌واره زیر برای تعیین اطلاعات و محاسبه جمعیت گروه‌های مختلف استفاده کنید:

پاسخ تشریحی الف) در این سؤال جمعیت شاغل و جمعیت بیکار مشخص شده است و همان‌طور که ملاحظه می‌کنید مجموع این دو گروه،

جمعیت فعال کشور را تشکیل می‌دهد، پس:

جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

نفر $۸۰,۰۰۰ = ۶۸,۰۰۰ + ۱۲,۰۰۰ =$ جمعیت فعال

برای محاسبه نرخ بیکاری از فرمول روبه‌رو استفاده می‌شود:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ = \frac{۱۲,۰۰۰}{۸۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱۵ \text{ درصد}$$

ب) بدیهی است با بیکاری کارکنان شرکت خدماتی، جمعیت افراد بیکار این کشور فرضی افزایش و به دنبال آن نرخ بیکاری نیز افزایش می‌یابد؛ اما

توجه کنید، همان‌طور که جمعیت افراد بیکار افزایش می‌یابد طبیعتاً جمعیت افراد شاغل نیز کاهش یافته، پس مجموع این دو گروه، یعنی جمعیت

فعال تغییری نخواهد کرد:

$$\text{نرخ بیکاری جدید} = \frac{\text{جمعیت بیکار جدید}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ = \frac{۱۲,۰۰۰ + ۱۲,۰۰۰}{۸۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{۲۴,۰۰۰}{۸۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۳۰ \text{ درصد}$$

پس نرخ بیکاری نسبت به قبل ۱/۵ درصد ($۱۶/۵ - ۱۵ = ۱/۵$) افزایش می‌یابد.

پ) ابتدا ببینیم در نرخ بیکاری ۱۰ درصد، جمعیت افراد بیکار چند نفر است:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \Rightarrow \frac{۱۰}{۱۰۰} = \frac{x}{۸۰,۰۰۰} \Rightarrow x = \frac{۱۰ \times ۸۰,۰۰۰}{۱۰۰} = ۸,۰۰۰$$

پس جمعیت شاغل در این شرایط برابر است با:

$$\text{جمعیت شاغل جدید} = \text{جمعیت شاغل قدیم} - \text{جمعیت بیکار} = ۶۸,۰۰۰ - ۸,۰۰۰ = ۶۰,۰۰۰$$

در نهایت متوجه می‌شویم که اگر ۴۰۰۰ نفر جذب بازار کار شوند، نرخ بیکاری به ۱۰ درصد خواهد رسید و اگر بیش از ۴۰۰۰ نفر جذب بازار

کار شوند، نرخ بیکاری از ۱۰ درصد هم کم‌تر خواهد شد، یعنی حتی اگر ۴۰۰۱ نفر جذب بازار کار شوند، نرخ بیکاری به زیر ۱۰ درصد انتقال

پیدا خواهد کرد.

حواستون باشه وقتی جمعیت افراد بیکار افزایش پیدا می‌کنه طبیعتاً نرخ بیکاری اضافه می‌شه؛ پس به راحتی می‌شه فهمید گزینه‌هایی که گفته نرخ بیکاری کاهش پیدا می‌کنه (یعنی ۱ و ۲) گزینه‌های اشتباهی هستند. از طریق قسمت «الف» ۳ و ۴ هم با هم برابره؛ در نتیجه تنها با حل قسمت «ب» و یا «پ» می‌توان پاسخ صحیح را پیدا کرد.

تست و پاسخ ۲۲

تلویزیون (واحد)	لبنیات (واحد)	کالا نام کشور
۱۸	۲۷۰	اسکاتلند
۵۴	۲۱	کره جنوبی
۳۶	۱۵۰	مکزیک

سه کشور اسکاتلند، کره جنوبی و مکزیک مفروض است. اگر هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردار باشند و اگر هر سه کشور همه عوامل تولید را با اشتغال کامل به کار بگیرند، کالاهای جدول روبه‌رو را تولید خواهند کرد. (لبنیات و تلویزیون در هر سه کشور با قیمت‌های یکسان تولید می‌شوند).
الف) هزینه فرصت تولید هر واحد تلویزیون برای کشور اسکاتلند کدام است؟
ب) با فرض نبودن هزینه حمل‌ونقل، کدام گزینه توجیه اقتصادی دارد؟

- ۱) الف) از دست دادن مزایای تولید ۱۵ واحد لبنیات/ب) مکزیک لبنیات را از کشور اسکاتلند تهیه کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، کره جنوبی منابع کمیاب خود را به تولید تلویزیون اختصاص دهد و لبنیات مورد نیاز خود را از اسکاتلند وارد کند.
۲) الف) از دست دادن مزایای تولید ۱۵ واحد لبنیات/ب) اسکاتلند لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، مکزیک منابع کمیاب خود را به تولید لبنیات اختصاص دهد و تلویزیون مورد نیاز خود را از کشور کره جنوبی وارد کند.
۳) الف) از دست دادن مزایای تولید ۲۷۰ واحد لبنیات/ب) مکزیک لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از اسکاتلند وارد کند، کره جنوبی منابع کمیاب خود را به تولید تلویزیون اختصاص دهد و لبنیات مورد نیاز خود را از مکزیک وارد کند.
۴) الف) از دست دادن مزایای تولید ۲۷۰ واحد لبنیات/ب) اسکاتلند لبنیات را در داخل تولید کند و تلویزیون را از کره جنوبی وارد کند، مکزیک منابع کمیاب خود را به تولید لبنیات اختصاص دهد و تلویزیون مورد نیاز خود را از کشور اسکاتلند وارد کند.

(درس ۷- اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در حل مسائل مزیت مطلق و نسبی به این نکته توجه داشته باشید:

اگر اطلاعات جدول بر اساس میزان تولید کالاها باشد، کشوری که میزان بیشتری تولید کند، مزیت مطلق دارد؛ اما اگر اطلاعات جدول بر اساس هزینه تولید کالاها باشد، کشوری که با هزینه تولید کم‌تری کالاها را تولید می‌کند، مزیت مطلق دارد.

پاسخ تشریحی دقت کنید جدول، مربوط به مزیت‌های اقتصادی در سه کشور مختلف است.

با بررسی جدول متوجه می‌شویم که اسکاتلند در تولید لبنیات و کره جنوبی در تولید تلویزیون دارای مزیت مطلق نسبت به سایر کشورها می‌باشند. الف) در کشور اسکاتلند، اگر تصمیم گرفته شود به جای تولید لبنیات (به عنوان مزیت مطلق کشور) تلویزیون تولید شود، باید از تولید لبنیات به عنوان هزینه فرصت انتخاب تولید تلویزیون چشم‌پوشی کرد؛ اما ۲۷۰ واحد لبنیات در ازای تولید ۱۸ واحد تلویزیون است، یعنی:

$$\text{صرف نظر کردن از تولید } ۲۷۰ \text{ واحد لبنیات} = \text{هزینه فرصت تولید } ۱۸ \text{ واحد تلویزیون}$$

$$\text{واحد لبنیات } ۱۵ = \frac{۲۷۰ \text{ واحد لبنیات}}{۱۸ \text{ واحد تلویزیون}} = \text{هزینه فرصت تولید یک واحد تلویزیون} \Rightarrow$$

پس برای تولید هر واحد تلویزیون باید از تولید ۱۵ واحد لبنیات چشم‌پوشی کرد.

ب) در کره جنوبی بهتر است که منابع و امکانات به تولید تلویزیون، که در آن مزیت مطلق دارد، اختصاص یابد و لبنیات از کشوری که در تولید آن مزیت مطلق دارد (یعنی اسکاتلند) خریداری شود.

ج) در اسکاتلند، منابع تولیدی به لبنیات اختصاص پیدا می‌کند و تلویزیون از کشوری که در تولید آن مزیت مطلق دارد (یعنی کره جنوبی) خریداری می‌شود.

● در مکزیک که هیچ مزیت مطلقى وجود ندارد، به منظور جلوگیری از بیکارى عوامل تولیدى، منابع به تولید لبنیات که در تولید آن مزیت نسبى دارد اختصاص یافته و تلویزیون از کشورى که در تولید آن مزیت مطلق دارد (یعنى کره جنوبى) خریدارى مى‌شود. بدیهى است هر کشور باید به تولید محصولى بپردازد که هزینه فرصت کم‌ترى را به آن تحمیل کند.

دقت کنید، مزیت نسبى یعنى در داخل یک کشور (بدون مقایسه خود با سایر کشورها) به تولید محصولى بپردازیم که در آن نسبت به سایر محصولات مزایا و امتیازات بیشترى داریم.

تست و پاسخ ۳۳

عبارات کدام گزینه بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

(الف) چرا دولت‌ها در طول تاریخ و در شرایط گوناگون، بر خوردهای گوناگون و گاه متعارضی با مسئله تجارت بین‌الملل داشته‌اند؟

(ب) گاهی کشورها برای حمایت از و، تعرفه‌های گوناگونی بر وضع می‌کنند.

(پ) کشورها برای تعامل قدرتمند با دیگر کشورها چه باید بکنند؟

(۱) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسى، اجتماعى و فرهنگى متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها/ب) پیمان‌های تجارى - گسترش روابط اقتصادى با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسى دارند - صادرات برخى از کالاها/پ) میان بهره‌برداری از مزیت‌های موجود و خلق مزیت‌های جدید، به خلق مزیت‌های جدید به عنوان یک انتخاب بهینه اقدام کنند.

(۲) الف) ویژگی‌های متفاوت کشورها از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی متفاوت/ب) صنایع داخلی - کاهش وابستگی اقتصادى به کشورهاى دیگر - واردات برخى از کالاها/پ) از اقتصاد تک‌محصولی فاصله بگیرند، چرا که این اقتصاد شکننده و آسیب‌پذیر است.

(۳) الف) ویژگی‌های متفاوت کشورها از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی متفاوت/ب) پیمان‌های تجارى - گسترش روابط اقتصادى با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسى دارند. صادرات برخى از کالاها/پ) از اقتصاد تک‌محصولی فاصله بگیرند و مزیت‌های نسبی در همه زمینه‌های تولیدی ایجاد کنند.

(۴) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسى، اجتماعى و فرهنگى متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها/ب) صنایع داخلی - کاهش وابستگی اقتصادى به کشورهاى دیگر - واردات برخى از کالاها/پ) میان بهره‌برداری از مزیت‌های موجود و خلق مزیت‌های جدید، دست به انتخاب بهینه بزنند.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۷ - دولت‌ها و تجارت بین‌الملل / پنگ‌های تبارى و ترمیم‌های اقتصادى)

پاسخ تشریحی الف) در طول تاریخ و در شرایط گوناگون، دولت‌ها به دلیل «آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسى، اجتماعى و فرهنگى متفاوت خود نسبت به سایر کشورها و به دلیل وجود مسائل و مشکلات خاص و متفاوت در هر کشور»، برخورد‌های متفاوت، گوناگون و گاه متعارضی با مفهوم تجارت بین‌الملل داشته‌اند.

ب) واردات بی‌رویه، مشکلات متعددی را برای تولید داخلی کشورها ایجاد می‌کند، به همین دلیل دولت‌ها در جهت «حمایت از صنایع داخلی و به منظور تداوم فرایند تولیدات داخلی و حفظ حقوق تولیدکنندگان داخلی»، گاهی با وضع تعرفه‌های مختلف بر واردات برخى کالاها میزان واردات آن‌ها را محدود و کنترل می‌کنند. این سیاست هم‌چنین در جهت کاهش میزان وابستگی به سایر کشورها نیز صورت گرفته و با محدود کردن واردات، تولیدکنندگان داخلی را وادار به افزایش توان تولیدی خود می‌کند.

از طرفی نیز گاهی اوقات به منظور تقویت روابط اقتصادى با کشورهایی که دیدگاه‌های ایدئولوژیک و سیاسى نزدیکی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجارى جدیدی بین آن‌ها وضع شده و تعرفه‌های گمرکى نیز کاهش می‌یابد.

پ) برای ایجاد تعامل قدرتمند با سایر کشورها، هر کشور ناگزیر است بین بهره‌برداری از مزیت‌های موجود و فعلی خود و مزیت‌های جدیدی که قادر به ایجاد آن‌ها است، یک انتخاب بهینه داشته باشد تا (با افزایش منافع و کاهش هزینه‌های فرصت) موجب افزایش استقلال و اقتدار اقتصادى آن کشور شود.

تست و پاسخ ۲۴

کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست سؤالات زیر است؟

(الف) تلاش دولت برای تضمین وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم برای مبادله بین افراد چگونه صورت می‌گیرد؟

(ب) هدف دولت از وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقررات اقتصادی، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(پ) درخصوص راه‌های درآمدزایی دولت عبارت نادرست کدام است؟

(ت) کدام گزینه ارتباط بین دولت، بنگاه‌ها و خانوارها را در جریان چرخشی بازار به درستی بیان می‌کند؟

(۱) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف/ب) تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است/پ) درآمدهایی که دولت از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند، می‌تواند منبع درآمدی پایدار برای آینده باشد./ت) دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات به شمار می‌رود.

(۲) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش/ب) جلوگیری از شرایطی که به مبادلات تقاضاکنندگان بازار کالا و خدمات آسیب می‌زند./پ) در صورتی که درآمد حاصل از فروش منابع نفت، صرف هزینه‌های جاری کشور شود، در این صورت نسل بعد از این عملکرد متضرر خواهد شد./ت) خانوارها در بازار عوامل تولید به عنوان تقاضاکننده فعالیت می‌کنند و هزینه عوامل تولید را می‌پردازند.

(۳) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش/ب) نظارت بر فعالیت‌های اقتصادی کسب و کارها و تولیدکنندگان/پ) زمانی که دولت مردم را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری خود شریک می‌کند، از محل سود این طرح‌ها، سرمایه‌گذاران را نیز در بهره‌مندی از سود شریک می‌کند./ت) بنگاه‌ها از خریداران بزرگ در بازار کالا و خدمات هستند و از این طریق درآمد کسب می‌کنند.

(۴) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف/ب) فراهم کردن زمینه تخصیص‌های بهینه از محل منابع ملی برای بازیگران اقتصادی کشور/پ) درآمد حاصل از فروش دارایی‌هایی مانند نفت، با قیمت محصولات نوسان می‌کند و قابل تحریم است./ت) دولت با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۶ - بهبود عملکرد بازار، سایر درآمدهای دولت)

پاسخ تشریحی الف) تمام کسب و کارها به منظور ارائه محصول خود به بازار، ابتدا باید با انجام آزمایش‌های مختلف برای محصول خود گواهی معتبر «استاندارد» اخذ کنند؛ دولت با وضع قوانین و مقررات ویژه در زمینه‌های مختلف تلاش می‌کند تا زمینه وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم در رابطه با هر محصول مورد مبادله را تضمین کند.

بچه‌ها لطفاً در رابطه با پاسخ قسمت «الف» توجه کنید که دولت با تعریف و اجرای قانون مالکیت، امنیت خرید و فروش‌ها رو تأمین می‌کند ولی با وضع قوانین و مقررات در زمینه‌های مختلف، اطلاعات و آگاهی‌های مربوط به محصول تولیدشده از نظر دارا بودن ویژگی‌های لازم رو تضمین می‌کند؛ پس لطفاً این دو مورد رو با هم قاطی نکنید.

ب) دولت به منظور آسان شدن مبادلات و هم‌چنین تشویق طرفین به مبادله، مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقررات را وضع و اجرا می‌کند که به نفع خریداران و فروشندگان است و مانع از بروز شرایط آسیب‌رسان به طرفین در مبادله می‌شود.

پ) دولت از راه‌های مختلفی منابع مالی مورد نیاز خود را تأمین می‌کند که عمده‌ترین آن‌ها اخذ مالیات و فروش دارایی‌های ملی است. فروش دارایی‌های تجدیدناپذیری مثل نفت، درآمدی پایدار نیست، زیرا به هر حال روزی این منابع پایان می‌پذیرند.

راه دیگری که دولت برای تأمین منابع مالی در برخی موارد انتخاب می‌کند، ایجاد بدهی برای خود و از طریق قرض‌گرفتن یا شریک کردن آن‌ها در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولتی (فروش اوراق مشارکت) است؛ بدهی است به دلیل پایان یافتن پروژه‌ها این نوع درآمد نیز نمی‌تواند تا ابد پایدار باشد.

ت) در جریان چرخشی بازار، دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات است و البته با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

تست و پاسخ ۲۵

۱	قیمت فروش در «رنگرزی»	۱۲,۰۰۰ تومان
۲	قیمت فروش در «بافندگی»	۲۴,۰۰۰ تومان
۳	قیمت فروش در «قالیشویی»	۲۸,۰۰۰ تومان
۴	قیمت فروش توسط فروشنده	۳۶,۰۰۰ تومان

اطلاعات ارائه شده در جدول روبه‌رو مربوط به مراحل تولید فرش دستباف است. با توجه به داده‌های جدول و این که نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۲۵ درصد در نظر گرفته شده است:

الف) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم چه قدر است؟

ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله چهارم چند تومان است؟

پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده چه قدر است؟

۲) الف) ۶۰۰۰ تومان / ب) ۲۰۰۰ تومان / پ) ۹۰۰۰ تومان

۱) الف) ۶۰۰۰ تومان / ب) ۷۰۰۰ تومان / پ) ۹۰۰۰ تومان

۴) الف) ۸۰۰۰ تومان / ب) ۲۰۰۰ تومان / پ) ۲۳۰۰۰ تومان

۳) الف) ۸۰۰۰ تومان / ب) ۷۰۰۰ تومان / پ) ۲۳۰۰۰ تومان

(درس ۶ - مالیات بر ارزش افزوده)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

مرحله ۴	مرحله ۳	مرحله ۲	مرحله ۱	مراحل
$36,000 + (36,000 \times \frac{25}{100})$ تومان ۴۵,۰۰۰ =	$28,000 + (28,000 \times \frac{25}{100})$ تومان ۳۵,۰۰۰ =	$24,000 + (24,000 \times \frac{25}{100})$ تومان ۳۰,۰۰۰ =	$12,000 + (12,000 \times \frac{25}{100})$ تومان ۱۵,۰۰۰ =	قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده
$36,000 \times \frac{25}{100}$ تومان ۹۰۰۰ =	$28,000 \times \frac{25}{100}$ تومان ۷۰۰۰ =	$24,000 \times \frac{25}{100}$ تومان ۶۰۰۰ =	$12,000 \times \frac{25}{100}$ تومان ۳۰۰۰ =	مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده
تومان ۷۰۰۰	تومان ۶۰۰۰	تومان ۳۰۰۰	—	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
تومان $9,000 - 7,000 = 2,000$	تومان $7,000 - 6,000 = 1,000$	تومان $6,000 - 3,000 = 3,000$	تومان ۳۰۰۰	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده
تومان $3,000 + 3,000 + 1,000 + 2,000 = 9,000$				مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

نکته مُب فُوب به جدول با دقت توجه کنید، ولی به حرف‌های من هم گوش کنید: اول این که وقتی در سؤال فقط عنوان می‌شه مالیات

جمع‌آوری شده توسط فروشنده در فلان مرحله، از فرمول زیر استفاده کنید:

نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در آن مرحله = مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در هر مرحله

دوم این که اگر قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده را در فلان مرحله بخواهند، از فرمول زیر استفاده کنید:

(نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالاها در آن مرحله) + قیمت کالا در آن مرحله = قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده در هر مرحله

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

توسط فروشنده در آن مرحله

سوم این که (این نکته خیلی به درد می‌خوره پس لطفاً حفظش کنید):

مجموع مالیات بر ارزش افزوده‌های جمع‌آوری شده همیشه برابره با مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر تولید.

تست و پاسخ ۲۶

کدام گزینه به درستی کامل کننده عبارت‌های زیر است؟

- (الف) همواره در بازارهای بین‌المللی مشاهده می‌شود که برخی محصولات، به ویژه محصولاتی که احتمالاً دارای هویت چندملیتی می‌باشند.
 (ب) تفاوت کشورها از نظر پایه بده - بستان دو کشور یا صادرات و واردات آن‌ها را تشکیل می‌دهد.
 (پ) مونتاژ کالاهای یک شرکت آلمانی در کشور چین به به عنوان یکی از علل تجارت میان کشورها اشاره دارد.
- (۱) الف) از تقاضای بالایی در جهان برخوردارند/ ب) صرفه اقتصادی تولید یک محصول در یک کشور نسبت به کشوری دیگر/ پ) تفاوت کشورها از نظر دسترسی یا به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص
 (۲) الف) از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره‌مند هستند/ ب) منابع و عوامل تولید محصولات بین کشورها / پ) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها
 (۳) الف) از تقاضای بالایی در جهان برخوردارند/ ب) منابع و عوامل تولید محصولات بین کشورها / پ) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها
 (۴) الف) از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره‌مند هستند/ ب) صرفه اقتصادی تولید یک محصول در یک کشور نسبت به کشوری دیگر/ پ) تفاوت کشورها از نظر دسترسی یا به‌کارگیری فناوری

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۷ - طرح مسئله، چرا تجارت با دیگر کشورها مهم است؟)

- پاسخ تشریحی** الف) کالاها نیز مانند ما انسان‌ها دارای هویت و ملیت هستند و هر یک تولید یک کشور خاص می‌باشند. برخی کالاها نیز که معمولاً از فناوری بالایی برخوردارند می‌توانند چندملیتی باشند مثلاً فناوری و سرمایه‌گذاری آن مربوط به یک کشور پیشرفته باشد، ولی به دلایل مختلف مثل انتقال آلودگی‌های زیست‌محیطی، برخورداری از عوامل تولیدی ارزان‌قیمت و غیره در کشور دیگری تولید شوند.
 (ب) تولید برخی محصولات به دلایل مختلف در یک کشور به‌صرفه‌تر از کشورهای دیگر صورت می‌گیرد. همین تفاوت بین کشورها موجب می‌شود که هر کشور به تولید گروهی از محصولات بپردازد که در آن‌ها دارای مزیت اقتصادی است و لذا پایه بده - بستان و صادرات و واردات بین کشورها همین تفاوت‌ها می‌باشند.
 (پ) همان‌طور که در قسمت «الف» توضیح داده شد، معمولاً تفاوت سطح فناوری یا عدم توانایی در به‌کارگیری آن‌ها موجب می‌شود که برخی کشورها در تولید محصولات با فناوری بالا موفق‌تر از سایرین باشند گاهی نیز ممکن است همین کشور با تأمین سرمایه و فناوری محصول مورد نظر را در کشوری که فاقد سرمایه و فناوری لازم است صرفاً با به‌کارگیری عوامل تولیدی آن کشور انجام دهد.

تست و پاسخ ۲۷

کدام گزینه پاسخ درست سؤالات زیر است؟

- (الف) انجام مبادلات از طریق حواله‌های ارزی بین‌المللی به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟
 (ب) در رابطه با نقش اصلی پول می‌توان گفت:

- (پ) این که ارزش پولی یک کیلو برنج ایرانی حدوداً سه برابر برنج هندی است، بیانگر کدام وظیفه پول به‌عنوان ابزار مبادلات می‌باشد؟
- (۱) الف) وسیله پرداخت‌های آینده/ ب) نقش اصلی پول در مبادلات مشخص نمودن ارزش کالاها و خدمات است./ پ) وسیله سنجش ارزش
 (۲) الف) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش/ ب) نقش اصلی پول در مبادلات ایجاد سهولت در مبادلات است./ پ) وسیله حفظ ارزش
 (۳) الف) وسیله پرداخت‌های آینده/ ب) نقش اصلی پول در مبادلات ایجاد سهولت در مبادلات است./ پ) وسیله سنجش ارزش
 (۴) الف) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش/ ب) نقش اصلی پول در مبادلات مشخص نمودن ارزش کالاها و خدمات است./ پ) وسیله حفظ ارزش

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۹ - وظایف پول)

- پاسخ تشریحی** الف) رد و بدل شدن حواله‌های بانکی، ارزی بین‌المللی و غیره بیانگر این است که در صورتی که پول توانایی حفظ ارزش داشته باشد، ابزار مناسبی برای پرداخت‌های آینده است.

نکته بچه‌ها دقت کنید حواله، رسید کاغذی هست که افراد بنا بر اصل اعتماد اون رو به جای پول می‌پذیرند تا در آینده صادرکننده حواله، مبلغ محصول خریداری شده رو بپردازه، پس وسیله پس‌انداز کردن و حفظ ارزش نیست.

ب) نقش اصلی پول ایجاد سهولت در مبادلات است، زیرا همه افراد یقین دارند در مبادلات خود می‌توانند پول رد و بدل کنند و کالای مورد نیاز خود را خریداری کرده یا محصول خود را به دیگری بفروشند.

پ) پیدایش پول به معنای امروزی، موجب شد تا افراد در مبادلات خود توانایی تشخیص ارزش کالاها و مقایسه ارزش آن‌ها نسبت به یکدیگر را پیدا بکنند.

تست و پاسخ ۲۸

کدام گزینه در رابطه با مفاهیم مرتبط با تورم، پیامدها و علل پیدایش آن درست است؟

(۱) یکی از علل اصلی تورم، نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد است که این فزونی عرضه بر تقاضا به صورت افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بروز می‌کند.

(۲) در صورتی که بانک مرکزی اقدام به چاپ اسکناس نماید و تولید نتواند همگام با افزایش نقدینگی رشد کند، سطح عمومی قیمت‌ها با شتاب ثابتی افزایش خواهد یافت.

(۳) در صورتی که نرخ ارز در کشوری طی چندین سال از ثبات نسبی برخوردار باشد، می‌تواند منجر به کاهش نرخ تورم و به دنبال آن کاهش سطح عمومی قیمت‌ها در آن کشور شود.

(۴) در کشور ما، افزایش درآمدهای نفتی (اگرچه گاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک کرده است)، باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی شده است که پیامد آن پیدایش تورم است.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) یکی از علل به وجود آمدن تورم، نابرابری عرضه و تقاضای کل است؛ هرگاه در کشوری سطح تقاضای کل از عرضه کل بیشتر باشد با افزایش نامتعارف سطح عمومی قیمت‌ها یا همان تورم مواجه خواهیم شد.

(۲) در صورتی که دولت با کسری بودجه مواجه شود و بانک مرکزی به ناچار اقدام به نشر اسکناس بدون پشتوانه نماید، (یعنی اسکناسی که بدون تولید محصول روانه بازار شود) هم‌زمان با افزایش حجم نقدینگی شاهد افزایش سطح عمومی قیمت‌ها هستیم (چون حجم نقدینگی زیاد شده ولی هم‌زمان تولید افزایش پیدا نکرده پس قیمت کالاها موجود بنابر قانون تقاضا افزایش پیدا می‌کند)؛ اما این که فرایند افزایش قیمت‌ها ثابت باشد یا نه به عوامل دیگری در اقتصاد مرتبط است و معمولاً در چنین شرایطی با نرخ تورمی که دارای نوسان هست مواجه می‌شویم.

(۳) هیچ‌گاه کاهش نرخ تورم موجب کاهش سطح عمومی قیمت‌ها نمی‌شود، بلکه سرعت افزایش قیمت‌ها نسبت به قبل کم‌تر می‌شود.

بچه‌ها توجه کنید فقط زمانی در کشور شاهد کاهش قیمت‌ها هستیم که نرخ تورم منفی بشه، یعنی جامعه دچار رکود اقتصادی شده باشه.

تست و پاسخ ۲۹

کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست سؤالات زیر است؟

الف) سیاست پولی انبساطی در چه شرایطی به کار گرفته می‌شود؟

ب) در رابطه با اصطلاح «سیاست بازار باز»، و رابطه آن با سیاست‌های پولی و نهاد عمل‌کننده، کدام گزینه درست است؟

(۱) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش عرضه، میزان پول در دست مردم کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) خرید «اوراق مشارکت» از مردم به عنوان سیاست پولی انقباضی و از طریق مجمع عمومی بانک‌ها

(۲) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش تولید و به دنبال آن افزایش درآمد کل، میزان پول در دست مردم افزایش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش، کاهش خواهد یافت. / ب) خرید «اوراق مشارکت» از مردم به عنوان سیاست پولی انبساطی و از طریق مجمع عمومی بانک‌ها

(۳) الف) در شرایطی که به دلیل افزایش نرخ بیکاری و کاهش نرخ اشتغال، میزان پول در دست مردم کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) فروش «اوراق مشارکت» به مردم به عنوان سیاست پولی انقباضی و از طریق بانک مرکزی

(۴) الف) در شرایطی که به دلیل کاهش تقاضا برای کالا و خدمات، میزان نقدینگی در گردش کاهش یافته باشد، این سیاست اجرا خواهد شد و از این طریق حجم پول در گردش افزایش خواهد یافت. / ب) فروش «اوراق مشارکت» به مردم به عنوان سیاست پولی انبساطی و از طریق بانک مرکزی

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

پاسخ تشریحی الف) سیاست پولی انبساطی به معنای عام یعنی زیاد کردن حجم پول در دست مردم. حُب چه زمانی باید پول در دست مردم زیاد بشود؟ زمانی که مردم به دلایلی نظیر رکود و کاهش سطح تولید یا افزایش نرخ بیکاری با کاهش درآمد مواجه شده‌اند؛ در چنین شرایطی دولت از طریق بانک مرکزی اوراق مشارکت در دست مردم را خریداری کرده و به این ترتیب موجب افزایش حجم پول و به دنبال آن افزایش تقاضا و رونق اقتصادی می‌شود. ب) در شرایطی که جامعه دچار تورم و افزایش بی‌رویه سطح عمومی قیمت‌ها باشد، دولت از طریق بانک مرکزی سعی در کاهش حجم پول در دست مردم می‌کند، به این طریق که با به‌کارگیری سیاست بازار باز در جهت فروش اوراق مشارکت، با کاهش حجم پول موجب کاهش سطح تقاضا و به دنبال آن کاهش سطح عمومی قیمت‌ها می‌شود.

توجه کنید عبارت «بازار باز» یک سیاست اقتصادی است که هم به فروش اوراق مشارکت اطلاق می‌شود و هم به خرید اوراق مشارکت!

تست و پاسخ ۳۰

با توجه به نمودار تصویری روبه‌رو، در رابطه با قدرت خرید پول:

الف) نتیجه کاهش قدرت خرید پول، کدام است؟

ب) پول در مقابل چه چیزی ارزش خود را حفظ نکرده است؟

پ) یکی از دلایل مهم کاهش قدرت خرید پول جامعه چیست؟

ت) رابطه پول با چه چیزی یک رابطه غیرمستقیم است؟

ث) چرا گفته می‌شود قدرت خرید پول دستخوش تغییر است؟

ج) قدرت خرید پول جامعه وابسته به چیست؟

۱) الف) تورم / ب) افزایش نقدینگی / پ) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه / ت) حجم پول در گردش / ث) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است. / ج) قدرت موازنه پرداخت‌های خارجی آن است.

۲) الف) تورم رکودی / ب) افزایش نقدینگی / پ) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه / ت) سطح عمومی قیمت‌ها / ث) چون ارزش پول متناسب با رونق و شکوفایی اقتصادی افزایش هماهنگ نداشته است. / ج) سطح عمومی قیمت‌ها

۳) الف) تورم رکودی / ب) سطح عمومی قیمت‌ها / پ) نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه / ت) حجم پول در گردش / ث) چون یک واحد پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند. / ج) قدرت موازنه پرداخت‌های خارجی آن است.

۴) الف) تورم / ب) سطح عمومی قیمت‌ها / پ) حجم زیاد پول نسبت به تولید جامعه / ت) سطح عمومی قیمت‌ها / ث) چون یک واحد پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند. / ج) سطح عمومی قیمت‌ها

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۹ - طرح مسئله، تورم، پیامدهای تورم، علل تورم و نقش دولت)

مشاوره این تیپ از سؤال یکی از سؤال‌های رایج در کنکور سراسری با توجه به کتاب درسی قدیم است. اما این سؤال با توجه به مفاهیم مطرح‌شده در صفحه‌های ۹۳، ۹۴، ۱۰۰، ۱۰۳ تا ۱۰۴ و تحلیل کنید صفحه ۱۰۴ کتاب درسی قابل پاسخ‌گویی است.

درس‌نامه اگر یک واحد پول نتواند در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.

با هفده هزار تومان در سال ۱۳۵۰ می‌توانستیم یک دستگاه اتومبیل پیکان خریداری کنیم، ولی اکنون با گذشت زمان پول ارزش خود را حفظ نکرده و قدرت خریدش کاهش یافته، به طوری که امروز با هفده هزار تومان می‌توان هزینه پنچرگیری یک دستگاه اتومبیل پیکان را پرداخت کرد. پول نتوانسته ارزش خود را حفظ کند و به همین دلیل می‌گوییم قدرت خریدش را از دست داده است.

قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها بستگی دارد:

رابطه میان قدرت خرید پول و سطح عمومی قیمت‌ها، رابطه‌ای معکوس است:

هر چه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد (کالاها و خدمات گران‌تر شوند)، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد (با یک واحد پول مقدار کم‌تری از کالاها و خدمات را می‌توانیم خریداری کنیم). و برعکس (هر چه کالاها و خدمات ارزان‌تر شوند، با یک واحد پول می‌توانیم مقدار بیشتری از کالاها و خدمات را خریداری کنیم).

تورم یکی از مشکلات اقتصادی است، زیرا باعث کاهش رفاه خانواده‌ها، ضرر پس‌اندازکنندگان و کاهش قدرت خرید آن‌ها می‌شود.

یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است. به عنوان مثال اگر دولت برای تأمین هزینه‌های خود اسکناس جدید چاپ کند، این افزایش حجم پول باعث افزایش درآمد مردم می‌شود و آن‌ها فکر می‌کنند که پولدارتر شده‌اند؛ لذا تقاضای آن‌ها برای کالاها و خدمات افزایش می‌یابد، اما در طرف تولید: تولید کالاها و خدمات نمی‌تواند با سرعت افزایش یابد در نتیجه این افزایش تقاضا باعث افزایش قیمت‌ها می‌شود و بنابراین قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و افزایش بی‌رویه قیمت‌ها منجر به تورم می‌شود. رابطه میان قدرت خرید، پول و حجم پول نسبت به تولید جامعه رابطه‌ای معکوس است: حجم پول نسبت به تولید جامعه زیاد است. ← قدرت خرید پول کاهش می‌یابد. ← زمینه برای بروز تورم که یکی از مشکلات اقتصادی است، فراهم می‌آید.

پاسخ تشریحی الف) کاهش قدرت خرید پول در جامعه نتیجه وجود تورم در آن جامعه است. ب) پول در مقابل «سطح عمومی قیمت‌ها» ارزش خود را حفظ نکرده است. پ) یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است. ت) رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است. هر چه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد. ث) چون یک واحد پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است. ج) قدرت خرید پول به «سطح عمومی قیمت‌ها» در جامعه بستگی دارد.

تست و پاسخ ۳۱

به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدام نوع بیکاری اشاره دارد؟

- شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.
- بیکاری‌ای که به دلیل عدم تطابق مهارت است.
- این نوع بیکاری که در هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.
- کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.
- شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند.

(۱) اصطکاک - اصطکاک - ساختاری - دوره‌ای - ساختاری

(۲) ساختاری - ساختاری - فصلی - اصطکاک - فصلی - اصطکاک

(۳) ساختاری - اصطکاک - دوره‌ای - فصلی - ساختاری

(۴) اصطکاک - ساختاری - دوره‌ای - اصطکاک - اصطکاک

(درس ۸ - انواع بیکاری)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی نوعی از بیکاری با عنوان بیکاری اصطکاک، بیکاری کوتاه‌مدتی است که در همه کشورهای وجود دارد و به دو دسته تقسیم می‌شود:

(۱) افرادی که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغل بهتر در جست‌وجوی کار هستند.

(۲) افرادی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.

• بیکاری ساختاری گاهی به دلیل عدم تطابق بین مشاغل موجود و افراد جویای کار به وجود می‌آید. این اتفاق در اغلب موارد به دلیل عدم تطابق مهارت‌ها با افراد جویای کار ایجاد می‌شود؛ مثلاً شرکتی که به دنبال یک نیروی ساده است، ولی فرد جویای کار متخصص و ماهر می‌باشد و بالعکس.

• بیکاری دوره‌ای به نوعی از بیکاری اطلاق می‌شود که در دوران رکود به دلیل کاهش سطح تولید منجر به توقف استخدام‌ها و یا اخراج بخشی از نیروی کار می‌شود؛ پیامد این اتفاق: عده‌ای بیکار شده و فرصت‌های جدید شغلی نیز کاهش می‌یابند.

بنابراین، پاسخ موارد ذکر شده در سؤال به ترتیب عبارت است از: بیکاری اصطکاک - بیکاری ساختاری - بیکاری دوره‌ای - بیکاری اصطکاک - بیکاری اصطکاک

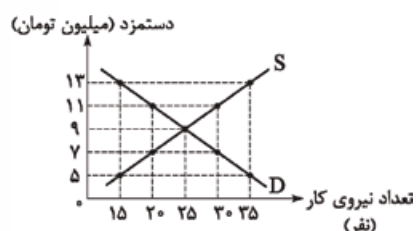
درس نامه

تعریف	نوع بیکاری
این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد و شامل دو دسته می‌شود: کسانی که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. کسانی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.	اصطکاک
اغلب زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند، مانند برخی از کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان و تالارهای عروسی در ایام عزاداری.	فصلی

نوع بیکاری	تعریف
ساختاری	گاهی اوقات وجود بیکاری در جامعه به دلیل تطبیق نداشتن افراد جویای کار با شغل‌های موجود است. این اتفاق در اغلب موارد به دلیل تطابق مهارت‌ها به وجود می‌آید؛ مثلاً در عرصه اقتصادی نیاز به یک نیروی کار ماهر است، اما تنها چند نیروی کار ساده وجود دارد.
دوره‌ای	در دوره رکود اقتصادی با کاهش تولیدات، شرکت‌ها: (۱) استخدام خود را متوقف می‌کنند یا (۲) بخشی از نیروهای خود را اخراج می‌کنند. در نتیجه: (۱) عده‌ای بیکار شده و (۲) فرصت‌های جدید شغلی کم می‌شوند.

تست و پاسخ ۳۳

با توجه به نمودار مقابل کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) کدام منحنی مربوط به صاحبان کسب و کار می‌باشد؟

(ب) در دستمزد ۱۱ میلیون تومان، مجموع دریافتی نیروی کار چه قدر است؟

(پ) در کدام دستمزد بیشترین پرداختی به نیروی کار صورت می‌گیرد؟

(۱) الف) منحنی عرضه (S) / ب) $22,000,000$ تومان / پ) در دستمزدهای بالاتر از تعادل

(۲) الف) منحنی عرضه (D) / ب) $33,000,000$ تومان / پ) در دستمزدهای بالاتر از تعادل

(۳) الف) منحنی تقاضا (D) / ب) $22,000,000$ تومان / پ) در دستمزد تعادلی

(۴) الف) منحنی تقاضا (S) / ب) $33,000,000$ تومان / پ) در دستمزد تعادلی

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۸ - بازار نیروی کار)

الف) در بازار عوامل تولید نیروی کار به عنوان عرضه‌کننده (S) و بنگاه‌ها و صاحبان کسب و کار، تقاضاکنندگان (D) می‌باشند.

ب) در دستمزد ۱۱ میلیون تومان اگرچه به دلیل بالابودن دستمزد، عرضه نیروی کار ۳۰ نفر است، اما بنگاه‌ها، فقط حاضر به استخدام ۲۰ نفر نیروی کار هستند و به همین تعداد نیز حقوق و دستمزد می‌پردازند، پس:

تومان $22,000,000 = 220 \times 100,000$ = ۲۲۰ میلیون تومان = (نفر) $20 \times 11 = 220$ میلیون تومان = مجموع دریافتی نیروی کار

پ) با بررسی نمودار متوجه می‌شویم که در دستمزد ۹ میلیون تومان، حداکثر پرداختی به نیروی کار صورت گرفته است:

میلیون تومان $225 = 25 \times 9$ (نفر) $25 \times 9 = 225$ میلیون تومان = ۹ تعداد نیروی کار تعادلی \times قیمت تعادلی = حداکثر پرداختی به نیروی کار

همان‌طور که مشاهده می‌کنید در دستمزدهای بالاتر از تعادل، پرداختی نیروی کار نسبت به دستمزد تعادل کم‌تر است:

میلیون تومان $195 = 15 \times 13$ (نفر) $15 \times 13 = 195$ میلیون تومان = ۲۲۰ نفر $\times 20$ میلیون تومان = ۱۱ میلیون تومان

تست و پاسخ ۳۳

کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

ب) در سراسر جهان نزدیک به نفر در به سر می‌برند.

پ) در شاخص فقر مطلق،

ت) با توجه به مفهوم فقر می‌توان گفت که محاسبه تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده، سخت و شاید ناممکن است.

(۱) الف) بررسی هریک از افراد مطابق با شرایط ناحیه، منطقه محل سکونت و میزان نیازمندی‌های آن‌ها / ب) $1/3$ میلیارد نفر - فقر مطلق /

پ) ارزش دلار، از طریق محاسبه تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید / ت) نسبی

(۲) الف) بررسی هر یک از افراد مطابق با شرایط ناحیه، منطقه محل سکونت و میزان نیازمندی‌های آن‌ها / ب) $1/4$ میلیون نفر - فقر نسبی /

پ) ارزش دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید PPP محاسبه می‌شود. / ت) مطلق

(۳) الف) مقایسه نیازمندی‌های افراد یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای رفع نیازها / ب) $1/4$ میلیارد نفر - فقر مطلق / پ) ارزش دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید PPP محاسبه می‌شود. / ت) نسبی

(۴) الف) مقایسه نیازمندی‌های افراد یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای رفع نیازها / ب) $1/3$ میلیون نفر - فقر نسبی / پ) ارزش دلار، از طریق محاسبه تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید. / ت) مطلق

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۸ - بیکاری و رکود چه پیامدهایی دارد؟)

مشاوره بچه‌ها توجه کنید دو نوع فقر وجود دارد که یکی از اون‌ها بر اساس احساس فرد و مقایسه صورت می‌گیره، یعنی مقایسه خود با دیگران و مقایسه خود در زمان‌ها و مکان‌های مختلف. بدیهی است این نوع فقر ملاک اقتصاددان‌ها برای بررسی این مشکل نیست چون توانایی اندازه‌گیری نداره؛ اما فقر مطلق تابع قوانین و شاخص‌هایی مثل خط فقر هست و توانایی اندازه‌گیری رو به کارشناس‌ها می‌ده.

پاسخ تشریحی الف) روش کلی در تعیین میزان فقر آن است که نیازمندی‌های افراد و یا خانوار را با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها مقایسه کنیم.

ب) در کل جهان، ۱/۴ میلیارد نفر در فقر مطلق به سر می‌برند. بسیاری از کشورهای جهان درگیر مسائل مرتبط با فقر و نابرابری‌اند. حتی کشورهای با درآمد بالا نیز دست به گریبان نابرابری‌های اقتصادی‌اند.

پ) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق روش برابری قدرت خرید PPP محاسبه می‌شود.

ت) با توجه به مفهوم فقر نسبی می‌توان گفت که محاسبه تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده، سخت و شاید ناممکن است.

تست و پاسخ ۳۴

درست (د) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در رابطه با انواع مالیات‌ها در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی به مالیات بر فروش بعدی اضافه می‌شود. به عبارت دیگر کالا و خدمات نهایی و واسطه‌ای مشمول پرداخت مالیات‌اند.

ب) در مالیات بر دارایی که شاید بتوان گفت مهم‌ترین نوع مالیات است، درآمد و ثروت اشخاص مبنای مالیات است.

پ) در کشورهایی که مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

ت) انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی دریافت می‌کند.

ث) مالیات بر مصرف، نهایتاً توسط تولیدکنندگان و فروشندگان پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده مصرف‌کننده نهایی است.

۲) غ - غ - د - د - غ

۱) غ - غ - غ - د

۴) د - د - غ - د - غ

۳) د - د - د - غ - د

(درس ۶ - انواع مالیات)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای اولین بار این نوع از سوالات صحیح یا غلط در کنکور سراسری ۱۴۰۱ مطرح شد. یادتون باشه اولین و مهم‌ترین منبع شما کتاب درسیه. پاسخ دادن به این سوالات را از قسمتی شروع کنید که از صحیح یا نادرست بودن جمله طرح‌شده مطمئن هستید.

پاسخ تشریحی الف) غلط است؛ در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود؛ به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

ب) غلط است؛ در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها (و نه ثروت آن‌ها) مبنای مالیات است. شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است.

پ) درست است.

ت) درست است.

ث) غلط است؛ مالیات بر مصرف، نهایتاً توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

تست و پاسخ ۳۵

جدول روبه‌رو بیانگر قیمت سه نوع کالا در یک سال معین است. چنان‌چه درصد تورم در قیمت این کالاها برابر باشد، قیمت کالای B و A به ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال چند ریال است؟

قیمت کالا	ابتدای سال (به ریال)	انتهای سال (به ریال)
A	۶,۵۰۵,۲۰۰	؟
B	؟	۸,۶۴۴,۸۰۶
C	۱,۱۲۰,۲۰۰	۱,۷۱۳,۹۰۶

$$(۱) ۹,۵۵۰,۹۲۶ - ۵,۶۵۰,۲۰۰$$

$$(۲) ۹,۳۱۲,۷۱۰ - ۶,۶۵۰,۳۰۰$$

$$(۳) ۹,۹۵۲,۹۵۶ - ۶,۶۵۰,۳۰۰$$

$$(۴) ۹,۹۵۲,۹۵۶ - ۵,۶۵۰,۲۰۰$$

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

(درس ۹ - چگونه نرخ تورم را مناسبه می‌کنند؟)

$$C \times 100 = \frac{\text{قیمت در ابتدای سال} - \text{قیمت در انتهای سال}}{\text{قیمت در ابتدای سال}} \times 100$$

$$= \frac{1,713,906 - 1,120,200}{1,120,200} \times 100 = \frac{593,706}{1,120,200} \times 100 = 0.53 \times 100 = 53 \text{ درصد}$$

$$B = 53 \text{ درصد} = \text{تورم کالای C} = \text{تورم کالای A}$$

$$A \Rightarrow \frac{53}{100} = \frac{6,505,200 - \text{قیمت در انتهای سال}}{6,505,200} \Rightarrow 0.53 \times 6,505,200 = 3,447,756$$

$$\text{ریال} = 3,447,756 + 6,505,200 = 9,952,956$$

$$B \Rightarrow \frac{53}{100} = \frac{\text{قیمت در ابتدای سال} - 8,644,806}{\text{قیمت در ابتدای سال}}$$

$$8,644,806 = \text{قیمت در ابتدای سال} \Rightarrow \frac{1}{53} = \text{قیمت در ابتدای سال} - 8,644,806 = \text{قیمت در ابتدای سال} \times \frac{1}{53}$$

$$\Rightarrow \text{ریال} = \frac{8,644,806}{1/53} = 5,650,200$$

علوم و فنون ادبی: علوم و فنون ادبی (۳): صفحه‌های ۶۸ تا ۸۲، علوم و فنون ادبی (۱): صفحه‌های ۲۱ تا ۳۰، ۸۸ تا ۹۶،
علوم و فنون ادبی (۲): صفحه‌های ۱۲ تا ۱۹

تست و پاسخ ۳۶

انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

(لمعات: فخرالدین عراقی) (المعجم فی معاییر اشعار العجم: نجم‌الدین رازی) (جامع‌التواریخ: خواجه رشیدالدین فضل‌الله) (مجالس سبعة: سعدی)
(مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد: نجم دایه) (عشاق‌نامه: مولوی) (تاریخ جهانگشا: شمس قیس رازی)

(۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تست شمارشی تاریخ ادبیات از تست‌های معمول کنکور است. به دلیل شباهت نام آثار یا پدیدآورندگان آن‌ها، اغلب در شمارش دچار اشتباه می‌شویم؛ پس بهتر است به روش رمزگذاری یا کدگذاری، ارتباطی بین نام هر اثر با پدیدآورنده آن بیابید که هر اثر و اطلاعات مربوط به آن را با آثار دیگر اشتباه نگیرید.

پاسخ تشریحی نام پدیدآورنده چهار اثر نادرست ذکر شده است:

(۱) «المعجم» از **شمس قیس رازی** است، نه **نجم‌الدین رازی**. (۲) «مجالس سبعة» نام کتابی است از **مولانا** به نشر که او گفته و شاگردانش نوشته‌اند (مجلسی درس یادتان باشد). (۳) «عشاق‌نامه» نیز نام اثری است از **فخرالدین عراقی** در قالب مثنوی که ده باب دارد و در هر باب به یکی از مباحث عرفانی (عشق حقیقی) پرداخته است. (۴) «تاریخ جهانگشا» را نیز **عظاملک جوینی** درباره ظهور چنگیز - کسی که جهان‌گشایی کرد و سرزمین‌های زیادی را فتح کرد - و تاریخ مغولان و ... نوشت.

تست و پاسخ ۳۷

کدام عبارت در مورد جامی «کاملاً» درست است؟

- (۱) معروف‌ترین شاعر قرن نهم است و بهارستان را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
- (۲) جامی کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکرة‌الاولیای عطار نوشته است.
- (۳) جامی مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که مرصادالعباد یکی از آن‌هاست.
- (۴) موضوع کتاب نفحات‌الانس، ذکر احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی است.

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره اولین قدم برای رسیدن به پاسخ درست، توجه دقیق به صورت سؤال است. قید «کاملاً» نشان می‌دهد که در همه گزینه‌ها به جز گزینه پاسخ، یک ایراد کوچک هست؛ برای مثال شاید با دیدن ۱ فکر کنید پاسخ درست سؤال همین است؛ اما یک ایراد کوچک در این گزینه هست و آن آوردن «بوستان» به جای «گلستان» است.

پاسخ تشریحی «بهارستان» به تقلید از «گلستان» سعدی نوشته شده است، نه بوستان (رد ۱).

«مرصادالعباد» اثر نجم‌الدین رازی است، نه جامی. جامی «تحفة‌الاحرار» و چند مثنوی دیگر را به پیروی از نظامی سروده است (رد ۲). هم‌چنین موضوع کتاب «نفحات‌الانس» او بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان است، نه ذکر احوال شاعران (رد ۴).

تست و پاسخ ۳۸

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در عهد بازماندگان تیمور، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت.
- (۲) پس از تیمور، شاهرخ شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار داد و از هنرمندان خوشنویس، نقاش و شاعر حمایت کرد.
- (۳) در زمان بایسنقر میرزا، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.
- (۴) در عهد تیموریان، ادبیات رونقی تازه و بنیادی گرفت، اما کتاب‌های تحقیقی این دوره، عمدتاً سطحی و تقلیدی بود.

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره نادرستی در گزینه پاسخ «بنیادی» است و به راحتی پیدا نمی‌شود. باید خیلی دقت کنید.

پاسخ تشریحی در دوره تیموریان، ادبیات رونقی تازه گرفت؛ اما این رونق، «بنیادی» نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود. اطلاعات ذکرشده در سایر گزینه‌ها کاملاً درست است.

دام تستی معمولاً در تست‌هایی که «گزینه نادرست» خواسته می‌شود، نادرستی و خطای گزینه فقط به خاطر یک واژه یا ترکیب است و دیگر موارد ذکرشده در آن درست‌اند. همین نکته به‌ویژه در تست‌های تاریخ ادبیات، کار را سخت‌تر می‌کند؛ اما هر چیزی راهی دارد. این تغییر کوچک ممکن است باعث ایجاد تناقض در جمله شود؛ برای مثال «رونق تازه و بنیادی گرفتن ادبیات» با «سطحی و تقلیدی بودن آن» تناقض دارد.

تست و پاسخ ۳۹

انتساب چند اثر به پدیدآورنده مقابل آن نادرست است؟

(دستور زبان عشق: قیصر امین‌پور) (طوفان در پرانتز: هوشنگ ابتهاج) (گوشواره عرش: سلمان هراتی) (آینه‌های درداز: هوشنگ گلشیری) (مدار صفردرجه: احمد محمود) (مهاجر کوچک: محمدرضا سرشار) (جای پای خون: سید مهدی شجاعی)

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی «طوفان در پرانتز» نام اثری است به نثر از قیصر امین‌پور و «گوشواره عرش» نیز از علی موسوی گرمارودی است. سایر آثار درست معرفی شده‌اند.

تست و پاسخ ۴۰

کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات، نادرست است؟

(۱) خواجه کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم است. در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز به سبک عراقی است.

(۲) ابن یمین شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

(۳) از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت و زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص مانند حافظ و خواجه به سستی گرایید.

(۴) خواجه کرمانی و سلمان ساوجی هر دو به شیوه داستان‌های نظامی، مثنوی سروده‌اند.

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی شاعری که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و در سبک عراقی قصایدی دارد، سلمان ساوجی است، نه خواجه. مطالبی که در سایر گزینه‌ها آمده، درست است.

یادآوری خواجه کرمانی هم از شاعران قرن هشتم است و عبارت «از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم» درباره او صحیح است؛ اما ادامه گزینه مربوط به سلمان ساوجی است.

تست و پاسخ ۴۱

اطلاعات مقابل همه آثار کاملاً درست است؛ به جز

(۱) موش و گربه: در این منظومه، عبید زاکانی ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

(۲) جمشید و خورشید: در قالب مثنوی و سروده سلمان ساوجی است، به شیوه داستان‌های نظامی.

(۳) تاریخ گزیده: نوشته حمدالله مستوفی است و تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را در بر می‌گیرد.

(۴) اخلاق‌الاشراف: در این منظومه نیز عبید زاکانی با طنز ماندگار خود به نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی پرداخته است.

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز علوم و فنون ادبی

پاسخ تشریحی «اخلاق الاشراف» به نثر است و منظومه (به نظم) نیست (از آثار منظوم عبید فقط موش و گربه در کتاب درسی معرفی شده است؛ مابقی نثر هستند).

تست و پاسخ ۴۲

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد «کاملاً» درست است؟

- (۱) نثر قرن هفتم به دو جریان ساده‌نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و پیچیده‌نویسی در آثاری مثل تاریخ و صاف گرایش دارد.
- (۲) تاریخ جهانگشا در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان بابک خرمدین نوشته شده است.
- (۳) خواجه رشیدالدین فضل‌الله وزیر غازان‌خان و اولجایتو بود. اقدام مهم او تأسیس عمارت ربع رشیدی در اصفهان است.
- (۴) نثر المعجم فی معاییر اشعار العجم در مقدمه ساده و در اصل کتاب مصنوع و عالمانه است و موضوعات آن عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر است.

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی اطلاعات ذکر شده در این گزینه «کاملاً» درست است. نثر در قرن هفتم به دو جریان گرایش دارد: یکی جریان ساده‌نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و دیگری پیچیده‌نویسی در آثاری مثل تاریخ و صاف. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) قلعه‌های اسماعیلیه مربوط به جانشینان «حسن صباح» بود، نه بابک خرمدین. جریان فتح این قلعه‌ها نیز در تاریخ جهانگشا آمده است.
- ۳) «خواجه رشیدالدین» ربع رشیدی را در تبریز تأسیس کرد، نه اصفهان.
- ۴) نوع نثر المعجم در این گزینه‌ها جا به جا ذکر شده است. نثر مقدمه این کتاب مصنوع و نثر اصل آن ساده و عالمانه است.

تست و پاسخ ۴۳

کدام گروه از شاعران و نویسندگان بعد از انقلاب، به همان روال گذشته متأثر از ادبیات جهان به فعالیت خویش ادامه دادند؟

- (۱) سید علی موسوی گرمارودی، سید حسن حسینی و نصرالله مردانی (۲) هوشنگ ابتهاج، سلمان هراتی و علیرضا قزوه
- (۳) سید علی موسوی گرمارودی، حمید سبزواری و قیصر امین پور (۴) هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی و علی محمد افغانی

پاسخ: گزینه ۴

یعنی گروهی از شاعران و نویسندگان که چندان تحت تأثیر انقلاب نبودند. (علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

خودت حل کنی بهتره گزینه‌هایی را که نام شاعر انقلابی در آن ذکر شده خط بزن.

پاسخ تشریحی هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی و علی محمد افغانی، از جمله شاعران و نویسندگانی هستند که پس از انقلاب به همان روال گذشته و تا حدی تحت تأثیر ادبیات جهان به فعالیت خویش ادامه دادند. موسوی گرمارودی، حمید سبزواری، سید حسن حسینی و نصرالله مردانی از شاعران پیش‌کسوت ادبیات انقلاب و سلمان هراتی و علیرضا قزوه نیز از شاخه جوان ادبیات انقلاب‌اند.

راه حل تستی اگر به چپ‌نویس‌ها نگاه کنید، می‌بینید که این تست را هم با دانستن نام شاعران و نویسندگان انقلاب می‌شد بارد گزینه حل کرد.

تست و پاسخ ۴۴

با اطلاعات داده‌شده در کدام گزینه، جدول زیر به ترتیب «الف»، «ب» و «ج» به درستی تکمیل می‌شود؟

نام اثر	نام نویسنده	ویژگی اثر
«الف»	محمدباقر میرزا خسروی	نخستین رمان تاریخی
تهران مخوف	«ب»	نخستین رمان اجتماعی
جعفرخان از فرنگ برگشته	حسن مقدم	«ج»

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره این تیپ از تست‌های تاریخ ادبیات بدیع و تازه است. شما در هر ردیف می‌بایست با توجه به گزینه‌ها قسمت خالی جدول را کامل کنید؛ بنابراین می‌توان گفت به نسبت سؤال ساده‌ای است و فقط کمی دقت می‌خواهد. این تست را هم به روش رد گزینه به راحتی می‌توانید پاسخ دهید.

پاسخ تشریحی با یکی از مواردی که از درستی آن مطمئن هستیم، رد گزینه می‌کنیم؛ مثلاً می‌دانیم که «تهران مخوف» را مشفق کاظمی نوشته است؛ پس ۳ و ۴ رد می‌شوند. از طرفی می‌دانیم که «جعفرخان از فرنگ برگشته» نمایش‌نامه است، نه داستان کوتاه؛ پس ۱ نیز حذف می‌شود؛ در نتیجه، نخستین رمان تاریخی اثر محمدباقر میرزا خسروی است که «شمس و طغرا» نام دارد؛ هم‌چنین نخستین رمان اجتماعی را مشفق کاظمی با عنوان «تهران مخوف» نوشت و نخستین نمایش‌نامه معاصر نیز با عنوان «جعفرخان از فرنگ برگشته» از حسن مقدم است.

تست و پاسخ ۴۵

آرایه‌های مقابل کدام ابیات تماماً درست است؟

الف) ذره‌های خالی از آن خورشید عالم‌سوز نیست	ب) ملاحظ‌های هر چهره از آن دریاست یک قطره
ج) بغل واکرده چون زخم از جگر خونم به راه افتاد	د) دل ز شب زلف تو دید رخ همچو روز
- ۱) الف - ج ۲) ب - د ۳) الف - ب ۴) ج - د

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳، ۶ و ۹/ علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی ابیات این گزینه هر دو آرایه ذکر شده در مقابلشان را دارند: تشبیه «لاله» به «فانوس شمع‌طور» در بیت «الف» و اشاره به داستان حضرت موسی (ع) در طور سینا و دیدن روشنایی بر درخت، در این بیت، پدیدآورنده تلمیح است. در بیت «ج» نیز «خون» در مصراع دوم مجاز از کشتن است و ذکر «زخم»، «خون» و «جگر» مراعات نظیر. بررسی سایر ابیات:

ب) در این بیت «دریا» استعاره از وجود حقیقی است؛ اما تناقض دیده نمی‌شود.

د) تشبیه زلف به شب و رخ به روز در این بیت در کنار تشبیه «او» به «سحر» دیده می‌شود؛ اما این بیت متناقض‌نما ندارد.

راه‌حل تستی به روش رد گزینه، بیتی که آرایه‌ای از آرایه‌های ذکر شده را ندارد، در گزینه‌ها بیابید و آن گزینه را رد کنید.

تست و پاسخ ۴۶

آرایه‌های «استعاره، تلمیح، تشبیه، واژه‌آرایی و متناقض‌نما» به ترتیب در کدام ابیات، یافت می‌شوند؟

الف) پرتو روی چو ماه تو در آن زلف سیاه	ب) بتی که طره او مجمع پریشانی است
ج) ز شام زلف سیه چون نمود طلعت صبح	د) گر بگذرد ز جوشن جانم عجب مدار
ه) راستی را ز لطافت چو روان می‌گردی	
- ۱) ب - د - ه - الف - ج ۲) ج - د - الف - ه - ب ۳) د - الف - ه - ب - ج ۴) الف - د - ج - ب - ه

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳/ علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۹/ علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۶)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره این‌گونه از تیپ‌های الفبایی اگرچه مختص بحث آرایه‌ها نیست، اما بیشتر در این مبحث دیده می‌شود. هر راهی جز رد گزینه - به خاطر زمان بر بودن - حل این تست‌ها را با مشکل مواجه می‌کند و می‌دانید که در کنکور «زمان» کلید موفقیت شماست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز علوم و فنون ادبی

پاسخ تشریحی با «متناقض‌نما» رد گزینه می‌کنیم؛ پس طبق گزینه‌ها ابیات «ج»، «ب»، «ه» باید بررسی شوند. در بیت «ب» در ترکیب «مجمع پریشانی» تناقض هست. در بیت «ج» «سیاهی» به «زلف» نسبت داده شده و منظور از «صبح» و «سپیده‌دم» نیز با توجه به مفهوم بیت «رخسار و چهره» است؛ بنابراین با هم تضاد دارند، نه تناقض (رد ۱ و ۲).

در بیت «ه» نیز «روان‌گشتن» به معنی راه‌رفتن و «سرو روان» استعاره از معشوق است، اما تناقض دیده نمی‌شود (رد ۳). بررسی سایر آرایه‌ها براساس ۲:

استعاره: در بیت «ج» «صبح» استعاره از چهره معشوق است و در مصراع دوم استعاره مکنیه وجود دارد: زمانه گفت.

تلمیح: اشاره به داستان «آرش کمان‌گیر» در بیت «د» تلمیح است.

تشبیه: در بیت «الف» روی به ماه تشبیه شده است و علاوه بر آن، کَلّ مصراع اول به مصراع دوم تشبیه شده است (تشبیه مرگب).

واژه‌آرایی: در بیت «ه» «روان» اول و دوم در یک معنی هستند و تکرار (واژه‌آرایی) محسوب می‌شوند. «روان» سوم به معنی روح است و واژه‌آرایی نمی‌سازد؛ بلکه با «روان» به معنی «رونده» جناس همسان (تام) پدید می‌آورد.

درس‌نامه ●● واژه‌آرایی همان آرایه تکرار است؛ یعنی در یک بیت یا جمله واژه‌ای در یک معنی دوباره بیاید، مثل واژه «روان» در بیت «ه» (البته به‌جز سومی).

نکات ۱ اگر دو واژه با ظاهر یکسان، اما معانی متفاوت در بیت بیابند، نمی‌توانیم بگوییم یک واژه تکرار شده است و «واژه‌آرایی» ساخته؛ بلکه باید آن‌ها را با هم، جناس همسان بگیریم.

۲ ردیف هم می‌تواند واژه‌آرایی محسوب شود؛ مانند «شما» در بیت زیر:

«زمانه قرعه نو می‌زند به نام شما خوشا شما که جهان می‌رود به کام شما»

که چون علاوه بر جایگاه ردیف، در جای دیگری نیز آمده، واژه‌آرایی محسوب می‌شود.

تست و پاسخ ۴۷

کدام گزینه آرایه‌های بیت «از بناگوش تو و زلف توام آمد به یاد / چون دمید از پرده شب، روی سیمین فام صبح» را به درستی معرفی می‌کند؟

۱) لف و نشر مرتب - تشبیه - تضاد - مجاز

۲) تناقض - تشخیص - تشبیه - تضاد

۳) لف و نشر - تشبیه - استعاره مکنیه - مجاز

۴) لف و نشر نامرتب - استعاره مکنیه - تشبیه - تضاد

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳، ۶ و ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی لف و نشر در این بیت از نوع نامرتب است، نه مرتب (رد ۱)؛ همچنین «زلف و بناگوش» یا «شب و صبح»، تضاد می‌سازند؛

اما تناقض در بیت دیده نمی‌شود (رد ۲). با مجاز نیز ۱ و ۳ رد می‌شوند؛ زیرا این بیت مجاز ندارد.

بررسی آرایه‌های بیت طبق ۴:

بناگوش (لف ۱) و زلف (لف ۲) با روی سیمین فام صبح (نشر ۲) و شب (نشر ۱) در ارتباط‌اند؛ پس این بیت لف و نشر نامرتب دارد. «داشتن چهره»

نیز به «صبح» نسبت داده شده که تشخیص و استعاره مکنیه به‌شمار می‌آید. توجه به معنی و مفهوم بیت نیز ما را به تشبیه می‌رساند که در

بیت پنهان است: وقتی سیاهی شب و طلوع صبح را دیدم، یاد بناگوش و زلف تو افتادم ← زلف تو مثل شب سیاه و بناگوش تو مثل صبح،

سپید و روشن است.

درس‌نامه ●● در تشبیه منتظر حالت همیشگی این آرایه با ادات تشبیه و وجه‌شبه نباشید؛ چون:

۱) تشبیه گاهی در جمله پنهان است (= تشبیه مضمّر یا پنهان) مانند آن‌چه در این تست دیدیم.

۲) گاهی تشبیه مرگب است؛ یعنی یک مجموعه به یک مجموعه دیگر تشبیه شده و ما نمی‌توانیم هر کدام از اجزای آن‌ها را جداگانه در نظر بگیریم؛

مانند: شقایق بر یکی پای ایستاده / چو بر شاخ زمرد جام باده

مشبّه: مصراع اول / ادات تشبیه: چو / مشبّه‌به: ادامه مصراع دوم / وجه‌شبه (ذکر نشده): قرارگرفتن سرخی در بالای سبزی

تست و پاسخ ۴۸

آرایه‌های «تضمین، تشبیه، متناقض‌نما، مجاز و استعاره مصرّحه» به ترتیب در کدام یک از ابیات زیر به کار رفته است؟

الف) رواست نرگس مست ار فکند سر در پیش	که شد ز شیوه آن چشم پُرتاب، خجل
ب) ای گلبن جوان! بر دولت بخور که من	در سایه تو بلبل باغ جهان شدم
ج) صائب این آن غزل عارف روم است که گفت	چون عیان جلوه دهد چهره، گمان برخیزد
د) پنه بر طاق نسیان، زهد را چون شیشه خالی	درین موسم که سنگ از لاله، جام آورد مستان را
ه) در خرابی بود عمارت دل	خانه دل ز عشق آباد است
- (۱) ج - ه - د - الف - ب (۲) ب - الف - ه - د - ج (۳) ب - د - ه - ج - الف (۴) ج - الف - ه - د - ب

پاسخ: گزینه ۴

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۶، ۳ و ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۶)

پاسخ تشریحی: رد گزینه را با آرایه تضمین آغاز می‌کنیم: در بیت «ب» تضمین دیده نمی‌شود (رد ۲ و ۳)؛ اما مصراع دوم بیت «ج» از مولاناست

که صائب آن را تضمین کرده است؛ مولانا می‌گوید: «من گمانم تو عیان پیش تو من محو به هم / چون عیان جلوه کند چهره، گمان برخیزد». با متناقض‌نما نیز (۱) رد می‌شود، زیرا در بیت «د» متناقض‌نما وجود ندارد.

بررسی آرایه‌های ابیات طبق (۴):

در بیت «الف» تشبیه پنهان «چشم معشوق» به «گل نرگس» وجود دارد (گل نرگس پیش آن چشم کم می‌آورد)؛ در بیت «ه» متناقض‌نما هست: آبادی دل از خراب‌بودن است. در بیت «د»، «شیشه» مجاز از ظرف شیشه‌ای است (شیشه خالی = ظرف خالی)؛ در بیت «ب» نیز «گلبن جوان» استعاره از معشوق رعناست.

تست و پاسخ ۴۹

آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به جز

۱) صبابه یاد گلستان خاطرش هر روز	بسا که گل به سر گلستان فرو ریزد (تشبیه - واج آرایی)
۲) خصم تو چون سخن به زبان سنان کند	ساکت شود چو تیغ توبیرون کشد زبان (تضاد - استعاره)
۳) ور بر چمن ز گلبن جودت وزد نسیم	بر جای برگ گل ورق زر دمد ز خار (لف و نشر - مجاز)
۴) خامی چو من بین سوخته و آتش ز جان افروخته	گر پخته‌ای خامی مکن وان پخته در ده خام را (متناقض‌نما - واژه آرایی)

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۶، ۳ و ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی: در این بیت «لف و نشر» دیده نمی‌شود؛ اما چمن مجاز از باغ و بوستان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تشبیه خاطر به گلستان (گلستان خاطرش) / تکرار واج / س / نیز واج آرایی را پدید آورده است.

۲) سخن کردن (سخن گفتن) با ساکت شدن تضاد دارد / «زبان سنان» نیز استعاره مکنیه است.

۴) «خامی چو من بین سوخته» متناقض‌نماست (نسبت دادن هم‌زمان دو صفت متضاد به یک پدیده) / تکرار واژه‌های «خام» و «پخته» نیز واژه آرایی می‌سازد.

راه حل تستی: به آرایه‌های داخل کمانک نگاهی بیندازید و بعد هنگام خوانش هر بیت، دنبال آرایه‌های ذکر شده برای آن بیت باشید و

به این صورت رد گزینه کنید.

اگر در صورت سؤال، گزینه «درست» خواسته شده، هر بیت که یکی از آرایه‌ها را ندارد، رد کنید و اگر گزینه «نادرست» (یا «درست» به جز) خواسته شده، هر بیت که هر دو آرایه را دارد رد کنید.

تست و پاسخ ۵۰

اگر ابیات زیر را به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، مجاز، واژه‌آرایی، استعاره و واج‌آرایی» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

الف) ای پسر دی رفت و فردا خود ندانم چون بود	عاشقی ورزیم و زین به در جهان خود کام نیست
ب) عشق‌بازی را تحمل باید؛ ای دل، پای دار	گر ملالی بود، بود و گر خطایی رفت، رفت
ج) نه من ز بی‌عملی در جهان ملولم و بس	ملالت علما هم ز علم بی‌عمل است
د) خم ابروی تو در صنعت تیراندازی	برده از دست هر آن کس که کمانی دارد
ه) ز سرو قد دلجویت مکن محروم چشم را	بدین سرچشمه‌اش بنشان که خوش آب روان دارد

- (۱) ج - ب - ه - د - الف
(۲) د - ج - ه - الف - ب
(۳) د - الف - ب - ه - ج
(۴) ج - ه - الف - ب - د

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳، ۶ و ۹)

پاسخ تشریحی با «تشبیه» رد گزینه را آغاز می‌کنیم؛ اما تشبیه کمکی به ما نمی‌کند، زیرا در بیت «د» ابرو به کمان تشبیه شده و در بیت «ج» نیز تشبیه پنهان من به علما وجود دارد؛ بنابراین سراغ استعاره می‌رویم. بیت «الف» استعاره ندارد و [۲] حذف می‌شود؛ سپس سراغ مجاز می‌رویم. بیت «ب» فاقد مجاز است و [۱] نیز حذف می‌شود. با واژه‌آرایی [۴] نیز کنار می‌رود، چون بیت «الف» واژه‌آرایی ندارد. بررسی سایر آرایه‌ها طبق [۳]:

مجاز: در بیت «الف»، «دی» مجاز از گذشته و «فردا» مجاز از آینده است (علاقه جزء به کل).
واژه‌آرایی: در بیت «ب»، «بود» و «رفت» تکرار شده‌اند.

استعاره: در بیت «ه»، «این سرچشمه» استعاره مصرّحه از چشم گریبان عاشق است (سرو قد اضافه تشبیهی است).
واج‌آرایی: در بیت «ج» نیز تکرار واج‌های «ل» و «م» واج‌آرایی را پدید آورده است.

نکته ممکن است شما «دل» را در بیت «ب» مجاز از کل وجود بدانید. در این حالت، بیت «ب» استعاره نخواهد داشت و در بررسی استعاره، [۴] به همراه [۲] حذف می‌شود و با واج‌آرایی به جواب می‌رسیم.

تست و پاسخ ۵۱

در همهٔ گزینه‌ها، هر دو آرایهٔ «تشبیه و استعاره» وجود دارد؛ به‌جز.....

۱) محراب ابرویت بنما تا سحرگهی	دست دعا برآرم و در گردن آرمت
۲) دهان تنگ شیرینش مگر مهر سلیمان است	که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین دارد
۳) تنت را دید گل‌گویی که در باغ	چو مستان جامه را بدرید بر تن
۴) به بحر غم چو فتادی بشوی دست ز ساحل	که این محیط سراسر میان کناره ندارد

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی در این گزینه «محراب ابرو» اضافه تشبیهی است؛ اما استعاره در آن دیده نمی‌شود («دست دعا» اضافهٔ اقترانی است).
بررسی سایر گزینه‌ها:

[۲] تشبیه «دهان تنگ» به «مهر سلیمان» مانند شده و «خاتم لعل» استعارهٔ مصرّحه از لب معشوق است.

[۳] «گل چو مستان جامه درید» تشبیه است و تشخیص و استعارهٔ مکنیه نیز در خود دارد.

[۴] در این گزینه «بحر غم» اضافهٔ تشبیهی (غم در بسیاری و بی‌کرانه‌بودن به دریا تشبیه شده)، «محیط» (اقیانوس) استعاره از غم (که در مصراع اول آمده) است.

درس نامه •• شما حداقل دو نوع ترکیب اضافی می‌شناسید که هر دو آرایه هستند و هر دو در کتاب درسی آمده‌اند: یکی **اضافه تشبیهی**؛

مشبّه + + مشبّه‌به مانند ← لب لعل و یکی هم **اضافه استعاری** (چشم آسمان)؛ اما نوع دیگری از ترکیب اضافی هست که در مشبّه‌به + - مشبّه چراغ دانش

کتاب درسی نیامده و جزء آرایه‌ها هم نیست؛ اما ممکن است آن را با اضافه استعاری اشتباه بگیرید. اگر در ترکیب اضافی، انجام‌شدن یا روی‌دادن مضاف همراه و مقارن با مضاف‌الیه باشد یا بتوانیم بین آن دو، عبارت «به نشانه» بیاوریم، نوع ترکیب، «اضافه اقرانی» است؛ برای نمونه، در «دست ارادت به سینه نهاد» می‌توان گفت «دست بر سینه نهادن» مقارن و هم‌زمان با «اظهار ارادت» است یا «دست بر سینه نهادن» به نشانه ارادت.

تست و پاسخ ۵۲

برای سرودن یک شعر «حماسی» و یک شعر «شاد و طرب‌انگیز» به ترتیب وزن و آهنگ کدام ابیات زیر را پیشنهاد می‌کنید؟

یعنی کدام ابیات
به ترتیب ضربه‌ها
کوبنده و ضربه‌ها
رقص آور دارند؟

که باشند در بحر معنی غریب
دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
شهری به خروش است و جهانی به عذاب است

عجب داری از سالکان طریق
ما را سرت با تو که گر خلق روزگار
دل در هم و خاطر به غم و سینه به تاب است

(۴) الف - ب

(۳) ب - الف

(۲) الف - ج

(۱) ب - ج

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی با خوانش بیت «الف» متوجه ریتم شدید و کوبنده آن می‌شویم که مناسب مفاهیم حماسی است (این بیت هم وزن شاهنامه فردوسی است). ریتم خوانش یا همان وزن شعر در بیت «ب» سنگین و آرام است که بیشتر مناسب مفاهیم غم‌بار است (سروده محتشم کاشانی با مطلع «باز این چه شورش است که در خلق عالم است...» نیز بر همین وزن است). اما در بیت «ج» وزن شعر و آهنگ خوانش، ضربی و رقص آور است (مستفعل مستفعل مستفعل فعلن).

نکته اوزان حماسی، تند و کوبنده‌اند؛ اما اوزان شاد با وجود ریتم تند، کوبنده و بریده‌بریده نیستند. اوزان ملایم که فضایی سنگین در شعر ایجاد می‌کنند نیز مناسب مفاهیم اندوه‌بار و غمناک‌اند.

تست و پاسخ ۵۳

«وزن شعر» و «درون‌مایه» کدام بیت از ابیات زیر با هم تناسب ندارند؟

(۱) به بوی نافه‌ای کآخر صبا زان طره بگشاید
ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دل‌ها
(۲) دشمن اگر دوست شود چند بار
صاحب عقلش نشمارد به دوست
(۳) برآرم به شبگیر از این باره گرد
ببینید آسیب روز نبرد
(۴) قهرش همه رحمت شد زهرش همه شربت شد
ابرش شکرافشان شد تا باد چنین بادا

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در این گزینه وزن شاد و نشاط‌آور «مفتعلن مفتعلن فاعلن» مناسب درون‌مایه آن - که تعلیمی و پندآموز است - نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این بیت به بیان «حسرت عاشقان در آرزوی وصال معشوق» می‌پردازد که وزن آن هم ملایم و حسرت‌بار است و با این محتوا تناسب دارد.

۳) درون‌مایه این بیت حماسی است که با وزن کوبنده و کوتاه آن تناسب و هماهنگی دارد.

۴) وزن تند و شاد این بیت با درون‌مایه آن - که «وصال معشوق» است - تناسب دارد.

درس نامه ●● شاعران می‌کوشند به بهترین و تأثیرگذارترین شیوه، مفاهیم مورد نظر خود را بیان کنند. اگر همه جنبه‌های یک بیان تأثیرگذار رعایت شود؛ اما شاعر آن سخن را در وزنی بیان کند که مناسب آن مفهوم نباشد، سخن او بلیغ و تأثیرگذار نیست؛ مثلاً برای بیان مفهوم «جدایی از معشوق» وزنی شاد و رقص‌آور انتخاب کند، می‌گوییم وزن با محتوا متناسب نیست.

یادآوری وزن‌های شدید و کوبنده مناسب مفاهیم حماسی، وزن‌هایی با ریتم ضربی و نشاط‌آور مناسب مفاهیم شاد، وزن‌های سنگین و طولانی مناسب مفاهیم اندوه‌بار و غمناک و ریتم‌های ملایم و روایی مناسب مفاهیم تعلیمی و پندآموزند.

تست و پاسخ ۵۴

در کدام گزینه وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی کامل دارد؟

۱) ساقی به نور باده برافروز جام ما	مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما
۲) نیست کسی را نظر به حال کس امروز	وای به مرغی که ماند در قفس امروز
۳) مست رود نگار من در بر و در کنار من	هیچ مگو که یار من باکرم است و باوفا
۴) چگونه گذارم بر این روزگار	تو از من جدا و من از دل جدا

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۲)

در این بیت مفهوم و محتوا «شادی‌آور» است (نگار در کنار) که با وزن ضربی و نشاط‌آور آن هماهنگی کامل دارد: مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مضمون بیت «درخواست از ساقی و دعوت به شادی» است که با وزن سنگین و غم‌بار آن هماهنگی ندارد. یک بار بیت را بدون توجه به واژه‌های آن و فقط با وزن بخوانید: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن»

۲) آهنگ این بیت تند و شاد است و با محتوای «ناامیدی» که در آن هست، هماهنگی ندارد.

۴) وزن این بیت حماسی و بر وزن شاهنامه (فعولن فعولن فعولن فعل) است؛ اما مضمون آن غنایی و در بیان جدایی از یار است.

نکته

به وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» دقت کنید! آن را هم می‌توانید با لحن و ریتم تند و شادی‌آور بخوانید و هم با لحنی سنگین و غم‌بار (مثلاً در بیت معروف سعدی: ای ساربان آهسته ران کارام جانم می‌رود...); پس می‌توان گفت گاهی لحن خوانش کامل‌کننده تناسب وزن و محتواست.

تست و پاسخ ۵۵

در همه گزینه‌ها قافیه درونی یافت می‌شود؛ به جز

۱) تا به دل و جان مرا آفت جانان رسید	بس که ز جانان به من رنج دل و جان رسید
۲) دی به دریغ اندرون ماه به میغ اندرون	رنگ به تیغ اندرون شاخ زد و آرمید
۳) زاغ بیابان گزید خود به بیابان سزید	باد به گل بر بزید گل به گل اندر غزید
۴) سرکش بر بست رود باربیدی زد سرود	وز می سوری درود سوی بنفشه رسید

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

در این گزینه «جان» و «جانان» واژه‌های قافیه و «رسید» ردیف است؛ اما قافیه درونی در آن دیده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ «دریغ»، «میغ» و «تیغ» واژه‌هایی هستند که در میانهٔ مصراع‌های این بیت (پیش از اندرون) آمده و قافیهٔ درونی را پدید آورده‌اند.
- ۳ «گزید»، «سزید» و «بزید» (وزید) واژه‌های قافیهٔ درونی در این بیت‌اند.
- ۴ «رود»، «سرود» و «درود» قافیهٔ درونی این بیت را پدید آورده‌اند.

نکته قافیهٔ درونی گاهی در پایان نیم‌مصراع‌ها می‌آید؛ پس برای یافتن آن کافی است توجه کنید که ابیات مورد نظر نیم‌مصراع دارند یا نه و اگر دارند، آیا واژه‌هایی که در پایان آن‌ها آمده شرایط قافیه‌شدن را دارند یا خیر. گاهی هم واژه‌های قافیه در یک مصراع یا کل بیت به شکلی منظم پخش شده‌اند. در این صورت نیز به آن، قافیهٔ درونی می‌گویند؛ مانند واژه‌های «یار»، «غار»، «جگرخوار» و ... در بیت زیر:

«یار مرا، غار مرا، عشق جگرخوار مرا یار تویی، غار تویی، خواجه نگه‌دار مرا»

تست و پاسخ ۵۶

حروف اصلی قافیه در کدام بیت «مصوّت + صامت + صامت» است؟

۱) دیری است که دلدار پیامی نفرستاد	ننوشست کلامی و سلامی نفرستاد
۲) دریای شورانگیز چشمان تو زیباست	جایی که باید دل به دریا زد، همین جاست
۳) بر این رزمگه‌شان به جنگ آوریم	خود ایسدر زمانی درنگ آوریم
۴) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟	منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست؟

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳
پاسخ تشریحی در این بیت «آوریم» ردیف و «جنگ» و «درنگ» واژه‌های قافیه‌اند و حروف اصلی قافیه در آن‌ها «ن - نگ» طبق قاعدهٔ ۲ «مصوّت + صامت + صامت» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ردیف: نفرستاد / واژه‌های قافیه: پیامی - سلامی / حرف الحاقی: ی / حروف اصلی قافیه: ام (طبق قاعدهٔ ۲) (مصوّت + صامت)
- ۲) ردیف: ست (= است) / واژه‌های قافیه: زیبا - همین جا / حروف اصلی قافیه: مصوّت بلند «ا» (طبق قاعدهٔ ۱) (مصوّت بلند «ا» به تنهایی)
- ۴) ردیف: کجاست / واژه‌های قافیه: یار - عیار / حروف قافیه: «ار» (طبق قاعدهٔ ۲) (مصوّت + صامت)

نکته برای یافتن حروف قافیه بهتر است نخست به دنبال ردیف بگردید. واژه‌های ردیف را کنار بگذارید، واژهٔ قافیه پیدا می‌شود. در واژهٔ قافیه ابتدا حروف الحاقی را مشخص کنید تا به راحتی حروف اصلی قافیه (واج‌های تکرار شده در واژه‌های قافیه طبق قواعد ۱ و ۲) به دست آیند.

تست و پاسخ ۵۷

کدام بیت، ذوق‌فیتین نیست؟

۱) حیل‌آموزان جگرها سوخته	فعل‌ها و مکرها آموخته
۲) ساز کن مطرب به یاد خسرو مسعود عود	باده ده ساقی چو فرّ مملکت افزود زود
۳) دل در سر زلف یار بستم	وز نرگس آن نگار رستم
۴) چون پیکر نیم‌مرده گرمیم هنوز	چون موم به‌هم‌فشرده نرمیم هنوز

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

علوم و فنون ادبی پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

پاسخ تشریحی در این گزینه فقط یک قافیه وجود دارد (سوخته - آموخته) و این بیت «ذوقافیتین» (دارای دو قافیه) نیست؛ زیرا «ها» جزء حروف الحاقی است که اگر آن را در نظر نگیریم، «جگر» با «مکر» نمی‌تواند قافیه شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ در این گزینه «مسعود - افزود» و «عود - زود» هم‌قافیه‌اند.

۳ «یار - نگار» و «بَسْتَم - رَسْتَم» واژه‌های قافیه در این بیت‌اند.

۴ «مرده - فشرده» و «گرم - نرم» واژه‌های قافیه‌اند. «ه» = «-» در «مرده و فشرده» و «یم» در «گرمیم و نرمیم» حروف الحاقی‌اند و «هنوز» ردیف این بیت است.

تست و پاسخ ۵۸

کدام بیت دارای ردیف، فاقد حروف الحاقی و تابع قاعده ۲ است؟

۱) بوی گل و بانگ مرغ برخاست	هنگام نشاط و روز صحراست
۲) آن را که بر زبان صفت روی او رود	در هر سخن ز خود رود اما نکو رود
۳) ای سنبل زلف سیهت چین همه بر چین	از داغ تو شد نافه جگرسوخته در چین
۴) مرزجان آن غریب ناتوان را	کسی دشمن ندارد دوستان را

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی در این گزینه «را» ردیف و بیت مردّف (دارای ردیف) است؛ اما «ان» در واژه «ناتوان» الحاقی نیست، چون پسوند نیست. حروف قافیه در این جا «ان» طبق قاعده ۲ است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ این بیت فاقد ردیف است، چون «است» که در مصراع دوم بعد از «صحرا» آمده در مصراع اول نیامده و «ست» جزء واژه قافیه «برخاست» است (رد ۱).
۲ در این گزینه «رود» ردیف و «او - نکو» واژه‌های قافیه‌اند که طبق قاعده ۱ هستند (رد ۲).
۳ در این گزینه «چین» در دو معنی متفاوت در پایان مصراع‌ها آمده و بیت فاقد ردیف است (رد ۳).

دام تستی در مبحث قافیه به واژه‌هایی با ظاهر یکسان و معانی متفاوت که ممکن است ردیف محسوب شوند، دقت کنید، چون به خاطر اختلاف در معنا ردیف نیستند. هم‌چنین باید حواستان به واژه‌هایی که پایان آن‌ها «ان»، «ها» یا امثال آن آمده، اما این «ان» و «ها» و ... پسوند نیستند نیز باشد، چراکه ممکن است آن‌ها را حروف الحاقی بشمارید، در صورتی که به واژه اضافه نشده‌اند.

تست و پاسخ ۵۹

قافیه در کدام گزینه دارای حروف الحاقی است؟

۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق	تا بگویم شرح درد اشتیاق
۲) بر شکر او ننشسته مگس	نی مگس او شکرآلود کس
۳) جمله معشوق است و عاشق پرده‌ای	زنده معشوق است و عاشق مرده‌ای
۴) یتیمی که ناکرده قرآن درست	کتبخانه چند ملت بشست

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در این گزینه «پرده‌ای - مرده‌ای» واژه‌های قافیه‌اند. حروف قافیه «- رده‌ای»، حروف اصلی «- رد» و «- رُد» و حروف الحاقی «- ای».

در سایر گزینه‌ها حروف الحاقی وجود ندارد.

نکته اگر قافیه حروف الحاقی داشته باشد، مصوّت‌های کوتاه در حروف اصلی قافیه می‌تواند متفاوت باشد؛ مانند: «درد» که با «مرد» نمی‌تواند قافیه شود؛ اما اگر حروف الحاقی بگیرند این تفاوت بلامانع و قافیه درست است: «پَرده - مُرده»، «دَردی - مُردی» و ...

تست و پاسخ ۶۰

قافیه کدام گزینه طبق الگوی «مصوّت + صامت + حروف الحاقی» نیست؟

۱) درکشیده به جای زَناری	برقعی از پرنده گلناری
۲) در آن مینوی میناگون چمیدند	فلک را رشته در مینا کشیدند
۳) رسیدند آن بتان با دلنوازی	بر آن سبزه چو گل کردند بازی
۴) شه چو بر رهگذر بلا را دید	اژدها شد که اژدها را دید

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره ردیف را از گزینه پاسخ برداری، مصوّت بلند «ا» تنها می‌ماند؛ یعنی قاعده ۱.

پاسخ تشریحی در این بیت «را دید» ردیف است و «بلا - اژدها» واژه‌های قافیه‌اند (طبق قاعده ۱).

حروف قافیه در سایر گزینه‌ها:

۱) «ار» + «ی» الحاقی

۲) «ید» + «-ند» الحاقی

۳) «از» + «ی» الحاقی

نکته «ی» در واژه «بازی» جزء حروف اصلی کلمه است و پسوند نیست؛ اما از نظر علم قافیه، الحاقی محسوب می‌شود، چون بعد از حروف اصلی آمده است. توجه داشته باشید که «ی» به تنهایی نمی‌تواند حرف اصلی قافیه قرار بگیرد.

تست و پاسخ ۶۱

همه ابیات زیر، به جز گزینه بر مفهومی یکسان دلالت دارند.

۱) به رسته هنر و کارخانه دانش	متاع‌هاست، بیا تا شویم بازرگان
۲) چو بگرویم به کرباس خود، چه غم داریم	که حله حلب ارزان شده‌ست یا که گران
۳) چه زن، چه مرد، کسی شد بزرگ و کامروا	که داشت میوه‌ای از باغ علم در دامان
۴) چو آب و رنگ فضیلت به چهره نیست چه سود	ز رنگ جامه زربفت و زیور رخشان

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در این گزینه شاعر از «اتکا به داشته‌های خود» سخن می‌گوید، در حالی که سایر ابیات مفهوم «توصیه به علم‌آموزی» دارند.

تست و پاسخ ۶۲

مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

یعنی کدام بیت مفهوم محوری سایر ابیات را ندارد؟

۱) آب حیات را به خضر باز می‌دهم	حمال بار منت اهل سخا نیم
۲) زیر بار منت گردون دوتا گردیده‌ام	همچو ماه نو مرا تا یک لب نان داده‌اند
۳) به نان خشک قناعت کنیم و جامه دلق	که بار محنت خود به که بار منت خلق
۴) قد نهال، خم از بار منت ثمر است	ثمر قبول مکن، سرو این گلستان باش

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در این بیت «کشیدن بار ممت آسمان به خاطر نان و نعمت آن» مشخص است، در حالی که مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها «ترجیح عزت نفس بر بخشش ممت‌بار» است.

تست و پاسخ ۶۳

بیت زیر با کدام گزینه ارتباط مفهومی دارد؟

- «هر کجا دردی است درمانیش هست»
- درد می‌گردد دوا چون کامرانی می‌کند
 - صبر درد بی‌دوا را عاقبت درمان کند
 - هر که در بزم خیال آمد خیال‌اندیش رفت
 - هر که از درد طلب شکوه کند نامرد است

یعنی این‌که «درد عشق درمان ندارد» در کدام گزینه دیده می‌شود.

درد عشق است آن‌که درمانیش نیست»
می‌کشی ناز طبیب و ممت درمان چرا
نامیدی خضر ره شد رهرو گمراه را
چاره این درد بی‌درمان ندارد هیچ کس
عشق دردی است که درمان هزاران درد است

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در این گزینه همانند بیت صورت سؤال، مفهوم «درمان‌ناپذیری عشق» دیده می‌شود.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- درد، درمان می‌شود.
- صبر موجب درمان است.
- عشق هم درد است و هم درمان.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳)

تست و پاسخ ۶۴

مفهوم کدام گزینه به بیت «آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا / بی‌وفا حالا که من افتاده‌ام از پا چرا» نزدیکتر است؟

- عصر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست
- نازینا ما به ناز تو جوانی داده‌ایم
- وه که با این عمرهای کوتاه بی‌اعتبار
- نوش‌دارویی و بعد از مرگ سهراب آمدی

یعنی مفهوم کدام بیت «دیر آمدن معشوق» به نزد عاشق است؟

من که یک امروز مهمان توام فردا چرا
دیگر اکنون با جوانان ناز کن با ما چرا
این همه غافل‌شدن از چون منی شیدا چرا
سنگدل این زودتر می‌خواستی حالا چرا

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳)

پاسخ تشریحی در بیت چهارم به مانند بیت صورت سؤال، مفهوم «دیر آمدن معشوق به سروقت عاشق» وجود دارد؛ اما مفهوم مشترک سایر

ابیات، «آرزومندی توجه و عنایت معشوق» است.

تست و پاسخ ۶۵

مفهوم کدام گزینه با مفهوم ابیات زیر تناسب بیشتری دارد؟

- «محترم‌انگهی توواند بود
وان که محتاج خلق شد خوار است»
- بزرگی نماند بر آن پایدار
 - خلق را از هم است حاجت و خواست
 - گر تومی خواهی که در چشم‌آبی‌ای سلمان چواشک
 - گر آرزوی عزت جاوید بایدت

یعنی کدام گزینه به «قناعت» اشاره دارد؟

که از ایشان به مالش استغناست
گرچه در علم بوعلی سیناست»
که مردم به چشم نمایند خوار
آن‌که محتاج خلق نیست خداست
اولت در چشم مردم خوار می‌باید شدن
برکن دل از جهان که متاعی است مختصر

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

علوم و فنون ادبی

پاسخ تشریحی در این گزینه همانند ابیات سؤال به «قناعت و دل از جهان برکندن» توصیه شده است (در صورت سؤال «از ایشان به مالش استغناست»، یعنی از مال دیگران بی‌نیاز است و این به نوعی عزت نفس و طمع‌نداشتن به مال دیگران است که در اشعار ابن یمن، همان‌طور که در کتاب درسی هم اشاره شده، زیاد دیده می‌شود).
مفهوم سایر گزینه‌ها:

- ۱ کسی که مردم را خوار بشمارد، بزرگ نمی‌ماند.
- ۲ جز خدا، همه به هم نیازمندند (کسی بی‌نیاز از دیگری وجود ندارد).
- ۳ خود را در چشم مردم خوارشمردن (فروتنی و تواضع) مایهٔ ارزشمندی است.

جامعه‌شناسی: جامعه‌شناسی (۳): صفحه‌های ۵۴ تا ۷۰، جامعه‌شناسی (۲): صفحه‌های ۱ تا ۴۵

تست و پاسخ ۶۶

جهان فردی (ذهنی) و

جهان اجتماعی (فرهنگی)

عبارات کدام گزینه، تماماً دربارهٔ جهان انسانی و ابعاد آن، نادرست می‌باشند؟

- ۱) وقتی فرد، براساس اندیشهٔ خود با دیگران رفتار می‌کند، وارد محدودهٔ جهان ذهنی می‌شود. - عقاید و اخلاقیات افراد در پی جهان فرهنگی متناسب با خود می‌باشند. - هر آن‌چه با اندیشه و عمل انسان به وجود بیاید، به جهان فرهنگی تعلق دارد.
- ۲) دانسته‌ها، تجربیات و اخلاقیات افراد مربوط به بخش فرهنگی جهان اجتماعی می‌باشند. - وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، در محدودهٔ جهان فردی قرار دارد. - متفکران مسلمان جهان انسانی را به جهان تکوینی محدود می‌دانند.
- ۳) کسانی که جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند، جهان ذهنی و طبیعی را در مقابل هم قرار می‌دهند. - ابعاد روانی و اخلاقی انسان‌ها، مربوط به جهان ذهنی می‌باشند. - وجود جهان تکوینی، وابسته به خواست و ارادهٔ انسان نیست.
- ۴) وقتی فردی دربارهٔ موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدودهٔ جهان فردی قرار دارد. - متفکران مسلمان، از وجود سه جهان سخن می‌گویند. - جهان ذهنی انسان‌ها دارای هویت فرهنگی است و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱)

درس‌نامه ●● جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد. جهان

انسانی به دو بخش تقسیم می‌شود:

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) نادرست (وقتی فرد براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود). - درست - نادرست (هر آن‌چه با اندیشه و عمل انسان پدید بیاید، به جهان انسانی تعلق دارد).
- ۲) نادرست (دانسته‌ها، تجربیات و اخلاقیات افراد مربوط به بخش ذهنی جهان اجتماعی می‌باشند). - نادرست (وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، از جهان فردی به جهان فرهنگی وارد می‌شود). - نادرست (متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند).
- ۳) نادرست (این گروه، طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند و از سه جهان سخن می‌گویند). - درست - درست
- ۴) درست - نادرست (کسانی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌دانند، از سه جهان سخن می‌گویند). - نادرست (جهان اجتماعی دارای هویت فرهنگی است).

تست و پاسخ ۶۷

علت «دخل و تصرف فرهنگ‌ها در جهان تکوینی به عنوان ماده‌ای خام»، «سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی از علوم انسانی و اجتماعی» و «رفتار حکیمانه جهان تکوینی با افراد و جوامع انسانی»، به ترتیب کدام است؟

- دیدگاه دوم نسبت به تعامل جهان‌های مختلف
- (۱) از دست رفتن استقلال جهان تکوینی در مقابل جهان ذهنی - هويت طبيعى و مادى ذهن افراد و فرهنگ جامعه - شناخت صحيح انسان درباره عالم و آدم
- (۲) مهم‌تر دانستن جهان فرهنگی نسبت به جهان ذهنی و تکوینی - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی - حکمت و خواست خداوند سبحان
- (۳) تبعیت جهان ذهنی و تکوینی از فرهنگ افراد و جوامع - محدود دانستن جهان تکوینی به جهان طبیعت - توجه به مسئولیت فرد در برابر فرهنگ و جامعه
- (۴) تعامل سازنده جهان‌های فردی، تکوینی و فرهنگی با یکدیگر - اعتقاد به فقدان تفاوت بین علوم طبیعی و انسانی - هويت توحیدى افراد و فرهنگ جامعه

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۱)

گروهی، جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند (علت). در این دیدگاه:

الف) جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.

ب) جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. (معلول)

- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی (علت)، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند. (معلول)
- براساس دیدگاه قرآنی، جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان (علت)، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد. (معلول)

تکنیک

سه دیدگاه درباره رابطه بین جهان‌های مختلف وجود دارد که در هر یک از این دیدگاه‌ها، بر یک مسئله خاص تأکید می‌شود.

اول ← طبیعت‌گرایی و مهم‌تر دانستن جهان طبیعت

دوم ← فرهنگ‌گرایی و مهم‌تر دانستن جهان فرهنگی

سوم ← تعامل همه جهان‌ها با یکدیگر و مهم بودن همه آن‌ها

(با این کلیدواژه‌ها فیلی راحت می‌تونید تشفیص برید که هر عبارت مربوط به کدام دیدگاه‌ها!)

تست و پاسخ ۶۸

فقدان کدام یک از ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی، به ترتیب موجب «فراهم شدن زمینه ظلم بر انسان»، «بحران‌های روحی و روانی» و «نفوذ سلطه‌گران» می‌شود؟

- (۱) عدالت و قسط - معنویت - حریت و آزادی
- (۲) مسئولیت و تعهد - عقلانیت - مسئولیت
- (۳) آزادی - معنویت - مسئولیت و تعهد
- (۴) آزادی - مسئولیت و تعهد - معنویت

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره فرهنگ مطلوب جهانی، ویژگی‌هایی دارد که اگر این ویژگی‌ها وجود داشته باشد، شاهد پیامدهای مثبتی در فرهنگ خواهیم بود؛ در مقابل اگر این ویژگی‌ها وجود نداشته باشد، همون پیامدهای مثبت رو، این بار به صورت منفی ذکر می‌کنیم.

مثلاً

فقدان ویژگی عدالت ← قطبی شدن جهان - پایمال شدن حقوق انسان‌ها

وجود ویژگی عدالت ← جلوگیری از قطبی شدن جهان - جلوگیری از پایمال شدن حقوق انسان‌ها

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیابان سبز

درس نامه •• نتایج فقدان ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی

پاسخ تشریحی

- برخی قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند. فرهنگ جهانی باید آزادی از این قید و بندها را تأمین کند.
- فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.
- برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها را در تعیین سرنوشتشان انکار می‌کنند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند.

تست و پاسخ ۶۹

به ترتیب، کدام گزینه درباره «گونه اول فرهنگ جهانی» درست نیست و در خصوص «جهان تکوینی» درست است؟

- (۱) ارزش‌ها، عقاید یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است. - متفکران مسلمان با محدود کردن آن به طبیعت، جهان تکوینی را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.
- (۲) نگاه سلطه‌جویانه ندارد و از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی سخن می‌گوید. - پیش از انسان وجود داشته و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان‌هاست.
- (۳) با عبور از مرزهای جغرافیایی، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - هر چیزی که با اندیشه و عمل انسان‌ها شکل بگیرد، می‌تواند در گستره این جهان قرار گیرد.
- (۴) دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند و در خدمت گروه خاصی عمل می‌کند. - متفکران مسلمان، طبیعت را مانند فوق طبیعت، بخشی از جهان تکوینی می‌دانند.

پاسخ: گزینه ۲

(پامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

مشاوره اول برید سراغ حل قسمت اول: بعد از حذف گزینه‌های غیر مرتبط متوجه می‌شوید که سؤال بدون مراجعه به قسمت دوم، حل شده. 😊

درس‌نامه ●● فرهنگ‌هایی که از مرزهای جغرافیایی خود عبور کرده و به سوی جهانی شدن گام برداشته‌اند، «فرهنگ جهانی» نامیده می‌شوند.

گونه اول فرهنگ جهانی: فرهنگ قومی، منطقه‌ای و گروهی / دارای نگاه سلطه‌جویانه نسبت به سایر اقوام / تقسیم جهان به منطقه مرکزی و منطقه پیرامون / فرهنگ صهیونیسم و فرهنگ سرمایه‌داری / فرهنگ سلطه و استکبار / به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر فرهنگ‌ها

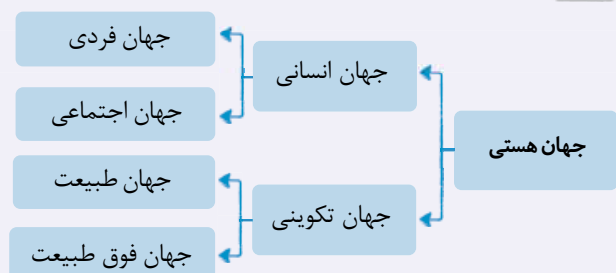
گونه دوم فرهنگ جهانی: غیر قومی و غیر گروهی / دنبال کردن سعادت همه انسان‌ها / سخن گفتن از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی / دارای عقاید و ارزش‌های مطابق با فطرت انسان / فرهنگ حق

انواع فرهنگ‌های جهانی را با کلیدواژه‌های آن‌ها یاد بگیرید:

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱) درست - نادرست (متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کنند).

نکته نمودار تقسیم‌بندی جهان‌ها از دیدگاه متفکران مسلمان:

۲) نادرست (مربوط به گونه دوم فرهنگ جهانی است). - درست

۳) درست - نادرست (هر آنچه با اندیشه و عمل انسان‌ها شکل بگیرد، در گستره جهان انسانی قرار می‌گیرد).

۴) درست - درست

تست و پاسخ ۷۰

پاسخ هر یک از سؤالات زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

- قوم شکست خورده در اثر تهاجم نظامی، در چه صورت می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد؟
- موفقیت‌های استعمار قدیم، ناشی از کدام عامل بود؟
- در استعمار نو، دولت استعمارگر از چه طریقی، بازار و سیاست کشورهای مستعمره را کنترل می‌کند؟
- چرا مردم جامعه تغلب، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند؟

- (۱) ضعیف‌شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم - پیشرفت در زمینهٔ دریانوردی - با اتکا به قدرت اقتصادی خود - خوار و مقهور کردن دیگران
- (۲) داشتن فرهنگ غنی و قوی - پیشرفت در فنون نظامی - دولت‌های دست‌نشانده - نیاز به یکدیگر برای غلبه بر اقوام دیگر
- (۳) حفظ هویت فرهنگی - اشغال نظامی - اقتصاد صنعتی - جلوگیری از غلبهٔ اقوام دیگر بر خود
- (۴) برخورداری از عمق و غنای فرهنگی - ابزارهای سیاسی و اقتصادی - سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی - بقای خود

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی: قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد.

نکته

(۱) چگونه می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد؟

پاسخ: با حفظ هویت فرهنگی + ضعیف‌شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم

(۲) چگونه می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد؟

پاسخ: با داشتن فرهنگ غنی و قوی (رد ۱ و ۳)

قوم شکست‌خورده در تهاجم نظامی

- موفقیت‌های استعمار، ناشی از پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود. (رد ۴)

تکنیک

هرگاه در کتاب درسی و در متن تست‌ها، واژهٔ استعمار را بدون هیچ اضافه‌ای دیدید، منظور، استعمار قدیم است.

- در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
- مردم در جامعهٔ تغلب دوست دارند بر یکایک مردم جامعهٔ خود نیز چیره شوند؛ ولی از آن‌جا که در یک جامعه مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبهٔ اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.

نکته ترکیبی

مدینهٔ تغلب، یکی از مصادیق‌گونهٔ نخست فرهنگ جهانی است.

تست و پاسخ ۷۱

هر یک از موارد زیر، ویژگی چه کسانی و کدام جریان است؟

- استفاده از کودتای نظامی برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود
- از بین رفتن مقاومت فرهنگی منطقه تحت تصرف اقتصادی و نظامی
- شیفتهٔ غلبه بر سایر ملل و جوامع
- هجوم به عقاید، باورها و ارزش‌های یک فرهنگ

- (۱) استعمار نو - استعمار فرانو - فرهنگ سلطه و استکبار - امپریالیسم فرهنگی
- (۲) امپریالیسم سیاسی - تهاجم فرهنگی - امپراتوری و شاهنشاهی - ناتوی فرهنگی
- (۳) استعمار نو - امپریالیسم فرهنگی - مردم جامعهٔ تغلب - استعمار فرانو
- (۴) دولت‌های دست‌نشانده - امپریالیسم - مدینهٔ جاهلهٔ فارابی - فرهنگ سلطه

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۳)

خودت حل کنی بهتره نیروهای وابسته، یعنی «استعمارگران پنهان، مجریان آشکار»

نکته با توجه به جدول زیر، می‌توانید به همه سؤالات مربوط به اشکال استعمار پاسخ دهید.

انواع استعمار	ابزارها / ویژگی‌ها	وضعیت استعمارگران / مجریان
قدیم	قدرت نظامی و سیاسی / پیشرفت در زمینه‌های فنون نظامی، دریانوردی و اقتصاد صنعتی / برده‌داری / نسل کشی	حضور مستقیم سربازان کشور استعمارگر
نو	شکل‌گیری پس از جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره / کودتای نظامی / استفاده از مجریان داخلی و بومی / اتکا به قدرت اقتصادی / کنترل بازار و سیاست‌های کشورهای مستعمره	استعمارگران پنهان و مجریان آشکار
فرانو	استفاده از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه و فناوری اطلاعات / هجوم به فرهنگ دیگر / تبلیغ باورها و ارزش‌های فرهنگ غرب / ناتوی فرهنگی و شبیخون فرهنگی	استعمارگران و مجریان هر دو پنهان

پاسخ تشریحی

در استعمار نو، دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن **نیروهای وابسته به خود**، از کودتای نظامی استفاده می‌کنند.

یعنی مجریان آشکار: استعمار نو (رد ۲)

- در امپریالیسم فرهنگی، مقاومت فرهنگی منطقه‌ای که تحت تصرف اقتصادی یا نظامی جامعه‌ای دیگر قرار گرفته است، از بین می‌رود و قوم مغلوب، برتری فرهنگی جامعه مسلط را نیز می‌پذیرد.
- فارابی در تعریف مدینه تغلب می‌نویسد: در جامعه تغلب، مردم برای غلبه‌یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه آن‌ها، شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.
- جهان غرب در استعمار فرانو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد؛

یعنی
 به عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگ‌های دیگر هجوم می‌برد.
 باورها و ارزش‌های فرهنگی خود را تبلیغ و ترویج می‌کند.

تست و پاسخ ۷۲

عبارات درست در رابطه با «استبداد استعماری» و «عصر بیداری اسلامی» کدام است؟

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی از طریق سازش با دولت‌های غربی، به شکل استبداد استعماری درآمد. - در جهان اسلام، در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب، مقاومت‌هایی شکل گرفت که ریشه در فرهنگ استعمار داشت.
- دارای هویتی غیراسلامی بود اما پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت. - متفکران جهان اسلام، خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کردند.
- از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. - انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است.
- برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت. - امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود، مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام آغاز کرده است.

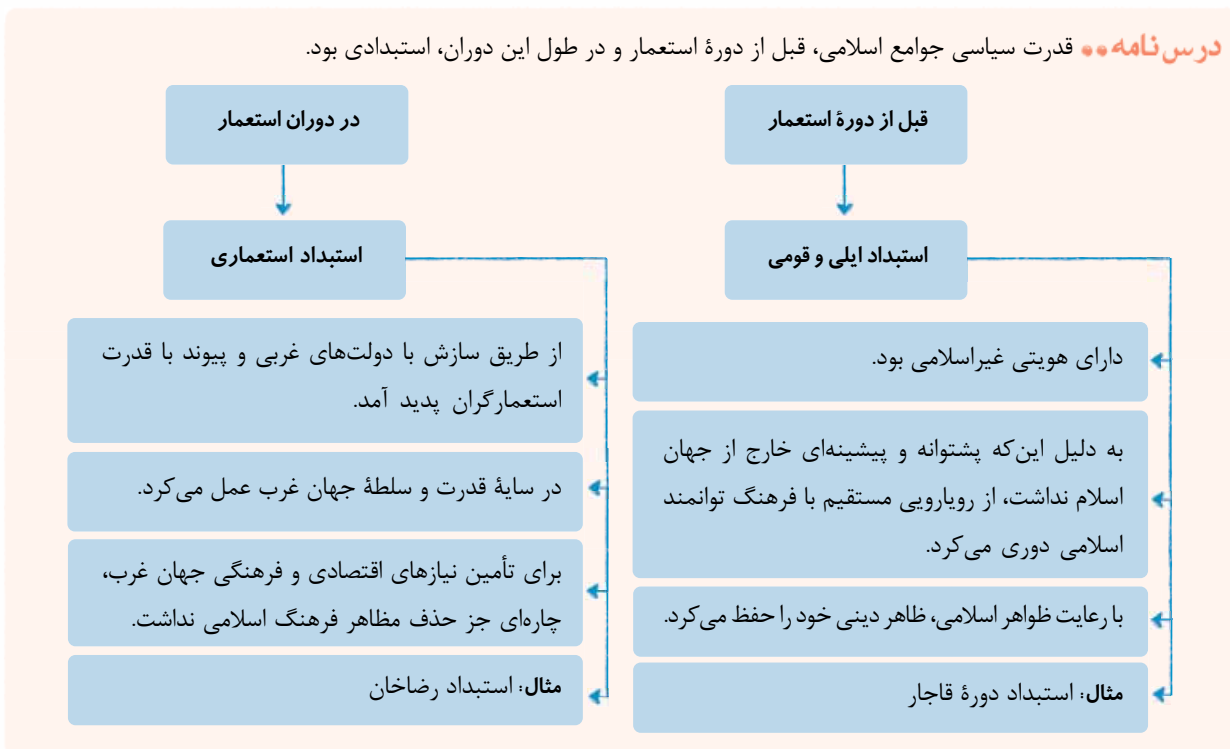
(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره عقاید و ارزش‌های اسلامی در تاریخ گسترش خود، ۴ مرحله را طی نموده‌اند: ۱) عصر نبوی، ۲) دوران خلافت، ۳) دوره استعمار، ۴) عصر بیداری اسلامی؛ سؤال مربوط به بخشی از دوره سوم و دوره چهارم است.

درس نامه •• قدرت سیاسی جوامع اسلامی، قبل از دوره استعمار و در طول این دوران، استبدادی بود.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- درست - نادرست (در عصر بیداری اسلامی، در جهان اسلام، در مقابل سلطه و نفوذ فرهنگ غرب، مقاومت‌هایی شکل گرفت که ریشه در فرهنگ اسلامی داشت).
- نادرست (توضیحات، مربوط به استبداد ایلی و قومی است.) - درست
- نادرست (توضیحات، مربوط به استبداد ایلی و قومی است.) - درست

تست و پاسخ ۷۳

در پدید آمدن هر یک از موارد زیر، کدام عامل نقش داشته است؟

- تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل
 - شکل‌گیری امپراتوری و شاهنشاهی
 - آشکارنشدن ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی در دوره خلافت به طور کامل
- فرهنگ‌های جبرگرا و غیرمسئول - حضور مستقیم سربازان - غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان و خوارزمشاهیان
 - سلب قدرت مقاومت از آدیان - غلبه و تهاجم فرهنگی و نظامی - عملکرد سیاسی و نظامی حاکمان کشورهای مسلمان
 - قطبی شدن جهان و فقدان عدالت - کشورگشایی و فتوحات - نمایان شدن ارزش‌ها و عقاید جاهلی در فرهنگ اسلامی
 - فقدان ویژگی مسئولیت در فرهنگ جهانی - قدرت نظامی و سیاسی - وابستگی استبداد به قدرت و سلطه جهان غرب

(پاسخ: گزینه ۱) (جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۲، ۳ و ۴)

پاسخ: گزینه ۱

نکته به دو علت و معلول مهم در درس ۴ کتاب یازدهم توجه داشته باشید:

- عقاید و ارزش‌های جهانی اسلام، به چه علتی از مرزهای سیاسی و جغرافیایی جوامع مختلف عبور کرد؟
پاسخ: با تلاش و کوشش عالمان مسلمان (نه عملکرد قدرت‌های سیاسی).
- به چه علتی در دوره خلافت، ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن، به طور کامل آشکار نشد؟
پاسخ: به علت غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند.

پاسخ تشریحی

- فرهنگ‌های جبرگرا و غیرمسئول، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند و آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند.
- امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

تذکر به قیده‌ها توجه ویژه داشته باشید؛ وجود قید «فرهنگی» در قسمت دوم (۲)، باعث نادرستی این گزینه شده است.

- غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

تست و پاسخ ۷۴

هم معنای عام و
هم معنای خاص

در ارتباط با مفهوم «روشنگری» کدام‌یک از فرایندهای زیر درست است؟

- ۱) افول حس‌گرایی، نفی تجربه و نفی عقل و وحی ← بحران معرفت‌شناختی ← دئیسم و محدودشدن روش معرفت و شناخت به سکولاریسم و اومانیزم
- ۲) روشنگری عقل‌گرای سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی ← عدم پذیرش مرجعیت وحی ← اعتقاد به خدایی بدون برنامه برای هدایت و سعادت بشر
- ۳) همراهی روشنگری در معنای عام با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی ← استفاده از تمامی روش‌های کسب شناخت ← ارائه تفسیری مدرن از انسان و جهان هستی
- ۴) شکل حس‌گرایانه روشنگری در قرون هفدهم و نوزدهم ← پیدایش نوعی علم تجربی سکولار ← ناتوانی علم در داوری ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی و پدیدآمدن دانش ابزاری

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

درس‌نامه ●● روشنگری، راه شناخت حقیقت و موانع شناخت آن را معرفی می‌کند و دارای دو معنا است؛ در جدول زیر، مراحل روشنگری و پیامدهای آن مقایسه شده است:

روشنگری		توضیحات	معنای عام
روشنگری در اسلام	ویژگی‌ها و پیامدها	پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ غرب نیست.	
در فرهنگ دینی اسلام، عقل، وحی و تجربه، روش‌های شناخت حقیقت‌اند.	اگر با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی همراه باشد، با استفاده از وحی، عقل و تجربه ← تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.		
اشکال روشنگری در معنای خاص		توضیحات	
ویژگی‌ها و پیامدها	دوره زمانی		معنای خاص
ویژگی: عقل‌گرایی و نفی وحی پیامد: دئیسم (اعتقاد به خدای بدون برنامه برای هدایت و سعادت بشر)	قرن ۱۷ و ۱۸	● مبنای معرفتی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب است. ● با سکولاریسم و اومانیزم همراه شده است.	
ویژگی: حس‌گرایی، نفی عقل و وحی پیامد: پدیدآمدن دانش ابزاری و سکولار (علمی که توان داوری درباره ارزش‌ها و هنجارها را ندارد.)	قرن ۱۹ و ۲۰	● ویژگی مشترک شکل‌های مختلف آن، کنارگذاشتن وحی و شهود است. ● مربوط به چهارصد سال اخیر در فرهنگ غرب است.	
ویژگی: افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی پیامد: بحران معرفت‌شناختی (ناتوانی در تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها)	از پایان قرن ۲۰		

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) دئیسم، مربوط به روشنگری در قرن‌های ۱۷ و ۱۸ است و با بحران معرفت‌شناسی غرب ارتباطی ندارد.
- ۳) اگر روشنگری در معنای عام با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی همراه شود، تفسیری دینی (نه مدرن) از انسان و جهان ارائه می‌دهد.
- ۴) شکل حس‌گرایانه روشنگری در معنای خاص، مربوط به قرن‌های ۱۹ و ۲۰ است.

تست و پاسخ ۷۵

به ترتیب، عبارت درست در رابطه با «اومانیسیم» و «سکولاریسم» کدام است؟

- ۱) حقوق بر مبنای اندیشه اومانستی، براساس خواسته‌ها، عادات و تمایلات افراد شکل می‌گیرد. - سکولاریسم آشکار شامل باورها و فلسفه‌هایی است که بخشی از باورهای معنوی را در خدمت اهداف دنیوی قرار می‌دهد.
- ۲) از آن‌جا که انسان بخشی از جهان هستی است، اومانیسیم از نتایج منطقی سکولاریسم است. - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی، سبب رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است.
- ۳) مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب و به معنای انکار ابعاد غیرمادی هستی است. - در این رویکرد، همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این‌جهانی می‌شود.
- ۴) در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق، بروز و ظهور یافته است. - در جهان غرب، در نتیجه توجیه رفتار دنیوی براساس اندیشه اومانیسیم، سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۵)

درس نامه

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) درست - نادرست (مربوط به سکولاریسم پنهان است.)
- ۳) نادرست (انکار ابعاد غیرمادی هستی، مربوط به سکولاریسم آشکار است.) - درست
- ۴) درست - نادرست (در جهان غرب، سکولاریسم به عنوان جهان‌بینی غالب درآمده است؛ اما دلیل آن توجیه رفتارها براساس اندیشه اومانستی نیست.)

تکنیک در کتاب اشاره شده است که: «اومانیسیم از نتایج منطقی سکولاریسم است.» اما چرا؟
(فب بیاید به کم منطقی و با استقاره از استدلال صحبت کنیم!)

مقدمه ۱: سکولاریسم، هستی‌شناسی فرهنگ غرب و اومانیسیم، انسان‌شناسی این فرهنگ است.

مقدمه ۲: انسان بخشی از جهان هستی است و انسان شناسی، بخشی از هستی شناسی است و با آن هماهنگ می باشد. **نتیجه** انسان شناسی فرهنگ غرب (اومانیسم)، نتیجه منطقی هستی شناسی این فرهنگ (سکولاریسم) است و با آن هماهنگ می باشد.

تست و پاسخ ۷۶

به ترتیب هر یک از موارد زیر، چه نتیجه ای در پی دارد؟

- پذیرش عقاید و ارزش ها توسط انسان ها
- سازش قدرت های قومی و قبیله ای با دولت های غربی
- نگاه غیر توحیدی به انسان
- افول حس گرایی

- ۱) حاکمیت دین حق در آینده بشر - تبدیل استبداد قومی به استبداد استعماری - محسوب کردن انسان به عنوان موجودی صرفاً این جهانی - تبدیل علم به دانش ابزاری
- ۲) ورود عقاید و ارزش ها به عرصه فرهنگ بشری - از بین رفتن مظاهر فرهنگ اسلامی - تأکید بر بعد جسمانی در هنر دوران اومانیسم - ناتوانی فرهنگ در داوری درباره ارزش ها
- ۳) جلوه و نمود تاریخی عقاید و ارزش ها - پیوند قدرت سیاسی جامعه اسلامی با قدرت استعمارگران - مجاز بودن انسان برای هرگونه تصرف در موجودات دیگر - از دست رفتن ملاک تشخیص خوب و بد
- ۴) سعادت و عزت انسان ها - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب - توجه به خواسته ها و تمایلات شخصی در حقوق - بحران معرفت شناختی در فرهنگ معاصر غرب

(پایه شناسی یازدهم - درس های ۴ و ۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

- عقاید و ارزش ها با پذیرش انسان ها (علت) به عرصه فرهنگ بشری راه می یابند و جلوه و نمود تاریخی پیدا می کنند. (نتیجه)
- قدرت سیاسی جوامع اسلامی در دوره استعمار، از طریق سازش با دولت های غربی (علت)، با قدرت استعمارگران پیوند خورد (نتیجه) و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.
- در فرهنگی که نگاه توحیدی ندارد (علت)، انسان موجودی صرفاً این جهانی است که مستقل از خدا، اجازه هرگونه تصرفی را در دیگر موجودات دارد. (نتیجه)

نکته در فرهنگی که نگاه توحیدی دارد (مانند فرهنگ اسلام)، انسان برترین آیت و نشانه خداوند سبحان و خلیفه او در زمین است به همین دلیل بر دیگر موجودات برتری دارد.

- از پایان قرن بیستم، با افول حس گرایی (علت)، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت شناختی شده است. در بحران معرفت شناختی، امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می شود. (نتیجه)

تست و پاسخ ۷۷

علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه بیان شده است؟

- تقسیم شدن جهان به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی
- تصرف مواد خام و بازارهای کشورهای دیگر
- حذف مظاهر فرهنگ اسلامی در استبداد استعماری

- ۱) نگاه سلطه جویانه فرهنگ جهانی به سایر جوامع - اشغال سرزمین های خارجی - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب
- ۲) فراتر رفتن فرهنگ از مرزهای جغرافیایی - امپریالیسم اقتصادی - تأمین نیازهای فرهنگی و سیاسی غرب توسط استبداد استعماری
- ۳) نگاه سلطه جویانه فرهنگ جهانی به سایر جوامع - پیشرفت در تجارت - تأمین نیازهای اقتصادی در دوره استبداد ایلی و قومی و استبداد استعماری
- ۴) نگاه سلطه جویانه فرهنگ جهانی نسبت به سایر اقوام - قدرت اقتصادی یک کشور - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی غرب

(پایه شناسی یازدهم - درس های ۲، ۳ و ۴)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

- گونه نخست فرهنگ جهانی، نگاهی سلطه‌جویانه به سایر اقوام دارد. چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند.
- در امپریالیسم اقتصادی، قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند.
- استبداد استعماری، به دلیل این که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

تست و پاسخ ۷۸

مفاهیم مرتبط با «مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی»، «تعریف انسجام اجتماعی»، «نزدیکی بیشتر عامل سازمان با نوعی از ابزارهای اعمال قدرت» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

شخصیت، مالکیت، سازمان

تشویقی، تنبیهی، اقناعی

- (۱) مالکیت - پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی - قدرت تشویقی
- (۲) سازمان - پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی - قدرت تشویقی
- (۳) مالکیت - پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی - قدرت اقناعی
- (۴) سازمان - پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی - قدرت اقناعی

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●● یکی از منابع دسترسی به قدرت، «سازمان» است.

تعریف: یعنی جمع کسانی که منافع، ارزش‌ها یا برداشت‌های مشترکی دارند.

مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است.

انسجام اجتماعی: پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطه همکاران، هموطنان و هم‌کیشان.

یکپارچگی نظام: پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مانند رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست.

سازمان، با قدرت اقناعی خویشاوند است. ← یعنی اعمال قدرت اقناعی، نیازمند وجود سازمان است.

لازمه سازمان، پذیرفتن هدف‌های سازمان توسط افراد و اعضای آن است. ← بنابراین سازمانی که اعضای آن به طور یکپارچه، اهداف آن را قبول نداشته باشند، نمی‌تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند.

جوامع، خود بزرگ‌ترین و مؤثرترین سازمان‌ها هستند.

امروزه، نقش سازمان بیشتر از سایر منابع قدرت است؛ به گونه‌ای که بیشترین قدرت‌ها درون سازمان متمرکز شده‌اند.

پاسخ تشریحی

- سازمان، مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است.
- پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی، انسجام اجتماعی نام دارد.
- سازمان، با قدرت اقناعی خویشاوند است و با آن ارتباط نزدیک دارد.

تست و پاسخ ۷۹

جامعه‌شناسی تفسیری، چگونه به مطالعه علمی ارزش‌های سیاسی می‌پردازد؟

- ۱) عدم ارائه ملاک و معیاری برای تشخیص خوب از بد و درست از غلط - دست‌شستن از آرمان‌دواری ارزشی پدیده‌های انسانی - فروکاستن سیاست به پدیده‌های مادی و فاقد معنا
- ۲) اکتفا به توصیف و فهم قدرت و ارزش‌های سیاسی - مادی و محسوس دانستن ارزش‌های سیاسی و ارزش‌زدایی از آن‌ها - منفعل ساختن انسان‌ها در برابر وضع موجود
- ۳) نقد و بررسی ارزش‌های سیاسی با ملاک‌های خوب و بد - فروکاستن مفهوم قدرت به پدیده‌های مادی، محسوس و فاقد معنا - تمرکز بر ذهنیت‌ها و عدم امکان فهم وجوه محسوس قدرت
- ۴) معنادار و ارزشی دانستن پدیده‌های قدرت و سیاست - تمرکز بر ذهنیت‌ها و ناتوانی در بررسی وجوه محسوس و واقعی سیاست و قدرت - بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی

پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

خودت حل کنی بهتره به کلیدواژه‌های جامعه‌شناسی تفسیری توجه داشته باشید: «فهم - معنا - قوانین این‌جایی و اکنونی - عدم امکان نقد و اصلاح - راه‌یابی به ذهن کنشگر - بسنده کردن به توصیف پدیده‌ها - نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها و ...»

درس‌نامه هر یک از سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی، با روشی خاص به مطالعه پدیده قدرت و ارزش‌های سیاسی می‌پردازد.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) درست - درست - نادرست (مربوط به رویکرد تبیینی است؛ در رویکرد تفسیری، سیاست، پدیده‌ای معنادار است.)
- ۲) درست - نادرست (مربوط به رویکرد تبیینی است.) - درست (از دیدگاه جامعه‌شناسی انتقادی، رویکرد تفسیری انسان را در برابر وضع موجود منفعل می‌کند.)
- ۳) نادرست (رویکرد تفسیری، توان انتقاد و داوری ارزشی ندارد.) - نادرست (مربوط به رویکرد تبیینی است.) - درست

تست و پاسخ ۸۰

به ترتیب پاسخ هر یک از سؤالات زیر کدام است؟

- چرا جامعه‌شناسان انتقادی رویکردهای تبیینی و تفسیری را محافظه‌کار می‌دانند؟
- چرا جامعه‌شناسی تبیینی ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند؟
- بررسی و مطالعه فرهنگ‌ها با رویکرد تفسیری چه نتیجه‌ای را به دنبال دارد؟

- (۱) منفعل کردن انسان در برابر وضعیت موجود - معنزدایی و ارزش‌زدایی از قدرت و سیاست - ناتوانی از دریافت صحیح از معنای پدیده‌های اجتماعی و سیاسی در فرهنگ‌ها
- (۲) ناتوانی در کسب ملاک و معیاری برای ارزیابی و داوری علمی ارزش‌های انسانی - منحصرکردن علم به علوم تجربی - درگیری علوم اجتماعی به مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده به دلیل تعدد و تنوع فرهنگ‌ها
- (۳) منحصرکردن علم به علوم تجربی و ناتوانی در ارائه راهکار برای رسیدن به وضع مطلوب - بسنده کردن به توصیف ارزش‌های سیاسی - معناداردانستن ارزش‌های اجتماعی و توصیف آن‌ها
- (۴) عدم ارائه راهکار در جهت بهبود وضعیت موجود - ناتوانی در مطالعه و بررسی وجوه محسوس و واقعی ارزش‌های سیاسی - از دست رفتن مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- هیچ‌کدام از رویکردهای تبیینی و تفسیری نمی‌توانند ملاک و معیاری برای ارزیابی و داوری علمی درباره قدرت و سیاست و ارزش‌های سیاسی پشت سر آن‌ها به دست آورند. به همین دلیل جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که این دو رویکرد محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راهکاری برای به‌ترساختن وضع موجود ندارند، بلکه انسان‌ها را در برابر وضع موجود منفعل و مجبور می‌سازند. (درستی قسمت اول همه گزینه‌ها) بعضی مواقع‌ها هم این‌پوری می‌شه دیگه!
- جامعه‌شناسان تبیینی با منحصرکردن علم به علوم تجربی که صرفاً موضوعات مادی و محسوس را مطالعه می‌کند، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل مطالعه علمی نمی‌داند و ناگزیر با معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به پدیده‌هایی مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند.
- در جامعه‌شناسی تفسیری تلاش می‌شود که جوامع و فرهنگ‌ها از منظر خودشان مطالعه شوند؛ در این صورت تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد.

تست و پاسخ ۸۱

به ترتیب هر یک از عبارات زیر، مربوط به کدام بخش جدول است؟

- بیشتر با قدرت تشویقی قرابت دارد.
- در جوامع نخستین قدرت بدنی منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود.
- شکوهی به فرد عامل قدرت می‌دهد که همان اراده اوست.
- در شرکت‌های بزرگ بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.

(۱) پ - ب - پ - الف (۲) ب - پ - ب - الف (۳) ب - ب - پ - الف (۴) پ - ب - ب - پ

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۱

نکته

- ۱) امروزه شخصیت، با قدرت اقناعی یعنی توانایی ترغیب یا ایجاد باور، نزدیکی بیشتری دارد.
- ۲) مالکیت بیشتر با قدرت تشویقی قرابت دارد.
- ۳) سازمان در درجه نخست، با قدرت اقناعی خویشاوند است.

پاسخ تشریحی • مالکیت بیشتر با قدرت تشویقی قرابت دارد. (پ)

نکته • مالکیت می تواند موجب اطاعت افناعی شود؛ اما مسلم است با قدرت تشویقی ارتباط بیشتری دارد.

- در جوامع نخستین، قدرت بدنی (شخصیت) منبع دستیابی به قدرت تنبیهی بود و هنوز هم در برخی از گروه‌ها برای مردان قوی‌هیکل و قوی‌پنجه، منبع قدرت است. (ب)
- ثروت (مالکیت)، وجهه و شکوهی به فرد عامل قدرت می‌دهد که همان اراده و قاطعیت اوست. (پ)
- امروزه بیشترین قدرت‌ها درون سازمان‌ها متمرکز شده‌اند؛ مثلاً در شرکت‌های بزرگ، از سهم مالکیت و نقش سهام‌داران کاسته شده و بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است. (الف)

تست و پاسخ ۸۲

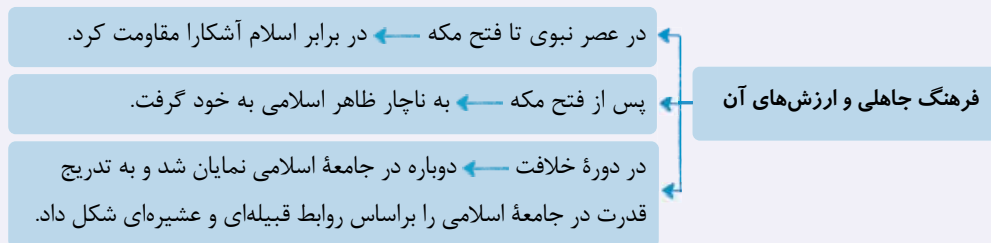
هر یک از موارد زیر، چگونه و یا چه زمانی شکل گرفتند؟

- ظاهر اسلامی گرفتن فرهنگ جاهلی در دوره اسلامی
 - استعمار نو و استفاده از ابزارهای اقتصادی برای استعمار
 - اعتقاد به دست‌وپاگیر بودن ارزیابی‌های اخلاقی نسبت به قدرت
 - بحران معرفت‌شناختی در فرهنگ و جهان غرب
- ۱) پس از فتح مکه توسط مسلمانان - پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره طی قرن بیستم - در دوره اخیر و در جهان مدرن - پایان قرن بیستم
 - ۲) در عصر نبوی تا فتح مکه - با پی‌بردن کشورهای مستعمره به خطر جوامع غربی - با توسعه و گسترش کاربرد ارزش‌های واسطه‌ای - قرن‌های نوزدهم و بیستم
 - ۳) غلبه قدرت‌های سلجوقی و مغول - با اشغال نظامی و سیاسی جوامع ضعیف - در دوره اخیر و در جهان مدرن - به دنبال نادیده گرفتن جایگاه شهود در شناخت حقیقت
 - ۴) بعد از دوران خلافت - به دنبال از بین رفتن مقاومت فرهنگی جوامع ضعیف - به دنبال آشکارشدن نتایج منفی توسعه قدرت - پس از افول حس‌گرایی و نفی عقل و وحی در فرهنگ غرب

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۳، ۴ و ۵ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

نکته • فرهنگ جاهلی بعد از اسلام از بین نرفت و حالات متفاوتی را پشت سر گذاشت:

پاسخ تشریحی

- فرهنگ جاهلی بعد از فتح مکه، به ناچار ظاهر اسلامی به خود گرفته بود.
- استعمار نو، پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد.
- در دوره اخیر و در جهان مدرن، برخی مدعی شدند که ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت، دست‌وپاگیر بوده و مانع توسعه و پیشرفت آن‌ها شده است.
- از پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شده است.

تست و پاسخ ۸۳

عبارات زیر را از لحاظ درستی یا نادرستی، بررسی کنید:

- متفکران مسلمان، جهان طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار داده و از چهار جهان سخن می‌گویند.
- فرهنگ‌های جبرگرا، منجر به بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر می‌شوند.
- پیرشدن جمعیت از مسائلی است که پاسخگویی به آن مربوط به سطح دوم عقلانیت می‌باشد.
- یکی از ابعاد سیاست، ضمانت اجرای رفتارها است که امروزه به قانون کاهش یافته است.

از مسائل و نیازهای متغیر بشر

(۱) ن - د - د - د (۲) د - د - ن - ن (۳) ن - ن - د - د (۴) ن - ن - د - ن

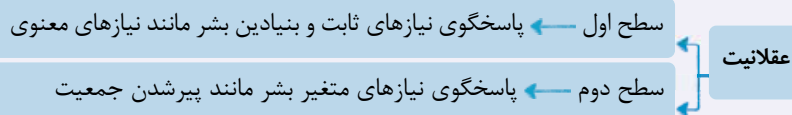
پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱ و ۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی: بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست (متفکران مسلمان، جهان تکوینی را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند و با تقسیم جهان تکوینی به طبیعت و فوق طبیعت، از چهار جهان سخن می‌گویند: (۱) جهان فردی (۲) جهان اجتماعی (۳) جهان طبیعی (۴) جهان فوق طبیعی)
عبارت دوم: نادرست (بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها از برخی دیگر، پیامد فقدان ویژگی عدالت در یک فرهنگ جهانی است و با جبرگرایی (≠ تعهد و مسئولیت) ارتباطی ندارد.)
عبارت سوم: درست

نکته: فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد.

عبارت چهارم: نادرست (تدبیر و تنظیم امور، امروزه به قانون کاهش یافته است.)

نکته: سیاست دو وجه یا بعد اصلی دارد:

- ۱) تدبیر و تنظیم امور ← امروزه به قانون کاهش یافته است.
- ۲) ضمانت اجرای قانون ← نیازمند قدرت است.

تست و پاسخ ۸۴

به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر مربوط به کدام مفاهیم هستند؟

«تنها راه‌هایی از نظام سرمایه‌داری و مصائب آن از نظر مارکس»، «نتیجه هم‌زیستی انسان‌ها و زندگی جمعی آنان»، «علت اختلاف‌ها و تضادها میان انسان‌ها در زندگی اجتماعی»، «شبیخون و ناتوی فرهنگی»

- (۱) اصلاح ساختار نظام سرمایه‌داری - پیدایش مسائل مشترک نیازمند به تصمیم‌گیری جمعی - تفاوت‌های میان افراد - استعمار نو
- (۲) تغییر بنیادین نظام سوسیالیستی - آشکارشدن تفاوت‌های میان افراد - پیدایش مسائل مشترک نیازمند تصمیم‌گیری جمعی - استعمار فرهنگی
- (۳) انقلاب طبقاتی - پیدایش مسائل مشترک نیازمند به تصمیم‌گیری جمعی - تفاوت‌های میان افراد - استعمار فرانو
- (۴) انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران - آشکارشدن تفاوت‌های میان افراد - پیدایش مسائل مشترک نیازمند تصمیم‌گیری جمعی - امپریالیسم فرهنگی

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۳ و ۴ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ تشریحی:

• مارکسیسم، تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه‌هایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

- انسان‌ها در این دنیا، با هم و به شکل گروهی و جمعی زندگی می‌کنند. همزیستی انسان‌ها و زندگی جمعی آن‌ها، همواره مسائل مشترکی پدید می‌آورد که باید با هم درباره آن‌ها تصمیم بگیرند.
- افراد، گروه‌ها و جوامع انسانی، به دلایل متفاوت زیستی و طبیعی، جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی همواره متفاوت بوده‌اند. وقتی انسان‌ها جمعی زندگی می‌کنند، این تفاوت‌ها می‌تواند باعث اختلاف‌ها و تضادهایی در میان آن‌ها شود.

تذکر فرایندش این‌طوری می‌شه!

تفاوت‌های زیستی، طبیعی و ... انسان‌ها ← تفاوت افراد گروه‌ها و جوامع انسانی ← ایجاد اختلاف‌ها و تضادها در زندگی اجتماعی

- مفاهیمی چون تهاجم فرهنگی، شبیخون فرهنگی و ناتوی فرهنگی مرتبط با استعمار فرانو است.

تست و پاسخ ۸۵

پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

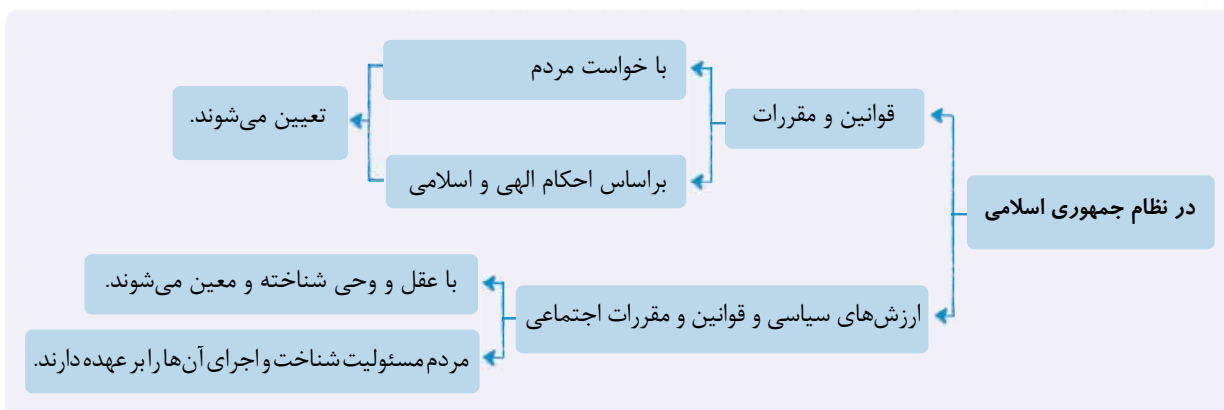
- چرا انسان‌ها نمی‌توانند صرفاً به منفعت مادی و لذت ناشی از ارزش‌های واسطه‌ای قانع باشند؟
 - ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اجتماعی در نظام جمهوری اسلامی، بر چه مبنایی شناخته و معین می‌شوند؟
 - ناسیونالیسم، وابستگی به چه عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند؟
- (۱) ارزیابی‌های اخلاقی و نگاه‌های واسطه‌ای به قدرت و ثروت - احکام اسلامی - سرزمین و قوم
 - (۲) اندیشیدن انسان به معنا و ارزش هر پدیده در برخورد با آن - عقل و وحی - ملت و سرزمین
 - (۳) نزاع و کشمکش پیرامون ارزش‌های واسطه‌ای - خواست مردم - قوم و نژاد
 - (۴) شک و تردید بنیادی نسبت به قدرت، ثروت و دانش - مبانی مشروعیت - زبان و ملیت

(پامعه‌شناسی یازدهم - درس ۴ / پامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- از آن‌جا که انسان در برخورد با هر پدیده‌ای، دیر یا زود به معنا و ارزش آن می‌اندیشد، نمی‌تواند صرفاً به لذت و منفعت مادی ناشی از قدرت، ثروت و دانش قانع باشد و به آن بسنده کند.
- در نظام جمهوری اسلامی، ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اجتماعی با عقل و وحی شناخته و معین می‌شوند.

- ناسیونالیسم، شامل مجموعه‌ای از باورها و نمادها است که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

عربی، زبان قرآن: عربی، زبان قرآن (۳): صفحه‌های ۳۷ تا ۴۳، عربی، زبان قرآن (۱): صفحه‌های ۷۱ تا ۸۲،
عربی، زبان قرآن (۲): صفحه‌های ۱ تا ۱۶

• عَيِّنِ الْأَصْحَّ لِلجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوِ الْمَفْهُومِ أَوِ التَّعْرِيبِ (۸۶ - ۹۴):

تست و پاسخ ۸۶

﴿هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَ كُمْ فِيهَا﴾:

- ۱) او شما را از زمین بیافرید و برای عمارت و آبادانی آن برگمارد!
- ۲) اوست که شما را از زمین به وجود آورد و خواست که شما آن را آباد کنید!
- ۳) او شما را از زمین پدید آورد و خواستار آباد کردن آن از شما شد!
- ۴) اوست که زمین را برای شما پدید آورد و آبادی آن را از شما خواست!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره معنا و زمان فعل‌های «أنشأ» و «استعمر» چیه؟

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) برای عمارت و آبادانی («استعمر: خواستار آباد کردن شد - فعل است نه اسم!»/ برگمارد (اضافی است!)
- ۲) اوست که (عبارت «است که» اضافی است!)/ خواست شما آن را آباد کنید. (معادل فعل «استعمر» نیست!)
- ۴) اوست که (مانند ۲)/ زمین (حرف «من: از» در «من الأرض» ترجمه نشده است!)/ برای شما (ضمیر «کم» در «أنشأکم: شما را پدید آورد» مفعولی است و باید به شکل مفعول ترجمه شود!)

تست و پاسخ ۸۷

«إِنْ كَانَتْ فِي غَرَفَةِ الْمَسَافِرِ نَوَاقِصُ فَعَلِيهِ أَنْ يُخْبِرَ مَسْئُولَ الْاِسْتِقْبَالِ لِكَيْ يَتَّصِلَ بِالْمُسْتَرِفِّ!»:

- ۱) اگر در اتاق مسافر کمبودهایی باشد، باید مسئول پذیرش باخبر شود تا با مدیر داخلی تماس بگیرد!
- ۲) چنانچه کمبودهایی در اتاق مسافر باشد، باید مسئول پذیرش را خبر کند تا با مدیر داخلی تماس بگیرد!
- ۳) اگر کمبودهایی در اتاق مسافر بود، مسئول پذیرش باید مدیر داخلی را از آن‌ها باخبر سازد!
- ۴) هرگاه کمبودهایی در اتاق مسافر باشد، او باید مسئول پذیرش را خبر کند تا مدیر داخلی برسد!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره از حضور «ان: اگر» می‌فهمیم که با یک جمله شرطی سروکار داریم، پس اولین چیزی که باید به یاد بیاریم اینه که اگر فعل شرط جواب شرط ماضی باشد، مجازیم اونارو به شکل مضارع هم ترجمه کنیم!

خودت حل کنی بهتره فعل «يُخْبِر» معلومه یا مجهول؟ فعل «لِكَيْ يَتَّصِلَ» یعنی چی؟

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) باخبر شود («أَنْ يُخْبِر» معلوم است نه مجهول!)
- ۲) از آن‌ها (اضافی است!)/ فعل «لِكَيْ يَتَّصِلَ: تا تماس بگیرد» ترجمه نشده است!)/ هم‌چنین «مَسْئُولَ الْاِسْتِقْبَالِ» در عبارت عربی نقش مفعولی دارد در حالی که در ترجمه فارسی به صورت فاعلی ترجمه شده است.
- ۴) برسد (معادل «يَتَّصِل» نیست! به تفاوت دو فعل «يَصِلُ: می‌رسد» و «يَتَّصِلُ: تماس می‌گیرد» دقت کنید!)

تست و پاسخ ۸۸

«من حرّم علی نفسه فی الخلوّة ما حرّمه الله علی عباده هو أتقی الناس!»:

- ۱) آن که در خلوت بر خود حرام کرده آن چه را که خداوند بر بندگان خود حرام نموده، او باتقواترین مردمان است!
- ۲) اگر کسی آن چه را که خدا بر بندگانش حرام کرده، در خلوت بر خودش حرام نماید، اوست از مردمان باتقوا!
- ۳) هر کس آن چه را که خداوند برای بندگان در خلوت حرام کرده، تحریم کند، او پرهیزگارترین مردم است!
- ۴) کسی که در خلوت خود حرام نماید چیزی را که خدا برای عبادت کنندگان حرام کرده، پرهیزگارترین مردم است!

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در این سوال هم بایک جمله شرطی سروکار داریم! پس اولین چیزی که باید به یاد بیاریم اینه که اگر فعل شرط یا جواب شرط ماضی باشند مجازیم اونا رو به شکل مضارع هم ترجمه کنیم!

خودت حل کنی بهتره عبارت «أتقی الناس» رو دریاب! هم ترتیب ترجمه شدنشون مهمه هم اسم تفضیل بودن «أتقی»!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۲) اگر (اضافی است!) / از (اضافی است!) / مردمان باتقوا (معادل «أتقی الناس: باتقواترین مردم» نیست!)
- ۳) بندگان (ضمیر «ه» در «عباده» ترجمه نشده است) / تحریم کند (جاز و مجرور «علی نفسه: بر خودش» ترجمه نشده است!) / ضمناً «در خلوت» در جای مناسب خود ترجمه نشده است.
- ۴) خلوت خود («الخلوة» ضمیر ندارد!) / عبادت کنندگان (اولاً ضمیر «ه» در «عباده» ترجمه نشده است، ثانیاً «عباد» جمع مکسر «عبد: بنده» است، نه «عابد: عبادت کننده»!)

تست و پاسخ ۸۹

«لم یکن هذا الرَّجُلُ الْمُحْتَبِ بِأَمَلٍ أَنْ یُعِیشَ عَشْرَ سِنَوَاتٍ أُخْرَى حَتَّى یَرَى ثَمْرَةَ جَهْدِهِ فِی تَعَلُّمِ الْفُنُونِ!»: این مرد ...

- ۱) نادان، امید نداشته است که ده سال دیگر زندگی کند تا بتواند ثمره کوشش خود را در یادگرفتن هنرها ببیند!
- ۲) مایوس، امید نداشته که ده سال دیگر زندگی کند تا نتیجه تلاش خود را در یادگیری هنرها ببیند!
- ۳) افسرده، امیدوار نبود تا دهها سال زندگی کند و ثمره تلاش خویش را در یاددادن هنرها مشاهده کند!
- ۴) ناامید، برای این که ده سال دیگر زندگی کند تا نتیجه کوشش خود در یادگرفتن هنر را ببیند، امیدوار نیست!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره ساختار «لم یکن + مضارع» معادل ماضی استمراری منفی است. خیلی مهممه!

خودت حل کنی بهتره ترکیب «تعلّم الفنون» و فعل «لم یکن ... یأمل» رو دریاب!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) نادان (معادل «المُحْتَبِ: ناامید» نیست!) / امید نداشته است («لم یکن ... یأمل: امید نداشت» معادل ماضی استمراری است، نه ماضی نقلی!) / بتواند (اضافی است).
- ۳) امیدوار نبود (معادل دقیقی برای «لم یکن ... یأمل» نیست چون به شکل اسنادی ترجمه شده است!) / دهها (معادل «عشرات» است نه «عشر: ده»!) / «آخری» در ترجمه فارسی لحاظ نشده است. / یاددادن (معادل «تعلیم» است، نه «تعلّم»!)
- ۴) برای این که (معادلی در عبارت عربی ندارد). / هنر («الفنون» جمع مکسر «الفن: هنر» است، نه مفرد!) / امیدوار نیست (معادل «لم یکن ... یأمل: امید نداشت» نیست!)

نکته در برخی فعل‌های فارسی که ماضی استمراری هستند نمی‌تونیم از «می» استفاده کنیم! مثلاً همین «امید نداشت» در این سؤال باید معادل ماضی استمراری باشه، اما چون «امید نمی‌داشت» در فارسی نداریم، مجازیم بدون «می» ترجمه‌اش کنیم! یه مثال دیگه: «کان یرتبط: ارتباط داشت».

تست و پاسخ ۹۰

«كُنْتُ أَسْتَطِيعُ أَلَا أَوْأَصِلُ أَعْمَالِي الصَّعْبَةَ وَ لَكِنْ لَمْ أَفْعَلْ ذَلِكَ وَ لَمْ أَهْتَمَّ بِشَيْءٍ إِلَّا أَهْدَافِي!»:

- ۱) می‌توانستم فقط به کارهای سخت ادامه دهم، اما آن را انجام ندادم و فقط به اهدافم توجه کردم!
- ۲) می‌توانستم به کارهای سخت خود ادامه ندهم، اما چنین نکردم و به چیزی جز اهدافم توجه نکردم!
- ۳) می‌توانم به کارهای سخت ادامه دهم، اما آن کار را انجام نمی‌دهم و به چیزی جز هدف‌هایم توجه نمی‌کنم!
- ۴) می‌توانستم فقط به کارهای سخت خودم بپردازم، اما چنین نکردم و فقط به هدف‌هایم توجه کردم!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره حواست باشه فعل منفی در جمله‌ای که «إلّا» داره میتونه به شکل مثبت هم ترجمه بشه! فقط قبلش مطمئن شو که «إلّا» رو با «آلّا: آن + لا، اشتباه نگرفته باشی و ترجمه هیچ کلمه‌ای هم از قلم نیفتاده باشه! خیلی مهمممه!

خودت حل کنی بهتره اول از همه زمان فعل‌ها رو دریاب! بعد هم به ترجمه بخش آخر جمله توجه کن!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) فقط ... ادامه دهم (دقت کنید که «آلّا = آن + لا: که ن...» را با «إلّا: به‌جز» اشتباه نگیرید! «آلّا أوأصل» یعنی «(که) ادامه ندهم» و «فقط» اضافی است!) / فقط به اهدافم توجه کردم (عبارت «بشيء: به چیزی» ترجمه نشده است!)
- ۲) می‌توانم («كنت أستطيع: می‌توانستم» معادل ماضی استمراری است، نه مضارع!) / انجام نمی‌دهم («لم أفعل: انجام ندادم» معادل ماضی منفی است، نه مضارع!) / توجه نمی‌کنم («لم أهتم: توجه نکردم» معادل ماضی منفی است، نه مضارع!)
- ۳) فقط ... بپردازم (مانند ۱) / فقط به هدف‌هایم توجه کردم (مانند ۱)

تست و پاسخ ۹۱

عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) علی امتداد الأنابيب توجد أعمدة الاتصالات: در امتداد لوله‌ها، ستون‌های مخابرات را می‌یابی!
- ۲) لا تمش في الأرض مَرَحاً فالله لا يحب كل مختال: بر زمین از روی غرور قدم مزن، چه خداوند خودپسند را دوست نمی‌دارد!
- ۳) جادلوا الذي ضل عن سبيل الله بطريق يكون أحسن: با آن که از راه الله گمراه گردیده، به طریقه‌ای که نکوتر است، بحث کنید!
- ۴) ما أرضى المؤمن ربّه بشيءٍ يمثل الصمت: پروردگار مؤمن با چیزی همانند سکوت راضی نمی‌شود!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این مدل تست‌ها باید خیلی سریع معنای تمام کلمات رو بررسی کنی پس نیاز به تمرین زیاد داره تا سرعتت بالا بره!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) می‌یابی («توجد: یافت می‌شود» مجهول است، نه معلوم!)
- ۲) خودپسند (کلمه «كل» ترجمه نشده است و «هیچ خودپسندی» صحیح است!)
- ۳) پروردگار (ضمیر «ه» در «رته» ترجمه نشده است!) / راضی نمی‌شود (معادل درستی برای «ما أرضى: راضی نکرد» نیست!) / توجه کنید که «المؤمن» در عبارت عربی، فاعل است در حالی که در ترجمه به صورت مضاف‌الیه ترجمه شده است.

تست و پاسخ ۹۲

عین الخطأ:

- ۱) بعض الأعمال تستغرق وقتاً طويلاً و لكن تُثمر سريعاً: برخی کارها وقت زیادی می گیرند، ولی به سرعت نتیجه می دهند!
- ۲) یا بائع الملابس، أسعار هذه السراويل غالية: ای فروشنده لباس ها، قیمت های این شلوارها گران است!
- ۳) ما أسرع مرَّ عمر الإنسان ليته يفهم قيمته: گذر عمر انسان چه شتابان است، کاش او ارزش آن را بفهمد!
- ۴) أخذت يد ابنتي و قبَّلْتُها و أجلسْتُها عندي: دست دخترم را گرفتم و او را بوسیدم و او نزد من نشست!

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره به تفاوت فعل های لازم و متعدی خیلی دقت کنید! فعل های باب افعال و تفعیل غالباً متعدی هستند!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

او نزد من نشست (معادل «أجلسْتُها: او را نشاندم» نیست!)

تست و پاسخ ۹۳

«کارگران نفت را از چاهها استخراج می کنند تا به پالایشگاهها منتقل شود!» عین الصَّحیح:

- ۱) یَسْتَخْرِجُ الْعَمَالُ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ وَ يَنْقُلُونَهُ إِلَى الْمَوَانِي!
- ۲) النَّفْطُ الَّذِي يَسْتَخْرِجُهُ الْعَمَالُ مِنَ الْآبَارِ يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَافِي!
- ۳) الْعَمَالُ يَسْتَخْرِجُونَ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ حَتَّى يُنْقَلُ إِلَى الْمَصَافِي!
- ۴) يَسْتَخْرِجُونَ الْعَمَالُ النَّفْطَ مِنَ الْآبَارِ حَتَّى يَنْقُلُوهُ إِلَى الْمَوَانِي!

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینهها خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره به بود و نبود ضمیرها خیلی دقت کن! معادل «پالایشگاه» هم دریاب!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینهها:

- ۱) و (معادل «تا» نیست!) / یَنْقُلُونَهُ («منتقل شود» مجهول است، نه معلوم و ضمیر مفعولی «ه» نیز اضافی است!) الموانی (معادل «بندرها» است!)
- ۲) النفط الذی (معادل «نفتی که ...» است، بنابراین «الذی» اضافی است!) / یَسْتَخْرِجُهُ (ضمیر مفعولی «ه» اضافی است!) / یُنْقَلُ (در این عبارت معادل مضارع اخباری است، نه مضارع التزامی!)
- ۴) یَسْتَخْرِجُونَ (چون فاعل این فعل (العمال) بعد از آن به کار رفته است باید فعل را به شکل مفرد بنویسیم؛ بنابراین «یَسْتَخْرِجُ» صحیح است!) / یَنْقُلُوهُ (مانند ۱) / الموانی (مانند ۱)

تست و پاسخ ۹۴

عین الصَّحیح في مفهوم هذه العبارة: «تُعَرَفُ الأشياءُ بأضدادها!»

- ۱) مَدَّتِي مَعَكُوسٌ بِشَاءِ كَارِهَا شَحَنَهُ رَا دَزْدَ أَوْرَدَ، بَر دَارِهَا
- ۲) چُون تَنگ و سَخْت كَرْد بَر أَو رُوزگَار جَامَةُ فَرَاحَ، تَنگ شُود بَر تَنش
- ۳) بَد نَدَانِي تَا نَدَانِي نِيك رَا
- ۴) هَر چِه از حُد بَگُذَرْد، نَچَار گَرْدَد صَدَّ أَنْ

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، پس باید از قبل بررسی شده باشند!

پاسخ تشریحی ترجمه عبارت: «چیزها با متضادهایشان شناخته می‌شوند»

• عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنِ الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٩٥ - ٩٧):

تست و پاسخ ٩٥

﴿جَادِلْهُمْ بِأَلْتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ﴾:

- (١) جادل: فعل أمر - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من باب مفاعلة - متعد / فعل و فاعل و مفعوله «هم»
- (٢) أحسن: مفرد - مذكر - اسم تفضيل (مؤنثه «حسنى») - معرب - نكرة / خبر و مرفوع بالضمّة
- (٣) أعلم: فعل ماضٍ - للمفرد المذكر الغائب أو للغائب - مصدره على وزن «إفعال» / خبر
- (٤) ضلّ: فعل ماضٍ - للغائب - مجرد ثلاثي - حروفه الأصلية: «ض ل ل» - متعد / فعل و فاعل و الجملة فعلية

پاسخ: گزینه ٢

مشاوره در سوالات تحلیل صرفی حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خوارو !!!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ١) الغائب («جادل: مجادله کن» فعل امر مخاطب است، نه غایب!)
- ٢) فعل ماضی، للغائب و مصدره على وزن «إفعال» (در این عبارت «أعلم: داناتر» اسم تفضیل است، نه فعل ماضی از باب إفعال!)
- ٣) متعدّ («ضلّ: گمراه شد» لازم است، زیرا مفعول ندارد!)

تست و پاسخ ٩٦

﴿إِعْلَمُ بَأَنَّ خَيْرَ الإِخْوَانِ أَقْدَمُهُمْ﴾:

- (١) أعلم: فعل أمر - للمخاطب - مزيد ثلاثي من باب إفعال - معلوم / فعل و فاعل و الجملة فعلية
- (٢) خير: مفرد - مذكر - اسم تفضيل - معرب / اسم أن و منصوب بالفتحة
- (٣) الإخوان: اسم - مثنى (مفردة: «الأخ») - معرّف بآل - معرب / مضاف إليه و مجرور بالألف
- (٤) أقدم: مفرد - مذكر - اسم تفضيل - من مصدر «إقدام» - مبتني / خبر أن و مرفوع بالضمّة

پاسخ: گزینه ٢

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ١) مزيد ثلاثي من باب إفعال (این فعل بر وزن «افعل» است؛ بنابراین ثلاثی مجرد است، نه مزيد! امر باب إفعال بر وزن «أفعل» به کار می‌رود!)
- ٢) مثنى («إخوان» جمع مکسر «أخ» است، نه مثنی! «أخوان» مثنای این کلمه است!) / مجرور بالألف (از آن جا که این کلمه، مثنی نیست مجرور به کسره است، نه الف!)
- ٣) من مصدر «إقدام» (اسم‌های تفضیل همگی از فعل‌ها و مصدرهای ثلاثی مجرد ساخته می‌شوند، نه ثلاثی مزيد؛ بنابراین از مصدر «إقدام» که از باب إفعال است ساخته نشده است!) / مبتني (معرب است، نه مبنی!)

تست و پاسخ ۹۷

«الآبار حُفْرَةٌ عميقةٌ يُستخرج منها الماء أو النَّفْطُ بنفقات كثيرة!»:

- ۱) الآبار: جمع تكسير و مفرد «بئر» و هي مؤنث - معرّف بأل - معرب / مبتدأ و خبره «عميقة»
- ۲) يُستخرج: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الزائدة ثلاثة - معلوم / فعل و فاعله محذوف
- ۳) الماء: مفرد - مذکر - جمعه المكسّر: «مياه» - معرب - معرّف بأل / نائب الفاعل و مرفوع
- ۴) نفقات: جمع سالم للمؤنث (مفردة «نَفَق» و جمعه المكسّر: «الأنفاق») - معرفة / مجرور بحرف الجرّ

پاسخ: گزینه ۳

خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) خبره «عميقة» (کلمه «حفرة» خبر و «عميقة» صفت آن است!)
- ۲) معلوم (حالت معلوم این فعل «يُستخرج» است زیرا مضارع باب استفعال بر وزن «يَسْتَفْعِلُ» است؛ بنابراین «يُستخرج» مجهول است!)
- ۴) مفردة «نَفَق» (مفرد این کلمه «نَفَقَة» است! / معرفة (نکره است!)

نکته عبارت «فاعله محذوف» مختص فعل‌های مجهول هست و با کلمه «معلوم» در ۲ تناقض داره و خیلی سریع ۲ حذف می‌شه!

تست و پاسخ ۹۸

عَيِّنِ الخَطَأَ عن ضبط حركات الحروف:

- ۱) الميناءُ مكانٌ على ساحلِ البحارِ تُشاهدُ السُّفنُ جنبَهُ!
- ۲) يُنقلُ النَّفْطُ عَبْرَ النَّاقِلَاتِ الكبيرةِ إِلَى البُلدانِ الصَّنَاعِيَّةِ!
- ۳) مَوْعِدُ الفَطْوَرِ من السَّاعَةِ السَّادِسَةِ و النَّصْفِ إِلَى التَّاسِعَةِ!
- ۴) هذا المَكْتَبُ في خوزستان أكبرُ المَكاتبِ في العالمِ القَدِيمِ!

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در جریان باش که در این مدل سوالات همه علامتها و همه کلمات لازم نیست بررسی بشن و خیلی از اون‌ها اهمیتی ندارن!

خودت حل کنی بهتره به حرکت گذاری فعل‌ها دقت کن و اگر مجهول باشه نباید مفعول داشته باشه، یعنی نباید بعدش اسم منصوبی به کار رفته باشه!

خطاهای این گزینه‌ها:

البحار (این کلمه جمع مکسر «البحر: دریا» است و حرکت گذاری صحیح آن «البحار» است!) / تُشاهدُ (این فعل مجهول است، اما با توجه به معنای جمله و منصوب بودن «السُّفن» درمی‌یابیم که «السُّفن» مفعول است، پس فعل باید معلوم باشد؛ بنابراین «تُشاهدُ» صحیح است!)

تست و پاسخ ۹۹

عَيِّنِ الصَّحِيحَ عن المفردات:

- ۱) خَبَرَهَا الرِّسُولَ بَيْنَ الإقامةِ معه مُعَرَّزَةً أو العودَةَ إلى قومها. (متضاد) ← المَهان، الرَّجوع
- ۲) في السَّنةِ الخامسةِ من الحربِ وقعتْ أسيراً بيدِ العدوِّ العراقيِّ. (جمع) ← الأسرى، العُدوان
- ۳) في بعضِ البُلدانِ يُستخدم النَّفْطُ لمعالجةِ الأمراضِ الجلديَّةِ. (مفرد) ← البَلد، المريض
- ۴) علينا أن نتواضع أمام الأُساتذةِ و الأقرباءِ و كلِّ من حولنا. (مفرد) ← الأُسْتَاد، القريب

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

مشاوره اگر لغت‌ها رو دقیق نخونده باشی احتمالش زیاده که تو این مدل سوالات تو تله بیفتی پس خوب و منظم برای لغت‌ها وقت بذار!

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) کلمه «العودة: برگشتن» مترادف «الرجوع: برگشتن» است، نه متضاد آن!
- ۲) کلمه «العدوان: دشمنی» مصدر و مفرد است و جمع «العدو» «الأعداء» است!
- ۳) مفرد «الأمراض: بیماری‌ها»، «المَرَض» است، نه «المَرِیض: بیمار»!

تست و پاسخ ۱۰۰

عین فعلاً یقرأ مجهولاً:

- ۱) یحب الآباء و الأمهات رؤية أولادهم في أحسن حال!
- ۲) تبدأ الأسعار من خمسة و أربعين ألفاً!
- ۳) إنزعج رسول الله ﷺ و قال: لم تفرق بين أطفالك؟!!
- ۴) عين غصت عن محارم الله لن تكون باكية يوم القيامة!

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره در سوالات مجهول ابتدا باید به حرکت‌گذاری فعل‌ها و بعد به معنای جمله توجه کنی!

پاسخ تشریحی فعل «عَصَّت: پوشیده شد» مجهول است!

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) پدران و مادران دوست دارند فرزندانشان را در بهترین حال ببینند! (با توجه به معنای جمله «يُحِبُّ» معلوم است!)
- ۲) قیمت‌ها از چهل و پنج هزار شروع می‌شوند! (فعل «تبدأ» در این جا یک فعل لازم است و به همین خاطر مجهول نمی‌شود!)
- ۳) رسول خدا ﷺ ناراحت شد و گفت: چرا بین کودکان فرق می‌گذاری؟! «إنزعج» با «أ» شروع نشده، پس قطعاً مجهول نیست! فعل‌های «قال» و «تفرق» هم با توجه به ترجمه جمله معلوم هستند!)
- ۴) چشمی که از محارم خدا پوشیده شد روز قیامت گریان نخواهد بود! (با توجه به معنای جمله «عَصَّت» مجهول است!)

تست و پاسخ ۱۰۱

عین ما فيه اسم التفضيل:

- ۱) «قد أفلح المؤمنون الذين هم في صلاتهم خاشعون»
- ۲) كُفِّتْ بوظائف صعبة في أيام صغري!
- ۳) هو أصبح من أغنياء العالم ببيع اختراعه!
- ۴) أكرم الذين يتقربون إلى الله لاكتساب رضا!

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) به راستی مؤمنان رستگار شدند، همان کسانی که در نمازشان فروتن هستند! («أفلح» فعل ماضی است!)
- ۲) در دوران کودکی‌ام به وظایف سختی مکلف شدم! (دقت کنید که «صغری: کودکی من» را با «صغری: کوچک‌تر» اشتباه نگیرید!)
- ۳) او با فروش اختراعاتش از ثروتمندترین ثروتمندان جهان شد! («أغني» اسم تفضیل است!)
- ۴) کسانی را که به خداوند برای کسب رضایتش نزدیکی می‌جویند گرامی بدار! («أكرم» فعل امر است!)

تست و پاسخ ۱۰۲

عین ما ليس فيه اسم المكان:

- ۱) أرى أولادي في ساحة المنزل و هم مشغولون بحلّ المسألة!
- ۲) كنت أشتغل في مطبعة شهيرة تُطبّع صحفّ فيها!
- ۳) هناك موانع كثيرة للإنسان في سبيله إلى التقدّم!
- ۴) للعشاء سَنذهب إلى أحد المطاعم الخلابّة في شارع جميل!

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

خودت حل کنی بهتره دنبال وزن های «مَفْعَل» «مَفْعِل» «مَفْعَلَة» و «مَفَاعِل» بگرد و حواست باشه که معنای مکان هم داشته باشند!

پاسخ تشریحی در این عبارت اسم مکان به کار نرفته است. دقت کنید که «موانع» جمع مکسر «مانع» است؛ بنابراین اسم فاعل است، نه اسم مکان! در ۱) «المنزل» در ۲) «مطبعة: چاپخانه» و در ۳) «المطاعم: رستوران‌ها» اسم مکان است و مفرد آن «مَطْعَم» می باشد.

تست و پاسخ ۱۰۳

عَيْنِ الخَطَأِ فِي استخدام اسم التفضيل:

- ۱) جبل دماوند من أعلى الجبال في العالم!
 ۲) جبل دماوند عُلِّيا من جبل دنا!
 ۳) لله الأسماء الحُسنى تدعوه بها!
 ۴) أفضل تلميذات هذا الصف أختي الصغرى!

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در این تست‌ها باید دنبال این باشیم که اسم تفضیل باید بر وزن «أفعل» بیاید یا «فعلی»!

پاسخ تشریحی در این عبارت اسم تفضیل «عُلِّيا» برای مقایسه به کار رفته است؛ بنابراین باید بر وزن «أفعل» بیاید پس «أعلى» صحیح است!

نکته حواست باشه که اگر «فعلی + من» رو دیدی، غالباً اشتباهه و می شد به سرعت ۲ رو انتخاب کرد. 😊

تست و پاسخ ۱۰۴

عَيْنِ ما لم يُذكر فيه المستثنى منه:

- ۱) تُصَنَعُ فِي هَذَا المَصْفَى مشتقات النقط المختلفة إِلَّا المَطَاط!
 ۲) لم يُنْشِدْ قصيدة عن عظمة طاق كسرى أحدًا إِلَّا خاقانیا و البحتری!
 ۳) لم يَغرس جدِّي في هذه المزرعة الصغيرة إِلَّا فسائل جوز!
 ۴) لا يُشارك زملاؤنا اليوم في المباراة إِلَّا اثْنينِ منّا!

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در این گزینه مستثنی منه به کار نرفته است!

در ۱) «مشتقات» در ۲) «أحد» و در ۳) «زملاء» مستثنی منه هستند!

تست و پاسخ ۱۰۵

عَيْنِ «إلا» أستخدمت للتأكيد:

- ۱) قَبِلَ الوالد أبناءه عند دخولهم المسجد إِلَّا بنته الصغيرة!
 ۲) أعتق رسول الله كلَّ من أسره المسلمون إِلَّا واحداً منهم!
 ۳) لا تَعْصُوا عيونكم في الدنیا إِلَّا عن ما حرّمه الله!
 ۴) لنشارك جميعنا في المباريات الرياضية إِلَّا كرة المنضدة!

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره وقتی که جمله قبل «إلا» منفی باشه و مستثنی منه نیومده باشه «إلا» برای تأکید، حصر یا اختصاص به کار رفته!!

در این عبارت جمله قبل «إلا» منفی است و مستثنی منه هم به کار نرفته است.

پاسخ تشریحی در ۱) «أبناء» در ۲) «كلَّ مَنْ» و در ۳) «المباريات» مستثنی منه است!

تاریخ: تاریخ (۳): صفحه‌های ۹۲ تا ۹۸، تاریخ (۲): صفحه‌های ۱ تا ۴۱

تست و پاسخ ۱۰۶

کدام توصیف درباره کتاب «تاریخ بیهقی» درست است؟

- (۱) روایت تاریخ ایران از دوره اساطیری تا زمان حیات مؤلف
 (۲) از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای درباره تاریخ غزنویان
 (۳) شرح زندگی مفاخر و مشاهیر محلی به قلم ابوالفضل بیهقی
 (۴) یکی از نمونه‌های تک‌نگاری به اشاره سلطان محمود غزنوی

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ یازدهم - درس ۱ - انواع کتاب‌های تاریخی)

مشاوره بعضی سؤال‌ها یه جوری اند که انگار لقمه رو دور سر پیچوندن؛ برای پیدا کردن پاسخ درست این جور تست‌ها، باید یه نگاه گذرا به گزینه‌ها بندازی و با توجه به گزینه‌ها، اول بفهمی سؤال درباره چیه؛ مثلاً گزینه‌های این سؤال بهت می‌گن منظور سؤال اینه که تاریخ بیهقی در زمره کدوم دسته از کتاب‌های تاریخی جای داره؛ عمومی، محلی، سلسله‌ای یا تک‌نگاری؟

درس‌نامه از جمله مهم‌ترین منابع پژوهش در گذشته، کتاب‌های تاریخی هستند که توسط مورخان دوره‌های مختلف نوشته شده‌اند. در جدول زیر، به مهم‌ترین انواع کتاب‌های تاریخی و مشهورترین نمونه هر نوع، اشاره شده است:

نمونه	محتوا	نوع کتاب تاریخی
تاریخ طبری	نگارش تاریخ جهان از آفرینش عالم تا رویدادهای زمان حیات مؤلف	تاریخ عمومی
تاریخ سیستان	ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی، اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی	تاریخ محلی
تاریخ بیهقی	ثبت و ضبط رویدادهای دوران حکومت فرمانروایان کوچک و بزرگ	تاریخ سلسله‌ای
عجائب المقدور فی نواب تيمور	شرح تاریخ زندگی یک فرمانروا به صورت ویژه و متمرکز به اشاره خود او	تک‌نگاری

پاسخ تشریحی یکی از گونه‌های تاریخ‌نگاری که در دوره اسلامی در ایران رواج یافت، تاریخ‌های سلسله‌ای بود. فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً آدیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند. بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

دام‌تستی اسم تاریخ بیهقی با ابوالفضل بیهقی (نویسنده اون) گره خورده؛ پس ممکنه (۳) تو رو به شک انداخته باشه. هم‌چنین اگه یادت باشه که بیهقی مورخ غزنویان بوده، ممکنه اسم سلطان محمود غزنوی هم تو رو به شک انداخته باشه که نکنه (۴) درست باشه، ولی هیچ‌کدوم از این دو تا گزینه پاسخ درست نیستن.

تست و پاسخ ۱۰۷

اگر پژوهشگری بخواهد به مناسبات اخلاقی میان مردم و فرمانروا در برهه‌ای از تاریخ پی ببرد، بهتر است به کدام کتاب مراجعه کند؟

یعنی کدام کتاب، «اندرزنامه» است؟

- (۲) تاریخ عالم‌آرای عباسی
 (۴) المسالك و الممالك ابن خردادبه

- (۱) قابوس‌نامه عنصرالمعالی
 (۳) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ یازدهم - درس ۱ - مراجع و منابع نوشتاری تاریخ (سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها))

مشاوره انواع منابع نوشتاری تاریخ اسلام و به‌ویژه نمونه‌های مشهور هر نوع، یکی از مباحث مهم درس ۱ تاریخ یازدهم که برای به خاطر سپردن دقیق این مبحث حتماً به یه جدول نیاز داری که مادر بخش درس‌نامه برات آورده‌مش.

درس نامه ●● مراجع و منابع مکتوب تاریخ اسلام و ایران در دوران اسلامی، بسیار متنوع و متعددند که مهم‌ترین گونه‌های آن‌ها عبارت‌اند از:

نوع منبع مکتوب	توضیحات	نمونه
کتاب‌های تاریخی	برو درس‌نامه سؤال قبل رو دوباره نگاه کن!	به شرح مندرج در درس‌نامه سؤال قبل!
نوشته‌های جغرافیایی	حاوی اطلاعات بسیار مهم درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب‌وهوا، وضعیت اقتصادی، مرزها و ...	المسالک و الممالک ابن خردادبه
ادبیات و متون ادبی	بیانگر اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصر	بوستان و گلستان سعدی، دیوان حافظ و قصیده نامه اهل خراسان از انوری
سیاست‌نامه‌ها	حاوی اطلاعات سودمندی درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم، تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی	سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک
اندرزنامه‌ها	بیانگر اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی میان فرمانروا و مردم	قابوس‌نامه نوشته عنصرالمعالی
سایر نوشته‌ها	هر نوشته‌ای که حاوی اطلاعات مفید تاریخی باشد و در دسته‌بندی‌های فوق نگنجد.	<ul style="list-style-type: none"> ● طبقات، انساب و فرهنگ‌نامه‌های زندگی‌نامه‌ای ● اسناد، فرمان‌ها، معاهدات و منشآت (نامه‌ها) ● متون تقویمی و گاه‌شماری، متون فلسفی، کلامی، فقهی و اخلاقی ● نوشته‌های روی سکه‌ها

پاسخ تشریحی اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به «قابوس‌نامه» نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

دام تستی اصلاً بعید نیست که در دام (۳) افتاده باشی؛ حق هم داری، اما حواست باشه که اگرچه سیاست‌نامه‌ها هم (درست مانند اندرزنامه‌ها) به روابط و مناسبات میان فرمانروا و مردم اشاره دارن، اما وقتی پای «اخلاق» و «مناسبات اخلاقی» به میون میاد، دیگه اندرزنامه، سیاست‌نامه رو کنار می‌زنه.

تست و پاسخ ۱۰۸

ارزش و اعتبار کدام‌یک از خبرها و روایت‌های تاریخی زیر بیشتر است؟

- (۱) مکان دقیق رویداد ذکر شده باشد.
- (۲) با فاصله زمانی مشخص روایت شده باشد.
- (۳) راوی، خود مستقیماً شاهد وقوع رویداد بوده باشد.
- (۴) روایت‌کننده، خبر واقعه را از منبعی موثق نقل کرده باشد.

(تاریخ یازدهم - درس ۲ - سنجه اعتبار و نقد راوی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● مورخان وقتی با گزارش تاریخی روبه‌رو می‌شوند، آن را اعتبارسنجی می‌کنند و به اصطلاح به نقد آن می‌پردازند. نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است، در دو مرحله زیر انجام می‌شود:

(۱) سنجه اعتبار و نقد راوی	توجه به موضوعاتی نظیر ویژگی‌های هویتی روایت‌کننده خبر، محل تولد و زندگی، گرایش فکری، مذهبی و سیاسی، جایگاه علمی راوی و ...
(۲) سنجه اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی	مطابقت با عقل
	مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد
	مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی
	سنجه گزارش‌ها براساس زمان و مکان
	اعتبارسنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی
	اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی

پاسخ تشریحی یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است تا معلوم شود، روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده و یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است. ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود، به طور مستقیم شاهد رویداد بوده، به مراتب از خبری که روایت‌کننده آن را از دیگران نقل کرده، بیشتر است.

دام تستی درسته که زمان و مکان، دو رکن مهم یک رویداد تاریخی هستن و خبر و روایتی که فاقد زمان و مکان دقیق و مشخص باشه، از اصالت کافی برخوردار نیست، اما این دو تا در کنار هم می‌تونن اصالت زیادی به یک خبر ببخشند؛ پس ۱ و ۲ به تنهایی درست نیستن.

تست و پاسخ ۱۰۹

کدام مورد را هم در زمره معایب و هم در زمره مزایای «تاریخ‌نگاری روایی» برشمرده‌اند؟

- ۱) فقط بر یک موضوع خاص یا طبقه ویژه‌ای از مردم تمرکز دارد.
- ۲) هیچ نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌شود.
- ۳) ترتیب وقوع حوادث و توالی زمانی رویدادها مورد توجه قرار نمی‌گیرد.
- ۴) گریزی از انتخاب و گزینش نیست و همه جنبه‌های خبر دیده نمی‌شود.

(تاریخ یازدهم - درس ۲ - انواع روش‌های تاریخ‌نگاری)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه مورخان تاکنون تقسیم‌بندی‌های مختلفی از روش‌های تاریخ‌نگاری ارائه کرده‌اند که مشهورترین آن‌ها عبارت‌اند از:

نوع تاریخ‌نگاری	ویژگی	نمونه مشهور
روایی	مورخ بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایات، آن‌ها را عیناً نقل می‌کند. نویسنده هیچ‌گونه نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌دهد.	تاریخ طبری (محمد بن جریر طبری)
ترکیبی	مورخ به جای ذکر همه روایت‌ها درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایات، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند؛ لذا ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند.	فتوح البلدان (بلاذری) اخبار الطوال (دینوری)
تحلیلی	مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند.	تجارب الامم (ابوعلی مسکویه) تاریخ بیهقی (ابوالفضل بیهقی) مروج الذهب (مسعودی)

پاسخ تشریحی شاید یکی از معایب تاریخ‌نگاری روایی، این باشد که نویسندگان هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند. اما برخی آن را امتیازی بزرگ می‌دانند؛ زیرا مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع روبه‌رو می‌شوند و با به دست آوردن مدارک و اسناد کافی، درباره اصل خبر قضاوت می‌کنند.

۱) درباره تاریخ‌نگاری «موضوعی» و ۲) درباره تاریخ‌نگاری «ترکیبی» درست است.

تست و پاسخ ۱۱۰

علت ظاهری مخالفت و دشمنی سران مشرک با پیامبر (ص) و مسلمانان چه بود؟

- ۱) متزلزل شدن موقعیت تجاری شهر مکه
- ۲) احساسات دینی و اعتقاد راسخ به بت‌ها
- ۳) تعصبات و رقابت‌های قبیله‌ای و طایفه‌ای
- ۴) حسادت به پیامبری فردی از قبیله بنی‌هاشم

(تاریخ یازدهم - درس ۳ - دعوت عمومی و عکس‌العمل سران قریش)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره همیشه حواستون باشه که «علت ظاهری»، «بها» و «واژگان و عباراتی از این دست» به چیزی غیر از هدف واقعی اشاره دارن؛ پس سریع نریذ سراغ اون چیزی که واقعاً درسته. اگه یادتون باشه، در آزمون صفر هم، از بهانه سلطان محمود غزنوی برای حمله به هند پرسیده بودیم که با انگیزه واقعی از لشکرکشی به هند تفاوت داشت.

درس نامه ● سران مشرک به علل مختلف با گسترش اسلام در مکه مخالف بودند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت بودند از:

- (۱) منافع اقتصادی و تجاری: برخی آیات قرآن بیانگر آن است که مشرکان مکه از آن بیم داشتند که در صورت پیروی از اسلام، موقعیت تجاری و سیاسی آن شهر متزلزل شود و بازرگانان قریش از سود هنگفتی که از تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک کسب می‌کردند، محروم بمانند.
- (۲) رقابت‌های قبیله‌ای و حسادت طایفه‌ای: برخی از طایفه‌های قریش، مخصوصاً بنی‌امیه، به خاطر این‌که فردی از طایفه بنی‌هاشم به پیامبری رسیده، سخت حسادت می‌کردند.

پاسخ تشریحی گرچه در ظاهر چنین به نظر می‌رسد که «احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها»، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است، اما با بررسی دقیق‌تر شواهد و مدارک متوجه می‌شویم که علل و عوامل مهم‌تر دیگری در این موضوع دخالت داشته است. همون عواملی که در درس نامه بوشون اشاره کردیم.

دام تستی ۱، ۲ و ۳ می‌تونن تو رو به دام بندازن، اگه به عبارت «علت ظاهری» در صورت سؤال توجه کافی نداشته باشی.

تست و پاسخ ۱۱۱

هدف مشرکان مکه از محاصره اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم چه بود؟

- (۱) ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها بگذارند.
- (۲) ازدواج و هرگونه ارتباط اقتصادی با مسلمانان ممنوع شود.
- (۳) پیامبر و یاران او، مکه را به مقصد شعب ابی‌طالب ترک کنند.
- (۴) تازه‌مسلمانان، اسلام را رها کرده و به کیش پدران خود بازگردند.

(تاریخ یازدهم - درس ۳ - تمریم و مفاصرة اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره «ماهیت یا مفاد»، «هدف» و «پیامد»، یک اقدام یا تصمیم با همدیگر تفاوت دارن و نباید اون‌ها رو با هم اشتباه کنید. مثلاً در مبحث مورد نظر این سؤال: مفاد محاصره ← ممنوعیت ازدواج، روابط اقتصادی و مراودات اجتماعی با مسلمانان. هدف محاصره ← دست برداشتن ابوطالب از حمایت پیامبر (ص). پیامد محاصره ← پناه‌بردن مسلمانان به شعب ابی‌طالب.

درس نامه ● پس از آن‌که سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست‌برداشتن از حمایت رسول خدا ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را تحت محاصره اجتماعی و اقتصادی قرار دهند؛ بنابراین معاهده‌ای نوشتند که براساس آن، هرگونه مرادوة اجتماعی از قبیل ازدواج و ارتباط اقتصادی مانند خرید و فروش کالا با بنی‌هاشم ممنوع شد. بنی‌هاشم برای کاهش آثار مخرب این معاهده به شعب ابی‌طالب در اطراف مکه پناه بردند. آنان حدود سه سال در آن‌جا ماندند و مشکلات و سختی‌های فراوانی تحمل کردند.

پاسخ تشریحی هدف مشرکان از قراردادن بنی‌هاشم تحت محاصره اجتماعی و اقتصادی این بود که ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها بگذارند.

دام تستی اگه به مطلبی که در بخش مشاوره گفته شده، توجه کافی نداشته باشی، ۲ و ۳ می‌تونن تو رو به دام بندازن. ۴ هم دام دیگه این سؤاله؛ چون اگر چه سران مشرک از گرویدن جوانان مکه به اسلام عصبانی بودن، اما هدف اصلی‌شون این بود که ابوطالب (رئیس طایفه بنی‌هاشم) رو در تنگنا قرار بدن تا برادرزاده خودش رو وادار به دست‌کشیدن از عقایدش کنه.

تست و پاسخ ۱۱۲

مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس یک نظام اجتماعی و سیاسی منسجم در چارچوب دین اسلام چه بود؟

- (۱) تشکیل نیروی نظامی به دنبال نزول آیات جهاد
- (۲) تغییر قبله مسلمانان از بیت‌المقدس به کعبه
- (۳) امضای پیمان صلح حدیبیه با مشرکان
- (۴) تنظیم پیمان‌نامه عمومی مدینه

(تاریخ یازدهم - درس ۴ - تشکیل امت و حکومت نبوی)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در درس تاریخ، نخستین‌ها، مهم‌ترین‌ها، اصلی‌ترین‌ها، واپسین‌ها و ... همیشه مهم هستند. هر جای کتاب درسی که یکی از این موارد رو دیدی، یه دایره بزرگ قرمز دورش بکش تا موقع مرور و جمع‌بندی مطالب، بتونی زود پیدا شون کنی.

درس نامه در پی سکونت پیامبر و مهاجران در مدینه، اجتماعی از مسلمانان در این شهر به وجود آمد که شامل قبیله‌ها و طایفه‌های گوناگونی بودند و بعضاً با یکدیگر کینه و دشمنی دیرینه‌ای داشتند. علاوه بر مسلمانان، پیروان آیین‌های دیگری مانند یهودیان و بت‌پرستان نیز در آن شهر می‌زیستند؛ بنابراین رسول خدا، به منظور ایجاد همبستگی میان مهاجران و انصار و همزیستی مسالمت‌آمیز ساکنان مدینه و با هدف «تأمین نظم و امنیت» در آن شهر، اقدام‌های مهمی به شرح زیر انجام داد:

(۱) انعقاد پیمان برادری، تحکیم وحدت دینی (این پیوند، گاه میان دو نفر از مهاجران و اغلب بین یکی از انصار و یکی از مهاجران برقرار شد).
(۲) تنظیم پیمان‌نامه عمومی مدینه

پاسخ تشریحی

پیامبر در صدد بود تا مدینه را از نظر سیاسی و نظامی متحد سازد و نظم و امنیت پایداری در این شهر برقرار کند؛ زیرا:

(۱) وجود قبیله‌ها و طایفه‌های پراکنده با عقاید دینی گوناگون و پیشینه‌های آکنده از اختلاف و درگیری، همواره تهدیدی جدی برای آرامش و امنیت مدینه به شمار می‌رفت.

(۲) شهر مدینه به عنوان پایگاه اسلام، همواره با خطر حمله مشرکان مکه روبه‌رو بود؛ بنابراین پیامبر پیمان‌نامه‌ای تنظیم کرد و به تأیید مسلمانان و بسیاری دیگر از گروه‌های غیرمسلمان مستقر در مدینه رساند. پیمان‌نامه عمومی (قانون اساسی مدینه)، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به شمار می‌رود. این پیمان‌نامه، حقوق و مسئولیت‌های هر یک از گروه‌های مسلمان و غیرمسلمان و چگونگی ارتباط آن‌ها را با یکدیگر مشخص می‌کرد.

تست و پاسخ ۱۱۳

کدام عبارت‌ها درباره جنگ «بدر» درست‌اند؟

- (الف) پیامبر برخلاف نظر خویش، پذیرفت که خارج از شهر با دشمن بجنگند.
(ب) پیروزی مسلمانان در این جنگ، موقعیت قریش را در منطقه حجاز تضعیف کرد.
(پ) فرماندهی سپاه قریش را ابوسفیان و فرماندهی سپاه اسلام را اسامه بن زید برعهده داشت.
(ت) پیامبر، شرط آزادی هر اسیر باسواد را آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین نمود.

(۴) ب - ت

(۳) الف - ب

(۲) پ - ت

(۱) ت - الف

(تاریخ یازدهم - درس ۴ - ترکیبی (دشمنی با حکومت نوپای اسلامی و روش حکومت‌داری حضرت محمد (ص)))

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در سؤال‌های چند عبارتی، بهترین راه برای پیدا کردن پاسخ درست این‌ها که اول یه عبارت درست یا یه عبارت نادرست رو پیدا کنی و بعد با استفاده از اون، ردّ گزینه کنی.

درس نامه در سال نخست هجرت، به دنبال نزول آیات جهاد، رسول خدا تصمیم به تشکیل نیروی نظامی گرفت؛ پس از آن، بارها میان مسلمانان و مشرکان جنگ درگرفت که مهم‌ترین این جنگ‌ها عبارت بودند از:

توضیحات	جنگ
<ul style="list-style-type: none"> حدود ۳۰۰ رزمنده مسلمان بر ۹۵۰ جنگجوی قریش پیروز شدند. ضربه سنگین و جبران‌ناپذیری بر قریش وارد آمد و قدرت و موقعیت آنان در منطقه حجاز تضعیف گشت. عبدالله بن ابی (سردسته منافقان مدینه) پس از پیروزی مسلمانان در این جنگ، اظهار مسلمانی کرد. شرط آزادی هر اسیر باسواد، آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین شد. 	بدر
<ul style="list-style-type: none"> فرماندهی سپاه مشرکان قریش را ابوسفیان برعهده داشت. مشرکان (که برای جبران شکست بدر و نابودی اسلام راهی مدینه شده بودند) به موفقیت نسبی دست یافتند. نظر پیامبر آن بود که در مدینه با دشمن روبه‌رو شوند، اما ایشان نظر اکثریت را پذیرفت که می‌خواستند بیرون از شهر با سپاه دشمن بجنگند. 	احد
<ul style="list-style-type: none"> مشرکان با وجود این‌که تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، شکست خوردند. 	خندق (احزاب)

نکته رسول خدا در واپسین روزهای زندگانی خود دستور داد سپاه اسلام، برای مقابله با تهدیدات رومیان، به سوی سرحدات شام حرکت کند و جوانی به نام «اسامه بن زید» را به فرماندهی آن سپاه منصوب کرد، اما به دلیل مخالفت برخی از صحابه، این دستور پیامبر در زمان حیات آن حضرت اجرا نشد.

پاسخ تشریحی همهٔ پاسخ داخل درس نامه هست؛ پس برگرد و دوباره به نگاه دقیق بهش بنداز.

تست و پاسخ ۱۱۴

در اوایل قرن بیستم، برنامهٔ انگلستان برای کاهش هزینه‌های اعمال نفوذش در ایران و سایر نقاط جهان چه بود؟

- (۱) حضور مستقیم انگلیسی‌ها در منطقه
(۲) ارسال نیرو از هندوستان به سایر نقاط
(۳) استفاده از نیروهای نظامی دست‌نشانده
(۴) انعقاد قرارداد دوجانبهٔ همکاری با روسیه

پاسخ: گزینه ۳ (تاریخ دوازدهم - درس ۷ - انگلستان و تغییر سلطنت در ایران)

درس نامه در اوایل قرن بیستم، سیاستمداران انگلیسی برنامهٔ تغییر سلطنت در ایران را پیگیری می‌کردند. دلایلی که آن‌ها برای انجام این کار داشتند را می‌توان در محورهای زیر خلاصه کرد:

- (۱) بیم و نگرانی انگلیسی‌ها از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران
- (۲) حفظ منافع مربوط به سرمایه‌گذاری‌های نفتی انگلیس در ایران
- (۳) قراردادن ایران در مسیر ارتباطی اروپا به هندوستان
- (۴) ایجاد زیرساخت‌های مناسب در ایران به منظور عرضهٔ محصولات انگلیسی
- (۵) ترس از پیروشدن قیام‌های مستقل مردمی (مانند قیام میرزا کوچک‌خان و قیام شیخ محمد خیابانی)
- (۶) کاهش هزینه‌های حضور در ایران از طریق استفاده از نیروهای نظامی دست‌نشانده
- (۷) عدم امکان حساب کردن روی حکومت قاجار به علت بی‌کفایتی و فساد دربار و نفرت مردم از آن‌ها
- (۸) بی‌نتیجه‌ماندن قرارداد ۱۹۱۹ در نتیجهٔ بیداری و آگاهی مردم ایران پس از مشروطه

نکته در نتیجهٔ عوامل فوق، مأموران انگلستان در ایران تصمیم گرفتند تا شخص مورد اعتماد خود را به حکومت رسانند تا از طریق او بتوانند به صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند.

پاسخ تشریحی هزینه‌هایی که انگلستان برای حضور نیروهایش در ایران و نقاط دیگر جهان متحمل می‌شد، بسیار بالا بود و لذا ترجیح می‌داد از نظامیان دست‌نشانده با هزینهٔ کم‌تر استفاده کند.

تست و پاسخ ۱۱۵

به ترتیب از چه کسانی به عنوان مهره‌های نظامی و سیاسی کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ یاد می‌شود؟

- (۱) رضاخان - آبرون سایید
(۲) سید ضیاء - رضاخان
(۳) رضاخان - سید ضیاء
(۴) آبرون سایید - رضاخان

پاسخ: گزینه ۳ (تاریخ دوازدهم - درس ۷ - کودتای سیاه)

مشاوره کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ که زمینهٔ به قدرت رسیدن رضاخان رو فراهم کرد، از اون مباحث مهم تاریخ معاصره که باید حواست بهش باشه. مهم‌ترین مطالبی که در مورد این کودتا باید به خاطر بسپاری، نام افراد تأثیرگذار در این کودتا و سمت‌هایی هست که بعد از کودتا به اون‌ها داده شد. به نگاه به درس‌نامه بنداز.

درس نامه ●● دولت انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، درصدد تغییر حکومت ایران برآمد؛ به این منظور، برنامه کودتا طرح ریزی و اجرای آن به سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران واگذار شد. آبرون ساید، فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران، در قزوین با رضاخان ملاقات کرد و با توجه به اطلاعاتی که سید ضیاء درباره او جمع آوری کرده بود، توانست وی را با اهداف خود هماهنگ کند. آبرون ساید بعد از آماده کردن رضاخان برای انجام کودتا، به تهران آمد و به احمدشاه چنین القا کرد که حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت او ضروری است. با آماده شدن شرایط، قوای قزاق در بامداد روز سوم اسفند ۱۲۹۹ وارد تهران شدند و بی آن که با مقاومت جدی روبه‌رو شوند، نقاط حساس پایتخت را تسخیر کردند.

نام	نقش در کودتا	سمت پس از کودتا
سید ضیاءالدین طباطبایی	مهره سیاسی	نخست‌وزیری
رضاخان	مهره نظامی	ابتدا وزارت جنگ و سپس نخست‌وزیری

پاسخ تشریحی به فاصله کوتاهی پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹، سید ضیاء (مهره سیاسی کودتا) استعفا کرد و به اروپا رفت، اما رضاخان (مهره نظامی کودتا) در مقام وزیر جنگ روزبه‌روز بر قدرت و نفوذ خود افزود.

دام تستی ۱) اگه در دام ۲) افتادی، یعنی مهره‌های سیاسی و نظامی رو با هم قاتی کردی و اگه در دام ۱) افتادی، یعنی حواست نبوده که ژنرال آبرون ساید، فقط فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران بوده و رضاخان رو برای انجام کودتا راضی کرده و خودش از مهره‌های اصلی کودتا نبوده.

تست و پاسخ ۱۱۶

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری، سوءاستفاده از نام آزادی را می‌دانست.»

- ۱) ابزاری برای رسیدن رضاخان به قدرت
- ۲) فرصتی برای اشاعه فرهنگ غربی و مظاهر آن
- ۳) بهانه‌ای برای ترویج جمهوری‌خواهی و مشروطه‌طلبی
- ۴) وسیله‌ای برای افزایش نفوذ غرب‌گرایان سکولار در اداره کشور

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - رفاغان از نفست‌وزیری تا پادشاهی)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره بعضی مطالب درسی ممکنه چندان مهم به نظر نرسند و یا قبل و بعد از اون‌ها مطالب مهم‌تری بیان شده باشه که باعث بشه کم‌اهمیت جلوه کنند؛ اما خب هر مطلبی می‌تونه قابلیت طرح سؤال داشته باشه و اگه هدفتون گرفتن نمره کامل در درس تاریخه، باید حواستون به اون‌ها هم باشه.

درس نامه ●● رضاخان در سمت وزارت جنگ از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ ش. با دسیسه‌چینی و حمایت انگلستان، موقعیت خود را تثبیت کرد. سرانجام، شاه قاجار و مجلس به ناچار به نخست‌وزیری او رضایت دادند. رضاخان برای رسیدن به اهدافش، ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام جمهوری در کشور برقرار شود، اما کسانی نظیر آیت‌الله مدرس، با شناختی که از رضاخان داشتند، این کار را ابزاری برای رسیدن او به قدرت می‌دانستند و با آن به مخالفت پرداختند و مردم را به حرکت بر ضد این پیشنهاد تشویق کردند. رضاخان، سرانجام حرف خود را پس گرفت، اما برای رسیدن به تاج و تخت سلطنت، دست از تکاپو برنداشت.

پاسخ تشریحی آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری، سوءاستفاده از نام آزادی و مشروطه را وسیله‌ای برای افزایش نفوذ غرب و غرب‌گرایان سکولار در اداره کشور می‌دانست و آن‌چه پس از مشروطه تا سلطنت پهلوی رخ داد، دقت و واقع‌بینی این دیدگاه را نشان داد.

دام تستی ۱) ممکنه رو به عنوان پاسخ درست انتخاب کرده باشی، اما حواست باشه که طرح ایده نظام جمهوری، چیزی بود که رضاخان ازش به عنوان ابزاری برای رسیدن به قدرت استفاده کرد. اگر هم در دام ۲) افتادی، یعنی حواست از موضوع اصلی این سؤال پرت شده و رفتی سراغ تجددخواهی رضاخانی.

تست و پاسخ ۱۱۷

علت اصلی پیشنهاد صاحب نظران و نمایندگان مجلس برای احداث خط آهن شرق به غرب در ایران توسط رضاشاه چه بود؟

- ۱) تسهیل دسترسی انگلیسی‌ها به منابع نفت ایران
- ۲) عبور آسان نیروهای انگلیسی برای رسیدن به هند
- ۳) اتصال ایران به خط اصلی تجارت بین آسیا و اروپا
- ۴) جابه‌جایی آسان تر ارتش ایران در صورت ورود متفقین

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - اقدامات رضاشاه (اقدامات خط آهن سراسری))

مشاوره در بین اقدامات رضاشاه، احداث خط آهن سراسری، به علت نقشی که در جنگ جهانی دوم داشته، خیلی خیلی مهمه. درباره این اقدام رضاشاه، علت مخالفت با شرقی - غربی بودن راه آهن و موافقت با شمالی - جنوبی بودن آن، بنادری که این خط آهن اون‌ها رو به هم متصل می‌کرده و نقشش در کمک به متفقین، مباحث مهمی هستن که خوب باید به خاطر بسپاری.

درس نامه •• خطوط راه آهن یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های مورد نیاز توسعه به حساب می‌آید. در دوره قاجار خطوط محدودی در بعضی از مناطق ساخته شده بود، ولی احداث راه آهن سراسری در زمان رضاشاه آغاز گشت.

مسیر شرقی - غربی راه آهن (در تضاد با منافع انگلستان)	می‌توانست دسترسی زمینی به هندوستان را برای دشمنان انگلستان تسهیل کند و این با منافع انگلستان در شرق در تضاد بود.
مسیر شمالی - جنوبی راه آهن (در راستای تأمین منافع انگلستان)	۱) دسترسی انگلستان به منابع نفتی در مناطق شمال ایران و انتقال آن به خلیج فارس (برای حمل به اروپا) را آسان می‌نمود. ۲) در صورت پیشروی روس‌ها در شمال ایران، انگلیسی‌ها (که بیشتر در جنوب ایران مستقر بودند) می‌توانستند نیروهای خود را به سرعت به شمال بفرستند و مانع نفوذ آن‌ها شوند.

نکته خط آهن سراسری ایران، در جنگ جهانی دوم به مهم‌ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین مبدل شد.

پاسخ تشریحی پیشنهاد بسیاری از صاحب نظران و نمایندگان مجلس این بود که این خط از شرق به غرب ساخته شود تا به این وسیله، ایران به خط اصلی تجارت بین آسیا و اروپا متصل شود، ولی در نهایت رضاشاه تصمیم گرفت ریل‌های راه آهن از شمال به جنوب کشیده شود و بندر ترکمن را به بندر شاهپور (بندر امام خمینی فعلی) متصل نماید.

دام تستی اگه توی دام ۱) و ۲) یعنی منافع انگلیسی‌ها از احداث خط آهن در ایران افتادی، یعنی به عبارت «شرق به غرب» در صورت سؤال توجه نداشتی؛ چون منافع انگلیسی‌ها در ایران با خط آهن «شمال به جنوب» تأمین می‌شد. (نه شرق به غرب که اتفاقاً منافع اون‌ها رو به علت تسهیل دسترسی سایر کشورها به هند به خطر می‌انداخت.)

تست و پاسخ ۱۱۸

کدام اقدام رضاشاه آن چنان خشم عمومی مردم را برانگیخت که در قبال اقدام متفقین برای برکناری و تبعید وی، صدای اعتراضی برنخواست؟

- ۱) انباشت سرمایه شخصی
- ۲) صدور فرمان کشف حجاب
- ۳) سرکوب قیام میرزا کوچک خان
- ۴) قذغن کردن عذاراری برای سیدالشهداء

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - اقدامات رضاشاه (انباشت سرمایه شطھی))

مشاوره هر کدوم از اقدامات رضاشاه به «پیامد» مهم داشته؛ بنابراین، علاوه بر ماهیت اقدامات رضاشاه، باید به پیامدهای اون‌ها هم توجه داشته باشی؛ مثلاً اسکان عشایر باعث از رونق افتادن دامداری ایران شد، انباشت سرمایه شخصی، نارضایتی عمومی رو برانگیخت، کشف حجاب باعث قیام گوه‌ر شاد شد و ...؛ پس همیشه هر اقدامی رو به همراه علل ایجاد و پیامدهای اون به خاطر بسپار.

درس نامه ●● با افزایش استبداد فردی رضاشاه، زندگی فردی او نیز به کلی دگرگون گشت. او که تا قبل از کودتا، یک نظامی ساده بود، توانست در این شرایط آن قدر ملک و زمین تصاحب کند که او را به ثروتمندترین فرد ایران مبدل سازد. بیشتر این املاک مرغوب و پردرآمد، در منطقه اجدادی وی قرار داشت. بخشی از این املاک با مصادره مستقیم، بخشی دیگر با نقل و انتقال مشکوک اموال دولتی و بخشی دیگر با مجبور کردن زمین داران بزرگ و کوچک به فروش زمین‌هایشان به دست آمده بود.

پاسخ تشریحی اقدامات رضاشاه در راستای انباشت سرمایه شخصی باعث برانگیخته شدن خشم عمومی در سطوح مختلف شد تا جایی که هنگام ورود متفقین در جنگ جهانی دوم و اقدام آن‌ها برای برکناری و تبعید رضاشاه، تقریباً هیچ صدای اعتراضی برنخواست.

نکته برخورد اهانت‌آمیز رضاشاه با ایمان و احساس عمیق دینی مردم ایران، پایه‌های سلطنت او را بیش از پیش سست کرد، یعنی پیامد ۲ و ۴، تزلزل پایه‌های سلطنت رضاشاه بوده.

تست و پاسخ ۱۱۹

روشنفکران غرب‌گرای هم‌عصر رضاخان، ترقی و پیشرفت کشور را در گرو چه می‌دانستند؟

- (۱) نابودی دین و سنن اصیل ایرانی
- (۲) برقراری نظام جمهوری به جای سلطنت
- (۳) انجام اصلاحات اداری و بازسازی وزارتخانه‌ها
- (۴) ممنوع نمودن دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - اقدامات رضاشاه (یک شکل کردن لباس‌ها و کشف مهاب))

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره کتاب درسی بعضی مطالب رو با استفاده از واژگان و عبارات مترادف و به شیوه‌های گوناگون بیان کرده که باید حواست به اون‌ها باشه؛ مثلاً اگر در گزینه‌های این تست، «نابودی دین و سنن اصیل ایرانی» وجود نداشت و به جاش «تقلید از غرب و اشاعه فرهنگ غربی» اومده بود، می‌تونستی اون رو به عنوان پاسخ درست انتخاب کنی؛ چون کتاب درسی به هر دو مورد اشاره کرده است.

درس نامه ●● رضاشاه که تصور می‌کرد مهم‌ترین راه پیشرفت و توسعه کشور، تقلید از غرب و اشاعه فرهنگ غربی است، پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک (رئیس‌جمهور آن کشور)، به تقلید از او به مبارزه با همه سنت‌های اسلامی پرداخت. رضاشاه به نام تمدن و تجدد و مبارزه با کهنه پرستی، به یک‌شکل کردن لباس‌ها و برداشتن حجاب بانوان اقدام کرد. او در این راه، حتی مأموران مخصوص در کوچه و خیابان شهر گماشت که وظیفه داشتند به زور چادر را از سر زنان بکشند.

پاسخ تشریحی حکومت پهلوی و روشنفکران غرب‌گرا گمان می‌کردند که راه ترقی و پیشرفت با «نابودی دین و سنن اصیل ایرانی» هموار می‌شود.

دام تستی ممکنه ۴ هم به نظرت درست اومده باشه، اما باید به این نکته توجه داشته باشی که ممنوع کردن دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی در واقع فقط یک مصداق از اقدامات رضاشاه در مسیر مبارزه با دین و سنن ایرانی - اسلامی بوده و موضوع اصلی، همون نابودی دین و سنن اصیل بوده.

تست و پاسخ ۱۲۰

رضاشاه با چه هدفی ده‌های کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود؟

- (۱) جلوگیری از نفوذ اندیشه کمونیسم روس‌ها به داخل ایران
- (۲) اجرای دستور انگلیسی‌ها مبنی بر مساعدت به آلمان جنگ‌زده
- (۳) یافتن متحدی جدید برای مقابله با سیاست‌های انگلیس در ایران
- (۴) استفاده از دانش و سرمایه آلمانی‌ها برای اصلاح نظام اداری و سیاسی

(تاریخ دوازدهم - درس ۷ - رضاشاه و سیاست‌گرایی به آلمان)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره توجه به «هدف»، «انگیزه»، «علت» و «چرایی» انجام برخی اقدامات پادشاهان و فرمانروایان، یکی از مباحث مهم درس تاریخه. پس هر جای کتاب درسی که گفته «به همین دلیل»، مطالب قبل و بعدش رو به دقت به خاطر بسیار.

درس نامه ●● هم‌زمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که هم‌چنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی کشور یادشده بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند.

پاسخ تشریحی پس از پایان جنگ جهانی اول، از نظر انگلیسی‌ها بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خود دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند؛ به همین علت، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

دام تستی با توجه به مطلبی که در درس‌نامه به اون اشاره شده، **۱** می‌تونسته شما رو به شک انداخته باشه. اگه در دام **۱** افتادید، یعنی به این نکته توجه نداشتید که جلوگیری از افتادن آلمان به دام کمونیسم، انگیزه «انگلستان» از کمک به آلمان بوده، نه هدف رضاشاه از گشودن درهای ایران به روی سرمایه‌های آلمانی؛ رضاشاه فقط می‌خواست از دستور انگلیسی‌ها اطاعت کنه و بس.

جغرافیا: جغرافیا (۳): صفحه‌های ۵۹ تا ۶۶، جغرافیا (۲): صفحه‌های ۱ تا ۳۶

تست و پاسخ (۱۲۱)

در رابطه با نواحی جغرافیایی، کدام گزینه دربردارنده معنای «وحدت‌یابی» است؟

- (۱) در هر ناحیه، میان عناصر طبیعی و انسانی همگونی نسبی وجود دارد.
- (۲) تقسیم‌بندی نواحی برای شناخت بهتر و آسان‌تر آن‌ها همان وحدت‌یابی است.
- (۳) هر ناحیه به درجه‌ای از همگونی رسیده که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود.
- (۴) میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی وجود دارد که مطالعه این شباهت‌ها را وحدت‌یابی می‌گویند.

پاسخ: گزینه ۱

(جغرافیای یازدهم - درس ۱ - مفهوم ناحیه)

درس‌نامه ●● هر مکان روی زمین ویژگی‌هایی دارد. هم‌چنین میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد. از سوی دیگر لازم است تا با تعریف «ناحیه» آشنا شوید که عبارت است از: بخشی از سطح زمین که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

پاسخ تشریحی ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت‌یابی). هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.

دام‌تستی گرچه ممکن است (۳) شما را به دام بیندازد و گمان کنید که به پاسخ صحیح رسیده‌اید، ولی حواستان باشد بحث اصلی (۳)، تمایز یک ناحیه از دیگر نواحی است و ربطی به وحدت‌یابی ندارد! (۴) هم که اصل دامه؛ چون داره از شباهت صحبت می‌کنه که به مفهوم وحدت خیلی نزدیکه، اما باید حواست باشه که مطالعه شباهت‌ها رو وحدت‌یابی نمی‌کن.

تست و پاسخ (۱۲۲)

ناحیه‌بندی بر چه اساسی صورت می‌گیرد؟

- (۱) برنامه‌ریزی صحیح برای نواحی مختلف
- (۲) ویژگی‌های طبیعی و انسانی نواحی
- (۳) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان
- (۴) هدف جغرافی‌دان از ناحیه‌بندی

پاسخ: گزینه ۳

(جغرافیای یازدهم - درس ۱ - ناحیه‌بندی)

مشاوره یکی از سؤال‌های گل سرسبد درس اول، همین مبحث ناحیه‌بندی است که شاید در نگاه اول ساده به نظر برسد، ولی از آن می‌توان هزار مدل تست طراحی کرد؛ پس لازم است نکاتش را دریابید!

درس‌نامه ●● جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند، تقسیم کرده‌اند و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی‌کردن مطالعات و تحقیقات درباره مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد. وقتی یک محیط جغرافیایی را براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم کنیم، به‌طوری‌که هر واحد با واحد مجاور تفاوت داشته باشد، در واقع ناحیه‌بندی کرده‌ایم.

پاسخ تشریحی ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است عوامل طبیعی یا عوامل انسانی باشند. پس یادتون باشه که: «اساس» ناحیه‌بندی ← طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان «هدف» از ناحیه‌بندی ← برنامه‌ریزی صحیح برای نواحی و مطالعه علمی‌تر آن‌ها «انتخاب معیار و ملاک» برای ناحیه‌بندی ← به هدف جغرافی‌دان از مطالعه و تحقیق نواحی بستگی دارد.

تست و پاسخ ۱۲۳

تصاویر داده شده کدام یک از انواع روابط میان انسان و نواحی را نشان می دهند؟

(ب)

(الف)

۱) الف) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می دهند؛ ب) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۲) الف) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند؛ ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می دهند.

۳) الف) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند؛ ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می دهند.

۴) الف) انسان‌ها نواحی را به وجود می آورند؛ ب) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.

پاسخ: گزینه ۲

(بغرافیه‌ای یازدهم - درس ۲ - رابطه متقابل انسان‌ها و نواحی)

مشاوره به خوبی می‌دانید که مطلوب تمام طراحان تست و به خصوص بر وبچه‌های سنجش، سؤال از تصاویر است. حالا ممکن است بگویید مگر سؤال از تصویر ممنوع نیست؟ اگر استفاده از تصویر مبتنی و در راستای مبحث درسی کتاب باشد، از نان شب واجب‌تر و ارانه‌اش حلال است.

درس‌نامه از یک سو، انسان با نواحی روابط متقابلی دارد و از سوی دیگر، میان خود نواحی هم با یکدیگر روابطی موجود است که تمام این روابط را می‌توان به چهار دسته اصلی تقسیم کرد:

۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند. (مثال: ایجاد ناحیه صنعتی)

۲) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند. (مثال: استفاده از صفحه‌های خورشیدی برای تأمین برق در مناطق بیابانی)

۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. (مثال: تأثیر وقوع خشکسالی در یک نقطه از جهان بر قیمت غلات در سایر مناطق)

۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند. (مثال: آلوده شدن اکوسیستم‌های دریایی در اثر ساخت جزایر مصنوعی)

پاسخ تشریحی

می‌خواهم چیزی در گوشتان بگویم و آن این است که سؤال ساده است؛ چه‌طور؟ چون وقتی بدانید تصویر «الف» مربوط به چیست، دیگر نیازی نیست بگردید دنبال مورد «ب»؛ چون قسمت اول تمام گزینه‌ها با هم متفاوت است! ولی بد نیست بدانید که هر تصویر مربوط به چه رابطه‌ای است:

تصویر «الف»: نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

تصویر «ب»: نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

تست و پاسخ ۱۲۴

با توجه به ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا، هر یک از موارد زیر به ترتیب بیانگر ویژگی کدام منطقه است؟

الف) دو ماه بدون باران

ب) استپ‌های بیابانی

پ) علفزارهای کوتاه‌قد

۱) الف) مراتع مداری؛ ب) حاشیه صحرای؛ پ) ساوان متراکم

۲) الف) حاشیه صحرای؛ ب) بیابان صحرای؛ پ) ساوان پراکنده

۳) الف) مراتع بارانی؛ ب) ساوان پراکنده؛ پ) حاشیه صحرای

۴) الف) ساوان متراکم؛ ب) حاشیه صحرای؛ پ) مراتع مداری

پاسخ: گزینه ۴

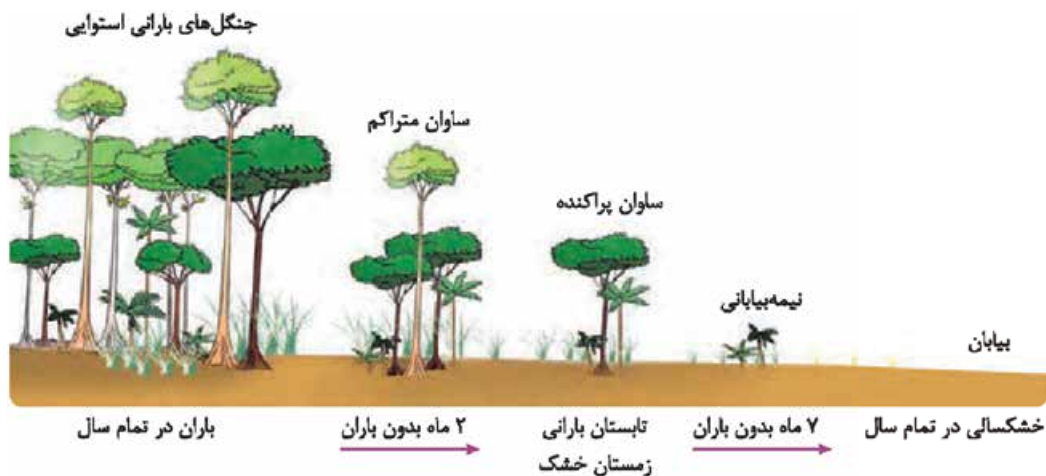
(بغرافیه‌ای یازدهم - درس ۲ - کانون و مرزهای ناحیه)

مشاوره با یک سؤال موردی مواجه‌اید که وقتی توانستید مورد (الف) را تشخیص بدهید، باقی راه برایتان هموار خواهد بود؛ پس حواستان را جمع کنید که با کمی هوش به سادگی می‌توان از پس سؤال‌های به ظاهر دشوار برآمد.

درس‌نامه •• مبحث اصلی این سؤال، کانون و مرز ناحیه است؛ پس باید با مفهوم این دو آشنا باشید. **کانون ناحیه**: جایی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی ناحیه در آن وجود دارد. **مرز ناحیه**: هر چقدر از کانون فاصله بگیریم، از شدت وحدت و همگونی اجزا و عناصر ناحیه کاسته شده و می‌رسیم به جایی که ویژگی‌های جدید ناحیه دیگر شروع می‌شود؛ این‌جا همان مرز ناحیه است.

پاسخ تشریحی با توجه به تعاریف بالا، ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است. هر چه به سمت بیابان صحرا پیش می‌رویم، بارندگی کم‌تر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنگ‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند. به تصویر زیر توجه کنید:

بررسی عبارت‌ها:

- الف) دو ماه بدون باران ← ساوان متراکم
 ب) استپ‌های بیابانی ← حاشیه صحرا
 پ) علفزارهای کوتاه‌قد ← مراتع مداری

تست و پاسخ ۱۲۵

عبارت زیر به کدام یک از ویژگی‌های نواحی جغرافیایی اشاره دارد؟

«مهاجرت روستاییان از یک ناحیه کشاورزی در پی وقوع خشکسالی یا سیاست‌های دولت»

- ۱) وسعت نواحی متفاوت است.
- ۲) مرزهای نواحی قابل تغییرند.
- ۳) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.
- ۴) مرزهای سیاسی بر مرزهای طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

پاسخ: گزینه ۲

(بجغرافیای یازدهم - درس ۲ - کانون و مرزهای ناحیه)

درس نامه

ویژگی‌های نواحی	توضیحات
تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.	تعیین مرز نواحی انسانی (مانند نواحی زبانی و قومی) دشوارتر از نواحی طبیعی (مثل نواحی خاک یا زیست‌بوم) است.
قلمرو و وسعت نواحی متفاوت است.	گاه یک ناحیه، بخشی از یک روستا، شهر یا استان یا یک کشور است و گاه چند کشور و قاره را در بر می‌گیرد و مقیاس جهانی دارد.
مرزهای نواحی قابل تغییرند.	در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود (مثل کاهش وسعت ناحیه کشاورزی در اثر مهاجرت روستاییان یا وقوع خشکسالی).
مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.	مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند. در این مرزبندی، گاهی یک ناحیه آب‌وهوایی، زبانی، قومی و... بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

پاسخ تشریحی مهاجرت روستاییان از یک ناحیه کشاورزی در اثر وقوع خشکسالی یا سیاست‌های دولت، وسعت ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه‌ای غیرکشاورزی تبدیل کند؛ بنابراین مرزهای نواحی قابل تغییرند.

تست و پاسخ ۱۲۶

موارد کدام گزینه از نظر «کانون فشار» مشابه‌اند؟

- (۱) منطقه معتدله؛ منطقه جنب حاره
- (۲) منطقه قطبی؛ از مدار رأس‌السرطان تا حوالی عرض صفر درجه
- (۳) حوالی عرض ۶۰ درجه جنوبی؛ ناحیه صفر درجه تا حوالی عرض ۲۳ درجه شمالی
- (۴) حوالی عرض ۲۳ درجه جنوبی تا حوالی عرض ۶۰ درجه جنوبی؛ منطقه استوایی

(پغرافیای یازدهم - درس ۳ - کمربندهای فشار و گردش عمومی هوا)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره بایه سوال نسبتاً سخت مواجه هستی که چاره اون فقط به خاطر سپردن جدولیه که توی بخش درس نامه برات تهیه کردیم.

درس نامه

نوع منطقه	عرض جغرافیایی
کم‌فشار	ناحیه استوایی (حاره‌ای): از صفر درجه (خط استوا) تا حوالی عرض ۲۳° و ۲۷'
پرفشار	منطقه قطبی شمال و جنوب حوالی عرض جغرافیایی ۳۰ درجه شمالی و جنوبی

پاسخ تشریحی در ناحیه استوا به علت زاویه تابش مستقیم خورشید و گرمای همیشگی، یک کانون کم‌فشار ایجاد می‌شود. در ناحیه استوایی (حاره‌ای) از استوا تا مدارات ۲۷' / ۲۳° شمالی و جنوبی، هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند، با بالارفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی هر روز عصر باران‌های تند و رعدوبرق مشاهده می‌شود. در ناحیه معتدله حوالی عرض

جغرافیایی ۶۰ درجه، دوباره بر اثر صعود هوا، منطقه فشار کم ایجاد می‌شود. البته این صعود تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای نسبتاً گرم را به سمت بالا می‌راند. هرچند در این منطقه به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی، تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند. بنابراین در ناحیه معتدله، حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، یک منطقه کم‌فشار وجود دارد؛ درست همانند ناحیه صفر درجه (استوا) تا حوالی ۲۳ درجه که منطقه‌ای کم‌فشار است.

تست و پاسخ ۱۲۷

کدام گزینه در ارتباط با تصویر زیر نادرست است؟

- (۱) در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود.
- (۲) دمای توده هوا پس از صعود، پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود.
- (۳) ابرهای تشکیل شده در این فرایند از نوع کومولوس هستند.
- (۴) این نوع بارندگی بیشتر در نواحی مرتفع رخ می‌دهد.

(جغرافیای یازدهم - درس ۳ - بارش)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره رسیدیم به یکی دیگر از سؤال‌های تصویری که به مبحث انواع بارش مربوط است و خیلی درگیرتان نمی‌کند. فقط کافی است «انواع بارش» و ویژگی‌های هر نوع را به خاطر سپرده باشید.

درس‌نامه به طور کلی سه نوع بارش وجود دارد:

- (۱) بارندگی همرفتی
- (۲) بارندگی جبهه‌ای یا سیکلونی
- (۳) بارندگی کوهستانی یا ناهمواری

پاسخ تشریحی تصویر مورد سؤال، «بارندگی همرفتی» را نشان می‌دهد. در این نوع بارش، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود؛ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید، ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. بارش‌های «بهاری» بیشتر از این نوع‌اند. ابرهای تشکیل شده در این فرایند از نوع کومولوس هستند.

دام‌تستی آگه یه کم حواست رو جمع می‌کردی، واژه «مرتفع» در [۴] بهت می‌گفت که این گزینه درباره بارندگی کوهستانی (ناهمواری) درسته و توی دامش نمی‌افتادی.

تست و پاسخ ۱۲۸

بر اساس طبقه‌بندی آب‌وهوایی «کوپن»، به ترتیب (از راست به چپ) پوشش گیاهی نواحی D و C از کدام نوع است؟

- (۱) جنگل‌های بارانی استوایی - جنگل‌های مخروطی سردسیری
- (۲) جنگل‌های مخروطی سردسیری - جنگل‌های خزان‌دار
- (۳) جنگل‌های خزان‌دار - جنگل‌های سوزنی‌برگ
- (۴) جنگل‌های سوزنی‌برگ - جنگل‌های بارانی استوایی

(جغرافیای یازدهم - درس ۳ - طبقه‌بندی آب‌وهوایی کوپن)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره با یک سؤال نسبتاً سخت مواجه‌اید که با کمی دقت و تمرکز و البته تسلط بر متن کتاب درسی می‌توان از پشش برآمد. برای پاسخ به این سؤال و سؤالات مشابه اون می‌تونید از جدول مندرج در بخش درس‌نامه کمک بگیرید.

درس نامه ۰۰ من هر چه بگویم از ارزش کلام کم می‌شود؛ پس بهتر است یک‌راست برویم سراغ جدول طبقه‌بندی آب‌وهوایی کوپن:

علامت آب‌وهوا	نام آب‌وهوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	میانگین سردترین ماه $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.	بارش در دوره سرد سال بیشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	میانگین سردترین ماه کم‌تر از -3°C است.	بارش تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از $+10^{\circ}\text{C}$ نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

نکته مناطق آب‌وهوایی B (خشک) و E (بسیار سرد یا قطبی) هیچ‌کدام برای رویش گیاه مناسب نیستند.

پاسخ تشریحی نوع آب‌وهوا: معتدل (C)؛ پوشش گیاهی: جنگل‌های خزان‌دار

نوع آب‌وهوا: سرد (D)؛ پوشش گیاهی: جنگل‌های مخروطی سردسیری

تست و پاسخ ۱۱۹

کدام بیابان‌های سرد در اثر «دوری از منابع رطوبتی» پدید آمده‌اند؟

- ۱) پاتاگونی، گبی و ترکستان
- ۲) ترکستان و پاتاگونی
- ۳) تکلماکان و گبی
- ۴) گبی، پاتاگونی و تکلماکان

پاسخ: گزینه ۳

(مغرافیای یازدهم - درس ۳ - علل ایجاد بیابان‌ها)

درس نامه ۰۰ دو علت برای ایجاد بیابان‌ها وجود دارد؛ یکی استقرار مرکز پرفشار و دیگری دوری از منابع رطوبت.

الف) در نواحی پرفشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه بارش می‌شود. در منطقه جنب حاره‌ای، توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی فرو می‌نشینند و منطقه پرفشار را به وجود می‌آورند؛ در نتیجه، کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره گسترده شده است. در مناطق قطبی نیز به دلیل پرفشاربودن، امکان صعود هوا وجود ندارد. البته در برخی سواحل قاره‌ها مانند سواحل آمریکای جنوبی و سواحل جنوب غربی آفریقا، بیابان‌هایی مثل آتاکاما در آمریکای جنوبی و نامیب در آفریقا به وجود آمده‌اند که در این مناطق نیز علت اصلی پیدایش بیابان، وجود مراکز پرفشار و صعودنکردن هواست. هرچند جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت‌اند، صعودنکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند و موجب بیابانی‌شدن این نواحی می‌شوند.

ب) برخی نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و قرارگرفتن در پشت کوه‌ها که از رسیدن توده هوای مرطوب به آن‌ها جلوگیری می‌کند، با خشکی هوا مواجه می‌شوند؛ مانند بیابان گبی یا تکلماکان.

پاسخ تشریحی همه بیابان‌های ذکرشده در گزینه‌ها از نوع سرد هستند؛ اما بیابان «ترکستان» در مجاورت دریای خزر و بیابان «پاتاگونی» در

مجاورت اقیانوس اطلس قرار دارند و لذا از منابع رطوبتی دور نیستند؛ پس گزینه‌هایی که به این بیابان‌ها اشاره دارند، نمی‌توانند پاسخ سؤال باشند. بیابان‌های تکلماکان و گبی از منابع رطوبتی دورند و در اثر این عامل ایجاد شده‌اند.

دام تستی از اون جایی که همه بیابان‌های ذکرشده در گزینه‌ها از نوع «سرد» هستند، همه گزینه‌ها می‌تونن شما رو به دام بندازن؛ پس حسابی باید حواستون رو جمع کنید.

تست و پاسخ (۱۳۰)

با توجه به شکل مقابل، بهترین پیشنهاد برای احداث مسیر رفتن دانش‌آموزان از روستا به مدرسه کدام است؟

(۱) ترکیبی از مسیر طولانی و کوتاه با احداث پل کوتاه روی رودخانه

(۲) ترکیبی از مسیر کوتاه و طولانی با احداث پل بلند روی رودخانه

(۳) ساخت طولانی‌ترین مسیر بدون احداث پل

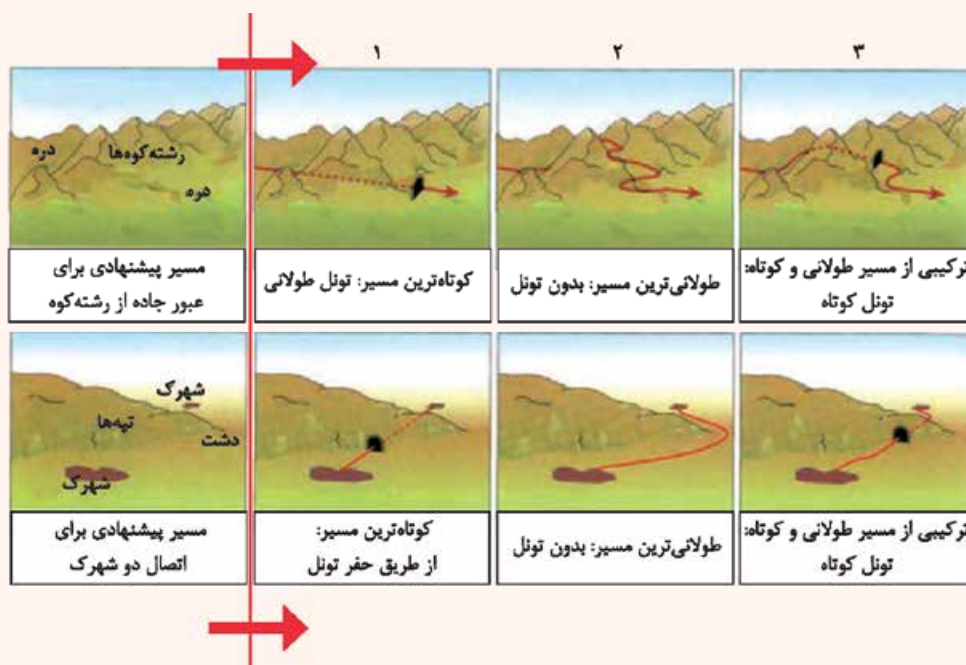
(۴) ساخت کوتاه‌ترین مسیر بدون احداث پل

پاسخ: گزینه ۱

(مفروضات دوازدهم - درس ۴ - دسترسی (مسیرها و شبکه‌ها))

مشاوره به یک سوال نسبتاً سخت خوش آمدید که هم مصداقی است و هم بر مبنای تصویر. دیگه چی از این بهتر؟ سابقه طرح در کنکور سراسری رو هم در پرونده خودش داره.

درس‌نامه ♦♦ «دسترسی» یکی از عواملی است که در مدیریت حمل‌ونقل باید به آن توجه نمود! معمولاً کوتاه‌ترین مسیر بین دو نقطه، یک خط مستقیم است و هر چه مسیر کوتاه‌تر باشد، هزینه احداث آن کم‌تر است. با این حال، مسیرها به دلایل مختلفی همیشه به صورت مستقیم نیستند و اغلب دچار انحراف و پیچ‌وخم می‌شوند. دلایل انحراف و پیچ‌وخم راه‌ها ممکن است موانع طبیعی (مانند رشته‌کوه‌ها، باتلاق‌ها و دریاچه‌ها) یا عوامل انسانی (مانند ساختمان‌ها، پل‌ها و جلوگیری از ایجاد ترافیک در برخی نقاط) باشد. به تصاویر زیر هم بد نیست توجه کنید:

پاسخ تشریحی در مبحث دسترسی از یک نقطه به نقطه دیگر، بهترین مسیر، کوتاه‌ترین مسیر است و کوتاه‌ترین مسیر نیز یک خط مستقیم که گاه برای احداث این خط مستقیم، به احداث «تونل» یا «پل» نیاز است. در تصویر مورد سؤال نیز با احداث یک پل کوتاه روی رودخانه و احداث مسیر طولانی از روستا به ابتدای پل و از انتهای پل به مدرسه، می‌توان مسیر عبور دانش‌آموزان از روستا به مدرسه را در یک خط مستقیم احداث کرد.

تست و پاسخ (۱۳۱)

کدام عبارت‌ها در رابطه با «شاخص انحراف» در احداث مسیرهای حمل‌ونقل درست‌اند؟

الف) شاخص انحراف از تقسیم طول مسیر مستقیم بر مسیر قابل احداث به دست می‌آید.

ب) شاخص انحراف یک مسیر با هزینه‌های احداث آن رابطه مستقیم دارد.

پ) هر چه شاخص انحراف بیشتر باشد، احداث راه آسان‌تر است.

ت) شاخص مطلوب یعنی بدون هیچ‌گونه انحراف.

۴ - ب - ت

۳ - الف - ب

۲ - ب - پ

۱ - الف - ت

منظور «میزان پیچ‌وخم یک مسیر برای رفتن از یک مکان به مکان دیگر» است.

(جغرافیای دوازدهم - درس ۴ - شاخص انحراف در احداث مسیر حمل‌ونقل)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره شاخص انحراف مبحثی که در مورد اون باید تعریف، فرمول محاسبه، شاخص مطلوب و ارتباط اون با هزینه‌های احداث راه رو یاد بگیری و به خاطر بسپاری.

درس‌نامه هر چه میزان انحراف یا پیچ‌وخم‌ها کم‌تر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر است. میزان انحراف از مسیر مستقیم را می‌توان محاسبه کرد و درصد آن را به دست آورد. به این میزان «شاخص انحراف» گفته می‌شود. فرمول محاسبه شاخص انحراف رو می‌تونی توی درس‌نامه ببینی.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت «الف»: شاخص انحراف یعنی مسیر قابل احداث تقسیم بر مسیر مستقیم میان دو نقطه:

$$\frac{100}{1} \times \frac{\text{طول مسیر قابل احداث بین دو مکان}}{\text{طول مسیر مستقیم بین دو مکان}} = \text{شاخص انحراف (\%)}$$

عبارت «پ»: هر چه میزان انحراف یا پیچ‌وخم‌ها کم‌تر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر است؛ یعنی شاخص انحراف یک مسیر با هزینه احداث آن رابطه مستقیم دارد.

تست و پاسخ (۱۳۲)

با توجه به ماتریس مقابل، به ترتیب بهترین و بدترین شهرها از حیث دسترسی به شهر «پشت‌رود» کدام‌اند؟

۱) فردوس - امیریه

۲) امیریه - ماهان

۳) ماهان - دره‌شور

۴) دره‌شور - فردوس

منظور شهرهایی هستند که کم‌ترین و بیشترین فاصله رواز پشت‌رود دارند.

	ماهان	فردوس	پشت‌رود	دره‌شور	امیریه
ماهان	۰	۲۱	۷۸	۷۱	۴۷
فردوس	۲۱	۰	۵۷	۵۰	۶۸
پشت‌رود	۷۸	۵۷	۰	۶۹	۵۳
دره‌شور	۷۱	۵۰	۶۹	۰	۱۱۸
امیریه	۴۷	۶۸	۵۳	۱۱۸	۰

اعداد به کیلومتر است.

(جغرافیای دوازدهم - درس ۴ - دسترسی در شبکه راه‌ها)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره سؤال از ماتریس‌ها، هم می‌تواند ساده باشد و هم دشوار؛ بستگی به سلیقه‌ی طراح و البته تسلط شما بر مبحث ماتریس‌ها دارد!

درس‌نامه •• بهتر است از تعریف شبکه شروع کنیم. «شبکه» عبارت است از تعدادی مکان‌های جغرافیایی که به صورت یک سامانه (سیستم) به وسیله مسیرهایی به یکدیگر پیوند داده شده‌اند. هر شبکه از دو بخش اصلی تشکیل شده است:

- (۱) گره‌ها یا نقاطی که به وسیله مسیرهها به هم مربوط می‌شوند.
- (۲) مسیرهها یا خطوطی که بین مکان‌ها قرار گرفته‌اند.

با تحلیل مسیرهها و گره‌ها می‌توان قابلیت دسترسی و کارایی یک شبکه را بررسی کرد.

پاسخ تشریحی هر چه مجموع طول مسیرههای پیموده‌شده از یک مکان به مکان‌های دیگر کم‌تر باشد، دسترسی آن مکان به سایر مکان‌ها بهتر و مطلوب‌تر است. در ماتریس مورد سؤال، «امیریه» با ۵۳ کیلومتر فاصله، بهترین دسترسی و «ماهان» با ۷۸ کیلومتر فاصله، بدترین دسترسی را به «پشت‌رود» دارند.

تست و پاسخ ۱۳۳

در ارتباط با عواملی که در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل مورد توجه قرار می‌گیرند، کدام موارد درست‌اند؟

(الف) بین قیمت انرژی مصرف‌شده در یک شیوه حمل‌ونقل با هزینه حمل، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

(ب) نوع سواحل از نظر بریدگی یا مخاطرات محیطی بر احداث و مدیریت بندرگاه‌ها تأثیر می‌گذارد.

(پ) با توسعه وسایل حمل‌ونقل هیبریدی، مصرف سوخت‌های فسیلی کاهش یافته است.

(ت) میزان حوادث در حمل‌ونقل هوایی بیش از سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است.

(ث) هر چه حجم محموله بیشتر باشد، هزینه حمل آن بیشتر می‌شود.

(۱) الف - ب - پ

(۲) ب - پ - ت

(۳) پ - ت - ث

(۴) پ - ث - الف

(بغرافیای دوازدهم - درس ۴ - مدیریت حمل‌ونقل)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره شاید در وهله اول گمان کنید که سؤال دشوار و مصداقی است، ولی وقتی که با دقت فراوان عبارت‌ها را بخوانید می‌توانید کلیدواژه‌ها را پیدا کنید و از آن‌ها کمک بگیرید.

درس‌نامه •• به طور کلی در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل به عواملی چون دسترسی، نوع و حجم محموله‌ها، سرعت و زمان انتقال هزینه، تقاضا، ویژگی‌های طبیعی، محیط‌زیست و ایمنی توجه می‌شود.

پاسخ تشریحی علت نادرستی عبارت‌ها:

عبارت «ت»: با اختراع و گسترش وسایل حمل‌ونقل موتوری، مسئله تصادفات و مرگ‌ومیر یا زخمی شدن مسافران پیش آمد که البته این حوادث در حمل‌ونقل جاده‌ای بیش از سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است.

عبارت «ث»: هر چه حجم محموله بیشتر باشد (مانند غلات به صورت فله)، هزینه حمل آن کم‌تر می‌شود؛ یعنی میان حجم محموله و هزینه حمل آن رابطه معکوس وجود دارد.

دام‌تستی اگه به «رابطه معکوس» بین حجم محموله و هزینه حمل اون توجه نداشته باشی، به سادگی ممکنه در دام ۳ بیفتی.

تست و پاسخ ۱۳۴

«پرهیز از سبقت و سرعت غیرمجاز» به حوزه کدام فعالیت برای حفظ ایمنی حمل و نقل مربوط می شود؟

- ۱) استفاده از روش ها و راهکارهای خاص برای پایش و نظارت بر حمل و نقل
- ۲) وضع قوانین و مقرراتی که موجب رعایت نکات ایمنی می شود.
- ۳) استفاده از تجهیزات ویژه در امر حمل و نقل
- ۴) تقویت فرهنگ ایمنی

پاسخ: گزینه ۴

(بغرافیهای دوازدهم - درس ۴ - ایمنی در حمل و نقل)

مشاوره در خصوص مباحثی که یک سری مصادیق ذیل یک سری تیتربندی می شود، بهترین راه یادگیری، دسته بندی مرتب مطالب در سطرها و ستون های یک جدول است. این طوری می توانی خیلی سریع مباحث را مرور کنی و اون ها را مرتب و دسته بندی شده توی ذهنت جا بندی.

درس نامه یکی از موضوعات مهم در مدیریت حمل و نقل، تأمین ایمنی مسافران و کالاها در هنگام جابه جایی است. برای حفظ ایمنی در حمل و نقل، فعالیت های مختلفی انجام می گیرد که مهم ترین آن ها عبارتند از:

مصدق	نوع فعالیت برای حفظ ایمنی حمل و نقل
مقررات راهنمایی و رانندگی، مقررات جابه جایی کالا و ...	وضع قوانین و مقرراتی که موجب رعایت نکات ایمنی می شوند.
اصول رانندگی صحیح در جاده ها و رعایت نکاتی نظیر پرهیز از سبقت و سرعت غیرمجاز، استراحت کافی قبل حرکت، پرهیز از صحبت کردن با تلفن همراه و ...	تقویت فرهنگ ایمنی
کمر بند ایمنی، کیسه هوا، جلیقه نجات در هواپیما و کشتی ها و ...	استفاده از تجهیزات ویژه در وسایل حمل و نقل
دوربین های کنترل سرعت، کنترل چمدان ها و مسافران با اشعه ایکس و ...	روش ها و تجهیزاتی که برای پایش و نظارت بر حمل و نقل عمومی و خصوصی به کار گرفته می شود.

پاسخ تشریحی به نگاه دقیق تر به درس نامه بندازی همه چیز اون جا هست.

دام تستی اگه فکر کردی ۱ یا ۲ درست است؛ پس معلومه صورت سؤال رو با دقت نخوندی، چون «پرهیز» از سرعت و سبقت غیرمجاز، به امر فرهنگی و ربطی به نظارت بر حمل و نقل یا وضع قوانین و مقررات در این حوزه نداره.

تست و پاسخ ۱۳۵

همه گزینه ها درباره «حمل و نقل چندوجهی» درست است؛ به جز:

منظور ترکیبی از شیوه های مختلف حمل و نقل است.

- ۱) به حمل و نقل چندوجهی، حمل و نقل چندمنظوره هم گفته می شود.
- ۲) استفاده از حمل و نقل چندوجهی در مدیریت زمان و هزینه به طور چشمگیری مؤثر است.
- ۳) در این نوع از حمل و نقل، از شیوه هایی که دارای همخوانی هستند استفاده می شود؛ مانند جاده ای و ریلی.
- ۴) امروزه برنامه ریزان در تلاش اند که در برنامه های مختلف، به جای یک نوع حمل و نقل از شیوه های متفاوت استفاده نمایند.

پاسخ: گزینه ۳

(بغرافیهای دوازدهم - درس ۴ - حمل و نقل چندوجهی (پندمنظوره))

درس نامه ●● حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل و نقل است. امروزه برنامه ریزان تلاش می کنند که در برنامه های مختلف، به جای یک شیوه حمل کالا از مبدأ تا مقصد، از دو یا چند شیوه استفاده شود تا بتوان زمان و هزینه حمل و نقل را به خوبی مدیریت کرد. برای مثال تصمیم گرفته می شود که کالا به وسیله کامیون به محل کانتینرها برده شود و پس از قرار گرفتن در کانتینرها با قطار به سمت بندر حمل شود؛ سپس با کشتی به بندر مقصد حمل گردد و از آن جا به کشتی ها و شناورهای کوچک منتقل و توزیع شود. مطالعات نشان می دهد که حمل و نقل چندوجهی هزینه های حمل و نقل را به طور مؤثری کاهش می دهد.

پاسخ تشریحی در حمل و نقل چندوجهی می توان از همه انواع حمل و نقل در کنار هم استفاده نمود و شیوه حمل و نقل تفاوتی ندارد. سایر گزینه ها با توجه به مطالب مندرج در بخش درس نامه درست اند.

فلسفه و منطق: فلسفه (۲): صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸، منطق: صفحه‌های ۶۲ تا ۷۱، فلسفه (۱): صفحه‌های ۵۰ تا ۵۷

تست و پاسخ ۱۳۶

قضیه «هر معلمی دلسوز است» با قضیه «بعضی معلمان دلسوزند» چه رابطه‌ای دارد؟

- (۱) متداخل متداخل متضاد
 (۲) متناقض متداخل متضاد
 (۳) متضاد متداخل متناقض
 (۴) متناقض متداخل متناقض

(منطق - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره • وقتی چند رابطه تقابلی پشت سر هم بیاید و نتیجه را از ما می‌خواهد، از چپ شروع می‌کنیم ← برای مثال:

→ متداخل نقیض قضیه X چه می‌شود؟ ← ابتدا X را نقیض می‌کنیم (چپ) و سپس نتیجه به دست آمده را متداخل می‌کنیم.

• وقتی چند رابطه تقابلی پشت سر هم بیاید و نتیجه را هم بدانیم، اما قضیه ابتدایی را بخواهیم، از راست شروع می‌کنیم ← برای مثال:

← متداخل نقیض قضیه‌ای Y شده است؛ قضیه اول چه بوده است؟ ابتدا Y را متداخل می‌کنیم (راست) و سپس نتیجه به دست آمده را

نقیض می‌کنیم.

پاسخ تشریحی قضیه اول که در صورت سؤال بیان شده است موجبه کلیه و قضیه دوم، موجبه جزئیه است و لذا بین آن‌ها رابطه تداخل

برقرار است. برای این که تشخیص دهیم کدام یک از گزینه‌ها رابطه تداخل با موجبه کلیه را بیان می‌کند، مربع تقابل را رسم کرده و با حرکت بر روی آن، نتیجه هر گزینه را به دست می‌آوریم. برای این کار باید از گوشه بالا سمت راست حرکت را شروع کنیم و جهت حرکت را براساس آخرین رابطه‌ای که در هر گزینه بیان شده تنظیم نماییم و سپس رابطه دوم و نهایتاً رابطه اول؛ و ببینیم مقصد کدام گزینه، گوشه سمت راست پایین است. راه دیگر برای پاسخ دادن به این سؤال این است که در هر گزینه با قضیه «هر معلمی دلسوز است» شروع می‌کنیم و طبق روند موجود در هر گزینه پیش می‌رویم تا ببینیم با کدام گزینه به قضیه «بعضی معلمان دلسوزند» می‌رسیم. دقت کنید که در هر گزینه از مضاف‌الیه (از چپ) شروع می‌کنیم.

موجبه کلیه سالبه کلیه

سالبه جزئیه موجبه جزئیه

بررسی گزینه‌ها:

۱) از گوشه سمت راست بالا به سمت چپ (برای تضاد) (ابتدا قضیه را متضاد می‌کنیم ← «هیچ معلمی دلسوز نیست.»)، به سمت پایین

(برای تداخل) (سپس قضیه را متداخل می‌کنیم ← «بعضی معلم‌ها دلسوز نیستند.»)، به سمت بالا (برای تداخل) (سپس قضیه را متداخل

می‌کنیم ← «هیچ معلمی دلسوز نیست.»؛ انتهای مسیر: «گوشه سمت چپ بالا».

۲) از گوشه سمت راست بالا به سمت چپ (برای تضاد) (ابتدا قضیه را متضاد می‌کنیم ← «هیچ معلمی دلسوز نیست.»)، به سمت پایین

(برای تداخل) (سپس قضیه را متداخل می‌کنیم ← «بعضی معلم‌ها دلسوز نیستند.») روی قطر (برای تناقض) (سپس قضیه را متناقض

می‌کنیم ← «هر معلمی دلسوز است.»؛ انتهای مسیر: «گوشه سمت راست بالا».

۳) از گوشه سمت راست بالا روی قطر (برای تناقض) (ابتدا قضیه را متناقض می‌کنیم ← «بعضی معلم‌ها دلسوز نیستند.»)، به سمت بالا

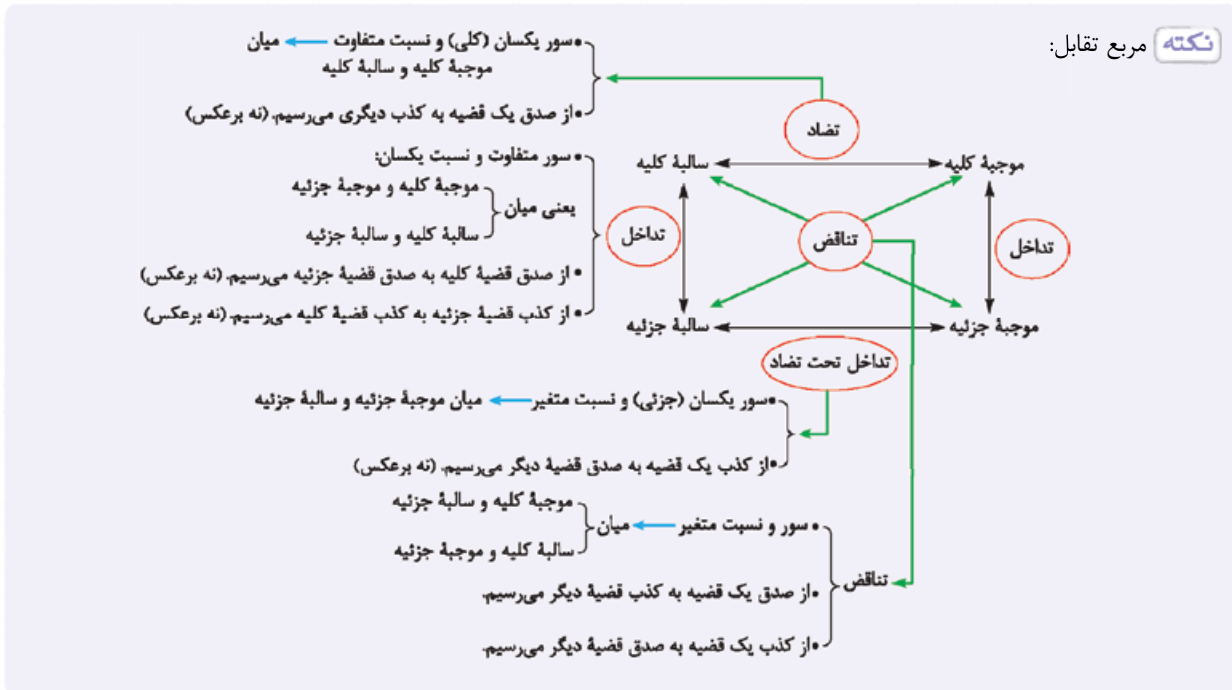
(برای تداخل) (سپس قضیه را متداخل می‌کنیم ← «هیچ معلمی دلسوز نیست.»)، به سمت راست (برای تضاد) (سپس قضیه را متضاد

می‌کنیم ← «هر معلمی دلسوز است.»؛ انتهای مسیر: «گوشه سمت راست بالا».

۴) از گوشه سمت راست بالا روی قطر (برای تناقض) (ابتدا قضیه را متناقض می‌کنیم ← «بعضی معلم‌ها دلسوز نیستند.»)، پس به سمت بالا

(برای تداخل)، (سپس قضیه را متداخل می‌کنیم ← «هیچ معلمی دلسوز نیست.»)، سپس روی قطر حرکت می‌کنیم (برای تناقض) (سپس

قضیه را متناقض می‌کنیم ← «بعضی معلم‌ها دلسوز هستند.»؛ انتهای مسیر: «گوشه سمت راست پایین» (محل موجبه جزئیه و پاسخ درست)

تست و پاسخ ۱۳۷

اگر بخواهیم ادعای کسی که می‌گوید: «همه درختان جماد هستند.» را رد کنیم، از کدام گزینه می‌توانیم استفاده کنیم؟

- (۱) کذب متداخلش
(۲) کذب متناقضش
(۳) کذب متضادش
(۴) صدق عکس مستوی‌اش

(منطق - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

این قضیه یک موجبه کلیه است و اگر متداخلش کاذب باشد، کاذب خواهد بود؛ چون در تداخل، از کذب جزئی به کذب کلی می‌رسیم؛ پس اگر کذب قضیه «بعضی درختان جماد هستند.» ثابت شود، قضیه اصل نیز که موجبه کلیه است، کاذب خواهد بود و ادعای گوینده رد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) از کذب یکی از دو قضیه متناقض، صدق دیگری به دست می‌آید و آن ادعا اثبات می‌شود.
۲) از کذب یکی از دو قضیه متضاد، نمی‌توان صدق یا کذب دیگری را نتیجه گرفت.
۳) از صدق عکس مستوی یک قضیه، صدق قضیه اصل معلوم می‌شود؛ پس ادعای گوینده اثبات می‌شود.

نکته رد کردن یک قضیه به معنای کاذب بودن آن است.

• قضیه «همه درختان جماد هستند.» یک قضیه موجبه کلیه است.

← با سالبه کلیه تضاد دارد.

• قضایای موجبه کلیه در مربع تقابل ← با سالبه جزئیه تناقض دارد.

← با موجبه جزئیه تداخل دارد.

← (۱) صدق سالبه کلیه (از راه تضاد)

← (۲) صدق سالبه جزئیه (از راه تناقض)

← (۳) کذب موجبه جزئیه (از راه تداخل)

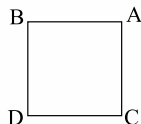
• وقتی می‌خواهیم به کذب یک قضیه موجبه کلیه برسیم، سه راه داریم:

• باید به این نکته هم توجه کنیم که اگر عکس مستوی یک قضیه کاذب باشد، اصل آن قضیه هم کاذب است.

تست و پاسخ ۱۳۸

اگر بدانیم که قضیه (الف) غلط است و با همین آگاهی به قطعیت صدق قضیه (ب) برسیم، به ترتیب جایگاه (الف) و (ب) در مربع تقابل زیر، کدام است و متناقض (ب) چیست؟

(۱) $A - D$ - موجبه جزئیه

(۲) $C - D$ - سالبه جزئیه

(۳) $C - B$ - سالبه کلیه

(۴) $A - B$ - سالبه جزئیه

(منطق - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) A ، موجبه کلیه است اگر کاذب باشد، پس نقیضش که D است صادق است و متناقض D همان A می‌باشد که باید موجبه کلیه باشد.
- ۲) D ، سالبه جزئیه است که اگر کاذب باشد، متداخل تحت تضادش که C است، صادق می‌شود. C موجبه جزئیه است و متناقضش، سالبه کلیه است.
- ۳) B ، سالبه کلیه است که اگر کاذب باشد، متناقضش که C است صادق می‌شود. C موجبه جزئیه است که متناقض آن سالبه کلیه است.
- ۴) B ، سالبه کلیه است که اگر کاذب باشد، نمی‌توانیم نتیجه خاصی در مورد تضادش که A است، بگیریم.

تست و پاسخ ۱۳۹

در کدام گزینه صادق بودن هر دو قضیه ممکن است؟

(۱) هر انسانی جاندار است - هر جاندار انسان است.

(۲) بعضی اسب‌ها قهوه‌ای هستند - هیچ اسبی قهوه‌ای نیست.

(۳) هر دانشجویی دیپلمه است - بعضی دانشجویان دیپلمه هستند.

(۴) هیچ شکلاتی شور نیست - هر شکلاتی شور است.

(منطق - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در میان انواع تقابل، فقط در رابطه تداخل و عکس مستوی است که ممکن است هر دو قضیه هم‌زمان درست باشند که در ۳ به درستی قضیه موجبه کلیه (هر دانشجویی دیپلمه است) به موجبه جزئیه (بعضی دانشجویان دیپلمه هستند) متداخل شده که صادق است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «هر انسانی جاندار است» موجبه کلیه است پس اگر بخواهد عکس شود باید به موجبه جزئیه عکس شود که در ۱ به موجبه کلیه عکس شده است.
- ۲) «بعضی اسب‌ها قهوه‌ای هستند» موجبه جزئیه است و با قضیه «هیچ اسبی قهوه‌ای نیست» که سالبه کلیه است رابطه تناقض دارد. در تناقض اگر یک طرف صادق باشد، طرف دیگر کاذب می‌شود.
- ۴) «هیچ شکلاتی شور نیست» سالبه کلیه است و با قضیه «هر شکلاتی شور است» که موجبه کلیه است رابطه تضاد دارد. در تضاد از صدق یک قضیه به کذب دیگری می‌رسیم.

نکته اجتماع به معنای صادق بودن هم‌زمان دو قضیه در رابطه تقابل است.

ارتفاع به معنای کاذب بودن هم‌زمان دو قضیه در رابطه تقابل است.

- روابط تقابل
- ← تناقض: اجتماع محال / ارتفاع محال
 - ← تضاد: اجتماع محال / ارتفاع ممکن
 - ← تداخل: اجتماع ممکن / ارتفاع ممکن
 - ← تداخل تحت تضاد: اجتماع ممکن / ارتفاع محال

تست و پاسخ ۱۴۰

در کدام گزینه مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی وجود دارد؟

- ۱) تعداد زیادی از دانش‌آموزان از معلم فلسفه راضی نیستند - اما سعید از ایشان تعریف می‌کردا - می‌دونم.
- ۲) همه همکلاسی‌هایم در دانشگاه قبول شدند. - پس حمید؟! - استثناها رو خودم می‌دونم.
- ۳) دیروز رفتیم کوه و همه معلم‌ها همراهان آمده بودند، غیر از آقای اکبری که مریض بودند.
- ۴) دیشب همه تکلیف‌هایم را نوشتم. - ولی تکلیف منطق رو ننوشتی! - راست می‌گی.

پاسخ: گزینه ۲

(منطق - درس ۷)

پاسخ تشریحی در صورتی که با وجود پیداشدن استثنایی در یک حکم کلی (آوردن مثال نقض)، همچنان بر کلی بودن حکم خود اصرار کنیم، دچار مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی شده‌ایم که ۲، مثالی برای این مغالطه است. بررسی سایر گزینه‌ها: ۱) از ابتدا حکم کلی بیان نکرده است، چون «تعداد زیادی» همان «بعضی» است. ۳) در بیان حکم، خودش استثنا را بیان کرده است. ۴) استثنا را پذیرفته و بر کلی بودن حکم، اصرار نکرده است.

نکته مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی در رابطه تداخل کاربرد دارد و البته در مرتبه اولویتی پایین‌تر می‌تواند در رابطه تناقض هم کاربرد داشته باشد.

تست و پاسخ ۱۴۱

در رابطه با احکام قضا، کدام عبارت درست است؟

- ۱) عکس مستوی عکس مستوی عکس مستوی یک قضیه موجبه کلیه، باز هم موجبه کلیه است.
- ۲) از صدق یک قضیه سالبه جزئی می‌توانیم به کذب یک قضیه موجبه جزئیه پی ببریم.
- ۳) اگر قضیه «هر الف ب است» و متداخلش کاذب باشند، قضیه «هیچ الف ب نیست» صادق است.
- ۴) اگر سور و نسبت در میان دو قضیه یکسان باشند، آن‌ها با هم رابطه تقابل دارند.

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۷)

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) عکس مستوی موجبه کلیه، موجبه جزئیه است. عکس مستوی موجبه جزئیه، موجبه جزئیه است و دوباره اگر موجبه جزئیه را عکس کنیم به موجبه جزئیه می‌رسیم؛ پس عکس مستوی عکس مستوی موجبه کلیه، موجبه جزئیه است.
- ۲) قضایای سالبه جزئیه و موجبه جزئیه با هم رابطه تداخل تحت تضاد دارند. در تداخل تحت تضاد می‌توانیم از کذب یک قضیه به صدق قضیه دیگر برسیم اما لزوماً از صدق یک قضیه به کذب دیگری نمی‌رسیم.
- ۳) قضیه «هر الف ب است» یک قضیه موجبه کلیه است که کاذب است و متداخل آن هم که موجبه جزئیه است کاذب است، حال، رابطه قضیه موجبه جزئیه با قضیه «هیچ الف ب نیست» که سالبه کلیه است یک رابطه تناقض است و در تناقض از کذب یک طرف به صدق طرف دیگر می‌رسیم؛ پس «هیچ الف ب نیست» صادق است.
- ۴) دو قضیه که رابطه متقابل دارند، موضوع و محمولشان یکسان است.

تست و پاسخ ۱۴۲

در کدام گزینه، مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است؟

- (۱) همه چاقوها بُرنده هستند؛ پس بعضی برنده‌ها چاقو هستند.
- (۲) هیچ قارچی برگ ندارد؛ پس هیچ برگ‌داری قارچ نیست.
- (۳) بعضی درختان میوه می‌دهند؛ پس بعضی میوه‌دهندگان درخت‌اند.
- (۴) هر استادی علاقه‌مند به دانشجو است؛ پس بعضی دانشجویان علاقه‌مند به استادند.

پاسخ: گزینه ۴

(منطق - درس ۷)

پاسخ تشریحی: عکس مستوی «هر استادی علاقه‌مند به دانشجو است» (موجب کلیه) می‌شود «بعضی علاقه‌مندان به دانشجوها استادند»؛

(موجب جزئیه)؛ که در سؤال، موضوع و محمول به درستی جابه‌جا نشده و لذا مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است.

عکس مستوی: جای موضوع و محمول عوض شود و نسبت ثابت بماند ← اگر اصل قضیه صادق باشد، عکس آن هم حتماً صادق است.

عکس مستوی	اصل
موجب جزئیه (بعضی ب، الف است)	موجب کلیه (هر الف، ب است)
موجب جزئیه (بعضی الف، ب است)	موجب جزئیه (بعضی الف، ب است)
سالبه کلیه (هیچ ب، الف نیست)	سالبه کلیه (هیچ الف، ب نیست)
عکس لازم‌الصدق ندارد.	سالبه جزئیه

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ موجب کلیه به موجب جزئیه عکس شده و درست است. (در قضیه اصلی، موضوع «چاقو» و محمول «بُرنده» است.)
- ۲ سالبه کلیه به سالبه کلیه عکس شده و درست است. (در قضیه اصلی، موضوع «قارچ» و محمول «دارای برگ / برگ‌دار» است.)
- ۳ موجب جزئیه به موجب جزئیه عکس شده و درست است. (در قضیه اصلی، موضوع «درخت» و محمول «میوه‌دهنده» است.)

درس نامه

مغالطه ایهام انعکاس: اگر در جابه‌جایی موضوع و محمول قواعد عکس مستوی را به درستی رعایت نکنیم، دچار مغالطه ایهام انعکاس شده‌ایم.

- ۱ موجب کلیه را به موجب کلیه عکس کنیم.
 - ۲ موجب جزئیه را به موجب کلیه عکس کنیم.
 - ۳ سالبه کلیه را به سالبه جزئیه عکس کنیم.
 - ۴ برای سالبه جزئیه عکس در نظر بگیریم.
 - ۵ موضوع و محمول را دقیق جابه‌جا نکنیم.
- انواع مغالطه ایهام انعکاس

تست و پاسخ ۱۴۳

کدام مورد را می‌توان به عنوان یکی از نشانه‌های اعتبار شناختی که از حس حاصل می‌شود، به حساب آورد؟

- (۱) شناخت قوانین طبیعت و پی‌بردن به امور طبیعی
- (۲) پایه‌گذاری سایر دانش‌ها براساس یافته‌های آن
- (۳) شناخت تفاوت‌ها و تمایزها
- (۴) تقویت ایمان و کمال‌طلبی افراد

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه ۱ - درس ۷)

پاسخ تشریحی بارزترین نشانه‌های اعتبار شناخت حسی عبارت‌اند از: (۱) انسان‌ها براساس این شناخت زندگی می‌کنند. (۲) با توجه به این

شناخت می‌توان از اشیای طبیعی بهره برد. (۳) با استفاده از این شناخت می‌توانیم نیازهایمان را برطرف سازیم.

یکی دیگر از نشانه‌های اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها است که موجب می‌شود انسان به کمک عقل خود از اشیای متفاوت، استفاده‌های مختلف کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

① مربوط به شناخت تجربی است.

② بیانگر یکی از نتایج شناخت عقلی است.

④ بیانگر برخی ویژگی‌های معرفت شهودی است.

درس نامه

تست و پاسخ ۱۴۴

با توجه به وجود خطاهایی در شناخت حسی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) آگاه شدن انسان از خطای خود، از موارد توجیه‌کننده امکان شناخت است.
- (۲) این قبیل خطاها منجر به سلب اعتماد ما از این نوع شناخت می‌شود.
- (۳) کماکان با وجود این خطاها، شناخت حسی مبنای زندگی ما و بهره‌بردن از اشیای طبیعی است.
- (۴) برای آگاهی از خطای صورت‌گرفته و اصلاح آن همین حواس یاری‌دهنده ما خواهد بود.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه ۱- درس ۷)

پاسخ تشریحی گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیای طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم (رد ۳). یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست. کسی نیست که به علت چند بار اشتباه در دیدن، دیگر از چشم خود استفاده نکند. او حتی برای پی‌بردن به خطای خود باز هم از همین حواس استفاده می‌کند (رد ۴)؛ به عبارت دیگر: هر کس می‌داند که دستگاه حواس ما و ادراک مربوط به حواس ما یک ساختار درست دارد و پیش‌آمدن خطا مربوط به ساختار دستگاه نیست. دقت کنید که ما همه‌روزه از حواس خود استفاده می‌کنیم، اما ممکن است کم‌تر به این مسائل توجه کرده باشیم. با این‌که پاسخ به بسیاری از این مسائل روشن است، اما توجه به آن‌ها و سخن‌گفتن درباره آن‌ها به تدریج دیدگاه شفاف‌تری در «معرفت‌شناسی» به ما می‌دهد. (رد ۱)

نکته بروز خطا در شناخت حسی، اعتبار آن را زیر سؤال نمی‌برد، چرا که این خطاها موردی است و سیستم حواس انسان همیشه خطا نمی‌کند و از طرفی این خطاها با استفاده مجدد از همین حواس اصلاح می‌شوند.

تست و پاسخ ۱۴۵

به ترتیب صحیح و غلط بودن هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- افلاطون اولین دانشمندی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد.
- نیروی عقل علاوه بر استفاده از حواس بیرونی می‌تواند حالات درونی نفس را شناسایی کند و به کشف علل پیدایش آن‌ها برسد.
- یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت عقلی، توانایی عقل در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها است.
- شناخت عقلانی همان کاربردهای عقل است.

(۱) ص - غ - ص - ص - غ

(۳) غ - ص - غ - غ - ص

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه ۱- درس ۷)

پاسخ تشریحی بررسی موارد نادرست:

مورد اول: ارسطو (نه افلاطون) از اولین دانشمندانی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد.

مورد سوم: یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها است. (نه شناخت عقلی)

مورد چهارم: شناخت عقلانی همان کاربردهای عقلی نیست؛ بلکه یکی از کاربردهای عقل است.

نکته

- کاربردهای عقل عبارت‌اند از: (۱) شناخت تجربی ← همکاری حس و عقل
 (۲) درون‌نگری با عقل ← شناسایی حالات درونی (شادی، افسردگی و ...) و نظردادن درباره آن‌ها.
 (۳) شناخت عقلی ← رسیدن به شناخت توسط تفکر و چینش استدلال

تست و پاسخ ۱۴۶

در رابطه با «شناخت شهودی»، کدام مورد درست است؟

- (۱) به شناخت قلبی، همان معرفت یا شناخت شهودی می‌گویند که در آن حقایق را با چشم خود می‌بینیم.
 (۲) قلب یا دل اگرچه ابزاری است که همه انسان‌ها به صورت بالقوه دارای آن هستند، ولی در برخی از انسان‌ها در راستای شناخت، بالفعل نمی‌شود.
 (۳) وحی الهی یک ابزار شناختی است که مخصوص پیامبران بوده و غیر پیامبران از آن بهره‌ای ندارند.
 (۴) یکی از راه‌های رسیدن به شناخت شهودی در انسان‌ها، شناسایی حالات درونی آن‌ها می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه ۱- درس ۷)

پاسخ تشریحی قلب یا دل ابزاری است که همه انسان‌ها به صورت بالقوه دارای آن هستند، اما بالفعل شدن آن در انسان، نیازمند تعالی ایمان، سیر و سلوک و ... است و در همه انسان‌ها اتفاق نمی‌افتد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) به شناخت قلبی، معرفت شهودی می‌گویند، چون در این نوع شناخت **گوی** حقایق را با چشم خود می‌بینیم. (نه این‌که مشاهده واقعاً با چشم صورت گیرد) البته این مشاهده قلبی است، نه حسی.
 ۳) وحی الهی نوعی شهود قلبی است (نه این‌که یک ابزار شناختی مستقل باشد) که ویژه پیامبران بوده و البته سایر مردم هم به واسطه پیامبران از آن بهره‌مند می‌شوند. آن‌چه ابزار شناخت محسوب می‌شود، قلب یا دل است، نه وحی.
 ۴) «معرفت شهودی» و «شناسایی حالات درونی نفس»، دو نوع شناخت متفاوت هستند که اولی با قلب و دومی با همکاری و کنار هم قرار گرفتن عقل و قلب به دست می‌آید.

نکته

قلب یا دل ابزاری برای شناخت همه انسان‌ها است، اما همه انسان‌ها از آن استفاده نمی‌کنند و آن را به فعلیت نمی‌رسانند، چرا که لازمه رسیدن به معرفت شهودی و شناخت با قلب، تقویت ایمان، تعالی بخشیدن به نفس، تهذیب نفس و کمال طلبی همراه با عبادت خالصانه است که همه انسان‌ها به این موارد نمی‌پردازند.

تست و پاسخ ۱۴۷

کدام ویژگی، وحی الهی را از سایر انواع شناخت متمایز می‌کند؟

- (۱) عدم نیاز به سیر و سلوک (۲) شناخت قوانین کل هستی (۳) خطاناپذیری (۴) بی‌واسطه بودن

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه ۱- درس ۷)

برخلاف وحی الهی، هیچ‌کدام از ادراک‌های حسی و عقلی و قلبی انسان، خطاناپذیر نیستند.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ادراک حسی، شناخت تجربی و شناخت عقلی نیز نیاز به سیر و سلوک ندارد. ← دقت کنید که سیر و سلوک برای شهود عارفانه است.
 ۲) **عقل** قوانین کل هستی را می‌شناسد.
 ۴) شهود عارفانه نیز بی‌واسطه است؛ به عبارتی معرفت شهودی، چه شهود عارفانه باشد و چه وحی، بی‌واسطه است.

نکته دقت کنید که «معرفت وحیانی» و «شهود و اشراق عارفانه» با هم متفاوت هستند:

شهود عارفانه	معرفت وحیانی
(۱) مشاهده قلبی خود عارف است.	(۱) از جانب خدا نازل شده است.
(۲) ممکن است یک عارف در بیانات خود اشتباه کند.	(۲) در انتقال آن به مردم اشتباه وجود ندارد.
(۳) لزوماً هدف هدایت مردم را ندارد.	(۳) هدف آن، هدایت مردم است.
(۴) برای هر کسی است که خالصانه به تزکیه نفس بپردازد.	(۴) وحی فقط به پیامبران اختصاص دارد.

تست و پاسخ ۱۴۸

کدام گزینه درباره عقل به معنای موجود برتر و متعالی درست است؟

- (۱) ارسطو بر همین مبنا استدلال‌های تجربی را از استدلال‌های عقلی محض، جدا نمود.
- (۲) این معنا از عقل در دوره دوم حاکمیت کلیسا، به خاطر آشنایی اروپاییان با آثار ابن سینا مورد توجه قرار گرفت.
- (۳) فلاسفه الهی، بسیاری از فرشتگان الهی را همان عقول می‌دانند که در عالم عقل به سر می‌برند.
- (۴) این نوع از موجودات علاوه بر بهره‌مندی از استدلال‌های عقلی از طریق شهود به معرفت دست می‌یابند.

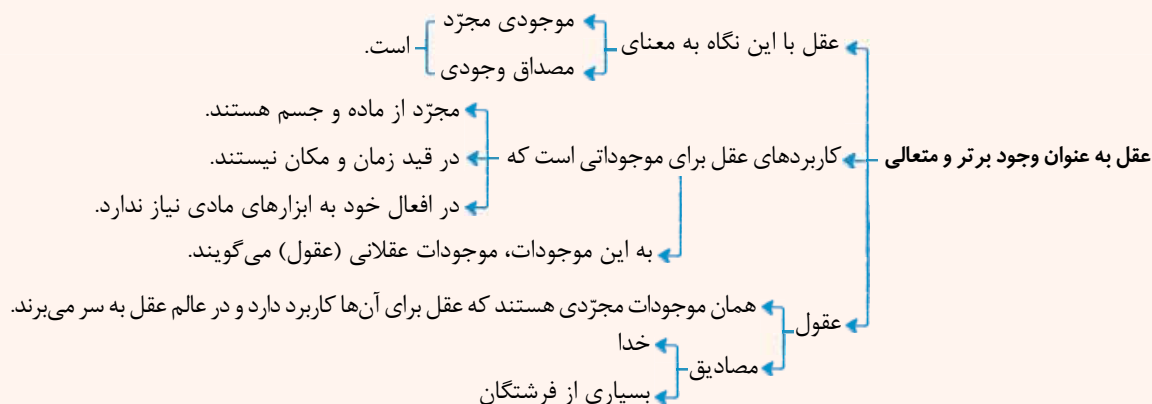
پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه ۲ - درس ۷)

پاسخ تشریحی در فلسفه یکی از عناوین عقل، عقل به عنوان یک موجود برتر و متعالی است. در این نگاه به عقل، موجودات عقلانی یا همان عقول (مثل خدا یا بسیاری از فرشتگان) همان موجودات مجرد هستند که عقل برای آن‌ها کاربرد دارد و در عالم عقل به سر می‌برند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ ارسطو به معنای اول عقل (دستگاه تفکر و استدلال) توجه ویژه‌ای داشت و آن را به دو دسته نظری و عملی تقسیم نمود.
- ۲ در دوره دوم حاکمیت کلیسا، عقل در معنای دستگاه تفکر مورد توجه فیلسوفان مسیحی قرار گرفت.
- ۴ فرشتگان یا همان عقول، صرفاً از طریق شهود به حقایق دست می‌یابند.

درس نامه

تست و پاسخ ۱۴۹

کدام مورد را می‌توان به عنوان عبارتی صحیح از نظر «هراکلیتوس» در مورد عقل، به شمار آورد؟

(۱) وجود وحدتی حقیقی در عالم و جهان

(۲) عقل صرفاً حقیقتی متعالی است که جهان تجلی آن می‌باشد.

(۳) عقل مبنای تقسیم‌بندی انواع دانش است.

(۴) تغییر و تحول دائمی در معنای عقل

پاسخ: گزینه ۱

(فلسفه ۲- درس ۷)

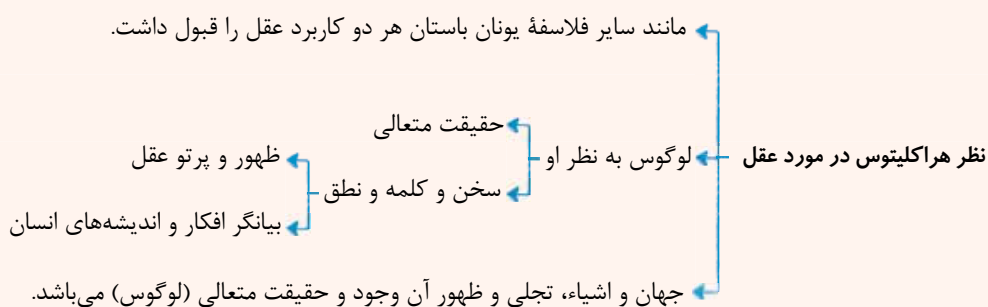
پاسخ تشریحی فیلسوفان یونان باستان به هر دو کاربرد عقل توجه داشته و درباره آن‌ها سخن گفته‌اند. به طور مثال، هراکلیتوس که از فیلسوفان پیش از سقراط است، از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می‌گوید که هم به معنای یک وجود و حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه؛ یعنی وی به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است. از نظر او «کلمه» و «سخن» ظهور و پرتو عقل متعالی و برتر می‌باشد؛ همان‌طور که سخن و کلمه بیانگر افکار و اندیشه‌های انسان است و آن چه را که انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می‌کند و به دیگران می‌رساند و جهان و اشیا نیز ظهور آن وجود و آن حقیقت متعالی و برتر هستند؛ بنابراین او اعتقاد داشت که در جهان وحدتی حقیقی برقرار است و اشیا و متکثر جلوه‌هایی از حقیقتی متعالی و واحد هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۲) هراکلیتوس هر دو کاربرد عقل را قبول داشت.

(۳) تقسیم‌بندی انواع علم و دانش براساس عقل، نظر ارسطو است.

(۴) هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس حرف می‌زند که برای آن دو معنا قائل بود: «وجود و حقیقت متعالی» و «نطق و سخن و کلمه».

درس نامه

تست و پاسخ ۱۵۰

کدام مورد در نقطه مقابل نظر ارسطو پیرامون عقل است؟

(۱) عدم دستیابی عقل به واقعیت تحت هیچ شرایطی، به نظر اوگوست کنت

(۲) مجرد بودن عقل که قوه استدلال انسان است، در نظر اندیشمندان دوره رنسانس

(۳) انتزاعی بودن مفاهیم عقلی در عین ابتدای آن بر تجربه، در نظر دکارت

(۴) عدم وجود استدلال عقلی مستقل از تجربه در نظر فرانسیس بیکن

پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه ۲- درس ۷)

پاسخ تشریحی ارسطو انواع استدلال‌ها را در بخش منطق آثار خود تدوین کرد؛ استدلال تجربی را از استدلال عقلی محض جدا نمود و کاربرد هر کدام را روشن ساخت. ارسطو انسان را «حیوان ناطق» نامید و توضیح داد که «نطق» ویژگی ذاتی انسان است. اما فرانسیس بیکن

که روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می‌دانست، از فیلسوفان خواست که از بت‌هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته‌اند، دست بردارند و بیش از گذشته بر تجربه تکیه کنند. پس بیکن عملاً استدلال عقلی را وابسته به تجربه می‌داند و فارغ از آن، استدلال عقلی بدون تجربه را بدون نتیجه و آن را مانند بتی می‌داند که باید آن را رها کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اوگوست کنت، فیلسوف تجربه‌گرای قرن نوزدهم، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند و گفت که نگاه فیلسوفان به جهان و هستی، ناظر بر واقعیت نبوده بلکه ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی آنان بوده است. از نظر او، عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به «علم» می‌رسد؛ بنابراین از نظر کنت عقل فقط از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود.

۲) این مطلب نظر ارسطو است، نه اندیشمندان رنسانس.

۳) دکارت که با ریاضیات به خوبی آشنا بود، به همه توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد و غیرمادی انسان و اختیار او را اثبات کند. البته او دیگر به عالم عقل به عنوان یک عالم برتر و متعالی در جهان، عقیده‌ای نداشت و عقل را صرفاً همان دستگاه تفکر و استدلال به حساب می‌آورد که می‌تواند ابزار شناخت انسان قرار بگیرد، پس او عقل را انتزاعی یا ذهنی نمی‌داند، بلکه آن را واقعی می‌داند.

تست و پاسخ (۱۵)

کدام گزینه در حوزه کارکرد عقل عملی است؟

- ۱) تشخیص افعال اختیاری انسان از افعال غیراختیاری وی
- ۲) فهم لزوم خیرخواهی برای هم‌نوعان
- ۳) شناخت فواید احسان به والدین
- ۴) شناخت بنیان‌های علم اخلاق

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه ۲- درس ۷)

پاسخ تشریحی: «لزوم خیرخواهی»، از مقوله باید و نباید است که فهم و تشخیص آن، کار عقل عملی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

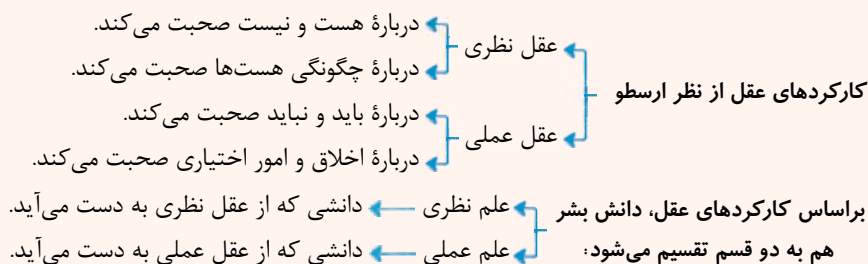
۱) شناخت خوب و بد افعال اختیاری انسان، کار عقل عملی است، اما تشخیص این‌که کدام کار انسان، اختیاری است، از مقوله هستی‌شناسی بوده و کار عقل نظری است.

۳) شناخت لزوم نیکی به پدر و مادر، کار عقل عملی است، ولی شناخت فواید این کار، توسط عقل نظری صورت می‌گیرد.

۴) شناخت خوب و بدهای اخلاقی، کار عقل عملی است، ولی شناخت بنیان‌های علم اخلاق، مربوط به فلسفه اخلاق بوده و کار عقل نظری است.

درس‌نامه

• بنا به نظر ارسطو، عقل یکی است، اما از نظر کارکردی دو جنبه دارد:

تست و پاسخ ۱۵۲

- پاسخ درست هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟
- عقل در کدام کاربرد و مقصد خود، بیانگر همان کاربرد رایج بین مردم است؟
 - آن حقیقتی که هراکلیتوس از آن به معنای یک وجود متعالی، نطق، سخن و کلمه یاد می‌کند چیست؟
 - ارسطو با کدام توصیف از عقل، توانست تصویر روشن‌تری از آن عرضه کند؟
- (۱) به عنوان دستگاه تفکر و استدلال - لوگوس - ذاتی انسان
 (۲) به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده - عقل مجرّد - ابزار اکتسابی انسان
 (۳) به عنوان دستگاه تفکر و استدلال - عقل مجرّد - ذاتی انسان
 (۴) به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده - لوگوس - ابزار اکتسابی انسان

پاسخ: گزینه ۱

(فلسفه ۲ - درس ۷)

پاسخ تشریحی: فلاسفه به دو قصد و هدف یا دو کاربرد، عقل را در فلسفه این‌گونه معرفی می‌کنند:

- ۱) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال (که عقل در این کاربرد همان کاربردی را دارد که بین مردم رایج است)، همان توانمندی است که به کمک آن استدلال می‌کنیم و از این طریق به دانش‌ها و حقایقی دست می‌یابیم.
- ۲) عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده (مجرّد و غیرمادی) در میان فیلسوفان یونان باستان، هراکلیتوس از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می‌گوید که هم به معنای (عقل) به عنوان آن حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه آمده است؛ بر این اساس به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است. ارسطو عقل را ذاتی انسان می‌دانست بدین ترتیب او تصویر روشن‌تری از عقل ارائه کرد.

تست و پاسخ ۱۵۳

علت اصلی به انزوا کشیده شدن دین در رنسانس، چیست؟

- (۱) تأثیر کتاب‌های ابن سینا و ابن رشد بر حکمای مسیحی
 (۲) تعارض مبانی اولیه کلیسا با تعقل
 (۳) تلاش برای تبیین عقلی مسائل دینی مسیحیت
 (۴) تصاحب جایگاه دین در جامعه توسط عقل

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه ۲ - درس ۷)

پاسخ تشریحی: علت اصلی یا علت مستقیم به حاشیه رفتن دین این بود که مبانی پذیرفته شده در کلیسا با تبیین‌های عقلانی در تعارض و ناسازگاری بود. این مسئله باعث گسترش بیشتر عقل‌گرایی و کاهش تفکر دینی مسیحیت می‌شد تا این‌که دین جای خود را به عقل داد و به گوشه زندگی مردم رفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این مطلب علتی برای شروع حکمای مسیحی به تبیین عقلانی مسائل دینی است.
 ۲) این گزینه علت اصلی محسوب نمی‌شود.
 ۳) این گزینه تعبیر دیگری از همان صورت سوال است؛ یعنی تصاحب جایگاه دین توسط عقل همان به حاشیه رفتن دین است.

نکته

- دوره دوم حاکمیت مسیحیت در اروپا
- در قرون دهم تا سیزدهم بوده است.
 - حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتب ابن سینا و تا حدودی ابن رشد بودند.
 - به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند.
 - توجه به عقل و عقلانیت با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک همخوانی نداشت؛ به همین دلیل توجه به عقل موجب گسترش عقل‌گرایی و عقب‌نشینی اندیشه‌های دینی شد.
 - در این دوره، عقل جای دین را گرفت.

تست و پاسخ ۱۵۴

با توجه به بررسی تاریخ دورهٔ رنسانس، یگانه مرجع تشخیص صحت یا عدم صحت در آن دوران چه بود؟

- (۱) دین و مبانی کلیسای کاتولیک
 (۲) عقل، که در آن دوران جایگاه ممتازی پیدا کرده بود.
 (۳) محدودهٔ کارآمدی عقل که مورد توافق همگان بود.
 (۴) روش تجربی و بی‌توجهی به عقل محض

(فلسفه ۲ - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در ابتدای رنسانس که تحولات اجتماعی و فکری معمولاً در تقابل با حاکمیت کلیسا رقم می‌خورد، عقل جایگاه ممتازی پیدا

کرد و همین عقل در این دوران، یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی بود.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) دین و مبانی کلیسا در دوران حاکمیت کلیسا اعتبار داشت که رنسانس با آن مخالف بود.

(۳) محدودهٔ کارآمدی عقل نقطهٔ اختلاف فلاسفه در رنسانس بود.

(۴) روش تجربی و بی‌توجهی به عقل محض، نظر فرانسیس بیکن بود.

نکته

در ابتدای رنسانس که تحولات اجتماعی و فکری معمولاً در تقابل با حاکمیت کلیسا رقم می‌خورد، عقل جایگاه ممتازی پیدا کرد.

عقل در این دوران، یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی بود.

در ابتدای رنسانس، اختلافی میان فلاسفه دربارهٔ محدودهٔ کارآمدی عقل آغاز شد.

عقل در خدمت تجربه را قبول دارند.

عقل محض را قبول دارند.

عقل محض را قبول ندارند.

عقل را فقط در خدمت تجربه می‌دانستند.

دورهٔ رنسانس

نتیجهٔ اختلاف دربارهٔ کارآمدی عقل

تست و پاسخ ۱۵۵

کدام گزینه مقایسهٔ درستی از دیدگاه کنت و بیکن دربارهٔ عقل محض ارائه می‌دهد؟

- (۱) بیکن عقل محض را پذیرفته بود و به همراهی آن با تجربه تأکید داشت، اما کنت عقل محض را واقع‌نما نمی‌دانست.
 (۲) بیکن عقل محض را محدود به ریاضیات می‌دانست، اما کنت آن را بتی ساخته شده به دست فیلسوفان قدیمی می‌دانست.
 (۳) به اعتقاد کنت عقل محض می‌تواند وجود خدا و نفس مجزود را اثبات کند، اما بیکن به کلی آن را نفی می‌کرد.
 (۴) کنت عقل محض را یک امر ذهنی ناتوان در نشان دادن واقعیت می‌دانست و بیکن دوری از آن را امری ضروری می‌دانست.

(فلسفه ۲ - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی فرانسیس بیکن روش تجربی را بهترین روش پیشرفت زندگی بشری می‌دانست و از فلاسفه می‌خواست بت‌هایی که فیلسوفان

قدیم ساخته‌اند (قواعد عقلی محض) را رها کنند و فقط به تجربه تکیه کنند. اوگوست کنت، عقل فلسفی یا همان عقل محض را ذهنی می‌دانست

و به نظر او عقل محض واقع‌نما نیست؛ یعنی نمی‌تواند واقعیت را نشان دهد.

درس‌نامه

روش تجربی را بهترین روش پیشرفت زندگی بشر می‌دانست.

نظر فرانسیس بیکن در مورد عقل

بیکن از فلاسفه می‌خواست بت‌هایی که فیلسوفان قدیم ساخته‌اند را رها کنند و فقط به تجربه تکیه کنند.

منظور بیکن از بت، قواعد عقلی محض می‌باشد.

عقل فلسفی (عقل محض) و کار عقل در تأسیس فلسفه را واقعی نمی‌دانست بلکه ذهنی می‌دانست.

نظر اوگوست کنت در مورد عقل

به نظر او، عقل محض واقع‌نما نیست.

کنت، عقل تجربی را واقع‌نما می‌داند.

روان شناسی: صفحه‌های ۸۸ تا ۱۳۳

تست و پاسخ ۱۵۶

در فرایند خرید اینترنتی، رمز دوم پویا برای علی پیامک شده است. علی سعی می‌کند با نگاه کردن به رمز دوم آن را به خاطر بسپارد و با خواندن آن برای سعید و محدثه از آن‌ها نیز کمک می‌خواهد. سعید آن را بلندبلند تکرار می‌کند و محدثه تلاش می‌کند تا بین اعداد، الگوی آشنایی پیدا کند. به ترتیب سعید و محدثه کدام نوع رمزگردانی را به کار گرفته‌اند و کدام عبارت درباره تفاوت رمزگردانی آن‌ها درست است؟

- ۱) سعید: فقط شنیداری، محدثه: شنیداری و دیداری - رمزگردانی سعید پایدارتر است.
- ۲) سعید: شنیداری و حسی، محدثه: فقط معنایی - رمزگردانی سعید با خطای بیشتری همراه است.
- ۳) سعید: فقط شنیداری، محدثه: شنیداری و معنایی - رمزگردانی محدثه پایدارتر است.
- ۴) سعید: شنیداری و حسی، محدثه: فقط دیداری - رمزگردانی محدثه با خطای بیشتری همراه است.

(درس ۳ - مراحل حافظه)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

- انواع رمزگردانی
- ۱) شنیداری: مانند شنیدن یک عدد، خواندن و تکرار کردن آن
 - ۲) دیداری: مانند نگاه کردن به یک عدد یا نوشتن آن
 - ۳) معنایی: کشف ارتباط معنادار میان ارقام یک عدد یا ارتباط دادن آن عدد به تاریخ یک رویداد یا ...

• رمزگردانی معنایی پایدارتر است.

• به رمزگردانی شنیداری و دیداری، رمزگردانی حسی گفته می‌شود.

پاسخ تشریحی رمزگردانی علی از نوع دیداری است، ولی دقت کنید که سؤال رمزگردانی سعید و محدثه را خواسته است.

هر دو نفر از طریق گوش دادن به صدای علی عدد را رمزگردانی کرده‌اند، پس در هر دو نفر رمزگردانی شنیداری وجود داشته است. سعید عدد را برای خودش بلندبلند تکرار کرده، یعنی باز هم از رمزگردانی شنیداری کمک گرفته است (سعید: فقط شنیداری)، ولی محدثه علاوه بر شنیدن، بین اعداد الگو برقرار کرده است؛ پس رمزگردانی معنایی هم داشته است (محدثه: رمزگردانی معنایی و شنیداری). رمزگردانی معنایی از رمزگردانی شنیداری و دیداری پایدارتر است.

تست و پاسخ ۱۵۷

ضرب‌المثل‌های زیر اشاره به کدام یک از خطاهای حافظه دارد؟

• دروغگو کم حافظه است.

• دو سال سربازی رفته به عمر خاطره می‌گه.

۱) حذف کردن - فراموشی ۲) حذف کردن - حافظه کاذب ۳) حافظه کاذب - فراموشی ۴) حافظه کاذب - حافظه کاذب

(درس ۳ - خطاهای حافظه)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در مثال نخست، چون فرد دروغگو نمی‌تواند دروغ اولیه خود را به خاطر بیاورد و آن را فراموش می‌کند، مطالبی می‌گوید که ممکن است با حرف‌های قبلی‌اش متناقض باشد؛ پس دچار خطای حذف کردن شده است.

در مثال دوم، فرد خاطراتی را از ایام سربازی بازیابی می‌کند که اتفاق نیفتاده است؛ پس دچار حافظه کاذب و خطای اضافه کردن شده است.

نکته اگر فرد اطلاعات موجود در حافظه را نتواند بازیابی کند، دچار فراموشی شده و اگر اطلاعاتی را که به خاطر نسپرد، بازیابی کند، دچار خطای اضافه کردن شده است.

تست و پاسخ ۱۵۸

مادر سیمین از او می‌خواهد با دقت به اخبار گوش بدهد و نکات مهم آن را برایش بازگو کند. سیمین کارهای دیگر را رها می‌کند و پس از گوش کردن به اخبار وقتی مادرش برمی‌گردد، خلاصه آن را برایش می‌گوید. در این موقعیت، عملکرد سیمین در برگیرنده کدام فرایند بوده است؟

- (۱) رمزگردانی جزء به جزء
(۲) اندوزش در کوتاه مدت
(۳) استنباط از اطلاعات
(۴) شکل‌گیری حافظه

(درس ۴ - مراحل حافظه)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی سیمین اخبار را گوش می‌کند و به شکل رمزهای قابل قبول به خاطر می‌سپارد، سپس تا زمانی که مادرش برگردد، اطلاعات اخبار را در ذهنش نگه‌داری می‌کند و هنگام رویارویی با مادر، آن‌ها را به خاطر می‌آورد و تعریف می‌کند؛ بنابراین عمل به این وعده، متضمن شکل‌گیری حافظه و هر سه مرحله آن (رمزگردانی، ذخیره‌سازی و بازیابی) بوده است. این مثال مشابه مثال سپیده و امانت‌دادن کتاب به دوستش است که در قسمت مراحل حافظه در کتاب درسی بیان شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ممکن است رمزگردانی جزء به جزء در مورد سیمین وجود داشته باشد، ولی این گزینه پاسخ کاملی نیست؛ چون اگر سیمین فقط اطلاعات را رمزگردانی می‌کرد، نمی‌توانست آن‌ها را به خاطر بیاورد و برای مادرش تعریف کند.
- ۲) سیمین اطلاعات را در بلندمدت (بیش از چند دقیقه) اندوزش کرده و در حافظه نگه داشته است.
- ۳) استنباط از اطلاعات در مرحله شناخت عالی یا تفکر اتفاق می‌افتد. طبق اطلاعات سؤال، سیمین صرفاً تا مرحله حافظه پیش رفته است.

نکته عمل به وعده، متضمن شکل‌گیری حافظه و هر سه مرحله آن است.

مشاوره معمولاً در کنکور سؤالاتی طرح می‌شود که برگرفته از فعالیت‌ها و مثال‌های کتاب درسی است. مثل این سؤال که مربوط به مثال کتاب در مورد «امانت‌دادن کتاب از سوی زهرابه سپیده» است؛ پس حواستون به مثال‌های درس که ممکنه به نظر تون بی‌اهمیت بیاد باشه.

تست و پاسخ ۱۵۹

راننده آژانس در حال رانندگی است که مسافر از او می‌خواهد در کنار اداره پست توقف کند. به دلیل این که راننده روز قبل هم به اداره پست رفته بود، به راحتی مکان آن را پیدا می‌کند و کنار آن توقف می‌کند. پس از آن، ماشین راننده علی‌رغم چندین بار استارت‌زدن روشن نمی‌شود و او طبق اطلاعاتی که از مکانیک‌ها شنیده، به خاطر می‌آورد که باید سوئیچ را خارج کرده و ماشین را مجدداً روشن کند. این توضیحات بیشترین ارتباط را با کدام یک از موضوعات حافظه دارد؟

- (۱) انواع حافظه با توجه به زمان بازیابی
(۲) تقسیم‌بندی حافظه با توجه به نوع اطلاعات
(۳) حافظه با توجه به نوع رمزگردانی
(۴) تفاوت ظرفیت یا گنجایش اندوزش

(درس ۴ - انواع حافظه)

پاسخ: گزینه ۲

درس‌نامه حافظه براساس نوع اطلاعات به دو نوع رویدادی و معنایی تقسیم می‌شود.

حافظه رویدادی	حافظه معنایی
دربگیرنده تجربه شخصی است که به یک زمان و مکان مشخص مربوط است. مانند: دیروز ساعت ۵ بعدازظهر کجا بودید؟	دانش عمومی در آن ذخیره می‌شود. مانند: مهم‌ترین علل آلودگی هوا را تشریح کنید.

پاسخ تشریحی این که راننده در روز قبل هم کنار اداره پست توقف کرده بود، مربوط به حافظه رویدادی اوست که تجربه شخصی‌اش در یک زمان و مکان مشخص بوده است و به خاطر آوردن اطلاعات مربوط به مسائل فنی اتومبیل، مرتبط با دانش عمومی و حافظه معنایی است.

تست و پاسخ ۱۶۰

اگر برای فردی ۲۰ کلمه را بخوانیم و بلافاصله بعد از بیان آخرین کلمه از او بخواهیم آن‌ها را تکرار کند، حداکثر تعداد کلمه‌ای که می‌تواند به یاد آورد چه قدر است؟ و اگر به او ۱۰ دقیقه فرصت دهیم تا آن‌ها را تکرار کند و سپس بیان کند، حداکثر چند کلمه می‌تواند به یاد آورد؟

(۱) ۹ کلمه - ۲۰ کلمه (۲) ۷ کلمه - ۹ کلمه (۳) ۵ کلمه - ۷ کلمه (۴) ۱۱ کلمه - ۱۵ کلمه

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۴ - انواع حافظه)

پاسخ تشریحی حداکثر لغت قابل یادآوری در حافظه کوتاه مدت 2 ± 7 است، یعنی ۵ تا ۹ لغت را می‌توان به یاد آورد. زمانی که از فرد می‌خواهیم بلافاصله بعد از شنیدن کلمات آن‌ها را بیان کند، او از حافظه کوتاه مدت خود استفاده می‌کند؛ بنابراین حداکثر ۹ لغت به یاد می‌آورد، ولی زمانی که ده دقیقه فرصت تکرار و تمرین داده می‌شود، اطلاعات وارد حافظه بلندمدت می‌شود که ظرفیت گنجایش آن نامحدود است؛ بنابراین می‌تواند تمامی کلمات داده شده را به خاطر بیاورد که در این جا ۲۰ لغت بوده است.

نکته تعداد کلمات به یاد آورده شده در هر حافظه، بستگی به ظرفیت اندوزش آن حافظه دارد. ظرفیت اندوزش در حافظه کوتاه مدت، محدود (۵ تا ۹ ماده) و در حافظه بلندمدت نامحدود است.

تست و پاسخ ۱۶۱

درستی (د) یا نادرستی (ن) گزاره‌های زیر در کدام گزینه مشخص شده است؟

- رمزگردانی بیشتر مطالب به صورت دیداری است.
- آزمون مکرر، موجب افزایش نشانه‌های بازیابی می‌شود.
- یادگیری جدید مانع یادآوری یادگیری‌های گذشته می‌شود.
- پرهیز از توجه پراکنده، مشکلات مربوط به عدم ذخیره‌سازی را کاهش می‌دهد.

(۱) د-د-د-ن (۲) ن-ن-ن-د (۳) ن-د-د-ن (۴) د-ن-ن-د

(درس ۴ - چگونه مطالعه کنیم تا حافظه بهتری داشته باشیم؟)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه •• برخی از فنون بهسازی حافظه و ارتباط آن‌ها با عوامل ایجاد فراموشی را در جدول زیر مشاهده می‌کنید:

عامل فراموشی مرتبط	فن بهسازی حافظه
عوامل عاطفی	بیان اهمیت مطالب
عدم رمزگردانی	پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (توجه ناقص)
گذشت زمان	مرور کارآمد
گذشت زمان	کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن
تداخل اطلاعات	کاهش اثر تداخل (یادگیری عمیق)
تداخل اطلاعات	یادگیری با استراحت
تداخل اطلاعات	مطالعه چند حسی
مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی	آزمون مکرر

پاسخ تشریحی بررسی عبارات به ترتیب:

• رمزگردانی بیشتر مطالب به صورت **شنیداری** است، اگر همین مطالب به صورت دیداری هم رمزگردانی شود، رمزگردانی قوی‌تر صورت می‌گیرد (عبارت اول نادرست است).

- هر چه بیشتر آزمون دهید، نشانه‌های بازیابی بیشتری کسب می‌کنید. به این پدیده اصطلاحاً اثر آزمون گفته می‌شود (عبارت دوم درست است).
- یادگیری جدید، مانع یادآوری مطالب قبلی (یادگیری‌های گذشته) می‌شود که این موضوع به دلیل تداخل اطلاعات است (عبارت سوم درست است).
- «پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (پرهیز از توجه پراکنده)»، مشکلات مربوط به عدم رمزگردانی را کاهش می‌دهد؛ زیرا اگر به اطلاعات توجه دقیق داشته باشیم، رمزگردانی بهتر صورت می‌گیرد (عبارت چهارم نادرست است).

تست و پاسخ ۱۶۲

با توجه به مطالب مربوط به حافظه، چرا ابینگهوس در تحقیقاتش از واژه‌های بدون معنا استفاده کرد و با توجه به آزمایش او در کدام بازه زمانی، شدت فراموشی کم‌تر از سایر موارد است؟

- (۱) به دلیل جلوگیری از رمزگردانی معنادار و تأثیر آن در بهبود حافظه - بین ۲ تا ۵ روز بعد از یادگیری
- (۲) به دلیل جلوگیری از تداخل معنای واژگان با یکدیگر - بین ۱ تا ۸ ساعت بعد از یادگیری
- (۳) به دلیل جلوگیری از رمزگردانی معنادار و تأثیر آن در بهبود حافظه - بین ۸ تا ۲۴ ساعت بعد از یادگیری
- (۴) به دلیل جلوگیری از تداخل معنای واژگان با یکدیگر - بین ۱ تا ۲ روز بعد از یادگیری

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۳ - عوامل ایجاد فراموشی، گذشت زمان)

پاسخ تشریحی ابینگهوس مجموعه‌ای از واژگان بی‌معنا همانند (داک، ووک، ساد و سیت) را حفظ کرد و بعد سعی کرد آن‌ها را به خاطر آورد. اگر واژه‌های معنادار را انتخاب می‌کرد، ممکن بود برخی کلمات را از طریق رمزگردانی معنایی (رمزگردانی معنادار) به اطلاعات قبلی حافظه‌اش ارتباط دهد و آن‌ها را بهتر و پایدارتر به خاطر بسپارد و برخی دیگر را ضعیف‌تر به خاطر بسپارد. این موضوع در عملکرد حافظه او اثر می‌گذاشت و نمی‌توانست اثر خالص و واقعی گذشت زمان را در فراموشی اطلاعات بسنجد؛ بنابراین از واژه‌های بی‌معنا استفاده کرد. طبق آزمایش ابینگهوس، بعد از گذشت یک ساعت تقریباً نیمی از مطالب به خاطر سپرده شده فراموش می‌شود و بعد از آن با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود؛ یعنی هر چه زمان بیشتر می‌گذرد، شدت فراموشی کم‌تر است؛ بنابراین در بین گزینه‌ها، ۲ تا ۵ روز بعد از یادگیری شدت فراموشی کم‌تر است.

نکته شدت فراموشی و گذشت زمان رابطه معکوس دارند، یعنی هر چه زمان می‌گذرد، شدت فراموشی (سرعت فراموش شدن اطلاعات) کم‌تر می‌شود. مقدار فراموشی و گذشت زمان رابطه مستقیم دارند، یعنی هر چه زمان می‌گذرد، تعداد و مقدار اطلاعات فراموش شده زیاد می‌شود.

تست و پاسخ ۱۶۳

به منظور بهبود عملکرد حافظه، کدام راهکار کم‌تر توصیه می‌شود؟

- (۱) افزایش تعداد آزمون‌ها در طول یک ماه
- (۲) ایجاد فاصله بین یادگیری‌های مختلف
- (۳) استفاده از معانی چندگانه و مختلف برای به حافظه سپردن
- (۴) مرور مطالب پس از گذشت ۸ ساعت از یادگیری

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۴ - چگونه مطالعه کنیم تا حافظه بهتری داشته باشیم؟)

پاسخ تشریحی برای کنترل اثر گذشت زمان، نباید فاصله مرور مطالب بیشتر از شش یا هفت ساعت باشد، زیرا بیشترین مقدار فراموشی در ساعات نخست بعد از یادگیری رخ می‌دهد؛ بنابراین، مرور کردن بعد از گذشت ۸ ساعت، کارایی کم‌تری دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) شرکت در آزمون‌های مکرر شما را جهت بازیابی موفق، توانمندتر می‌سازد. هر چه بیشتر آزمون دهید، نشانه‌های بازیابی بیشتری کسب خواهید کرد. به این پدیده اصطلاحاً «اثر آزمون» می‌گویند؛ بنابراین شرکت در آزمون‌های مکرر از فراموشی مطالب جلوگیری می‌کند.
- ۲) برای کنترل اثر تداخل، از یادگیری با فاصله استفاده کنید. یادگیری جدید مانع یادآوری قبلی می‌شود. یادگیری با فاصله، اثر تداخل را کاهش می‌دهد و عملکرد حافظه را بهبود می‌بخشد.
- ۳) اگر اطلاعات را به صورت معنایی تبدیل کنید و از معانی مختلف برای سپردن به حافظه استفاده کنید، مطالب دیرتر فراموش می‌شوند. به این روش «رمزگردانی معنادار» گفته می‌شود.

نکته برای کنترل اثر گذشت زمان دو راهکار اختصاصی وجود دارد:

- ۱) مرور کارآمد (تکرار کردن مطالب گذشته و در هر بار تکرار، رسیدن به مفاهیم جدید درباره آن مطالب)
- ۲) مرور در زمان مناسب (کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن)

تست و پاسخ ۱۶۴

نیما علاقه زیادی به درس روان شناسی ندارد و مطالب آن را فقط به شکل سطحی حفظ می کند و در اکثر اوقات از مطالعه پورقی ها صرف نظر می کند. با این وجود با انگیزه کسب رتبه بالا، مطالب تدریس شده را بلافاصله پس از پایان کلاس مرور می کند. کدام یک از عوامل فراموشی در عملکرد نیما تأثیرگذار نیست؟

- ۱) تداخل اطلاعات ۲) گذشت زمان ۳) عدم رمزگردانی ۴) عوامل عاطفی

(درس ۴ - عوامل ایبار فراموشی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بیشترین مقدار فراموشی در ساعاتی که نخست بعد از یادگیری صورت می گیرد، در نتیجه بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است؛ چون نیما اطلاعات را حداکثر ۶ - ۷ ساعت بعد از یادگیری مرور می کند، گذشت زمان در عملکرد او تأثیرگذار نیست. سایر عوامل فراموشی ذکر شده در عملکرد نیما تأثیر می گذارند. بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) چون نیما یادگیری سطحی دارد، دچار تداخل اطلاعات می شود. برای کنترل اثر تداخل باید یادگیری عمیق داشته باشیم و معانی مطلب را هم بفهمیم.
- ۳) چون نیما نسبت به پورقی ها توجه ندارد، آن ها را رمزگردانی هم نمی کند و در نتیجه به یاد نمی آورد. بسیاری از فراموشی ها در عمل ناشی از کم توجهی و نبود رمزگردانی است.
- ۴) چون نیما به روان شناسی علاقه ندارد، عملکرد حافظه او در این درس تحت تأثیر عوامل عاطفی قرار می گیرد. وقتی به مطلبی علاقه نداشته باشیم، سخت تر آن را رمزگردانی می کنیم.

نکته

تداخل اطلاعات می تواند در اثر دو عامل اتفاق بیفتد

- ۱) یادگیری سطحی
- ۲) یادگیری بدون استراحت یا بدون فاصله

تست و پاسخ ۱۶۵

در یک آموزشگاه نقاشی، مربی برای آموزش سه رنگ اصلی (آبی، زرد و قرمز)، شکل ها و میوه های مختلفی را در هر رنگ به بچه ها نشان می دهد. در جلسات بعد، به آن ها ساختن رنگ های فرعی را با استفاده از رنگ های اصلی آموزش می دهد. مثلاً برای ساخت رنگ سبز، رنگ زرد و آبی و برای ساخت رنگ بنفش، رنگ آبی و قرمز را در اختیار آن ها قرار می دهد تا خودشان آن ها را با هم ترکیب کنند. به ترتیب در «آموزش هر رنگ با استفاده از شکل ها و میوه های مختلف» و «شناختن رنگ های فرعی با استفاده از تفاوت آن ها در رنگ های سازنده شان» کدام یک از روش های بهبود حافظه به کار گرفته شده است؟

- ۱) استفاده از چند روش حرکتی - تمایزبخشی ۲) بسط معنایی - ساماندهی مطالب
- ۳) استفاده از چند روش حرکتی - ساماندهی مطالب ۴) بسط معنایی - تمایزبخشی

(درس ۴ - چگونه مطالعه کنیم تا حافظه بهتری داشته باشیم؟)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در بسط معنایی برای یادگرفتن مفهوم مورد نظر از مثال های مختلف استفاده می شود. مربی در آموزش رنگ ها با نشان دادن شکل ها و میوه های مختلف برای هر رنگ، از مثال های مختلف استفاده کرده و مفهوم هر رنگ را بسط معنایی داده است. در تمایزبخشی تفاوت های مفاهیم به لحاظ معنایی و ظاهری برجسته می شود. در این جا مربی با نشان دادن تفاوت رنگ ها در مواد تشکیل دهنده شان از تمایزبخشی استفاده کرده است.

در قسمت اول، «استفاده از چند روش حرکتی» درست نیست؛ چون خود دانش‌آموزان از روش‌های حرکتی استفاده نکرده‌اند و فقط شاهد مثال‌های مختلف بوده‌اند.

در قسمت دوم، «ساماندهی مطالب» درست نیست؛ چون تأکید بر تفاوت‌هاست، نه دسته‌بندی کردن و طبقه‌بندی کردن اطلاعات.

نکته روش بسط معنایی و تمایزبخشی به هم شباهت دارند. دقت کنید در بسط معنایی، تأکید بر ویژگی‌ها و مثال‌های یک مفهوم است، ولی در تمایزبخشی تأکید بر ویژگی‌های متفاوت یک مفهوم با مفاهیم دیگر است.

تست و پاسخ ۱۶۶

کدام یک از جملات زیر در مورد «یکی از شگفت‌آورترین پدیده‌های شناختی انسان» نادرست است؟

- ۱) نوزادان در اولین روز تولد قادر به تشخیص بوی مادرانشان از سایر افراد هستند.
- ۲) در ظرفیت برخی از انواع حافظه هیچ محدودیتی وجود ندارد، ولی در ظرفیت حافظه معنایی و رویدادی محدودیت وجود دارد.
- ۳) روش بارش فکری ۵ مرحله دارد که مرحله آخر آن انتخاب راه حل‌های جایگزین است.
- ۴) مفهوم حافظه کاری نشان‌دهنده این موضوع است که حافظه را نمی‌توانیم صرفاً براساس زمان تقسیم‌بندی نماییم.

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۴ - مقدمه و انواع حافظه)

پاسخ تشریحی یکی از شگفت‌آورترین پدیده‌های شناختی انسان حافظه است؛ بنابراین از میان جملات ذکر شده باید به دنبال عبارتی بگردیم که هم مربوط به حافظه باشد و هم نادرست باشد. عبارت اول و چهارم در مورد حافظه است، ولی عبارات درستی هستند. عبارت سوم درست نیست ولی در مورد حل مسئله است. روش بارش فکری ۴ مرحله دارد که مرحله آخر آن ارائه بهترین راه حل است. بررسی ۲: در ظرفیت حافظه کوتاه‌مدت و کاری محدودیت وجود دارد، ولی در ظرفیت حافظه بلندمدت محدودیت وجود ندارد؛ بنابراین قسمت اول جمله درست است، اما چون حافظه معنایی و رویدادی هر دو از انواع حافظه بلندمدت هستند، پس قسمت دوم نادرست است.

نکته به دو جمله مشابه و تفاوت آن‌ها دقت کنید:

- ۱) یکی از شگفت‌آورترین پدیده‌های شناختی انسان، حافظه است.
- ۲) یکی از برجسته‌ترین ویژگی‌های انسان، قدرت تفکر است.

تست و پاسخ ۱۶۷

عبارات زیر به ترتیب، نشان‌دهنده کدام یک از عوامل مؤثر بر حل مسئله است؟

- دانش‌آموزی هنگام امتحان دادن، سؤالاتی را که پاسخ آن‌ها را به یاد نمی‌آورد، با ضربدر علامت‌گذاری می‌کند تا در پایان دوباره آن‌ها را بخواند.
- افرادی که در انجام محاسبات ریاضی سرعت عمل بیشتری دارند، تست‌های درس فیزیک را بهتر حل می‌کنند.
- معلمی با این استدلال که خودش در زمان تحصیل پس از تنبیه شدن عملکرد بهتری داشته، دانش‌آموزانش را تنبیه می‌کند.

۱) اثر نهفتگی - اثر تجربه گذشته - اثر انتقال

۲) اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله - نادیده گرفتن مسئله برای مدتی خاص

۳) نادیده گرفتن مسئله برای مدتی خاص - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی

۴) نوع نگاه به مسئله - اثر تجربه گذشته - اثر انتقال

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۵ - عوامل مؤثر بر حل مسئله)

درس‌نامه

- عوامل مؤثر بر حل مسئله
- ۱) تجربه گذشته (اثر انتقال)
 - ۲) نوع نگاه به مسئله (بازنمایی از مسئله)
 - ۳) نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت‌زمان خاص (اثر نهفتگی)

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت‌زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله هستند، فراموش می‌شوند؛ در نتیجه هنگام مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شدند، حل مسئله محقق می‌شود. به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت‌زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند. در عبارت اول، دانش‌آموز برای این که بعد از گذشت مدت‌زمانی، دوباره اقدام به حل سؤال کند، آن سؤال را با علامت ضربدر مشخص می‌نماید.

عبارت‌های دوم و سوم: تجربه گذشته ما، بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند. اثر تجربه گذشته، همیشه آسان کردن راه حل نیست؛ بنابراین انتقال، گاهی می‌تواند اثر مثبت داشته باشد و گاهی می‌تواند منجر به آثار منفی شود. عبارت دوم، بیانگر اثر مثبت انتقال، و عبارت سوم نشان‌دهنده اثر منفی انتقال است.

تست و پاسخ ۱۶۸

کدام یک از گزینه‌های زیر، شرایط مطرح شده در مسئله برج هانوی را به درستی تشریح می‌کند؟

- (۱) در هر بار حرکت، سه صفحه را می‌توان حرکت داد.
- (۲) یک صفحه با اندازه بزرگ‌تر نمی‌تواند روی یک صفحه با اندازه کوچک‌تر قرار بگیرد.
- (۳) برای حل این مسئله باید با استفاده از روش تحلیلی، گام‌به‌گام به هدف رسید.
- (۴) در وضعیت مطلوب باید صفحه‌ها از بالا، به ترتیب بزرگ به کوچک در میله وسط قرار بگیرند.

(درس ۵ - روش‌های حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی مسئله برج هانوی را می‌توان با روش «کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب» که از روش‌های اکتشافی حل مسئله است، حل کرد؛ بنابراین ۲ رد می‌شود.

در صورتی که همه حلقه‌ها از بالا، به ترتیب کوچک به بزرگ در میله سوم قرار بگیرند (وضعیت مطلوب)، مسئله حل شده است. (رد ۴)

در حل این مسئله باید دو شرط رعایت شود: در هر حرکت تنها یک صفحه حرکت داده شود (رد ۱) و یک صفحه با اندازه بزرگ‌تر نمی‌تواند بر روی صفحه کوچک‌تر قرار بگیرد (پاسخ صحیح ۲).

نکته مسئله برج هانوی نمونه‌ای از حل مسئله با کمک روش «کاهش تفاوت وضع موجود با وضع مطلوب» است، ولی باروش تحلیلی هم حل می‌شود.

تست و پاسخ ۱۶۹

عبارات کدام گزینه به ترتیب گزاره‌های زیر را تکمیل می‌کنند؟

- بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، دارند.
- ناکامی موجب می‌شود.
- ناتوانی در حل مسئله، وضعیت ناخوشایندی به نام ناکامی را ایجاد می‌کند.

- (۱) مشکلات عاطفی - فشار روانی - عاطفی
- (۲) ضعف در مهارت‌های حل مسئله - پرخاشگری - عاطفی
- (۳) ناتوانی در کنترل پرخاشگری - فشار روانی - شناختی
- (۴) فشارهای روانی منفی - پرخاشگری - شناختی

(درس ۵ - پیامدهای ناتوانی در حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- پیامدهای ناتوانی در حل مسئله
- (۱) ناکامی: وضعیت عاطفی ناخوشایندی که در اثر ناتوانی در حل مسئله به وجود می‌آید، ناکامی نام دارد. (ناکامی خود باعث پرخاشگری می‌شود).
 - (۲) فشار روانی: ناتوانی در حل مسئله، فرد را از رسیدن به هدف مورد نظر بازمی‌دارد؛ در نتیجه احساس فشار روانی می‌کند.

پاسخ تشریحی

بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند مشکلات عاطفی جدی ندارند؛ بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند. هم‌چنین ناکامی موجب پرخاشگری می‌شود و هر چه شهروندان جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کم‌تر خواهد بود. ناکامی، یک وضعیت عاطفی ناخوشایند است، نه وضعیت شناختی.

تست و پاسخ ۱۷۰

کدام عبارت درباره «حل مسئله» درست است؟

- ۱) زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که هدف به طور دقیق روشن نباشد.
- ۲) بسیاری از مردم از مسئله تصور مثبتی ندارند، زیرا ناکامی حاصل از آن برایشان قابل تحمل نیست.
- ۳) بین اطلاعات موجود در حافظه افراد و آمادگی آن‌ها برای حل مسئله، رابطه مستقیمی برقرار است.
- ۴) مهم‌ترین دلیل اهمیت حل مسئله، تحت کنترل بودن آن است.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۵ - مقدمه و ویژگی‌های مسئله)

پاسخ تشریحی

هر چه اطلاعات بیشتری در حافظه داشته باشیم، برای تفکر آمادگی بیشتری خواهیم داشت؛ بنابراین رابطه آن‌ها مستقیم است. البته برخورداری از حافظه قوی لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در مسئله توانمندی‌های ما محدود است. اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد.
- ۲) بسیاری از مردم از مسئله تصور مثبتی ندارند، زیرا راه حل آن مسئله را نمی‌دانند.
- ۴) اهمیت حل مسئله با قابل تعمیم بودن آن در ارتباط است. در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی دست می‌یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد؛ به همین دلیل است که یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری‌ها، قابل تعمیم است.

نکته

به این دو جمله مشابه و تفاوت آن‌ها توجه کنید

الف) زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست.

ب) زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد.

تست و پاسخ ۱۷۱

«یک شرکت نوپای داخلی در زمینه تولید تلفن همراه، برای رقابت با شرکت‌های مشابه خارجی، از تولید قطعاتی شروع می‌کند که تکنولوژی لازم برای ساخت آن‌ها را در اختیار دارد.» این شرکت، برای حل مسئله از کدام شیوه استفاده کرده است؟

- ۱) خردکردن
- ۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب
- ۳) بارش مغزی
- ۴) شروع از آخر

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۵ - روش‌های حل مسئله)

پاسخ تشریحی

در روش شروع از آخر، از هدف اصلی به هدف فرعی و از آن به هدف فرعی دیگر می‌رسیم و این کار را تا زمانی ادامه می‌دهیم تا سرانجام به هدفی برسیم که وسیله رسیدن به آن را در اختیار داریم. این روش حل مسئله «شروع از آخر» نام دارد.

نکته

وقتی در حل مسئله از نقطه صفر شروع می‌کنیم و رو به جلو حرکت می‌کنیم، روش ما خردکردن یا کاهش تفاوت وضع موجود با وضع مطلوب است. ولی وقتی به جای شروع کردن از نقطه صفر، از نقطه آخر یا از جایی که در حال حاضر وسیله آن را در اختیار داریم شروع می‌کنیم، روش ما «شروع از آخر» یا «مهندسی معکوس» است.

مشاوره

مثال‌های کتاب، خوراک خوبی برای تست‌های مفهومی هستند و همیشه طراحان کنکور از آن‌ها استفاده می‌کنند. این سؤال هم دقیقاً مشابه مثال کتاب در قسمت شروع از آخر است.

تست و پاسخ ۱۷۲

- در چه صورت مجهولات پیرامون انسان به جای تهدید، به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل خواهند شد؟
- (۱) در صورتی که بتوانیم اصول و قوانین آموخته شده مان را به موقعیت‌های دیگر هم تعمیم دهیم.
 - (۲) در صورتی که اقدامات مشخص و استاندارد برای رسیدن به هدفمان وجود داشته باشد.
 - (۳) در صورتی که بتوانیم با توجه به شرایط موجود بهترین راه حل رسیدن به هدف را پیدا کنیم.
 - (۴) در صورتی که بتوانیم راه‌های موجود را به درستی ارزیابی کنیم و بهترین راه را انتخاب کنیم.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۵ - تعریف حل مسئله)

درس نامه

تعریف حل مسئله: حل مسئله به معنای یافتن بهترین راه حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است. حل مسئله فرایندی است که به وسیله آن فرد می‌کوشد راه حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.

تعریف تصمیم‌گیری: تصمیم‌گیری یعنی ارزیابی راه‌های مختلف و انتخاب بهترین راه

پاسخ تشریحی زمانی که انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، مسائل را حل کنند (یعنی می‌توانند حل مسئله کنند)، مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می‌شود. در ۳ تعریف حل مسئله ارائه شده است. بررسی گزینه‌ها:

- ۱) به «اهمیت مسئله» اشاره کرده است. حتی اگر نتوانیم اصول و قوانین را تعمیم دهیم و فقط در مورد یک موضوع خاص به حل مسئله بپردازیم، آن موضوع به فرصت پیشرفت تبدیل می‌شود.
- ۲) به مسئله‌های خوب تعریف شده اشاره کرده است. بسیاری اوقات مسئله‌های خوب تعریف نشده نیز با روش‌های درست حل می‌شوند و تبدیل به فرصت پیشرفت می‌شوند.
- ۴) به موضوع تصمیم‌گیری مربوط است که به سؤال و حل مسئله ارتباطی ندارد.

تست و پاسخ ۱۷۳

یک تیم فوتبال در امر گل‌زنی مشکل دارد و مربی تصمیم می‌گیرد از تاکتیک‌های تغذیه مهاجم هدف استفاده کند. او برای امتحان این روش یک دیدار دوستانه برای این تیم در نظر می‌گیرد. با توجه به مطالب ذکر شده، مربی کدام مراحل حل مسئله را سپری کرده است؟

- (۱) ارزیابی راه حل - به‌کارگیری راه حل مناسب - تشخیص مسئله
- (۲) بازبینی و اصلاح راه حل - ارزیابی راه حل - انتخاب راه حل‌های جایگزین
- (۳) تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه حل - به‌کارگیری راه حل مناسب
- (۴) به‌کارگیری راه حل مناسب - ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۵ - مراحل حل مسئله)

درس نامه: مراحل حل مسئله: (۱) تشخیص مسئله (۲) به‌کارگیری راه حل مناسب (۳) ارزیابی راه حل (۴) بازبینی و اصلاح راه حل (۵) انتخاب راه حل‌های جایگزین

پاسخ تشریحی (۱) فهمیدن این موضوع که تیم فوتبال در امر گل‌زنی مشکل دارد: تشخیص مسئله (قبل از حل مسئله باید خود مسئله مشخص شود). (۲) استفاده از تاکتیک‌های تغذیه مهاجم: به‌کارگیری راه حل مناسب برای حل مسئله (در این مرحله باید یک روش را انتخاب کرد و در پیش گرفت). (۳) برگزاری دیدار دوستانه به منظور بررسی تأثیر این روش: ارزیابی راه حل (در این مرحله باید بررسی کرد که روش به کار گرفته شده اثربخش بوده یا نه). مرحله بازبینی و اصلاح راه حل، وقتی است که در راه حل به کار گرفته شده تغییراتی ایجاد کنیم و آن را مورد اصلاح قرار دهیم. انتخاب راه‌حل‌های جایگزین زمانی به کار می‌رود که راه‌حل ابتدایی راهگشا نباشد و راه حل جدیدی را انتخاب کنیم. هیچ‌کدام از دو مورد اخیر، در مثال وجود ندارند.

تست و پاسخ ۱۷۴

- راه حل ارائه شده در کدام گزینه مربوط به روش‌های مبتنی بر نیازسنجی واقعی است؟
- (۱) پیدا کردن یک کتاب در میان قفسه‌های کتابخانه با توجه به رنگ جلد آن
 - (۲) چیدن قطعات لگو در کنار هم براساس مراحل ارائه شده در دفترچه راهنمای آن
 - (۳) تخمین میزان مایحتاج برای یک مهمانی با استفاده از تجربیات مهمانی‌های گذشته
 - (۴) تلاش برای قبولی در رشته مورد نظر از طریق افزایش تدریجی رتبه در آزمون‌های آزمایشی

(درس ۵ - روش‌های حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- روش‌های حل مسئله به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- (۱) روش‌های تحلیلی: مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است. / دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند. / مورد قبول همه است و اعتبار عمومی دارد. / زمان‌بر است. / از قواعد مشخصی تبعیت می‌کند.
 - (۲) روش‌های اکتشافی: با خطا مواجه است. / با روش‌های غیرمنطقی صورت می‌گیرد. / عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است. / اجرای آن دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند.

پاسخ تشریحی صورت سؤال، به دنبال روش تحلیلی حل مسئله است که فقط در ۲ وجود دارد. استفاده از الگوی دفترچه راهنما و انجام دقیق مراحل آن نمونه‌ای از روش تحلیلی است که حل مسئله را به صورت قطعی تضمین می‌کند، ولی اگر فرد بخواهد خودش با آزمون و خطا لگو را بسازد، دچار خطا می‌شود و روش او اکتشافی است.

- ۱) پیدا کردن کتاب فقط براساس رنگ، با خطا مواجه است و روش اکتشافی است، ولی اگر فرد همه کتاب‌های قفسه را چک کند، روش او تحلیلی است و صددرصد به جواب می‌رسد.
- ۳) تخمین زدن براساس تجربیات قبلی یک روش اکتشافی و مبتنی بر نظر شخصی است.
- ۴) افزایش تدریجی رتبه به منظور رسیدن به رتبه مورد نظر، روش اکتشافی از نوع «کاهش تفاوت وضع موجود با وضع مطلوب» است.

تست و پاسخ ۱۷۵

کدام یک از مسائل زیر، مسئله پیچیده‌تری محسوب می‌شود؟

- (۱) چگونه می‌توان نوع بیماری سرطان را تشخیص داد؟
- (۲) چگونه می‌توان طول عمر بیمار مبتلا به سرطان را افزایش داد؟
- (۳) علت ابتلای افراد به بیماری سرطان چیست؟
- (۴) شیمی درمانی چه عوارضی را در افراد مبتلا به سرطان ایجاد می‌کند؟

(درس ۵ - انواع مسئله)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

«خوب تعریف نشده» به معنای پیچیده بودن و دشواری حل یک مسئله است؛ به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آنجایی که علل متعددی دارند، به راحتی قابل تعریف نیستند.

پاسخ تشریحی در ۳ «بیماری سرطان» علل متعددی دارد (مانند وراثت، استرس، سبک زندگی نامناسب، حوادث تلخ زندگی، قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی و ...) که هنوز هم علت قطعی آن مشخص نشده است؛ بنابراین یک مسئله پیچیده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نوع بیماری سرطان توسط دستگاه‌های پیشرفته قابل تشخیص است.
- ۲) با تجویز داروهای مناسب بیماری و توصیه‌های پزشک می‌توان به بهبود بیماری و یا عقب‌انداختن مرگ بیماران کمک کرد.
- ۴) عوارض شیمی درمانی از طریق بررسی وضعیت بیماران قابل شناسایی و توصیف است.

نکته وقتی در سؤال پرسیده می‌شود که کدام مسئله «پیچیده‌تر» است، باید به دنبال مسئله‌ای باشید که شاخص‌های کم‌تری از مسئله خوب تعریف شده را داشته باشد.